

तिरुवन्महाराष्ट्र-विद्यापीठ-शास्त्राभूत-
वैदिक-संशोधन-मण्डलेन

देवनागरी-लिप्यां प्रकाशितः आर्यवंशसमुद्भूतपारसीकानां वेदग्रन्थः

॥ अवेस्ता ॥

यत्न-वीस्परत्-प्रकरणद्वयात्मकः

प्रथमो. भागः

एर्वद् मा. फ. कांगा
ना. श्री. सोनटके
इत्येताभ्यां संशोध्य संपादितः

शके १८८४

मूल्यं १५ रूप्यकाणि

THE EXECUTIVE COMMITTEE

1961-64

President

Dr. M. S. Aney

Vice-Presidents

Mm. Prof. D. V. Potdar

Prof. H. D. Velankar

Members

Acharya V. P. Limaye

Prof. R. D. Vadekar

Prof. M. F. Kanga

Vidyanidhi S. V. Chitrav

Shri S. H. Dhupkar, Kavyatirtha

Treasurer

Dr. B. C. Lagu, A.V.V.

Secretaries

Shri N. S. Sontakke, B.A. (T.M.V.)

Shri C. G. Kashikar, M.A. (T.M.V.)

Advisory Committee for Iranian Studies

Dastur K. S. Dabu, (Chairman)

Prof. M. F. Kanga, (Hony. Director)

Prof. Dr. R. N. Dandekar

Acharya V. P. Limaye

Tilak Maharashtra Vidyapith
VAIDIKA SAMUDHANA MANDALA
(Vedic Research Institute)
Poona 9

AVESTĀ

THE SACRED SCRIPTURE OF THE PARSEES

PART 1

YASNA & VĪSPARAT

Edited in Devanāgarī Script

BY

Ervaḍ M. F. KANGA

Hon. Director of Avestan Studies

and

N. S. SONTAKKE

275.22
HV 3 ac

1962

Price Rs. 15

Published by:—

N. S. Sontakke & C. G. Kashikar
Secretaries, Vaidika Samsodhana Mandala
Gultekadi, Swar Gate, Poona 9

2429/2 53/R-L

First Edition: Copies 1000

101/
R-1.

Printed by:—

S. R. Sardesai, B.A., LL.B.
Samarth Bharat Press,
41 Budhwar Peth, Poona 2

CONTENTS

यत्न उ वीस्परत्त

Introduction	vii	हा ३१	९४
Avestan Alphabets & Transcription	xxiv	हा ३२	९८
Note on Para-Yasna	xxvii	हा ३३	१०२
		हा ३४	१०५
हा १	५	यत्न हतव्यहति	
हा २	९	हा ३५	१०८
हा ३	१२	हा ३६	१०९
हा ४	१६	हा ३७	११०
हा ५	२१	हा ३८	१११
हा ६	२२	हा ३९	११२
हा ७	२५	हा ४०	११३
हा ८	२९	हा ४१	११४
हा ९	३१	हा ४२	११५
हा १०	४१	उत्तवइति गाथा	
हा ११	४८	हा ४३	११७
हा १२	५२	हा ४४	१२२
हा १३	५४	हा ४५	१२७
हा १४	५६	हा ४६	१३१
हा १५	५७	स्वस्तामइत्युक्ता गाथा	
हा १६	५८	हा ४७	१३६
हा १७	६०	हा ४८	१३८
हा १८	६३	हा ४९	१४१
हा १९	६५	हा ५०	१४४
हा २०	६८	बोद्धव्य गाथा	
हा २१	६९	हा ५१	१४७
हा २२	७०		
हा २३	७४	हा ५२	१५१
हा २४	७५	बहिस्तोइति गाथा	
हा २५	८१	हा ५३	१५३
हा २६	८२	आ अइर्वैमा इत्यो	
हा २७	८४	हा ५४	१५६
अहुनवइति गाथा			
हा २८	८७	हा ५५	१५७
हा २९	८९	हा ५६	१५८
हा ३०	९२	हा ५७	१६०

हा ५८	१६८	हा ६६	१८७
हा ५९	१६९	हा ६७	१९०
हा ६०	१७५	हा ६८	१९२
हा ६१	१७७	हा ६९	१९८
हा ६२	१७८	हा ७०	१९९
हा ६३	१८१	हा ७१	२००
हा ६४	१८२	हा ७२	२०६
हा ६५	१८३		

वीस्परत्र

Preliminary Recital

पनीम् इ यज्दी

कर्त १	२११
कर्त २	२१३
कर्त ३	२१७
कर्त ४	२२०
कर्त ५	२२२
कर्त ६	२२३
कर्त ७	२२५
कर्त ८	२२७
कर्त ९	२२७
कर्त १०	२३०
कर्त ११	२३१
कर्त १२	२३६
कर्त १३	२३८

कर्त १४	२४०
कर्त १५	२४१
कर्त १६	२४३
कर्त १७	२४५
कर्त १८	२४५
कर्त १९	२४७
कर्त २०	२४८
कर्त २१	२५१
कर्त २२	२५२
कर्त २३	२५३

Diagram No. 1

Explanatory Notes on

Diagram No. 1 २६९

Diagram No. 2 २७१

Diagram No. 3 २७२

INTRODUCTION

We have great pleasure in presenting to scholars and devout admirers of Ancient Indo-Iranian culture, the first part of the Avestā in Devanāgarī, which contains the Yasna and Visparat.

A close affinity in many a respect in language, thought and other cultural aspects in the Veda and the Avestā, led the Vaidika Samsodhana Maṇḍala, to undertake the Avestan Studies, as such studies are not only beneficial, but also essential for the comparative and comprehensive knowledge of both the scriptures. An *Avestan Study Centre* was founded for the purpose in our Institute, which was formally inaugurated by the late Hon'ble B. G. Kher in 1951. The late Dr. I. J. S. Taraporewala, the veteran Vedic and Avestan scholar was the first Honorary Director of the *Avestan Study Centre*. As a part of the Avestan Studies, a plan was devised to bring out an authentic edition of the Avestā in Devanāgarī script and the present work is the outcome of the plan.

We have based this edition on the following works. On close scrutiny and collation of all the editions noted below, it was found unnecessary to collate fresh manuscript-material for this edition, as ample data in the form of variants were found in these editions. Some Pehlavi works, however, were consulted to ascertain correctness of the readings in the text. The following texts were utilised for the edition :—

- WEST :** Zend-Avesta or the religious books of the Zoroastrians by Prof. N. L. Westergaard 1852-54. Copenhagen. Avestan script.
- SP :** Avesta die Heiligen Schriften Der Persian by Dr. Friedrich Spiegel 1853. Leipzig. Pehlavi and Avestan script.
- GELD :** Avesta, the Sacred Books of the Parsees, by Prof. Karl F. Geldner 1889-96. Stuttgart. Avestan script.
- TDA :** Tehmuras Dinshawjee Anklesaria's edition of the Avestan texts 1888. Bombay. Yasna, Visparat & Yašts. Avestan script.
- MILLS :** Gāthās with text and translation, by Dr. Lawrence H. Mills. 1894. Avestan script.
- KANGA :** Avesta texts in Gujarati script with Gujarati translation by K. E. Kanga. 1896. Fourth edition. Bombay.
- HERMANN WELLER :** Anāhita, Stuttgart, Germany 1936. Roman script.
- ILYA GERSHEVITCH :** The Avestan Hymn to Mithra, Cambridge, 1959. Roman script.
- STIG WICKANDER :** Vayu Yašt (Rām Yašt). Roman script. Texte und Untersuchungen Zur Indo-Iranischen Religionsgeschichte 1941.
- HAUG :** Hādōxt Nask in the Book of Arda Virāf, Yavišt i Friyān by Dastur Hooshangji Jamaspji Jamasp-Asa, M. Haug and E. W. West, Avesta and Pehlavi script, Bombay, 1872.

GRAY LOUIS. H : A Reconstructed Text of the Hāðxt Nask in JAOS. Vol. 67. Roman script.

I.J.S. TARAPOREWALA : The Divine Songs of Zarathushtra, text in Roman script with translation and notes 1951.

In addition some important Mss. bearing on the Avestan texts have been referred to for checking the correctness or otherwise of the texts in question. Hence mention is only made of important Avestan texts utilised for this edition and we acknowledge the help of all these works for which we offer our sincere thanks.

The Iranian people once possessed an extensive sacred literature similar to the Veda of the Hindus, the Avesta. The middle-Persian form is Avistāk and the Pāzand Avastā. Neriosang Dhaval reproduces it in Sanskrit by Avistā as in Avistāvāk or Avistāvāṇi, i.e. Avestā-speech. This word has been variously derived. According to Prof. Andreas, the word Avistāk can be traced back to the old form "Upastā" and thus signifies "Foundation", "Foundation text". The foundation-text and the corresponding Pahlavi Version were comprehended under the complete designation "Avistāk ut Zand". Here the word Zand (Av. Āzainti) signifies the traditional exposition of the Avestan Texts. Through a misunderstanding the phrase is wrongly termed Zend-Avesta and this error has asserted itself with great persistence upto the present day. Dr. West defines the word Avistāk thus: "The Scripture, the sacred writings of the Parsis in their original language and hence applied to the language itself, which is commonly but erroneously called Zand; any quotation or text from the same scriptures."

The Avesta, as we now have it, is but a remnant of a once great literature. It has come down to us in a more or less fragmentary condition. Although the Avesta is of moderate extent, there is not even a single manuscript which contains all the texts that we now possess. Whatever we possess has been collected together from various codices. All that survives may be classified under five main divisions or books :—

- (1) Yasna including the Gāθās.
- (2) Vīsparat.
- (3) Yašts.
- (4) Minor texts—Khordeh Avesta, such as Niṡāyīšnas, Gāhs etc.
- (5) Vīdēvdāt or Vendīdād.
- (6) Fragments such as Hāðxt Nask, Vištāsp Sāst Nask etc.

In the first five divisions, two groups are recognized. The first group comprises the Yasna, Visparat and Vīdēvdāt, as these are traditionally classed together for liturgical purposes and for the Avesta proper. These three books are not generally recited each as a separate whole, but with the Hās or Frakarts of one book mingled with another for liturgical purposes and the collection is called the "Vendīdād Sādah" or "Vendīdād Pure",

i.e., text without commentary. The second group comprising the minor prayers and the Yašts is called the "X^vartak Avista" i.e., small Avesta. The contents and character of the several divisions may be detailed in the following paragraphs.

(i) The Avesta word *Yasna*, Sanskrit *Yajna*, meaning 'sacrifice, worship' is the principal liturgical work of the sacred canon. Its corresponding Middle-Persian word is *Yazišn*. It consists mainly of ascriptions of praise and prayer and in it are inserted the *Gāθās* or hymns, verses from the sermons of *Zarathuštra*, which form the oldest and most sacred part of the Avesta. The *Yasna* comprises 72 chapters, called *Hā*, *Hāiti*. These are the texts recited by the priests at the ritual ceremony of the *Yasna*. The book falls into three nearly equal divisions:—

(a) The first part (*Hās* 1-27) begins with an invocation of *Ahura Mazdā* and the *Yazatas*. It gives texts for the consecration of the holy water *Zaoθra* and the *Barəsman* or bundle of sacred twigs, for the preparation and dedication of the *Haoma*, *Haoma*-the twigs of certain plant-the Indian *Soma*-which was drunk by the priests as sacred rite, and for the offering of blessed cakes, *Draona*. In this part are included the *Zoroastrian Creed* (*Hā* 12) and the Avestan commentaries of *Ahuna Vairya*, *Aṣəm Vōhu*, and *Yəṇhē Hātəm* prayers (*Hās* 19-21).

(b) Then follows the *Gāθās*, songs, hymns, psalms (*Hās* 28-51, 53) metrical selections or verses containing the teachings, exhortations and revelations of *Zarathuštra*, the prophet of Ancient Iran. These *Gāθās* are composed in metres and their language is more archaic and somewhat different from that employed elsewhere in the Avestā. The *Gāθās* are five in number and they are arranged according to metres and are called after the opening words *Ahunavaiti*, *Uštavaiti* etc. The *Gāθās* comprise 17 hymns (*Yasna Hās* 28-34, 43-46, 47-50, 51 and 53) and they must have been chanted during the service. In their midst is inserted the so-called *Yasna Haptaṇhāiti* (*Yasna* of Seven chapters, *Hās* 35-42), which is written in prose and consist of a number of prayers and ascriptions of praise to *Ahura Mazdā*, to the *Aməša Spəntās* (Bountiful Immortals), to the souls of the righteous, the fire, the waters and the earth. Though next in antiquity to the *Gāθās*, the *Yasna Haptaṇhāiti* represents a somewhat later and more developed form of the religion than that in the *Gāθās*. Under the *Gāθās* are also included four sacred verses or formulæ, viz. *Ahuna Vairya*, *Aṣəm Vohu*, *Yəṇhē Hātəm* and *Ā Airyamā Išyō* (*Hā*. 54), so called from their first words.

(c) The third part (*Hās* 52, 55-72) which is also known as "*Apara Yasna*" (i.e. the later *Yasna*) consists mainly of praises and offerings of thanksgiving to different *Yazatas*.

(ii) The *Višparat* (*Av. Višpē Ratavō*) consists of additions to the portions of the *Yasna* which it resembles in language and in form. It comprises 23 chapters called *Kartas* (𐬕𐬀𐬎𐬌). In the ritual, the chapters of

the Visparat are inserted among those of the Yasna. It contains invocations and offerings of homage to "all the Lords."

(iii) The Yašts (Av. Yəšti—"worship by praise") consist of 21 hymns of praise and adorations of the divinities or Yazatas of the religion. They are a treasure-trove of Iranian Epic poetry and of Iranian religious and moral literature. They are an ample mine for a knowledge of ancient Iranian poetry and mythology and constitute comparatively a very substantial portion of the Avesta literature. They provide us ample ground for ethical, literary, historical and philological dissertations. Further the Yašts speak about glory and greatness, piety and benevolence, effort and exertion, truthfulness and valour and love and patriotism of our great ancestors. The chief Yašts are those in praise of Ardvī Sūra, the Goddess of waters (Yt. 5), the star Tištrya (Yt. 8), the Yazata Miθra (Yt. 10), the Fravašis of departed souls of the righteous (Yt. 13), the genius of victory, Vərəθraϋna (Yt. 14) Vayu (Yt. 15), Aši (Yt. 17) and of the Kingly Glory (Yt. 19).

(iv) The Minor texts, Niṽāyišns, Gāhs, Sirōčaks & Āfrinaṽāns, consist of brief prayers, praises or blessings to be recited daily or on special occasions. This text is called "X^vartak Avistāk" i.e. the minor Avestā, which is a collection of the forms of prayer employed in daily use by priests as well as by laymen. The Niṽāyišns or Nyāishes are five in number. They are a collection of five short prayers or ascriptions of praise addressed to the Sun, Moon, Water and Fire and to the Yazatas—X^varšēt, Mihr, Māh Ardvīsur and Ātar, who preside over those elements. They are composed of fragments taken from the Yasna and form an important part of the X^vartak Avesta or Lesser Avesta, a redaction of which together with the introductory Pāzand prayers, was begun by Dastur Ātarpāt Mahraspandān during the reign of Shāpur II (309-379 A.C.)

The five Gāhs are the prayers which are devoted to the several divinities who are called Asnya and preside over the five periods into which the day and night are divided. They are as follows:

Hāvani:—from Sunrise till Noon,
Rapiθwina:—from Noon till 3 P.M.,
Uzayeirina:—from 3 P.M. till Sunset,
Aiwisruθrima:—from Sunset till Midnight,
Ušahina:—from Midnight till Sunrise.

These prayers are enjoined to be recited daily at their respective times.

The Āfrinaṽāns are words of blessing accompanied by Myazda—i.e., votive offerings, such as fruits, flowers, milk etc. We have Āfrinaṽān Artākfravaxš, Āfrinaṽān i Dahmān, Āfrinaṽān i Gāθā, Āfrinaṽān i Gāhānbār, Āfrinaṽān i Srōš and Āfrinaṽān i Rapiθwin.

Larger fragments have been preserved together with the Pahlavi commentary. First among these stands the Nīrangistān, an extensive ritual work in three *frakarts* based upon an old collection of Avestā Nīrangs,

i.e., ritual precepts in the Avesta language. These Nīrangs are very fruitful sources for a knowledge of the ritual as well as for the enrichment of Avesta Vocabulary. Unfortunately the text which has been handed down to us is in a distorted and defective condition.

The Āfrin i Dahmān named Aogəmadaēčā from the first word of the first Avestā quotation is a Pahlavi tract interspersed with Avestā quotations. It is a sermon on death, originally written in Pahlavi, but preserved to us in a Parsi transcription in which original Zend-texts are developed or paraphrased.

Larger connected fragments we possess specially in the three Frakarts of the Hāḍōxt Nask. First Frakart deals with the value of reciting the Aḥəm Vohu formula and the second and the third Frakarts treat of the fate of the soul after death. Westergaard regards them as Yašt XXI and Yašt XXII respectively. Here we should add the Āfrin i Paighāmbar Zartōšt, a benediction for kings and the Vištāsp-Sāst Nask or Vištā-p Yašt. The latter is an "obscure text grammatically quite corrupt and compiled from manifold sources without any inner connection which has nothing to do with the ordinary Yašts."

(V) The Vendīdād or "Law against the Daēvas" (Av. Vīdāēvo-dāta, Mid-Pers. Vīdēvdāt) is a priestly code in 22 chapters called Frakarts, corresponding to the Pentateuch in the Bible. Its parts vary greatly in time and in style of composition. Much of its composition may be of late date. The first Frakart or chapter is a sort of an Avestan genesis, a dualistic account of creation. Second chapter deals with the legend of Yima, the Golden age and the coming of a destructive winter and Iranian flood. Chapter third teaches among other things, the blessings of Agriculture and Dignity of Labour. Chapter fourth contains legal matters—breaches of contract, assaults and punishments. Chapters 5-12 relate mainly to the impurity from the dead. Chapters 13-15 deal chiefly with the treatment of the dog. Chapters 16-18 are devoted to purification from several kinds of uncleanness. Chapter 19 deals with the Temptation of Zaratūštra and the Revelation. The remaining chapters are chiefly of medical character.

Such, in brief outline, is the contents of the books known today as the Avestā. But as implied above, this is but a remnant of a literature once vastly greater in extent. This we can judge both from the internal and external evidence. The character of the work itself in its present form sufficiently proves that it is a compilation from various sources.

The present form of the Avesta, therefore, belongs to the Sassanian period. Internal evidence clearly indicates that it is made up of parts most varied in age and character. During that period whatever texts that had survived the ravage of Alexander and defied the corrupting influence of time, were gathered together, compiled and edited by Valaxš and by Āturpāt Mahraspandān, respectively. Parts of the Avesta may consequently

differ largely from each other in regard to age. In this connection, I would like to quote the passages given in *Dēnkart* (edited by Madon pp. 412–415) as under :—

“Dārāy i Dārāyān hamāk apastāk ut Zand čēyōn Zartuxšt hač Ōhrmazd patgrift, nipištān 2 paččēn, ēvak pat ganj’ i Ša < sa > pīkān, ēvak pat diž i nipišt dāštan framut. ¶

Valaxš i Ašakānān apastāk ut Zand čēyōn apēčakīhā andar āmat ēštāt, hamōk-ič i hač-iš har čē hač vizand ut āšuft-kārīh i Alaksandar ut ēvār ut rōp i Hrōmāyān andar Ērān šahr pargandakīhā apar nipištak ut čē uzvān-aβpārišnīk pat dastōβar mānd ēštāt andar šahr čēyōn frāč mat ēštāt, nikās dāštan ō šahrīhā aβyāt-kār kartan framūt.

Ōy Bay Artaxšōr šāhān šāh i Pāpakān pat rāst dastōβarih < i > Tansar ān-ič hamōk i pargandak hamāk ō dar x’āst. Tansar apar mat, ān i ēvak frāč patgrift ut apārik hač dastōβar hišt : ut ēn-ič framān dāt ku frāč ō amāh har nikēzišn ān-ē bavēt hač dēn Māzdēšn, čē nūn-ič ākāsih ut dānišn hac-iš frōt nēst.

Šāpuhr i šāhān šāh i Artaxšāθrān nipēkihā-ič i hač dēn bē apar biziškīh ut star-gōβišnih ut čandišn ut Zamān ut gyāk ut gōhr, dahišn, bavišn, vināsišn, ut yatak-vihērīh ut gōβakīh ut apārik kērōkih ut aβzār andar Hindōkān ut Hrōm apārik-ič zamikihā pargandak būt, apāč ō ham āβurt ut apāk apastāk apāč handāxt ut har ān i druvist paččēn ō ganj’ i Ša < sa > pīkān dātan framūt, ut ēstēnītan i hamāk argastān apar dēn Māzdēšn ō uskār kart.

Šāpuhr Šāhān Šāh i Ōhrmazdān hamāk kišvarikān pat patkārīšn apē-vihānak kartan. hamāk gōβišn ō uskār ut vicōdišn āβurt. Pas hač bōxtan i Āturpāt pat gōβišn i passāxt, apāk hamāk ōyšān yut-sartakān ut nusk-ōsmūrtān-ič ut yut-ristakān. Ēn-ič guft ku nun ka-mān dēn pat gētēh bē dīt, kas-ič ay-dēnih bē nē hilēm, vēš apar tuxšāk tuxšēm, ut ham-gōnak kart.

Im Bay Husrav Šāhān Šāh < i > Kavātān čeyōn-aš ahramōyīh ut sāstārih spurr-hamēstārihā vānīt, pat paštākīh hač dēn andar har ahramōyīh, 4 pēšak ākāsih ut uskārīšn i dōkānik vasihā bē aβzūt, ēn-ič pat dēhān-hanj’amanīkih guft ku : rāstih i dēn Māzdēšn bē dānist. Ō-yārān pat uskārīšn ōstīkihā toβān bē pat gētēy ēst < ēnī > t ; ut apartar aβzōnīk ut pēš-rat būtan mātiyān nē pat uskār, bē pat apēčakīh < i > mēnišn ut gōβišn ut kunišn ut vēh-mēnōk vāzišnīh, mānsrik apēčakīhā ēzišnīh i yazdān šāyēt. Ut-mān Ōhrmazd mayupat ān i x’ānd, x’ānēm, kē < pat > mēnōkvēnišnīh andar amāh paštākīhišt. Ut-mān frāx’- < vi > -čārīh. mēnōk-vēnišnīh gētēh-handāčk-nimā-yišnīhā-ič har 2 adōvēnak spurrik hač-išān x’āst ut x’āšēm apāk-

ič ān i āzātīh-kartārīh i yazdān < v > āspuhrakānīhā apar Ērān
 rāδ, Ērān-šahr pat hamōk i hač dēn Māzdēsn frāč raft i pešē-
 nikān hangat-dānākīh āmēčišnīh i ō č hām X^vaniras. Ān i
 ākāsañ pat yuttarīh patkār nēst, < čē > ōyōn vasihā apastāk
 aδvāčīk pat apēčak-gōβīšnīh, nipēk-pērādišnīk hač mātiyān
 aβyāt-kārīh, ut pātram-ič aδvēnak āvāčīk andar gōβīšn ākāseñiñ
 dāšt ēstēt, pas-ič hamāk-X^vānīk dānākīh i dēn Mazdyašt. Ēt-
 ič rāδ i-mān šnāxt ēstēt ku kaδ hamāk varōmand uskārīšnīh i
 bēkānak hač dēn Mazdyašt < hač > gēhān ō ē gyāk rasēnd. Pat
 nōk hand < ē > šēnišnīh ut uskārīšnīh bēkānak hač dēn
 Mazdyašt and dāniñ ayāftan ut paδtākēnītan ō sūt ut nihāt-kārīh
 i gētēhān āburtan nē šāyēnd čand andar ōšmuriñ i rat-ē pat
 vēš vičōdišnīh ut vēš uskārt < ba > vāt. Apartōm x^vādišnīhā
 framāyēm hamist mayōk-martān i vēnāk < ut > ērtar ut hu-
 xēm-tar ut vēh nōk nōk asūtakihā apastāk ut Zand ō uskārtan
 ut ayāpiñ i hač-iš ō dānākīh < i > gēhānikān aržānīkīhā
 aβzūtān. Ōyšān kē ō gētēhān šnāxtan i dātār ut aβdīh < i >
 mēnōkān ut čēyōnīh i dahiñ hač dātār fratōm ayāftan nē
 šāyistan aivāp hamāk ayāftan šāyistan guft pat kam-dāniñ
 varranīk. Ōyšān kē < pat > paδtākīh i hač dēn ētōnīh (hastīh)
 ut pat-ič hangōšītak hastīh šnāxtan šāyistan guft pat uskārkar ;
 ut ān kē rōšn nimūtan pat dānākīh dēnākāsīh dāştan. Ut hač ān
 čēyōn har dānākīh būn dēn hamōk pat nērōk i mēnōkīk ut ham
 pat paδtākēnītārīh < i > gētēyik ān i kas dānākīhā guft ka-č-aš
 hač katām apastāk paδtākīh hamist nē dāšt, aδak-ič pat paδtākīh
 i hač dēn hangārt kē X^vēškārīh pat hamōk frāč ō gēhān
 zātakān burt."

Professor Zaehner, Spalding Professor of Eastern Religions and
 Ethics in the University of Oxford translates the above-mentioned passages
 from Dēnkart, thus :

"Dārāy, son of Dārāy, commanded that two copies of all the Avesta
 and Zand should be written, even as Zoroaster had received them from
 Ohrmazd, and that one should be preserved in the Royal Treasury and one
 in the National Archives.

Valaxš (Vologeses), the Arsacid, commanded that a memorandum
 be sent to the provinces (instructing them) to preserve, in the state in which
 they had been found in (each) province, whatever of the Avesta and Zand
 had come to light and was genuine, and also any teaching deriving from it
 which, although now scattered owing to the chaos and disruption which
 Alexander had brought in his wake and the pillage and looting of the Mace-
 donians in the Kingdom of Iran, either survived in writing or was preserved
 in an authoritative oral tradition.

His Majesty, the King of Kings, Artaxšaθr (Ardāšīr I), son of
 Pāpak, following Tansar as his religious authority, commanded all those

scattered teachings to be brought to the Court. Tansar set about his business and selected one (?) tradition) and left the rest out of the canon and he issued this decree: "The interpretation of all the teachings from the Mazdayasnian Religion is our responsibility; for now there is no lack of certain knowledge concerning them."

The King of Kings, Šāpuhr (Šāpur, Sapor I), son of Artaxšaθr, further collected those writings from the Religion which were dispersed throughout India, the Byzantine Empire, and other lands and which treated of medicine, astronomy, movement, time, space, substance, creation, becoming, passing away, change in quality, growth (?) and other processes and organs. These he added to the Avesta and commanded that a fair copy of all of them be deposited at the Royal Treasury; and he examined (the possibility) of bringing all systems (?) into line with the Mazdayasnian Religion.

The King of Kings, Šāpuhr, son of Ohramzd (Šāpur II), summoned men from all lands to an unprejudiced (?) disputation to examine and investigate all creeds. After Āšurbāδ had been vindicated by the consistency of his argument, he issued a declaration before all those representatives of the different sects, doctrines and schools in this voice: 'Now that we have seen the Religion upon earth, we shall not tolerate false religions and we shall be exceeding zealous'. And thus did he do.

His present Majesty, the King of Kings, Xusrav (Chosroes I), Son of Kavāδ, (Cabadès, Qubad), after he had put down irreligion and heresy with the greatest vindictiveness according to the revelation of the Religion in the matter of all heresy, greatly strengthened the system of the four castes and encouraged precise argumentation, and in a diet (?) of the provinces, he issued the following declaration: "The truth of the Mazdayasnian Religion has been recognized. Intelligent men can with confidence establish it in the world by discussion. But effective and progressive propaganda should be based not so much on discussion as on pure thoughts, words and deeds, the inspiration of the Good Spirit, and the worship of the gods paid in absolute conformity to the world. What the chief Magians of Ohrmazd have proclaimed, do we proclaim; for among us they have been shown to possess spiritual insight. And we have asked and ask of them the fullest exposition of doctrine both of that, which concerns spiritual insight and of that, which deals with conduct on earth, and for this we give thanks to the gods. Fortunately for the good governance of the country, the realm of Iran has gone forward relying on the doctrine of the Mazdayasnian Religion, that is the synthesis of the accumulated knowledge of those who have gone before us throughout the whole of Xvanīras. We have no dispute with those who have other convictions, for we (ourselves) possess so much both in the Avestan language through pure oral tradition or reduced to writing in books and memoranda and in the vulgar idiom through oral transmission—in short, the whole original wisdom of the Mazdayasnian Religion. Whereas we have recognised that, in so far as all dubious doctrines, foreign to the Mazdayas-

nian Religion, reach this place from all over the world, further examination and investigation prove that to absorb and publish abroad knowledge foreign to the Mazdayasnian Religion, does not contribute to the welfare and prosperity of our subjects as much as one religious leader (*rat*) who has examined much and pondered much in his recital (of the ritual); with high intent and in concert with the perspicacious, most noble, most honourable, most good Magian men, we do hereby decree that the Avesta and Zand be studied zealously and ever afresh so that, what is acquired therefrom may worthily increase and fertilize the knowledge of our subjects. Those who tell our subjects either that it is not possible to acquire or that it is possible to acquire in its entirety, knowledge of the Creator, the mystery of spiritual beings, and the nature of the Creator's creation, are to be deemed men of insufficient intellect and free-thinkers. Those who say that it is possible to understand Being, through the revelation of the Religion and also by analogy, are to be deemed researchers (after truth). Those who expound (this doctrine) clearly, are to be deemed wise and versed in the Religion. And since the root of all knowledge is the doctrine of the Religion concerning both ideal potentiality and material manifestation, a man (who speaks in this cause) speaks wisely even though he derives the doctrine from no Avestan revelation. So he should be esteemed as (speaking) in accordance with the revelation of the Religion, the function of which is to give instruction to the sons of men".*

CONTENTS OF THE YASNA

Av. Yasna, Skr. Yajña, Pahl. Yazīšn, is the chief liturgical book recited in honour of all the divinities collectively. It was composed for the purposes of the high office of the Yazīšn which consists chiefly in the ceremonial preparation and offering of the Parahōm (Av. parahaoma), i.e., the juice extracted from the Hoama-plant mixed with consecrated water, milk and aromatic ingredients. The high service of the Yasna is preceded by a preparatory ceremonial called Paragna (परोयस्न). At this ceremony the entire Yasna from beginning to end is recited. Prof. Geldner remarks—"The Yasna is a variegated mixture of monotonous drawling formulæ and of interesting and in part very ancient texts. These heterogeneous elements have, however, been skilfully knit together into one whole. The larger sections have appropriate introductions prefixed to them and close with longer or shorter *resumés*."

The Yasna is made up of 72 Hāiti or Hā (i.e., Chapters). They correspond to the 72 strands used in the weaving of the sacred girdle, known as "Kūstik." This number is reached by an artificial method, several chapters or Hās being simply repetitions of some of the others; e.g. Hā 5 is the same as Hā 37; Hā 18 same as Hā 47 with an introduction taken from 51.7 etc. The Yasna is the chief liturgical book consisting of

* Zaehner, *Zurvan, A Zoroastrian Dilemma*, pp. 7-9 and pp. 31-32.

at least three different parts distinguishable by considerable differences in language and contents:—the “later Yasna” Yasna 1-27, 52, 54-72; Yasna Haptaṇhāiti, Yasna 35-41 with a supplement Hā 42; the Gāθās or the Old Yasna, Yasna 28-34, 43-51, and 53.

At present two priests viz. Zaoṭar and Ātarəvaṇš are required in the performance of the Yaṇa liturgy instead of eight priests in the ancient times. In the first eight chapters, the officiating priest (Zaoṭar-hotṛ-) with the assistance of his colleague (Ātarəvaṇš) makes all ceremonial preparations, puts the offerings and oblations, to be dedicated to the heavenly beings and then invites Ahura Mazdā, Aməšā Spəntās, Yazatas, Fravašis and other lesser Worshipful beings to come and attend the ceremony prepared in their honour. Hās 9-11 are recited in honour of Haoma and the sacred Haoma juice is prepared from the twigs dedicated to him. Hā 11, sec. 16 introduces a new section, the Confession of Faith, which extends from Hā 11-17 to the end of Hā 13. The most interesting of these pieces is Hā 12, which according to Yasna Hā 13. 8 is also called the Fraorəti—(i.e., confession). Hās 14 and 15 are songs of praise. Hās 16 and 17 contain invocations of the genii of the day, of the times of the day, of the seasons of the year and of the various forms of fire etc. Hā 18 is the same as Hā 47. Hās 19-21 known as Bayān Yašt are the homilies on the three most sacred prayers, the Ahuna Vairya, Aēəm Vohu, and Yənhē Hātām. Ā Airyemā išyō consisting of but one verse of Hā 54 ranks in importance as equal to these three cardinal sacred formulæ. The Saošyants or the Saviours, it is said, will recite this prayer on the occasion of the Day of Resurrection to restore the dead to life. Hās 22-27 are the so-called “Hōmāst Yašt”, which accompanies the second preparation of the Haoma Juice which now begins. Hā 27 simultaneously forms the transition to the central part of the Staota Yəsnya and to the Gāθās. The second part of the “later Yasna” consists of Hās 54-72. Hā 55 gives a short poetical resumé of the Gāθās. Hā 56 named the “Small Srōš Yašt” is preparatory to the large and comprehensive Srōš Yašt which is contained in Hā 57. Hā 58 contains the Fəṇušō Məθra-‘lit. the hymn of the prosperity’, a glorification of prayer in general and the prayer to be recited before the last judgment. Hā 59 refers both to what precedes and to what follows and introduces the two next sections with renewed invocations. Hā 60 known as ‘Dīhma āfriti’—the blessing of the pious—contains invocation of blessings on the abodes of the worshippers of Ahura Mazdā. Coupled with it, is an exorcism in Hā 61 and a homage offered to the Fire in Hā 62. Then follows the “Āb-zōr” i.e., “offering to the waters”,—Hās 63-68. Renewed invocations and a conclusion of the whole ceremony form the end Hās 69-72. Of these chapters Hā 71 is the most interesting and the most appealing.

YASNA HAPTAṆHĀITI

The Yasna Haptaṇhāiti or the Yasna of the Seven Chapters (Yasna Hās 35-41), a text of quite a unique character, is inserted in the midst of the Gāθās. It is in the Gāθic dialect, though written in prose. Its language is

ancient as that of the metrical *Gāthās*, but the thoughts and expressions are very simple. It represents the transition period that intervened between the close of the *Gāthic* age and the opening of the Avestan period. It also represents the earliest prose writings of the extant Avesta. Although it is more recent than the *Gāthās*, still it has just claims to be considered as more ancient and original than the sections of the later Yasna. It originally formed a separate book, and may have been composed by one of the earliest successors of Zoroaster, as it stands midway between the *Gāthās* and the later Yasna, in point of style. Each *Hā* or chapter is devoted to a special theme. *Hā* 36 speaks of fire, especially of that fire which plays an important rôle in the fire-ordeal in the last judgment. Chapter 37 deals with a thanksgiving for the good creations of Mazdā. Chapter 38 treats of the earth and its genii as also of the waters. Chapter 39 speaks of animals, the souls of the righteous and the *Aməša Spəntās*. Chapters 40 and 41 deal with the rewards in this world and in the world beyond. Chapter 42 forms a supplement. From the above description of the content, it will be noticed that there does not seem to be any close connection between the separate chapters. One might be tempted to find in some chapters, especially the first, replies to Zoroaster's discourses from within the circle of his congregations. However, it is difficult to ascertain the proper purpose and literary significance of the Yasna *Haptaṅhāiti*. The Yasna of the Seven Chapters is unique in that, it is written in the same archaic dialect as the *Gāthās* themselves. It must have been composed not long after the Prophet's death.

Prof. Zaehner in his book 'Dawn and Twilight of Zoroastrianism', p. 62 says: "In the *Gāthā* of the Seven Chapters two things seem to be happening. First there seems to be some attempt to systematize Zoroaster's ideas—the 'Bounteous Immortals', for instance, are mentioned for the first time as a group, though they are not individually named—and secondly there is an obvious tendency to adopt the teachings of the Prophet to a form of religion far closer to nature than was his without actually reintroducing into the reformed religion anything that the Prophet had specifically condemned."

GAΘĀS

The oldest part, which is written in an earlier form of the language than the rest of the Avesta, is the *Gāthās*, 'hymns' or 'psalms'; and these are generally regarded to be the work of the prophet Zoroaster himself. These hymns form the kernel of the main liturgy or Yasna, which constitutes one of the three principal divisions of the extant Avesta. Owing to linguistic difficulty and owing to lack of adequate exegetical tradition to the Avesta, this perpetual uncertainty about the meaning of the text is most serious of all in the *Gāthās*, which, being the Prophet's own words are obviously the most crucial part of the whole of the Zoroastrian sacred literature. The *Gāthās* are by far the oldest literary monument of the Iranians. These Sermons in verse-form were either interrupted by

explanations in prose in which the subject of the Sermon was treated of in details, or that they formed the conclusion of a Sermon, in which the matter of a prose dissertation was put together in verse form, easily to be committed to memory. They are the "Sraṇā Zaraθuštri-utterances of Zaraθuštra." These devotional, ethical, eschatological hymns are expressed in pithy, compressed, often enigmatical style and are replete with metaphysical, abstruse and pregnant thoughts. They are preponderatingly subjective and personal.

The Gāθās are five in number and are named from their initial words. They are:— (i) Ahunavaiti (Yasna Hās or chapters 28–34), (ii) Uštavaiti (Hās 43–46), (iii) Spəntā Mainyu (Hās 47–50), (iv) Vohu xšaθra (Hā 51) and (v) Vahištōišti (Hā 53). They comprise 17 hymns, made up of 238 stanzas of three to five lines. The language of the Gāθās is more archaic than the rest of the Avesta and differs from it in syntax, style and metre. They contain many unknown words. The compact structure of each stanza demands an intense effort of concentration to be even approximately analysed. The order of words in the Gāθās seems at times to follow the association of the poet's thoughts so closely that inflectional endings no longer suffice to establish the congruence of words. The Gāθās are of the age that can be assigned to the oldest Vedic hymns, and in some respects, they are more primitive than the Vedas. Prof. Henning remarks: "From the point of view of comparative linguistics, the Gāθās could have been composed, at a date far later than 600 B.C." (Zoroaster p. 36).

Zaraθuštra has thought poetry as the most fitting medium for the expression and exposition of his sublime doctrines. The Gāθās are therefore to be chanted in rhythmic tone (Av. word *fra-srāvaya*-). They are composed in measured syllables. The metre of the Gāθās is of five types, all based on a constant number of syllables in a line. Thus we find stanzas of five lines each counting eleven syllables with the cæsure after the fourth, and stanzas of three lines each counting sixteen syllables with the cæsure after the seventh. The Gāθic metres resemble the Gāyatri and Triṣṭubh metres of the Vedas. Each of the five Gāθās has a different metre, but there is a fundamental difference in one point. The Vedic metre is one of quantity, while the Gāθic metre is one of accent. The Gāθic verse reflects the proto-Indo-Iranian verse, which must have been based on the number of syllables, but Prof. W. Lentz (Yasna 28 Kommentierte Übersetzung und Kompositionen—Analyse 1954 p. 73) holds the metre to be based on ictus and rejects the proto-Indo-Iranian origin of the metrical system of the Gāθās.

The strophe (Av. *vacastāstay*—Middle Pers. *vicast*) of the Ahunavaiti Gāθā (Y. 28–34) including the Ahuna Vairya, consists of 3 lines (Av. *afsmān*—Mid. Pers. *Gās*) of 7 + 9 or 7 + 8 syllables. A cæsure occurs regularly at the end of the 7th syllable.

The strophe of the Uštavaiti Gāθā (Y. 43–46) consists of 5 lines of 4 + 7 syllables. The cæsure occurs at the end of the 4th syllable.

The strophe of the Spəntā-Mainyu Gāθā (Y. 47-50) consists of 4 lines each of 4 + 7 syllables and thus corresponds to the Vedic Triṣṭubh. In individual cases the Jagatī measure, 5 + 7 syllables, takes its place, especially in Y. 48, 5 and 6. The cæsura occurs at the end of the 4th or 5th syllable.

The strophe of the Vohu-Xšaθrā Gāθā (Y. 51) consists of 3 lines each of 7 + 7 syllables. The cæsura occurs at the end of the 7th syllable.

The strophe of the Vahištoišṭay Gāθā (Y. 53) consists of two shorter and two longer lines, the former of 7 + 5 syllables with one cæsura, the latter of 7 + 7 + 5 syllables with double cæsura.*

VISPARAT

The name Visparat (Av. vīspe ratavō 'all the ratavs' or chiefs) is not an independent book but a collection of supplements to various portions of the Yasna. The Visparat high ceremony is the Yasna ceremony enlarged by the addition of the Vīsparat portions. It is celebrated especially at the seasonal festivals, the Gāhānbārs. The separate portions or chapters of the Visparat are called Kārdehs from an Av. word Kərəti. It is a liturgical work of twenty-three Kārdehs or chapters. They bear a great resemblance to the first part of the later Yasna (Y. 1-27) so far as its contents are concerned.

We gather from the Vedic sacrificial system that about sixteen priests were employed in important rituals.† The extant Avestan texts mention eight different functionaries, the Zaoṭar, the chief officiating priest and seven assisting priests, who performed the Yasna-Visparat ceremony. Today only two priests, Zaoṭar (𐬰𐬀𐬭𐬀) and Ātarəvaxš (𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀) perform it. The auxiliary priest known as Raēθwiškara attends to the various functions of his former colleagues. Zaoṭar or the officiating chief priest calls out the names of all priests one by one and the auxiliary priest presents himself as a substitute for all of them, uttering "azəm Vīsāi". The names of these priestly dignitaries and functions assigned to each of them are briefly stated as under :

(i) Av. Zaoṭar, Skr. hotṛ is the chief priest who recites the holy texts and performs the most important sacrificial ceremonies. It is derived from √^hZu to call, to invite, to invoke. [See Geldner's article on Zaoṭa—in Dastur Darab Commemoration Volume, 1925, pp. 277-281.

(2) Av. Hāvanān, name of the first subordinate priest who pounds

* Cf. Bartholomæ, *Arische Forschungen* II. 1 seq., III. 11 seq.; Geldner, *Grundriss der Iranischen Philologie* II. 26 seq.; Dastur Peshotan Sanjana Memorial Volume pp. 37-45; Gāθā Meter by Dr. Taraporewala in 'The Divine Songs of Zarathuṣṭra' 1951 pp. 863-876; Humbach, *Die Gāthās Des Zarathustra*, Band I and II, 1959.

† These officiants at the Soma-worship are separately named, Hotṛ, Maitrāvaruṇa, Acobhāvika, Adhvaryu, Grāvastut, Neṣṭā, Unnetā, Pratiprasthātā, Udgātā, Prastotā, Pratihartā, Subrahmaṇya, Brahmā, Brāhmaṇācchamsi, Potā, Āgnidhra, with their president Sadasya, in all 17 officials.

the *Haoma*, derived from *hāvana*-mortar and pestle used for pounding the *Haoma*.

(3) *Ātarəvaxš*, Pahl. *Ātarvaxš*, the tender of fire ; the name of the second subordinate priest who tends the fire.

(4) *Frābərətār* is the name of the third subordinate priest who brings to the *Zaotar*, all the implements and other things required for the ceremonies.

(5) *Ābərətār* is the name of the fourth subordinate priest who brings the Holy Water. The name is derived from *Āp*-water and *bərət* the bringer. Instead of *Ābərət*, the author of the *Nirangistān* uses another term *Dānavāza*. See *Bulsara, Nirangastan* p. 403. *Anatol Waag (Nirangistan, Der. Avesta traktatüber die Rituellen Vorschriften, 1941 p. 87)* reads the name *dānazvāza* and translates "Wasserfahrer". Pahl. Version, *pat rot vicīndātārih* ; see *Bartholomæ, Air Wb.* column 734.

(6) *Āsnātar*, *ā-snāθr* is the name of the fifth subordinate priest who washes and strains the *Haoma*.

(7) *Raēθwiškara* lit. one who mixes, is the name of the sixth subordinate priest who mixes the *Haoma* juice with 'gām jivyām' (milk).

(8) *Sraošāvarəz* lit. one who keeps good discipline, is the name of the seventh subordinate priest, who superintends the sacrifice and prescribes punishment for negligence or remissness in the performance of the sacrifice and priestly duties.

The above brief account shows that the functions assigned to the above-mentioned eight priests in ancient times are now-a-days performed by two priests only viz. *Zaotar* and the *Raēθwiškara* commonly known as *Rāθwi-Rāspi*, see pages 217 and 218.

The Avestan language belongs to the Iranian branch of the Indo-Germanic family of tongues. The designation Avesta for the language as well as the book, is in consonance with the Pahlavi or Middle-Persian *Avistāk*, which is used both of the tongue and of the scriptures. The term *Zand* for the language is a misnomer. The language of the Avesta is closely allied to Sanskrit. The relation to the Sanskrit language was one of the means of establishing the authenticity of the Avesta and is very essential in its interpretation. In its phonology, the Avesta agrees with the Sanskrit in its vowels in general. The Sanskrit diphthong *ē* appears in Avesta as *aē*, *ōi*, *ē*. Thus Av. *vaēnōiθe*, they two are seen = Skt *vēn-ē-tē*. Skt. *ō* appears as Av. *ao*, *ou*, e.g. Av. *aojah*, strength = Skt. *ōjas*. Moreover a notable peculiarity in Avesta is the insertion of epenthetic vowels, *i*, *e*, *u*, e.g. Av. *bavaiti* = Skt. *bhavati* ; Av. *haurva* = Skt. *Sarva*, whole ; Av. *vaxədra*, word = Skt. *vaktra* ; Av. *hvarə*, Sun = Skt *Svar*. Almost any Sanskrit word may be transformed at once into its Avestan equivalent, or vice-versa, merely by the application of certain phonetic laws, for example :—

təm amavantəm yazatəm
 sūrəm dāmōhu savištəm
 miθrəm yazāi zaoθvābyō,

may be rendered word for word in Sanskrit, thus :

tam amavantam yajatam
 sūram dhāmasu saviṣṭham
 mitram yajāi hōtrābhyah.

In inflexion, the Avesta language shows the richness of Vedic Sanskrit and it possesses almost equal facility of word-formation. In syntax, it differs from Sanskrit in certain respects, showing marked individuality.

The ancient Iranian people formed a branch of the Indo-European people and were very closely related to the ancient Indo-Aryan. Hence the language, literature and culture of the Iranians and Hindus are akin to each other. It is therefore not only beneficial but essential that the Iranian literature should be studied side by side with the Vedic literature for the proper understanding of both the cultures. With this necessity in view the Vaidika Samshodhana Mandala, Poona, started a centre for Iranian studies since 1951 under the able guidance and directorship of the late Prof. Dr. I. J. S. Taraporewala. This Mandala has taken up the critical edition of the Avestan Texts in Devanagari script and the entire Volume on Avesta text is expected to be out in the near future. This book will, I am sure, facilitate the promotion of Avestan Studies in Indian Universities, which will follow the example of European Universities in adopting the Avestan Studies in their curriculum

The close similarity of the oldest Indian and the oldest Iranian is such that a large part of the vocabulary is identical, a further large part is different by small phonetic changes and a third part shows that different words had been adopted or preserved. This can be easily illustrated. The verbal bases are the same: *pat*-‘fly’, *vac*-‘speak’, *man*-‘think’, *dā*-‘give’ *as*-‘be’, *kar*-‘make’, *mar*-‘die’ *ar*-‘move’, *mā*-‘measure’. Similarly we find identical nouns, adjectives and numerals: *jani*-‘woman’, *kāma*-‘wish’, *martya*-‘mortal’, *gau*-‘ox’, *vira*-‘man’, *pad*-‘foot’, *āp*-‘water’, *vāta*-‘wind’, *jīra*-‘active’, clever, *panca*-‘five’, *aṣṭa*-‘eight’, *nava*-‘nine’. I may add that “the R̥gvedic *pavasta*—used in the dual *pavaste* (10.27 7) of the sky and the earth could be explained by reference to Old Persian word *pavasta*-‘envelope’ used of the clay envelope which was put over the clay tablet”. Further in R̥gveda 7.86.5 we come across the phrase, *paṣu-tr̥pam na tāyum*-‘like a cattle-stealing thief’. This word *tarp*: *tr̥p* is familiar in the Avesta and in the Iranian dialects in the sense ‘steal’, but the Vedic Sanskrit could not offer any suitable meaning. Besides the Avesta adjective *pāzah-vant*-‘having a fine surface’ may be compared with the Vedic *pājāvānt*-occurring in R̥gveda 10.77.3 in the verse *pājāvānto na vīrāh/panasyavo* “like warriors with fine countenances, worthy to be celebrated.” Moreover by the divergent phonetic changes in Avesta and Sanskrit two words might become homonyms pronounced in one way in the one language while the

other kept them distinct. In Avesta the one word *dā* has both the meanings 'to give' and 'to put' (the distinction of *d-* and *ḍ* being given up), whereas in Sanskrit are given root *dā-* to give and *dhā-* to put. Quite the opposite is the case in respect of Av. word *raṣ-* to injure and *raṣi-* to protect, while in Sanskrit the one form *rakṣ-*—has the two meanings 'injure' as in "rakṣas—" 'injury' and 'protect' as a frequent verb *rakṣati-*. In Ṛgveda 9.101.3 we come across the phrase *duroṣam ..... somam*, which may be compared with the corresponding Avesta phrase *haoməm dūraoīəm*, meaning "Haoma, which keeps death afar" or "Haoma of far spreading radiance," since the Ṛgveda and Avesta are so close in language. The religious vocabulary of the Avesta and the Veda are particularly close in the following technical terms.

<i>Sanskrit</i>		<i>Avesta</i>
Yajña- 'sacrifice'	...	... Yasna
Aryaman- god of hospitality	...	... Airyaman
ṛta- truth	... ..	... Aša-, arəta-, ərəta-
vipra- orator	... ..	... vifra
hotar- 'pouurer'	...	... Zaotar-
Soma- 'drink'	...	... haoma-
śraddhā- 'faith'	...	... Zrazdā
kavi- sage	... ..	... Kavi
Jaritar- singer	...	... Jarətar-
deva- god	... ..	... daēva- false god, demon
druh- evil	... ..	... drug, drauga
dasyu	... ..	... dahyu
Gandharva-	... ..	... gandarəwa
hvātar- invoker	...	... Zbātar*

In conclusion, it is our ardent and pleasant duty to acknowledge the manifold help which we have received from various sources. We express our gratefulness to the revered Dasturji Sahib Khurshed S. Dabu, High Priest of the Parsees at Bombay, for his splendid help in notes, and on the symbolic significance of certain rituals, unfolding the mystery behind them.

We also acknowledge with a deep sense of gratitude the financial help received by the Mandala from various sources. The Government of India and the Government of Maharashtra have been giving us recurring and non-recurring grants for the promotion of our varied activities. This help has enabled us to a great extent in carrying on our research activities steadily and smoothly. We feel very grateful to the Government of India and the State Government for their sympathetic financial assistance. We must also express our indebtedness to the State Governments of Uttar

* Summarised from Prof. Sir H. Bailey's article on "Veda and Avesta", reprinted from the University of Ceylon Review Vol. XV Nos. 1 and 2, Jan-April 1957.

Pradesh, Bihar, Madhya Pradesh for their patronage to the Mandala. We cannot conclude without expressing our gratefulness to the generous Trustees of the N. M. Wadia Charities, The Bombay Parsee Punchayet Funds, the Nizam Charitable Trust, Sir Dorabji and Sir Ratan Tata Trusts, and to Shri F. D. Pudumjee who have rendered us financial support since the very undertaking of the Avestan Studies in the Institute. We also sincerely thank Shri Framroj Rustomji Poonawalla of "Commercial Art Engravers" for having prepared, free of cost, the block-Diagram No. 1 of the Yasna-Ceremony. The proprietor of "The Katrak Studio", Dadabhai Naoroji Rd., Bombay, also deserves our thanks for the photograph that he took in a Zoroastrian Fire Temple, without any charge.

We acknowledge our indebtedness to the University of Poona for its financial help towards the publication of Yasna, Visparat, Khordeh Avesta and Yašts-Parts I & II.

Finally we must acknowledge the services of Shri S. R. Sardesai, Manager of Samarth Bharat Press, who has helped us in making this work as accurate as possible.

We hope this edition will prove of great use to Oriental scholars and will meet with their approval.

Aēvō panta yō ašahē.

There is only one path which is of Righteousness.

Vaidika Samsodhana Maṇḍala, Poona 9

Dated, 17th November 1962

M. F. KANGA

Avesta alphabet, pronounciation and transcription

Vowels

𐬀	अ	a	short as 'a' in <i>akin, alone</i> .
𐬁	आ	ā	long as 'ā' in <i>part, arm, car</i> .
𐬂	इ	i	short as 'i' in <i>akin, in, into</i> .
𐬃	ई	ī	long as 'ī' in <i>machine</i> or "ee" in <i>seen, keen</i> .
𐬄	उ	u	short as 'u' in <i>full, bush</i> .
𐬅	ऊ	ū	long as 'ū' in <i>rule, rude</i> .
𐬆	ॐ	ə	short as 'a,' in <i>at, cat, mat</i> . There is no exact Sanskrit equivalent.
𐬇	ॐ	ɛ	long, somewhat more prolonged than ə. This generally occurs in the Gāthās.
𐬈	ॐ	e	short as almost like 'a' in <i>mate, cane</i> , but shortened.
𐬉	ॐ	ɛ	long, somewhat prolonged than e, as 'a' in <i>mate, cane, lane</i> .
𐬊	ओ	o	short as 'o' in <i>code</i> .
𐬋	ओ	ō	long as 'ō' in <i>prone, alone</i> .
𐬌	आो	āo	A peculiar Avestan vowel. Pronounced āo, rather rapidly, but with each vowel quite distinct.
𐬍	ऑ	ɑ̃	Nassalised ā like French <i>an</i> .
	अँ		Corresponds to Sanskrit ञ and is almost always monosyllabic.

Consonants (Remarks when necessary)

𐬎	क	k	in <i>key, keep</i> .
𐬏	ख	x	like Persian <i>kh</i> .
𐬐	ग	g	like 'g' in <i>great, greeting</i> .
𐬑	घ	ɣ	like Persian <i>gh</i> or <i>gh</i> in <i>ghes, ghost</i> .
𐬒	ङ	ŋ	as ng in <i>ring, thing</i> .
𐬓	च	c	as ch in <i>chill, child</i> .
𐬔	ज	j	as j in <i>joke, jar, jug</i> .
𐬕	ञ	ɲ	
𐬖	ट	t	
𐬗	ठ	ʈ	Always final.

6	𐬀	θ	like th in <i>thin, thing</i> . Spirant.
9	𐬁	d	like th in <i>thy, thine</i> .
6	𐬂	δ	Spirant.
1	𐬃	n	like n in nasal.
𐬄	𐬅	ṇ	Corresponds to Sanskrit anusvara.
𐬆	𐬇	p	
𐬈	𐬉	f	Spirant; like the English f in figure.
𐬊	𐬋	b	
𐬌	𐬍	w	Spirant, pronounced almost like 'v' valour, vacant.
𐬎	𐬏	m	
𐬐,	𐬑	y	This is the initial y.
𐬒	𐬓	y	This is the medial y.
𐬔	𐬕	r	
𐬖,	𐬗	v	This is the initial v.
𐬘	𐬙	v	This is the medial v.
𐬚	𐬛	ś	as s in sure. Corresponds to Sanskrit श.
𐬜	𐬝	ṣ	This corresponds to Sanskrit ष.
𐬞	𐬟	ś	Same as above श, but generally appears before 𐬑-y.
𐬠	𐬡	s	
𐬢	𐬣	z	like the English Z.
𐬤	𐬥	ž	Zh, like z in English Azure.
𐬦	𐬧	h	
𐬨	𐬩	x ^v	This corresponds to Sanskrit ख.
𐬫	𐬬	x	This is spirant x in the neighbourhood of other palatal sounds and represents an original Aryan sy as in 𐬬𐬭 for दस्यु.

Specimens of Avestan Text & Transcription

Տնտեսական օգուտը համարվում է հիմնականում արտադրության և առևտրի ծախսերի տարբերությունը:

यज्ञाइ' हल्लेभ्रम्च' यत् अस्ति' हल्लेभ्रनौम्' वहिर्त्तम्' अश्तरै' मोह्लेभ्रम्च' हरैच' ॥

—स्वरशैतु न्याइश १५

Sanskrit Parallel

यजे' सखित्वम् यत् अस्ति' सखित्वानाम् वसिष्ठम् अन्तः' सूर्याचन्द्रमसोः^{१०} ॥

I invoke that friendship, which is the best of friendships, (namely)
that between the Moon and the Sun.

1. የጥቅም ስራ ማጠቃለያ
 2. የጥቅም ስራ ማጠቃለያ
 3. የጥቅም ስራ ማጠቃለያ

अषम्^१ वोढु^२ वहिस्तम्^३ अस्ती^४
उस्ता^५ अस्ता^६ उस्ता^७ अस्माइ^८
ह्यत्^९ अषाइ^{१०} वहिस्ताइ^{११} अषम्^{१२} ॥

—यत्न २८.१२

Sanskrit Parallel

ऋतम्^१ वसु^२ वसिष्ठम्^३ अस्ति^४
 ओषितृ^५ अस्ति^६ ओषितृ^७ अस्मै^८
 यत्^९ ऋताय^{१०} वसिष्ठाय^{११} ऋतम्^{१२} ॥

Righteousness is the highest Good, is the Illumination (of life). (This) Illumination (comes) to that (life), which (is) righteous for the sake of the Highest Righteousness.

שם המלך ושל המלכה
 שם המלך ושל המלכה

यो^१ यवोम्^२ कारयेइति^३ हो^४ अषेम्^५ कारयेइति^६

—बेंदीदाद ३.३१

Sanskrit Parallel

यः^१ यवम्^२ किरति^३ सः^४ ऋतम्^५ किरति^६

He who sows corn, sows righteousness.

INTRODUCTORY NOTE ON PARA-YASNA (*Paragnā*)

The title 'Yasna' is traditionally applicable to 72 chapters (*Hās*), which follow in the next section of this book. However the Yasna-ritual cannot be commenced without Para-Yasna, which has for its purpose keeping ready the necessary implements and consecrated things such as milk, twigs for the Haoma-extract etc. Parsi Priests call it *Paragna*. The priest who is to be the *Rāspī* in the main ritual, is usually the official concerned with the Para-Yasna, and the necessary details of its performance are given below. But it should be noted that even before the Para-Yasna ceremony begins within the fixed enclosure, various articles are cleaned and stored up in a large metal-vessel known as *kundi*, which is kept near the *Rāspī*, who is in charge of the working-table (खान). All the necessary metal-implements required for the performance of the Para-Yasna are already immersed in pure water within that vessel, put on a stone-stand, by the right side of the *Rāspī*. He takes his seat after collecting pomegranate-twigs, palm-leaves and milk. These things, he collects in a manner described below, before commencing the recitation of the Para-Yasna, as will be seen from the following directions:—

Consecration of water within the pitcher

After reciting *इनओथ अहुरहे मज्दो । अषेम् वोह्* for the first time, the *Rāspī* pours water from another vessel into the main pitcher, reciting in a whisper “*यओउदाथ ज़रेह् इ वरुक्श*” (the sea of *वोरुक्श*) which is supposed to be the highest plane of the invisible essence of “water”, existing on an unseen level of concepts. With the second down-pour, after reciting *इनओथ अहुरहे मज्दो । अषेम् वोह्*, he similarly whispers the words “*यओउदाथ ज़रेह् इ झोर्क*”, which is the next plane of existence during the descent of spiritual force. *यओउदाथ* means purification, and the priest mentally connects up each down-pour with the allegorical lakes (*ज़रेह्*). With the third down-pour reciting as usual the formula *इनओथ अहुरहे मज्दो । अषेम् वोह्*, he whispers the following line—*यओउदाथ ज़रेह् इ पूहति, हवेस् मीनो अहुइसूर आग इ पाक् यओउदाथ*—indicating thereby bringing (so to say) the spiritual force down to the level of material existence on the physical plane. Here we may conceive of a spiritual

counterpart of water (Plato's archetype) from mental to the emotional and thence to the physical plane. The words **वरेह इ पूरति** literally means the lake which is defiled in its descent on the grosser plane.

~~~~~

**Ceremony before cutting the palm-leaf blade required for
tying the bunch of Baresma-wires**

After having finished the ritual of consecration of water within the pitcher, the Rāspī goes to a palm-tree with a knife and a pitcher of water, consecrated as directed above. Firstly, he washes the required blade of palm-leaf thrice, and then he cuts it off after reciting—**क्षनओध्र अहुरहे मज्दो । अषेम् वोहू°**. This he places within the pitcher. Later on, this leaf is so dissected into six strands and knitted, as to form a long band of '**अहव्योहन्**' meant for tying the bunch of wires.

He repeats this process approaching the pomegranate tree from which he cuts off necessary length of a twig, washing it prior to cutting it, and reciting the same formula in the same way as mentioned above.

~~~~~

Ceremony for consecrating milk (जीर्णम्)

The Rāspī goes to a she-goat tied near the place of the ritual, and makes the animal face the East. Then he washes her udders and himself facing the South recites:—

क्षनओध्र अहुरहे मज्दो । अषेम् वोहू° ॥

Then he washes his right hand thrice and also one of the udders of the she-goat and recites the following (standing):—

अषेम् वोहू° ॥ (से षाह)

क्रवराने मज्दयस्त्रो ज़रथुश्चिश् वीदजेवो अहुर-त्कजेवो

**हावर्नेजे अषओने अषहे रथ्वे यस्ताइच वस्त्राइच क्षनओधाइच
क्रसस्तयजेच । सावर्हेजे वीस्याइच अषओने अषहे रथ्वे यस्ताइच वस्त्राइच
क्षनओधाइच क्रसस्तयजेच ॥**

(or) **रपिथ्विनाइ अषओने अषहे रथ्वे यस्ताइच वस्त्राइच क्षनओधाइच
क्रसस्तयजेच । फ़ादतृ-अषवे ज़रतुमाइच अषओने अषहे रथ्वे यस्ताइच वस्त्राइच
क्षनओधाइच क्रसस्तयजेच ॥**

(or) उज्जयेइरिनाइ अषओने अषहे रथ्वे यत्नाइच वक्ष्माइच ह्नओथाइच फ़सस्तययेच । फ़ादत्त-वीराइ दक्ष्युमाइच अषओने अषहे रथ्वे यत्नाइच वक्ष्माइच ह्नओथाइच फ़सस्तययेच ॥

(or) अइन्निस्रूथेमाइ अइविगयाइ अषओने अषहे रथ्वे यत्नाइच वक्ष्माइच ह्नओथाइच फ़सस्तययेच । फ़ादत्त-वीस्पाँम्-हुज्याइतेँजे ज़रथुश्नोतमाइच अषओने अषहे रथ्वे यत्नाइच वक्ष्माइच ह्नओथाइच फ़सस्तययेच ॥

(or) उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्वे यत्नाइच वक्ष्माइच ह्नओथाइच फ़सस्तययेच । बँरँज्याइ न्मान्याइच अषओने अषहे रथ्वे यत्नाइच वक्ष्माइच ह्नओथाइच फ़सस्तययेच ॥

गैउश् तप्ने गैउश् उरुने तव गैउश् हुधोइहो उरुने ह्नओथाइच यत्नाइच वक्ष्माइच ह्नओथाइच फ़सस्तययेच ॥

यथा अहू वइर्यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते ।

अथा रतुश् अषातूचीत् हच फ़ा अषव वीध्वो म्रओतू ॥

Then he sits down to draw milk with the word अषेम्; but he lets some milk spill on the ground at the first extraction. Thereafter while reciting अष सर मनइइ, he draws some milk into his pitcher. He repeats this process and formula twice again, substituting in place of मनइइ the word वचइइ for the second time and इयओध्न for the third time. Then he gets up and recites the following :—

यथा अहू वइर्यो° ॥ (इ नार्)

यत्नेम्च वक्ष्मेम्च अओजस्च ज़वरँच आफ़ीनामि गैउश् तप्ने गैउश् उरुने तव गैउश् हुधोइहो उरुने ॥

Then patting the back of the she-goat, he recites :—हज़रँम् वओषज़नौम् । वओवरँ वओषज़नौम्, once aloud, and repeats the same in a whisper for the second time. He then takes the pitcher containing the mixture of water and milk to his seat in the ritual-hall (उर्विस् गार्ह).

Note :—The three offerings of milk to the earth, are a sort of oblations to the Deity presiding over the earth. And the three portions collected into the pitcher are emblems of *life*, purified in thought, word and deed.

Para-Yasna proper

The priest after going through the preliminaries enumerated above, takes his seat and arranges all the requisite objects on his work-table, taking care to wash each important implement and material according to the said formula prescribed for each one of them, separately.

The consecration of water in the large vessel (कुण्डो)

The priest places his left hand, (holding one *Baresma*-wire) on two small cups, placed upside down on the work-table. With his right hand holding the ring-condenser (अंगुष्ठी a metal-ring over which the sacred bull's hair is wound round in the manner of an armature), he recites 101 names of God in a whisper, and at the same time magnetises the water of the *Kundi* by agitating it with that condenser. Thereafter this water gets the name of जओघ्न (जोर्). Then he recites the following :—

अषम् वोहूँ ॥

फ्रवराने मज्दयत्तो ज़रथुश्चिश् वीदअवो अहुर-त्कअेषो

हावनैअे अषओने अषहे रथ्वे ..... सावहूँअे वीस्याइच अषओने
अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥

(or) रपिच्छिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत्-प्रषवे ज़२तुमाइच
अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥

(or) उजयेइरिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत्-वीराइ दख्यु-
माइच अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥

(or) अइविस्मूथेमाइ अइबिगयाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत्-
वीस्याम्-हुज्याइतैअे ज़रथुश्चोतैमाइच अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥

(or) उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... बरँज्याइ न्मान्याइच
अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥

अइव्यो वडुहिब्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज्दधातनाँम् बरँजतो अहुरहे
नक्रँधो अपाँम् अपस्च मज्दधातयो तव अहुराने अहुरहे क्ष्मओथ यत्ताइच वस्साइच
क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअेच ॥

यथा अहू वइयो ज़ओता फ़ा मे मूते ।

अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीज्वाओ म्रओत् ॥

अषेम् वोह्° ॥

In reciting the concluding word अषेम्, he reverses the inverted cups and holding both of them, so that they touch the surface of the water only, he proceeds to recite the following :—

फ्रा ते स्तओमइदे अहुराने अहुरहे वक्कहूश यत्नोस्व वक्नोस्व वोहु
यत्नोम्च वक्नोम्च हुवरेतीम्च उश्त-वरेतीम्च वश्त-वरेतीम्च ॥

Then with the five words यज्ञतनोम्, ध्वा, अवओनोम्, कुन्नीश् and उस्-ङ्गी-
ब्रामि, he fills those cups gradually with five sweeps. Then with the words रथ्वस्व वरेजतो, he touches the brink of the *kundi* with the cups; and with the words गाथोस्व स्नावयोद्ग, he brings these cups full of water to the work-
table. Then follows the recitation of :—

यथा अहू वहर्यो° ॥ (३ बार)

He then arranges the cups full of ज्ञओध, one over the other with
an intervening saucer (meant to contain milk-mixture later on). In
reciting the two Ahunavars, some portion of the upper cup is poured into
the saucer. Thus there would be three containers of ज्ञओध, one above
another. Then he recites :—

यत्नोम्च वक्नोम्च अओजस्व जवरेच आफ्रीनामि । अह्व्यो वहुहिन्यो
अपोम् मज्दधातनोम् वरेजतो अहुरहे नफ्रधो अपोम् अपस्व मज्दधातयो तव
अहुराने अहुरहे ॥

Then he leaves that *Baresma*-wire over the upper cup, reciting the
words तव अहुराने अहुरहे in a whisper.

...

The method of tying the bunch of *Baresma*-wire
with the girdle (अह्व्योक्कहन्)

(a) The priest places the ready-twined अह्व्योक्कहन्, so that, it lies
between the two *Mābrue*-tops.

(b) Usually 22 wires (not counting the one that was placed
on the cup as mentioned in the above procedure) are used for the *Yasna*
and 34 for the *Vendīdād*. In the right hand, the priest holds that excluded
wire, and with the left holding the bunch of 22 wires, he recites the
following :—

अषेम् वोह्° ॥ (३ बार)

फ़वराने मऱ्दयत्नो ज़रथुश्निश् वीदजेवो अहुर-त्कजेवो

हावनैजे अषओने अषहे रथ्वे ..... सावह्रैजे वीस्याइच अषओने
अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयजेच ॥

(or) रपिथ्विनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत्-प्रषवे ज५ तुमाइच
अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयजेच ॥

(or) उजयेइरिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत्-वीराइ दस्यु-
माइच अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयजेच ॥

(or) अइस्त्रिस्त्रुथेमाइ अइविगयाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत्-
वीस्पाँम्-हुज्याइतैजे ज़रथुश्नोत्तमाइच अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयजेच ॥

(or) उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... वरँज्याइ न्मान्याइच
अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयजेच ॥

क्षथहे वइर्येहे अयओशुस्तहे मरँज्दिक्काइ थायो-द्रिगओवे क्षनओथ
यस्त्राइच वस्त्राइच क्षनओथाइच फ़सस्तयजेच ॥

यथा अहू वइर्यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते ।

अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वो म्रओतू ॥

अषेम् वोहू° ॥

(c) In reciting the last अषेम् वोहू°, he touches the bunch at both
ends with that single wire, held in right hand and proceeds to recite :—

यथा अहू वइर्यो° ॥ (उ वा)

यत्तम्च वत्तम्च अओजस्च ज़वरँच आफ़ीनामि ।

Again touching both ends of the bunch, he recites :—

क्षथहे वइर्येहे अयओशुस्तहे मरँज्दिक्काइ थायो-द्रिगओवे ।

अषेम् वोहू° ॥ (से वा)

फ़वराने मऱ्दयत्नो ज़रथुश्निश् वीदजेवो अहुर-त्कजेवो

हावनैजे अषओने अषहे रथ्वे ..... सावह्रैजे वीस्याइच अषओने
अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयजेच ॥

(or) रपिथ्विनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत्-प्रषवे ज५ तुमाइच
अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयजेच ॥

(or) उजयेइरिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत्-बीराइ दस्यु-
माइच अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तययेच ॥

(or) अइन्निसूथेमाइ अइविगयाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत्-
वीस्पाँम् हुज्याइतेअ ज़रथुश्नोतमाइच अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तययेच ॥

(or) उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... बरेज्याइ न्मान्याइच
अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तययेच ॥

and while reciting this, he picks up the अइय्योइहन् with his right hand and reciting (1) अहुरहे मज़दो, (2) रवेवतो and (3) ख्वरेनडुहतो, he ties the bunch with his अइय्योइहन् in three rounds. Then he recites :—

झनओथ यस्ताइच वहाइच झनओथाइच फ़सस्तययेच ।

यथा अहू वइर्यो ज़ओता फ़ा मे मूते ।

अथा रतुश अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वो म्रओत् ॥

अषेम् वोहू° ॥ (सँ बार)

In reciting अषेम् वोहू° three times, he dips the bunch into the *kundi*-water thrice, so as to clean the girdle as well as the wires and then begins to recite :—

यथा अहू वइर्यो° ॥ (ड बार)

and ties two knots on the bunch with the अइय्योइहन् and proceeds to recite :—

यल्लेम्च वल्लेम्च अओजस्च ज़वरच आफ़ीनामि । अहुरहे मज़दो रवेवतो
ख्वरेनडुहतो ।

But he repeats the last four words अहुरहे मज़दो रवेवतो ख्वरेनडुहतो again in a whisper and places the tied bunch of Baresm between the two Mährue-tops, after taking out one wire of the bunch, so that 21 are left resting on the upper tier, and the single one just taken out, between the lower legs of the two pedestals.

Note :—In the very ancient times, Baresman used to be twigs of a growing tree, cut according to the number needed. But later on, this custom was discontinued, so that metal wires were substituted and called बरेस्म. It is to be noted that the Arch-Angel-ज़मयश्ये (who presides over the mineral kingdom) is invoked in consecrating the bunch. The name of the Almighty

(अहुर) is invoked in tying up the bunch with the **अहुरावोहन्**, indicating the unity that pervades the various vital forces in man.

The process of purifying Haoma-twigs

[obtained from Persia, where they bear the name of Homa. The tree is known for its medicinal properties containing Ephedrine.]

The priest selects about five or seven bits of Haoma-twigs (already purified) from a box. Holding these between his fingers, he washes his entire palm thrice, so as to clean the twigs also, reciting :—

क्ष्णओथ अहुरहे मज्दतो । अषेम् वोहू° ॥

Then he recites :—

अषेम् वोहू° ॥ (से ण्)

**फ्रवराने मज्दयस्त्रो ज़रथुश्चिश्च वीदजेवो अहुर-त्कअषो
हावनैअे अषओने अषहे रथ्वे ..... सावड्हेअे वीस्याइच अषओने
अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥**

(or) **रपिथिन्नाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत्-फ़षवे ज५ तुमाइच
अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥**

(or) **उज़येरिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत्-वीराइ द६यु-
माइच अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥**

(or) **अइविस्त्रूथेमाइ अइविगयाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत्-
वीस्पोम्-हुज्याइतैअे ज़रथुश्चोतैमाइच अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥**

(or) **उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... वॆरॆज्याइ न्मान्याइच
अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥**

**हओमहे अषवज़्जहो क्ष्णओथ यस्त्राइच वस्त्राइच क्ष्णओथाइच
फ़सस्तयअेच ॥**

यथा अहू वइयो ज़ओता फ़ा मे झूते ।

अथा रतुश्च अषात्तचीत् हच फ़ा अषव वीध्वो भ्रओत् ॥

अषेम् वोहू° ॥ (से ण्)

In reciting the concluding three अर्षम् वोहूँ^s, he holds the twigs between both palms and dips the hands into the *kundi*-water and proceeds :—

यथा अहं वड्यो^० ॥ (उ वाह्)

यस्मैमूच वस्मैमूच अओजस्च ज्वरँच आफ्रानामि हओमहे अषवज्जहो ॥

He repeats the last two words हओमहे अषवज्जहो in a whisper. Then he takes the metal mortar (हावनी), places it upside down; and thereon, he places three purified Haoma-bits and the rest he places near the legs of the Māhruc-pedestals.

The process of purifying वरँस (Sacred Bull's Hair) tied on to the ring-condenser.

With the one Baresma-wire in his left hand and the ring in his right, he recites the following :—

अर्षम् वोहूँ^० ॥ (षे वाह्)

फ्रवराने मज्जयस्तो जरथुश्चित्रश् वीदजेवो अहुर-त्कजेषो

हावनैजे अषओने अषहे रथ्वे ..... सावर्हँजे वीस्याइच अषओने
अषहे रथ्वे ..... फ्रसस्तयजेच ॥

(or) रपिथ्विनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ्रादत्-प्रवे ज्ञत्तुमाइच
अषओने अषहे रथ्वे ..... फ्रसस्तयजेच ॥

(or) उज्येइरिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ्रादत्-वीराइ दस्यु-
माइच अषओने अषहे रथ्वे ..... फ्रसस्तयजेच ॥

(or) अइव्विस्त्रुथँमाइ अइबिगयाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ्रादत्-
वीस्याँम्-हुज्याइतँजे जरथुश्चोतँमाइच अषओने अषहे रथ्वे ..... फ्रसस्तयजेच ॥

(or) उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... वरँज्याइ न्मान्याइच
अषओने अषहे रथ्वे ..... फ्रसस्तयजेच ॥

जरथुश्चहे स्पितामहे अषओनो फ्रवर्षेजे फ्रनओध यस्माइच वस्माइच
फ्रनओध्वाइच फ्रसस्तयजेच ॥

यथा अहं वड्यो ज्ञओता फ्रा मे मृते ।

अथा रतुश्च अषात्तवीत्त इच फ्रा अषव वीज्वाओ म्रओत् ॥

अपेम् वोह् ॥

He repeats the last word अपेम् in a whisper and while doing so he dips the ring in a Zaothra-cup, and then deposits it, into a special saucer on the work-table.

Note:—It is remarkable that Zarathushtra's Fravashi (Spirit) is invoked while consecrating this ring-condenser. The idea may be that as the hair belongs to a pure white bull in a blanched condition, the latter is without pigment and supposed to be a sort of hollow tube, within which is stored the invisible force and blessings from the Prophet himself, who, in Yasna 8, is called a Yazata or Angel.

The procedure for extracting and filtering the Haoma-juice.

The priest recites :—

अहुराइ मज्दाइ हओमाँ आवअधयमहि

Looking at the Haoma-twigs, he recites :—

**इमाँ हओमाँस्च म्यज्दाँस्च ज्ञओध्रोस्च वरँस्मच अषय फ्रस्तरँतैम्
गाँम्च हुधोक्कँम् ।**

Then looking at the Pomegranate-twigs, he recites :—

इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअपताँम् अषय उज्दाताँम् ।

Then looking at the Zaothra-cups, he recites :—

**अइज्यो वडुहिज्यो इमो ज्ञओध्रो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानअ-
पतवइतीश् अषय उज्दातो अइज्यो वडुहिज्यो अपेम्च हओम्याँम् अस्मनच हावन
अयक्कहअनच हावन । इमाँम्चा उर्वराँम् वरँस्मनीम् जघ्मूषीम्च रतुफ्रितीम् मरँधेम्च
वरँज्जीम्च दअनयो वडुज्यो माज्दयस्त्रोइश् गाथनाँम्च स्रओध्रम् जघ्मूषीम्च
अषओनो अषहे रथ्रो रतुफ्रितीम् ।**

Then looking at the sandal-wood and incense arranged near the Fire-Altar, he recites :—

**इमाँ अअेस्माँस्च बओइधीम्च तव आधो अहुरहे मज्दो पुथ वीस्पच
वोह् मज्दघात अष-चिथ पइरिच ददँमहि आच वअधयमहि ।**

**आअत्र दीश् आवअधयमहि अहुराइ मज्दाइ स्रओषाइच अप्याइ
अमँषअइज्यस्च स्पँरतजइज्यो अषओनाँम्च फ्रवफिज्यो अषओनाँम्च उर्वोइज्यो ।**

Then he looks at the Fire itself and recites :—

आधस्व अहुरहे मज्दो रथ्वेच वरंज्जइते वीस्पयो सौचत्रच अषओनो
स्तोइश् यत्नाइच वस्नाइच धनओथाइच फ़सस्तयजेच । आअत्त दीश् आवअधयमहि
ज़रथुश्अहे स्पितामहे अषओनो फ़वर्षेय यत्नाइच वस्नाइच धनओथाइच फ़सस्तयजेच ।
अह्वयओश् अष-चिनह्वो मत्त वीस्पान्यो अषओनिन्यो फ़वर्षिन्यो यो इरारिथुषाँम्
अषओनाँम् योस्व ज्वरताँम् अषओनाँम् योस्व नराँम् अज्ञातनाँम् फ़षो-चरंथाँम्
सओइयताँम् । इमाँ हओमाँस्व म्यज्दाँस्व ज्ञओथाओस्व वरंस्मच अषय फ़स्तरंतेम्
गाँम्च हुधोह्वम् इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअपताँम् अषय उज्जदाताँम् ।

अइव्यो वहुहिब्यो इमो ज्ञओथाओ हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानअ-
पतवइतीश् अषय उज्जदातो अइव्यो वहुहिब्यो अपेम्च हओम्याँम् अस्मन्च हावन
अयवह्वेनच हावन ।

इमाँम्चा उर्वराँम् वरंस्मनीम् जध्मूषीम्च रतुफ़ितीम् मरंथेम्च वरंजीम्च
दअनयो वहुयो माज्दयस्त्रोइश् गाथनाँम्च सओथेम् जध्मूषीम्च अषओनो
अपहे रथ्वो रतुफ़ितीम् इमाँ अओस्माँस्व वओइधीम्च तव आधो अहुरहे मज्दो पुथ
वीस्पच वोहू मज्दधात अष-चिथ पइरिच ददमहि आच वअधयमहि ।

आअत्त दीश् आवअधयमहि अमेषअइव्यो स्पेअतअइव्यो हुध्वअइव्यो
हुधान्यो यवअजिन्यो यवअसुन्यो योइ वहुँउश् आ मनह्वो श्येइति योस्व
उइति ।

आअत्त दीश् आवअधयमहि फ़ायेहीश् अहे न्मानहे फ़दथाइ अहे न्मानहे
पस्वाँम्च नराँम्च ज्ञातनाँम्च ज्ञाँस्मनाँम्च अषओनाँम् येज्जहे अओम् हँति ।

आअत्त दीश् आवअधयमहि अषओनाँम् वहुहिब्यो फ़वर्षिन्यो यो
उघ्नोस्व अइन्निथूरोस्व अषओनाँम् अवह्वे ।

आअत्त दीश् आवअधयमहि दथुषो अहुरहे मज्दो रअवतो एवरंनुहतो
महन्यँउश् महन्यओयेहे अमेषनाँम् स्पेअतनाँम् यत्नाइच वस्नाइच धनओथाइच
फ़सस्तयजेच ।

आअत्त दीश् आवअधयमहि अस्न्यअइव्यो अपहे रतुव्यो ॥

* हावर्नेअे अषओने अषहे रथ्वे यत्नाइच वस्नाइच झनओथाइच फ़सस्तययेच । आअतू दीश् आवअधयमहि सावक्हँअे वीस्याइच अषओने अषहे रथ्वे यत्नाइच वस्नाइच झनओथाइच फ़सस्तययेच । आअतू दीश् आवअधयमहि मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश् हज़्जरो-गओषहे बओवरँ-चष्मनो अओस्तो-नामनो यज्ञतहे रामनो स्वास्त्रहे यत्नाइच वस्नाइच झनओथाइच फ़सस्तययेच ।

[आअतू दीश् आवअधयमहि †अहुरहे मज़्दो रओवतो एवरँनडुहतो यत्नाइच वस्नाइच झनओथाइच फ़सस्तययेच । आअतू दीश् आवअधयमहि अषओनौम् † फ़वर्षिनौम् यत्नाइच वस्नाइच झनओथाइच फ़सस्तययेच ।]

आअतू दीश् आवअधयमहि तव आधो अहुरहे मज़्दो पुथ मत् वीस्पअेइव्यो आतँरँव्यो यत्नाइच वस्नाइच झनओथाइच फ़सस्तययेच । आअतू दीश् आवअधयमहि अइव्यो वडुहिंव्यो वाँस्पनौम्च अपौम् मज़्दधातनौम् वीस्पनौम्च उर्वरनौम् मज़्दधातनौम् यत्नाइच वस्नाइच झनओथाइच फ़सस्तययेच ।

आअतू दीश् आवअधयमहि माँथहे स्पँतहे अषओनो वँरँज्यडुहहे दातहे वीदओवहे दातहे ज़रथुइत्रोइश् दरँघयो उपयनयो दओनयो वक्हुयो माज्दयत्तोइश् यत्नाइच वस्नाइच झनओथाइच फ़सस्तययेच ।

आअतू दीश् आवअधयमहि गरोइश् उषि-दरँनहे मज़्दधातहे अष-एवाथहे वीस्पअेषौम्च गरिनौम् अष-एवाथनौम् पोउरु-एवाथनौम् मज़्दधातनौम् कावयेहेच एवरँनक्हो मज़्दधातहे अएवरँतहेच एवरँनक्हो मज़्दधातहे यत्नाइच वस्नाइच झनओथाइच फ़सस्तययेच । आअतू दीश् आवअधयमहि अषोइश् वक्हुयो चिस्तोइश् वक्हुयो रसौस्तातो वक्हुयो एवरँनक्हो सवक्हो मज़्दधातहे यत्नाइच वस्नाइच झनओथाइच फ़सस्तययेच ।

आअतू दीश् आवअधयमहि दक्षयो वक्हुयो आफ़ितोइश् दक्षहेच

* Recite the Gāh whichever is applicable.

† The name of the day and month whichever is applicable is to be recited here. This is only a sample of the first day and the first month.

नर्श अषओनो उग्रहेच तल्महे दामोइश उपमनहे यज्ञतहे यत्नाइच वक्ताइच
क्ष्णओधाइच फ़सस्तयअेच ।

आअत् दीश आवअेधयमहि ओक्कहाँम् असक्कहाँम् षोइध्रनॉम्च
मओयओइतिनॉम्च मअेथननॉम्च अवो-एवरननॉम्च अपॉम्च ज़ेमाँम्च उर्वरनॉम्च,
अग्रहोस्च ज़ेमो अवग्रहेच अप्नो वातहेच अषओनो क्खॉम् मोक्कहो हूरो अनघ्रनॉम्
रओचक्कहाँम् एवधातनॉम् वीस्पनॉम्च स्पे२तहे मइन्येउश दामनॉम् अषओनॉम्
अषओनिनॉम्च अषहे रथ्वाँम् यत्नाइच वक्ताइच क्ष्णओधाइच फ़सस्तयअेच ।
आअत् दीश आवअेधयमहि ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे अषओनो फ़वर्षे अे क्ष्णओध
यत्नाइच वक्ताइच क्ष्णओधाइच फ़सस्तयअेच । आअत् दीश आवअेधयमहि
अषओनॉम् फ़वर्षिनॉम् उग्रनॉम् अइत्रिथूरनॉम् पओइर्यो-त्कअेपनॉम् फ़वर्षिनॉम्
नवानज्दिस्तनॉम् फ़वर्षिनॉम् यत्नाइच वक्ताइच क्ष्णओधाइच फ़सस्तयअेच । आअत्
दीश आवअेधयमहि वीस्पअेइव्यो वक्कहुधाव्यो यज्ञतअेइव्यो मइन्यओइव्यस्चा
गअेध्यअेइव्यस्चा योइ ह्२ति यस्न्याच वक्क्याच अषात् हच यत् वहिस्तात् ॥

At this stage, he picks up both kinds of twigs, Haoma as well as Pomegranate in his left-hand pinch, and reverses the mortar, striking it thrice over the work-table and recites :—

अमषा स्पे२ता हुक्कथा हुधोक्कहो यज्ञमइदे ।

Then he deposits the Haoma-twigs into the mortar with his right hand, reciting :—

इमेम् हओमेम् अषय उज्जातम् यज्ञमइदे ।

Similarly he takes up the Pomegranate-twigs with his right hand and depositing the same into the mortar, recites the following :—

इमाँम्चा उर्वरॉम् हधानअेयतॉम् अषय उज्जातॉम् यज्ञमइदे ।

He picks up a *Zaothra-cup* in his right hand and pours some portion of its contents into the mortar, reciting the following :—

अइव्यो वक्कुहिंव्यो इमो ज़ओधो हओमवइतीश गओमवइतीश हधानअे-
पतवइतीश अषय उज्जातो यज्ञमइदे । अइव्यो वक्कुहिंव्यो अपेम्च हओम्योम्
यज्ञमइदे । अस्मनच हावन यज्ञमइदे । अयक्कअेनच हावन यज्ञमइदे ।

इमाँम्चा उर्वरॉम् वरस्मनीम् जघ्मपीम्च रतुक्रितीम् मरेंअेम्च वरेंजीम्च

दजेनयो वहुयो माज्दयस्तोश् गायनोमच स्रओथेम् जघ्मूषीमच अषओनो
अषहे रथ्वो रतुफ्रिताम् इमाँ अजेस्माँस्च बओद्घीमच यज्ञमइदे । तव आथो
अदुरहे मज्दो पुथ बीस्पच वोहू मज्दधात अप-चिथ यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे
इघ अषओनो अषीमच फ़वर्षीमच यज्ञमइदे ॥

Then he takes out the filtering dish (having nine holes) from the *kundi*; and filling it with water, places it over the other *Zaothra*-cup, which is near the legs of the *Māhrue*-pedestal, and recites :—

इरिस्तनाँम् उर्वानो यज्ञमइदे यो अषओनाँम् फ़वषयो ।

येवहे हाताँम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

Here if the priest's companion (who is to be the ज़ोत्र in the *Yasna*) is present, he enters the arena and places sandal-wood and incense on the Fire and himself recites the following :—

यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ़ा मे भूते ।

Then the priest performing the *Para-Yasna*, responds :—

अथा रतुश् अपातूचीत् हच फ़ा अषव बीध्वो भ्रओतू ।

[The Companion retires.]

Then the *Rāspī* takes the pestle (ऋला) out of the *kundi* and describes a circle with it over the brink of the *kundi*; and then touching the table with the lower thick end of the pestle, recites :—

अजेतत् दिम् बीस्पनाँम् मज्जिश्तेम् दज्घाह अहूमच ।

Then reversing the pestle, and touching the table with the other end, recites :—

रतुमच यिम् अहुरेम् मज्दाम् ।

Note :—अहू and रतु are the two aspects of God, the Ruler and the Teacher. The former represents the Government with his strict justice, and the latter his grace and forgiveness. Therefore the knocks on the table typify the interplay of the two forces in the Universe.

Then he strikes the mortar with the pestle on the East side, then on the South, then on the West and lastly on the North, chanting respectively :—

(१) स्रथाह अहरहे महर्न्येउश् इवतो

(२) स्रथाह अजेष्महे रुवी-द्रओश्

(३) स्तथाइ मांज्इन्यनॉम् दअवनॉम्

(४) स्तथाइ वीस्पनॉम् दअवनॉम् वरंन्यनॉम्च ह्वतांम् respectively.

Then after reciting in a whisper :—

[शिकशा गना-मइन्यो वर् आहमन् लँऑनत् सद-हजार् चार्]

he recites aloud :—

फ़दथाइ अहुरहे मज़दो रअवतो एवरंनकुहतो । फ़दथाइ अमेषनॉम्
स्पँतनॉम् फ़दथाइ तिश्येहे स्तारो रअवतो एवरंनकुहतो । फ़दथाइ नर्श अषओनो
फ़दथाइ वीस्पनॉम् स्पँतहे मइन्यँउश् दामनॉम् अषओनॉम् ॥

यथा अहू वइर्यो° ॥ (चिहार् चार्)

While reciting the four Ahunavars, the priest uses his pestle three times for pounding and crushing the twigs; and while reciting the fourth one, he strikes the Hāvani to create bell-like sounds of victory. The same procedure is followed while reciting

मज़दा अत् मोइ वहिश्ता । स्रवोस्चा इयओथनाचा वओचा ।

ता तू वोहू मनक्हा । अषाचा इषुदँम् स्तूतो ।

झ्माका क्षथा अहुरा । फ़रषँम् वस्ता हइथ्यँम् दाओ अहूम् ॥

and

आ अइर्यँमा इश्यो रफ़ँध्राइ जँत् । नँरँव्यस्चा नाइरिँव्यस्चा ज़रथुश्नहे ।

वक्हँउश् रफ़ँध्राइ मनक्हो । या दअेना वइरीम् हनात् मीज़दँम् ।

अषसा यासा अषीम् । यॉम् इश्यॉम् अहुरो मसता मज़दो ॥

four times,— three times pounding, and the fourth time tolling the victory sounds.

In reciting the अषँम् वोहू three times, the priest pours out water from that cup into the mortar in three sweeps and proceeds to turn his pestle in a circular movement within it. While making these movements, he recites :—

हओम पइरि-हरँयेँते मज़द क्षथ अष-रतवो । वहुहुश् स्रओषो यो
अषहे हचइते मौंज़रय हँच इध योइ थ्ना अस्तु ।

हुमव उपक्हो चीप्मइदे अहुनहे वइर्येहे अषय फ़स्तूतहे हावनयोस्च
अषय फ़पूतयो अशुँषनॉम्चा वचॉम् ।

अषा ज़ी नँ हुमायोतर अक्हँन् ।

In reciting the last line अषा ज़ी नँ हुमायोतर अक्हँन्, the priest has

to touch the various implements on the work-table as prescribed below :—

He touches Baresma-bunch with the word अथा, the milk-saucer with the words ज्ञी नै, the cup full of Hoama extract with the word हुमायो, the table with the word तर; and with the last word अहँन्, he puts the bits into the mortar. Then with the cup of *Zaothra*-water in his left hand and the pestle in his right, he recites :—

यथा अहू वइर्यो* ॥ (चिहाइ वाइ)

as per the technique given hereafter :—

While reciting the four Ahunavars, a special technique is used for words as well as action. The four Ahunavars are not recited uniformly. There are different halts at various words in each one of them. The first halt is at अथा, the second at अथात्, the third at हचा and the fourth at दइदा as follows :—

(१) यथा अहू वइर्यो अथा

(२) यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अथात्

(३) यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अथात्चीत् हचा

(४) यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अथात्चीत् हचा वइर्योश् दइदा ।

During each stage before halting, the pestle is employed to pound or crush the bits in the mortar. The contents of the mortar are meant to be emptied (through the filter-dish) gradually into the special cup for Haoma-extract, in four stages, while he finishes the rest of the Ahunavar each time aloud. After pouring each portion over the dish, the pestle is used to toll bell-like sounds on the mortar. In emptying the portions of the sacramental mixture, the pestle is held over the filter-dish so as to bathe it. The mortar is completely emptied at the fourth attempt, and in doing so, the filter-dish receives some residue also; the extract within the Haoma-cup is now filled to over-flowing. From this filtering is derived the title of the ritual "Homa-Gālnā" or passing the oblation through a strainer.

[Sp. Note :—If the dish with 9 holes is an emblem of the physical vesture of a man with 9 apertures, does the process inculcate the need for purifying character through various incarnations? If the main *chalice* (*Hāvani*) is the "battle-field" for gaining experiences through various impacts on our consciousness, the strainer may be the physical vesture through which these experiences are sifted and advanced and stored up in wisdom. Is the receiver-cup representing the *post-mortem* conscience

(Daēnā) gathering the fruit of each life on earth? *Baūdhangh* is an immortal collector or repository of such wisdom, and it is the comrade of Urvān (soul) and Fravashi (spirit) in the human higher immortal triplicity. If the idea is to offer to God our refined spiritual nature as a holy sacrifice, the silent drama is meant to unfold the Divine plan of ways and means for exalting humanity to the stage of Divinity. The pestle may then represent the strokes of *Fate* within the arena of the *Hāvani* representing incarnation.]

The pestle is now cleaned and removed to the *kundi* and the mortar also is now cleaned but not removed. Some portion of the extract may be still within the dish, so it is now held aloft with the right hand to strain the entire contents into the cup, reciting the following:—

यै सँविश्तो अहुरो । मज्दोस्चा आर्मइतिश्चा ।
अपँम्चा फ़ादत्-गअँम् । मनस्चा वोहू क्षयँम्चा ।
स्रओता मोइ मँरँज्दाता मोइ । आदाइ कझाहचीत् पइती । (सँ गइ)

The filter-dish is now transferred to the top of the mortar. On this dish, he puts the ring-condenser and begins to strain the contents of the cup, so that it is poured into the mortar, collecting the magnetism of the ring. But he does not empty the contents of the cup entirely and then proceeds as follows:—

उस् मोइ उज्जारँष्वा अहुरा । आर्मइती तँवीषीम् दस्वा ।
स्पँनिस्ता मइन्यू मज्दा । वरूहुया ज़वो आदा ।
अषा हज़ो अँमवत् । वोहू मनइहा प्रँसरतूम् ।
रफ़ँध्राइ वोउरु-चषाने । दोइषी मोइ या वै अविफ़्रा ।
ता क्षयँष्वा अहुरा । या वरूहँउश अषिश मनइहो ।
फ़ो स्पँता आर्मइते । अषा दअेनो फ़दइया ।
अत् रतौम् ज़रथुइवो । तन्वस्चीत् स्रवँयो उस्तनँम् ।
ददाइती पउर्वतातँम् । मनइहस्चा वरूहँउश मज्दाइ ।
इयओयनइया अषाइ याचा । उखँवँयाचा सँरओपँम् क्षयँम्चा ॥
अपँम् वोहू ॥

He repeats the last word अपँम् in a whisper. Thereafter before emptying the contents in a special manner specified below, he pours out one slight portion of it on the work-table with the word हुप्त in a whisper.

Another portion, he lets fall into the cup of water (जौए) with the word **हुस्त** in a whisper, passing the water through the filter; and with the word **ब्रस्त** in a whisper, he pours approximately the remaining $\frac{1}{2}$ into the mortar. This sort of apportioning is carried out thrice, so that the table, cup and the mortar each receives separately a total of three portions, passed through the filter-dish.

He then empties the contents of the mortar into the Haoma-cup, removes the ring to its own place and shifts the empty mortar to a corner of the table. He rearranges the various implements, so that the cup of Haoma is placed near the cup of water (जौए). He puts his single *Barasma*-blessing-rod on the saucer meant for milk, near the legs of the Mährue pedestal. He puts some portion of Haoma into what is known as Para-Haoma-Cup and waits for his companion to enter on the scene. This Para-Haoma mixture is meant to be a reserve for utilising in emergency or for continuing the ritual on another occasion.

The companion who is to be जौर recites one अवैम् वोहू facing East, and repeats as many Ahunavars as are prescribed for the occasion, according to the हुन्सन् or the invocation to a particular Angel. He washes his hands and taking a pitcher full of water, goes near the Fire-Altar and then recites the following :—

नैमसै-ते आतरश् मज्दो अहुरहे हुधो मज्जिस्त यज्ञत हुनओथ अहुरहे
मज्दो अवैम् वोहू* ॥ (से बाह्)

फ़वराने मज्दयस्त्रो ज़रथुश्त्रिश् वीदयेवो अहुर-त्कअषो
हावनेअे अषओने अषहे रथ्वे ..... सावह्वेअे वीस्याइच अषओने
अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥

(or) रपिथ्विनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत-अववे ज्ञत्तुमाइच
अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥

(or) उज्येइरिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत-वीराइ दस्यु-
माइच अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥

(or) अइव्रिस्त्रुथेमाइ अइविगयाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़ादत-
वीस्पोम्-हुज्याइतेअे ज़रथुश्त्रोतेमाइच अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥

(or) उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्वे ..... वैरज्याइ न्मान्याइच
अषओने अषहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥

तव आतर्षे पुत्र अहुरहे मज्दो ह्नओथ यत्ताइच वत्ताइच ह्नओमाइच
फ़सस्तयजेच ॥

The ऋतु recites :—

यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ़ा मे मूते

The रास्त्री on his seat replies with the following words :—

यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे मूते ।

The ऋतु proceeds :—

अथा रतुश्च अषातृचीत् हच फ़ा अपव वीष्वाो ब्रओत् ॥

अषम् वोहू° ॥ (से वा)

With each अषम् वोहू, he washes the stone-stool on which the Fire-Altar is placed, so as to complete the washing of four sides with the recital of three अषम् वोहूs.

[Note :—Was a triangular Arghya-stool used in the past? If we suppose that there is an Invisible Presence of an Angel about to be installed on the Fire-Throne, we can imagine, that the process of cleaning the stool is tantamount to washing the feet of a guest, as was the custom in Ancient Iran in welcoming an honoured guest.]

Then the रास्त्री picks up his *Barasm*-blessing rod in his left hand and holding the ring-condenser in his right, he recites the following, so as to complete his invocation, begun while consecrating the ring :—

यथा अहू वइर्यो° ॥ (ड वा)

यल्लम्च वल्लम्च अओजस्च ज़वरँच आफ़ीनामि ज़रथुश्चहे स्थितामहे
अषओनो फ़ववँजे ।

He puts that ring into its special container, dipping it into the *Zōr*-cup. He puts his rod over the saucer meant for milk. He takes the extra *Haoma*-cup in his left hand, leaves his seat, places that cup into a niche in the wall. He brings the pitcher containing milk (which he had secured during the previous part of the ritual). He pours some of its contents into the milk-dish on the work-table, taking care not to sprinkle any portion thereof, on any other implement. With his clean hands, he brings the sacred bread (इओन) on which has been deposited some clarified butter (मैडस्-हुचोइहो), places it on the special dish meant for it on the table; and recites the following, himself going out of the enclosure :—

अषम् वोह* ॥

अमाइ रओश्च क्वरनस्च ..... रओचक्कम् वीस्पो-स्वार्थम् ॥

अथ जम्यात् यथ आक्लीनामि । अषम् वोह* ॥

हज्जइरम् बओषज्जनौम् बओवरं बओषज्जनौम् ॥ (सँ बाइ)

जस मे अबइहे मज्ज । (सँ बाइ)

अमहे हुताश्तहे हुरओधहे ..... ज्वानहे दरंघो-क्वघातहे ॥

कैरक्कम् मोज्ज गुनाइ* ..... यथ आक्लीनामि । अषम् वोह* ॥

He unties and reties his Kushti with prescribed prayers. By the time he returns as the Rāspi of the Yasna proper, जोर is already standing on his elevated seat, waiting to begin certain prayers jointly, Vide Yasna 1.

Brief notes on some symbols :—

- (1) Water = मूलपकृति. The virgin matter + milk (= life essence) + Haoma (= Wisdom) - the three represent form, life and mind in Trinity: Brahma, Vishnu and Mahesh aspects.
- (2) Fire: Symbol of Creative energy of God in each atom and cell.
- (3) The Māhrues (moon = mind) represent dual nature in the Universe and in man. The one near the altar is the lower self - देहात्मा, the other is the Higher Spiritual Self = दिव्यात्मा or मुक्तात्मा.
- (4) The Baresm-wires are representing the channels of human psychic forces emanating through the 3 Nādis from the Nervous plexuses as 7×3 . When the Aivyāonghan is tied so as to represent a band "protecting the solar plexus of a man prostrate" between the two poles, its ends temporarily cling to the lower-tripod top. Later, on liberation, these are untied and the pedestals are laid low, lifting the Perfect man from the bridge of duality. The Baresm-rod, placed connecting the legs = Unity, when God's true nature is underlying the apparent duality. The three legs - त्रयो अस्य पादाः - for each pole = (a) Spirit (will), Wisdom and Action-love-as against (b) mortal triplicity of Personality: body, desire-vehicle and lower mind. The Bunch is Daenā = Conscience as a Bridge.—Or Sat + Chit + Ananda <—> Satva-Rajas-Tamas.
- (5) The Kundi = Boundless Eternity before Creation begins.

॥ यस्न ॥

INTRODUCTION

॥ ० ॥

प नौम् इ वर्यो

'अषम् वोहू° ॥ (यक् वार्)

'यथा अह वर्यो° ॥ (*हप्त् वार्)

झनओथ अहुरहे मज्दो अषम् वोहू° ॥ (इ वार्)

नमसं ते आतश् मज्दो अहुरहे हुचो मज्जिस्त यज्जत ।

झनओथ अहुरहे मज्दो अषम् वोहू° ॥ ० ॥ (सि वार्)

फ्रवराने मज्दयस्त्रो ज़रथुश्निश् वीदजेवो अहुर-त्कजेवो हावनैजे अपओने
अषहे रथ्ने यस्त्राइच वस्त्राइच झनओथाइच फ्रसस्तयजेच । सावस्त्रैजे वीस्त्राइच
अपओने अषहे रथ्ने यस्त्राइच वस्त्राइच झनओथाइच फ्रसस्तयजेच ॥ १ ॥

[आथो' अहुरहे मज्दो पुथहे] तव आतश् पुथ अहुरहे मज्दो झनओथ
यस्त्राइच वस्त्राइच झनओथाइच फ्रसस्तयजेच ॥ २ ॥

जोत्र:- यथा अह वर्यो ज्ञओता फ्रा मे झूते ।

रास्पी:- यथा अह वर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे झूते ।

जोत्र:- अथा रतुश् अषातूचीतू हच फ्रा अषव वीष्वाओ म्रओतू ॥

अषम् वोहू° ॥ (सि वार्)

यथा अह वर्यो° ॥ ३ ॥ (इ वार्)

INTRODUCTION

The introductory prayers from 1 to 3 above are in accordance with the tradition of the Parsee recitors and are given in TDA edition. Westergaard drops the introduction and begins the text with Hā 1. Geldner omits only the Pazand text in the parenthesis. The introduction proper begins with फ्रस्तुये.

(0) 1. For the Complete formula see section O.6. 2. Also see section O.45: 'The number varies according to the Angel to whom it is dedicated.
(2) 1. The text in the parenthesis is according to Geldner. TDA omits this.

[हुमत हुस्त हर्त हुमनर्त हुगवर्त हुकुनर्त ईन् इन्मरने (मीनो नाव् वीस्पमेसा अर्वा इन्मर्त ई-रसात्) ॥

नीररश् पीरोज्गत् बाट् स्वरह् इ वैह्-दीन् इ माज्दबजौन् रबा बाट् अरश् हफत् कैश्द्
 नौम्-चिस्तीहात् अश्द् कौम् बाट् ॥

हस्त शहिरस्तौन् अश्वर् (फलौन्) शहिरस्तौन् पूरी पीरोड़ी शादी रामदनी रबौन् ॥
 स्वर्देह इ स्वजस्तौ अवजून बाट अवजून बाट ॥ स्वर्देह स्वजस्तौ बाट ॥

ईन् क्षन्मश्ने (मीनो नावर् वीत्यशेषा अर्वा ऋत्वश्चै-रसात् ।) किश गाह् रोज् शङ्ख्यारी ॥
 स्त्रीश्च यज्ञर्चन् कर्त्त-होम् दरुन् यज्ञ-होम् म्यज्ज हमा-राईन्म अयो-र्दद्या प गश्ज् इ
 दाघाह् अहुरमज्द रयोमश्त् स्वरहोमश्त् अमेशात्पद्दौन् चै-रसात् ॥

अञ्जो ज़ोर् नीरो तगी अमावश्दी पिरोज्गरी ईन् झूमझने (मीनो नावर् बीस्पेक्षा अर्दा
झवझ के-रसात् ।) अञ्जु हमा पदीरफ्तार् बात्तु अजे मारा पानार्ई-किर्दार् नेकी-अश्दाख्तार् अनार्ई पत्यार्
दूर-अज़ाज़्-दाश्तार् अमाफ्त-ख्वाह बात्तु ॥

किरा दीग् म्यज्द हजार् मर्त्त म्यज्द शायम् साख्त् अये मारा कम्-रक्ष्त् आसोन्त्
यजेनी कर्त्त यक् अज्त् मा हजार् पदीरप्तात् बात् ॥

नौम्-चिस्ती अनओशहू रबौन् रबौनी (फ़लौन् फ़लौन्) अओधू यात्र बात्र अनओशहू रबौन्
रबौनी फ़्लमायश्न (फ़लौन्) माऽदयजी बै-रसात्र ॥

हमा प्रत्नश् अशोर्भान् अयोर्कद्व्या चिहाकम् दहम् सी-रोज् साल-रोज् अज् गयोमर्
अरदा सभोश्योस् अजेदस् वात् वात् ॥

हस्तान् बुद्धान् वैद्वान् ज्ञादान् अज्ञादान् आ-दही उज्ज-दही दह्य नर् नारीक् अवर्नाह पुर्नाह
हर-कि अङ्ग ईन् कमीन् प-हरि वैहृदीनी गुदारौन् शूत्र हस्त हमा प्रवश अशौर्वाँन् अयोर्कदद्या अङ्ग
गयोमर्त् अश्दा सञ्जोश्चोस् अजेदस् यात्र बात्र ॥

कि ईन् मौन् बीस् उ ज़रद दैह् उ रोस्ता गुज़रते हैं१६ हमा फ़वश अशोर्जान् अयोर्कदा
अज़्ज गयोमर्त्त अरदा सओइयोस् अजेदस् यात्र् बात्र् ॥

अश्वान् प्रवश चौरान् प्रवश अश्व-बीजान् प्रवश पीरोज्गरान् प्रवश पञ्चोदयो-तकभेषान्
प्रवश नवान्निदितान् प्रवश इ प्रवशयो हमा अयोर्कदम्बा अज्जु गयोमर्तु अश्वा सञ्चोदयोस् अभेद
यात् यात् ॥

રબાંન્ હ પિદરોંન્ ડ માદરોંન્ ડ જદગોંન્ ડ ન્યાગોંન્ ડ ફ્રજ્જદોંન્ ડ પેશદોંન્ ડ પરસ્તારોંન્
 ડ નવાનજિદસ્તોંન્ ફ્રજ્જ અશોઓંન્ અયોકર્દદ્યા ઝંજ્ઞ ગયોમ્ત્ર અરદા સઘોડ્યોસ્ અઘેદ્ઢ ગાત્ર ગાત્ર ॥

हमा अथओरनोन् हमा रथओस्तारोन् हमा वास्थोसोन् हमा हुतोहोन् हमा ऋषय इ
अधोहोन् हमा अयोर्दद्या ओज्ज गयोमर् अश्वा सओस्थोस् अथेव वात्र वात्र ॥

हमा ज्ञानर अशोर्षोन् हप्त-कैरव-कमीन्-अंरकह सवह ज्ञानरपुषा वीररपुषा वीर-अंररत
वीर-अंररत ज्ञानरर-वामी-करग-अजेन् अशोर्षोन् वर-अ-अ-अंरन् वर-अ-अंरन् हमा ज्ञानर अशोर्षोन् हमा
अवीर-अ-अंरन् अवीर-अ-अंरन् अवीर-अ-अंरन् अवीर-अ-अंरन् ॥

गुणं स्वर्णं अज्ञायात् ईन् इन्मइने (मीनो नावर् वीस्पयेशा अर्वाप्तवर् षे-रसात्) वींष्टिषिञ्जी
अनओशह् रषौन् रषौनी (फलौन्) अजेवर् यात् बात् ॥

अनओशह् रषौन् रषौनी प्रमायर्षे (फलौन्) माज्दयली षे-रसात् इम्-कैर्के हमा-वैहौन्
इ हप्ता-कैवर्-जमीन् षे-रसात् ॥

अज्ज हमा गुनाह् पतित् पशैमौन्-होम् प-पतित्-होम् ॥]

क्रस्तुये हुमतोइव्यस्चा हूस्तोइव्यस्चा हूरस्तोइव्यस्चा मोंध्रोइव्यस्चा
वर्षेध्रोइव्यस्चा वरूस्तोइव्यस्चा । अइविगइर्या दइथे वीस्पा हुमताचा हूस्ताचा
हूरस्ताचा । पइतिरिच्या दइथे वीस्पा दुश्मताचा दुज्जस्ताचा दुज्जूरस्ताचा ॥ ४ ॥

फ़ेरा' वै राही अमेषा स्पेता यल्लम्चा वल्लम्चा फ़ेरा' मनक्का फ़ेरा'
वचक्का फ़ेरा' श्यओथना फ़ेरा' अक्कहुया फ़ेरा' तन्वस्वीत् एवण्यो उस्तनेम् ॥ ५ ॥

स्तओमि अषम् । अषम् वोह् वहिस्तेम् अस्ती उस्ता अस्ती उस्ता अक्काइ
झत् अषाइ वहिस्ताइ अषम् ॥ ६ ॥ (सि बाह्)

फ़व्वराने मज्दयल्लो ज़रथुश्चिश वीदजेवो अहुर-त्कजेवो । हावनैजे
अषओने अषहे रध्ने यल्लाइच वल्लाइच इन्नओध्राइच फ़मस्तयजेच । सावक्कैजे
वीस्याइच अषओने अषहे रध्ने यल्लाइच वल्लाइच इन्नओध्राइच फ़सस्तयजेच ।
रध्त्रौम् अयरनौम्च अस्न्यनौम्च माझनौम्च यार्यनौम्च सरंधनौम्च यल्लाइच
वल्लाइच इन्नओध्राइच फ़सस्तयजेच ॥ ७ ॥

मीनो नावर् इन्मन्

[अहुरहे मज्दो रजेवतो एवरैन्जुहतो' अमेषनौम् स्पेतनौम् मिथहे
वोउरु-गओयओइतोइश् रामनस्च एक्काहे ॥ ८ ॥

हूरै-झाजेतहे अमषहे रजेवहे अउर्वत्-अस्पहे । वयओश उपरो-कइर्येहे तर-
धातो अन्याइश् दामौन् । अजेतत् ते वयो यत् ते अस्ति स्पेतो-मइन्यओम् ।
रज्जिस्तयो चिस्तयो मज्दधातयो अषओन्यो दजेनयो वक्कहुयो माज्द-
यल्लोइश् ॥ ९ ॥

मौंभहे स्पेतहे अषओनो वरैज्यहुहे' दातहे वीदजेवहे दातहे ज़रथुश्चोइश्
दरंधयो उपयनयो दजेनयो वक्कहुयो माज्दयल्लोइश् ज़रदातोइश् मौंभहे स्पेतहे ।

(5) 1. West & TDA : झ
वओतोइश् (10) 1. TDA : वरैज्यहुहे.

(8) 1. TDA : एवरैन्जुहतो 2. Gold : गओ-

उषि-दरंश्च दजेनचो मज्जदयस्नोइश वजेधीम् मौंधहे स्पं० तहे । आस्नहे स्त्रध्नो मज्जधातहे गजोषो-सूतहे स्त्रध्नो मज्जधातहे ॥ १० ॥

आधो अहुरहे मज्जदो पुधहे' तव आतर्श पुध अहुरहे मज्जदो मत् वीस्पजे-
इव्यो आतर्ब्यो । गरोइश उषि-दरंनहे मज्जधातहे अपस्वाधहे ॥ ११ ॥

वीस्पजेषांम् यज्ञतनांम् अषओनांम् मइन्यवनांम् गजेध्यनांम् । अषओनांम्'
ऋवषिनांम् उघ्ननांम् अइत्रिधूरनांम् पओइर्यो-ल्कअषनांम् ऋवषिनांम् नवानज्जिदस्तनांम्
ऋवषिनांम्] ह्नओध यत्ताइच वत्ताइच ह्नओधाइच ऋसस्तयजेच ॥ १२ ॥

जो३:- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ्रा मे भ्रूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे भ्रूते ।

जो३:- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीज्वाओ भ्रओत् ॥

अषंम् वोहू° ॥ १३ ॥ (सि बाइ)

'ह्नओध अहुरहे मज्जदो तरोइदीते अक्कहे मइन्यँउश । हइध्यावर्स्तांम्'
सत् वत्ता फ्रैरषोतैमंम् । स्तओमि अषंम् ॥

अषंम् वोहू° ॥ १४ ॥ (सि बाइ)

यथा अहू वइर्यो

अथा रतुश अषात्चीत् हचा ।

वक्कहँउश दज्जदा मनक्कहो

इयओधननांम् अक्कहँउश मज्जदाइ ।

क्षत्रंम्चा अहुराइ आ

यिम् द्विगुब्यो' ददत् वास्तारंम् ॥ १५ ॥ (चिहाइ बाइ)

(11) 1. TDA: पुध (12) 1. Geld: अषाउनांम् (14) 1. cf. Ny.1.2
and the Introduction to the Yashts; 2. हइध्यावर्स्तांम् ... फ्रैरषोतैमंम् Y.50.11
(15) 1. Geld-J2: रंणुब्यो; Geld-Pt4: दरंणुब्यो.

हा १

जोत्र उ रास्ती:-

निवअधयेमि ह२कारयेमि दधुषो अहुरहे मज्झदो रअवतो ख्वरेनकुहतो'
मजिस्तहेच वहिस्तहेच सअस्तहेच सअओजिदस्तहेच सअधिस्तहेच हुक्कैरैमहेच अषात्
अपनोतैमहेच दुधामनो' वोउरु-रप्पनक्कहो

यो नो दध यो ततष

यो तुथुये' यो मइन्युश स्पे२तोतैमो ॥ १ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि वक्कहवे मनक्कहे अषाइ वहिस्ताइ ध्वाइ वइयाइ
स्पे२तयाइ आर्मैतैअ' हउर्वतुव्य अमैरैततुव्य गैउश तप्पे गैउश उरुने आधे अहुरहे
मज्झदो यअेतुस्तैमाइ अमैपनौम् स्पे२तनौम् ॥ २ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि अस्स्यअइव्यो अषहे रतुव्यो । हावनैअे
अषओने अषहे रथ्थे । निवअधयेमि ह२कारयेमि सावक्कहैअे वीस्याइच अषओने
अषहे रथ्थे । निवअधयेमि ह२कारयेमि मिधहे वोउरु-गओयओइतोइश' हज्जक्को-
गओषहे बअेवर-चप्पनो अओल्लो-नामनो यजतहे रामनो ख्वाक्कहे ॥ ३ ॥

जोत्र :- निवअधयेमि ह२कारयेमि रपिथिन्नाइ अषओने अषहे रथ्थे । निवअधयेमि
ह२कारयेमि फ़ादत्त-प्पवे ज़२तुमाइच अषओने अषहे रथ्थे । निवअधयेमि
ह२कारयेमि अषहे वहिस्तहे आधस्च अहुरहे मज्झदो ॥ ४ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि उज्जेयइरिनाइ अषओने अषहे रथ्थे । निवअ-
धयेमि ह२कारयेमि फ़ादत्त-वीराइ दइयुमाइच' अषओने अषहे रथ्थे । निवअधयेमि
ह२कारयेमि बरैजतो अहुरहे नफ़्फ़ो अपौम् अपस्च मज्झधातया ॥ ५ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि अइन्निस्सूथैमाइ' अइविगयाइ अषओने अषहे
रथ्थे । निवअधयेमि ह२कारयेमि फ़ादत्त-वीस्पाँम्-हुज्याइतैअे ज़रयुश्रोतैमाइच

Hā 1

This chapter coincides generally with chapters 3,4 and 7. The following sections correspond: 1.3-19 with 3.5-19,22,23; 4.8-22,24,25; 7.5-19,22,23.

- (1) 1. West & TDA: ख्वरेनकुहतो 2. West & TDA: दुधामनो 3. West & TDA: दुधुवे (2) 1. Geld-PT4: आर्मैतै (3) 1. Geld: 'गओवओतोइश'
(5) 1. Geld: दाइयुमाइच (6) 1. Geld: अइन्निस्सूथिमाइ 2. Geld: 'हुज्यातैअे.

अषओने अषहे रथ्ने । निवअधयेमि ह२कारयेमि अषओनोंम्' ऋवपिनोंम् धेनोंनोंम्च
वीरो-वोध्ननोंम् याइर्ययोस्व हुषितोइश् । अमहेच हुतास्तहे हुरओवहे वर्रधमहेच
अहुरघातहे वनइ२त्योस्व उपरतातो ॥ ६ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्ने । निवअधयेमि
ह२कारयेमि वर्रज्याइ न्मान्याइच अषओने अषहे रथ्ने । निवअधयेमि ह२कारयेमि
स्रओवहे अश्येहे अषिवतो वर्रधाजनो फ़ादत्त-गअथहे । रप्नओश् रजिस्तहे अरस्तातस्व
फ़ादत्त-गअथयो वर्रदत्त-गअथयो ॥ ७ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि माइअइव्यो अषहे रतुव्यो । अ२तरं-मोक्काइ
अषओने अषहे रथ्ने । निवअधयेमि ह२कारयेमि पॅरनो-मोक्काइ वीषसथाइच
अषओने अषहे रथ्ने ॥ ८ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि याइर्यअइव्यो अषहे रतुव्यो । मइव्यो-ज्रॅमयाइ'
अषओने अषहे रथ्ने । निवअधयेमि ह२कारयेमि मइव्यो-वॅमाइ' अषओने अषहे
रथ्ने । निवअधयेमि ह२कारयेमि पइतिशह्वाइ अषओने अषहे रथ्ने । निवअधयेमि
ह२कारयेमि अयाध्रिमाइ' फ़ओउर्वअत्रिमाइ' वर्णिहर्स्ताइच अषओने अषहे रथ्ने ।
निवअधयेमि ह२कारयेमि मइव्याइर्याइ अषओने अषहे रथ्ने । निवअधयेमि ह२कार-
येमि हमस्पध्मइद्याइ' अषओने अषहे रथ्ने । निवअधयेमि ह२कारयेमि सर्रधअइव्यो
अषहे रतुव्यो ॥ ९ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि वीस्पअइव्यो अअइव्यो रतुव्यो योइ ह२ति
अषहे रतवो-ध्रयस्व' ध्रिसाँस्व नजिदस्त पइरिश्-हावनयो योइ ह२ति अषहे यत्त
वहिस्तहे मज्दो-फ़सास्त ज़रथुश्रो-फ़ओल्त ॥ १० ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि अहुरअइव्य मिधअइव्य वर्रज़२व्य' अइथ्य-
जक्काइअइव्य' अषवनअइव्य स्तारोंम्च स्पे२तो-मइन्यवनोंम् दामनोंम् तिइय्येहेच
स्तारो रअवतो एवर्रनकुहतो' मोक्काइहेच गओचिधहे ह्वर्रच श्रुअेतहे अउर्वत्त-अस्पहे

3. Geld : अषाउनोंम् (9) 1. Geld : मइव्यो-ज्रॅमयाइ; West & TDA :
मइव्यो-ज्रॅमयाइ 2. Geld : मइव्यो-वॅमाइ; West & TDA : मइव्यो-वॅमाइ 3. West & TDA :
अषाउनोंम् फ़ओउर्वअत्रिमाइ 4. Geld : हमस्पध्मअइद्याइ (10) West & TDA : ध्रयस्व
(11) 1. West & TDA : वर्रज्या अअव्येज्जअइव्य 2. West & TDA : एवर्रनकुहतो.

दोइअहे अहुरहे मज्दो मिअहे दस्युनाँम् दस्युपतोइश' । निवअधयेमि ह२कारयेमि (रोश*) अहुरहे मज्दो रअवतो ख्वरेनकुहतो' । निवअधयेमि ह२कारयेमि (माइ*) अषओनाँम्' फ्रवणिनाँम् ॥ ११ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि तव आधो अहुरहे मज्दो पुध मत् वीस्पअइव्यो आतरेव्यो । निवअधयेमि ह२कारयेमि अइव्यो बहुहिब्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाँम् मज्दधातनाँम् ॥ १२ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि माँअहे स्पे२तहे अषओनो वरेज्यकुहहे' दातहे वीदअवहे दातहे ज़रथुश्रोइश दरवयो उपयनयो दअनयो वरहुयो माज्द-यखोइश ॥ १३ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि गरोइश उषि-दरेनहे मज्दधातहे अष-स्वाअहे वीस्पअपाँम्च गइरिनाँम् अष-स्वाअनाँम् पोउरु-स्वाअनाँम् मज्दधातनाँम् कावयेहेच ख्वरेनइहो मज्दधातहे अख्वरेतहेच ख्वरेनइहो मज्दधातहे । निवअधयेमि ह२कार-येमि अषोइश वरहुयो चिस्तोइश वरहुयो अरेथे वरहुयो रसाँस्तातो वरहुयो ख्वरेनइहो सवइहो मज्दधातहे ॥ १४ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि दस्ययो वरहुयो आफ्रितोइश दसहेच नर्शे अषओनो उग्रहेच तल्महे दामोइश उपमनहे यज़तहे ॥ १५ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि ओइहॉम् असइहॉम्च षोइअनाँम्च गओ-यओइतिनाँम्च मअथननाँम्च अवो-ख्वरेननाँम्च अपाँम्च ज़ेमाँम्च उर्वरनाँम्च अअहोस्च' ज़ेमो अवअहेच' अण्णो वातहेच अषओनो स्त्राँम् माइहो हूरो अनघ्रनाँम् रओचइहॉम् ख्वधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पे२तहे मइन्यैउश दामनाँम् अषओनाँम् अषओनिनाँम्च अषहे रथ्र्रॉम् ॥ १६ ॥

निवअधयेमि ह२कारयेमि रथ्र्रो वरेजतो यो अषहे । रथ्र्रॉम् अयरनाँमच

3. Geld: दस्युपतोइश; *In use the name of the current day and month is here to be mentioned, with appropriate formulas, according to Sîrôza. The name of the day and that of the month may vary according to the calendar. Here an example is given of the first day (अहुरहे...) and of the first month (अषओनाँम्...). 4. Geld: अषओनाँम् (13) 1. West & TDA: वरेज्यकुहहे (16) 1. Geld: अइव्योस्च 2. Geld: अअइहोच.

हा १

जोत्र उ रास्वी:-

ज्ञओथ आयसे येष्टि बरस्म आयसे येष्टि । बरस्म आयसे येष्टि ज्ञओथ आयसे येष्टि । ज्ञओथ हध-बरस्मन' आयसे येष्टि बरस्म हध-ज्ञओथ' आयसे येष्टि । अह्य ज्ञओथे इमत् बरस्म आयसे येष्टि । अन बरस्मन इमाम् ज्ञओथाम् आयसे येष्टि । हध-ज्ञओथम् इमत् बरस्म आयसे येष्टि । इमत् बरस्म (जोत्र) हध-ज्ञओथम् हध-अह्योद्धनम् अषय फ्रस्तरत्तम् आयसे येष्टि ॥ १ ॥

अह्य ज्ञओथे बरस्मनयेच' अहुरम् मज्दाम् अषवन्म् अषहे रतूम् आयसे येष्टि । अमेषा स्पेता हुध्वा हुधोद्धो आयसे येष्टि ॥ २ ॥

अह्य ज्ञओथे बरस्मनयेच अस्य अषवन अषहे रतवो आयसे येष्टि । हावनीम् अषवन्म् अषहे रतूम् आयसे येष्टि । सावद्धमे वीसीम्च अषवन्म् अषहे रतूम् आयसे येष्टि । अह्य ज्ञओथे बरस्मनयेच मिथम् वोउरु-गओयओ-इतीम् हज्जर-गओषम् बओवर-चप्पन्म् अओल्तो-नामन्म् यज्जत्तम् आयसे येष्टि । राम ख्वास्त्रम् आयसे येष्टि ॥ ३ ॥

जोत्र:- अह्य ज्ञओथे बरस्मनयेच रपिथिन्नम् अषवन्म् अषहे रतूम् आयसे येष्टि । फ़ादत्त-फ़ाउम् ज्ञेतुमम्च अषवन्म् अषहे रतूम् आयसे येष्टि । अह्य ज्ञओथे बरस्मनयेच अपम् वहिश्तम् आत्रम्च अहुरहे मज्दो पुथम् आयसे येष्टि ॥ ४ ॥

अह्य ज्ञओथे बरस्मनयेच उज्येइरिन्म् अषवन्म् अषहे रतूम् आयसे येष्टि । फ़ादत्त-वीरम् दल्युमम्च अषवन्म् अषहे रतूम् आयसे येष्टि । अह्य ज्ञओथे बरस्मनयेच बरज्ञेतम् अहुरम् क्षथीम् क्षअेतम् अपाम् नपातम् अउर्वत्त-अस्पम् आयसे येष्टि । अपम्च मज्दघातम् अषओनीम् आयसे येष्टि ॥ ५ ॥

अह्य ज्ञओथे बरस्मनयेच अइत्रिधुथेमम्' अइविगाइम् अषवन्म् अषहे

Hā 2

Chapter 2 is mostly identical with chapter 6. The following sections correspond: 2.2-10 with 6.1-9; 2.11-16 with 6.10-15; 2.17 with 6.16 and 19 and 2.18 with 6.20.

(1) 1. Geld: हध-बरस्म 2. West & TDA: हध-ज्ञओथम् (2) 1. West & TDA: बरस्मनयेच here and throughout this Chapter. (6) 1. Geld: अइत्रिधुथेमम्.

रतूम् आयेसे येस्ति । फ़ादत्-बीस्पाँम्-हुज्याइतीम् ज़रथुश्नोतैम्म्च अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येस्ति । अइय ज़ओथ्रे बरस्मनअच अषओनौम्' वडुहीश स्रतो स्पर्त्ताओ फ़ावयो आयेसे येस्ति । मोस्व बीरो-वाँश्नो आयेसे येस्ति । याइर्यौम्च हुषितीम् आयेसे येस्ति । अमैम्च हुतश्तैम् हुरओधैम् आयेसे येस्ति । बरैधमैम्च अहुरषातैम् आयेसे येस्ति । वनइस्तीम्च उपरतातैम् आयेसे येस्ति ॥ ६ ॥

अइय ज़ओथ्रे बरस्मनअच उषहिनेम् अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येस्ति । बरैजीम् न्मानीम्च अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येस्ति । अइय ज़ओथ्रे बरस्मनअच सओषैम् अषीम् हुरओधैम् बरैध्राजनेम् फ़ादत्-गअथैम् अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येस्ति । रण्णूम् रजिश्तैम् आयेसे येस्ति । अरुस्तातैम्च फ़ादत्-गअथौम् बरैदत्-गअथौम् आयेसे येस्ति ॥ ७ ॥

अइय ज़ओथ्रे बरस्मनअच माइ अषवन अषहे रतवो आयेसे येस्ति । अस्तरै-मोइहैम् अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येस्ति । पेरैनो-मोइहैम् बीषतथैम् अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येस्ति ॥ ८ ॥

अइय ज़ओथ्रे बरस्मनअच याइर्य अषवन अषहे रतवो आयेसे येस्ति । मइघ्यो-ज़रैमअम्' अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येस्ति । अइय ज़ओथ्रे बरस्मनअच मइघ्यो-वैमैम्' अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येस्ति । अइय ज़ओथ्रे बरस्मनअच पइतिशइहीम् अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येस्ति । अइय ज़ओथ्रे बरस्मनअच अयाथ्रिमैम्' फ़ाओउर्वअश्त्रिमैम्' वरुणिहरैश्तैम् अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येस्ति । अइय ज़ओथ्रे बरस्मनअच मइघ्याइरीम् अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येस्ति । अइय ज़ओथ्रे बरस्मनअच हमस्पथमअदअम् अषवनेम् अषहे रतूम् आयेसे येस्ति । अइय ज़ओथ्रे बरस्मनअच सरैध अषवन अषहे रतवो आयेसे येस्ति ॥ ९ ॥

अइय ज़ओथ्रे बरस्मनअच बीस्पे अषहे रतवो आयेसे येस्ति योइ हँस्ति अषहे रतवो ध्रयस्च' थिसौस्च नजिइश्त पइरिश-हावनयो योइ हँस्ति अषहे यत्त वहिश्तहे मज्दो-फ़ासास्त ज़रथुश्नो-फ़ाओस्त ॥ १० ॥

2. Geld : अषाउनौम् (9) 1. Geld : मइघ्योइज़रमअम् 2. Geld : मइघ्योइवैमैम्
3. West & TDA : अयाथ्रैमैम् फ़ाओउर्वअश्त्रैमैम् (10) 1. West & TDA : ध्रयस्च.

अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच अहुर मिध वरंज्त्त अइध्यजह' अश्वन
आयेसे येसित । स्त्रैउशच मोह्मच हुरच उर्वराहु पइति वरस्मन्याहु मिधम्
वीस्पनाम् दल्युनाम् दल्युपइतीम्' आयेसे येसित । अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच
(रोज्*) अहुरम् मज्दाम् रजेवत्तम् एवरनकुहत्तम्' आयेसे येसित । अह्य
ज्ञओध्रे वरस्मनजेच (माह्*) अषओनाम् वडुहीश सरो स्पत्तो फ्रवषयो आयेसे
येसित ॥ ११ ॥

अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच ध्राम् आत्रम् अहुरहे मज्दो पुध्रम् अषवनम्
अषहे रतम् आयेसे येसित मत् वीस्पअइव्यो आतरव्यो । अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच
आपो वडुहीश वहिस्तो मज्दधातो अषओनीश आयेसे येसित । वीस्पो आपो
मज्दधातो अषओनीश आयेसे येसित । वीस्पो उर्वरो मज्दधातो अषओनीश
आयेसे येसित ॥ १२ ॥

अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच माध्रम् स्पत्तम् अशएवरनहम्' आयेसे
येसित । दातम् वीदोयुम् आयेसे येसित । दातम् जरथुश्रि आयेसे येसित । दरषाम्
उपयनाम् आयेसे येसित । दजेनाम् वडुहीम् माज्दयत्नीम् आयेसे येसित ॥ १३ ॥

अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच गइरीम् उषि-दरनम्' मज्दधातम् अष-एवाध्रम्
यज्जतम् आयेसे येसित । वीस्पो गरयो अष-एवाध्रो पोउर-एवाध्रो मज्दधात
अषवन अषहे रतवो आयेसे येसित । उध्रम् कवजेम् एवरनो मज्दधातम् आयेसे
येसित । उध्रम् अएवरतम् एवरनो मज्दधातम् आयेसे येसित । अह्य ज्ञओध्रे
वरस्मनजेच अषीम् वडुहीम् आयेसे येसित । ध्रोइधनीम् वरंज्इतीम् अमवइतीम्
हुरओधाम् एवापराम् । एवरनो मज्दधातम् आयेसे येसित । सवो मज्दधातम्
आयेसे येसित ॥ १४ ॥

अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच दधाम् वडुहीम् आक्रितीम् आयेसे येसित ।
दधाम्च नरम् अषवनम् आयेसे येसित । उध्रम् तलम् दामोइश उपमनम् यज्जतम्
आयेसे येसित ॥ १५ ॥

अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच इमो अपस्व जेमस्व उर्वरोस्व आयेसे येसित ।

(11) 1. West & TDA : अअध्येजह 2. Geld : दल्युपइतीम् 3. West &
TDA : एवरनकुहत्तम् *See note on Y.1.11. (13) 1. West & TDA : अ-
एवरनहम् (14) 1. West & TDA : उषि-दरनम्

इमो असोस्व षोडशोस्व गजोषजोइसीश्च मजेधन्योस्व अषो-स्वरनोस्व आयेसे
येष्टि । इमेष्व षोडशे पइतीम् आयेसे येष्टि यिम् अहुरेम् मज्दोम् ॥ १६ ॥

जोत्र उ रास्पी:-

अइय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच रतवो वीस्वे मज्जिस्त आयेसे येष्टि अयर
अस्व माह याइर्य सरंघ । अइय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच अषओनाम्' बहुहीश स्रो
स्वततो फ्रवषयो आयेसे येष्टि ॥ १७ ॥

अइय ज्ञओथ्रे वरस्मनअच वीस्वे अषवनो यज्ञत आयेसे येष्टि । वीस्वे
अषहे रतवो आयेसे येष्टि । हावनीम् पइति रतूम् सावक्कहअम् वीसीम्च पइति
रतूम् । रतवो वीस्वे मज्जिस्त पइति रतूम् ॥ १८ ॥

हा ३

जोत्र उ रास्पी:-

वरस्मन पइति-वरंत हघ-ज्ञओथ्र हावनोइश रथ्नो स्वरंथम् म्यज्दम् आयेसे
येष्टि । हउर्वत अमरंतात गाउश हुदो' ध्नूमइने अहुरहे मज्दो अमषनाम् स्वतनाम्
ध्नूमइने सओषहे अइयेहे' अषिवतो वरंथाजनो फ्रादत्त-गअथहे ॥ १ ॥

हओमम्च पर-हओमम्च आयेसे येष्टि ध्नूमइने जरथुश्त्रहे स्वितामहे
अषओनो फ्रवषंअ । अओस्माँ आयेसे येष्टि वओइषि ध्नूमइने तव आथो अहुरहे
मज्दो पुथ्र ॥ २ ॥

हओमाँ आयेसे येष्टि ध्नूमइने अइव्यो बहुहिन्पो अपाँम् बहुहीनाम्' मज्द-
धातनाम् । आपम् हओम्याँम् आयेसे येष्टि । गाँम् जीव्याँम् आयेसे येष्टि । उर्वराँम्
हवानअपताँम् अषय उज्जाताँम् आयेसे येष्टि । ध्नूमइने अपाँम् मज्दधातनाम् ॥ ३ ॥

(17) 1. Geld—अषाउनाँम्.

Hā 3

Chapter 3 is generally identical with chapter 7. The following
sections correspond: 3.5-19 with 1.3-17 and 4.8.22; sections 3.20-23 with
4.23-25 and 3.22-23 with 1.18-19.

(1) 1. West & TDA : हुषो 2. West & TDA : अयेहे (3) 1. West
& TDA : हओमाँ 2. West & TDA : बहुहिनाँम्.

इमत्तु वरस्म हव-ज्ञओधेम् हव-अइव्याओहनेम् अषय फ्रस्तर्तेम् आयेसे
येष्टि इन्मइने अमेषनाम् स्पस्तनाम् । वाच हुमत हृस्त हृस्त आयेसे येष्टि ।
गायनाम्च स्रओधेम् आयेसे येष्टि । हृस्ततो मँध्रो आयेसे येष्टि । इमौम्
अह्रुयाम्च अश्याम्च' रथ्राम्च रतुफ्रितीम्च आयेसे येष्टि । इन्मइने यज्ञतनाम्
अषओनाम् मइन्यवनाम् गअध्यनाम् इन्मइने हवहेच उरुनो ॥ ४ ॥

आयेसे येष्टि अस्न्यअइव्यो अषहे रतुव्यो । हावनँअे अषओने अषहे
रथ्रे । आयेसे येष्टि सावहँअे वीस्याइच अषओने अषहे रथ्रे । आयेसे येष्टि
मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश' हज्ञक्रो-गओषहे वअेवर-चप्मनो अओल्लो-नामनो
यज्ञतहे रामनो रुनास्त्रहे ॥ ५ ॥

ज्ञोः- आयेसे येष्टि रपिथिन्नाइ अषओने अषहे रथ्रे । आयेसे येष्टि फ्रादत्त-
प्रषवे जस्तुमाइच अषओने अषहे रथ्रे । आयेसे येष्टि अषहे वहिस्तहे आधस्च
अहुरहे मज्दो ॥ ६ ॥

आयेसे येष्टि उज्येइरिनाइ अषओने अषहे रथ्रे । आयेसे येष्टि फ्रादत्त-
वीराइ दल्युमाइच' अषओने अषहे रथ्रे । आयेसे येष्टि वर्रज्ञतो अहुरहे नक्रओ
अषौम् अपस्च मज्दधातयो ॥ ७ ॥

आयेसे येष्टि अइत्रिस्रुधमाइ' अइविगयाइ अषओने अषहे रथ्रे । आयेसे
येष्टि फ्रादत्त-वीस्पाँम्-हुज्याइतँअे' ज्रथुश्त्रोतमाइच अषओने अषहे रथ्रे । आयेसे
येष्टि अषओनाम्' फ्रवषिनाम् धेनाँनाम्च वीरो-वाँध्रनाँम् याइर्ययोस्च हुषि-
तोइश । अमहेच हुतास्तहे हुरओषहे वर्रधमहेच अहुरधातहे वनइस्त्योस्च
उपरतातो ॥ ८ ॥

आयेसे येष्टि उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्रे । आयेसे येष्टि वर्रज्याइ
न्मान्याइच अषओने अषहे रथ्रे । आयेसे येष्टि स्रओषहे अश्येहे' अषिवतो
वर्रधाजनो फ्रादत्त-गअेथहे रप्नओश रजिस्तहे अरस्तातस्च फ्रादत्त-गअेथयो
वर्रदत्त-गअेथयो ॥ ९ ॥

(4) 1. West & TDA : अषौम्च (5) 1. Geld : गओयओतोइश (7) 1. Geld :
दल्युमाइच (8) 1. Geld : अइत्रिस्रुधमाइ 2. Geld : 'हुज्यातँअे 3. Geld : अषाउनाँम्
(9) 1. West & TDA : अषेहे.

आयेसे येस्ति मास्यजेइव्यो अपहे रतुव्यो । अ२तरं-मोक्काइ अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येस्ति पॅरनो-मोक्काइ वीपसयाइच अपओने अपहे रथ्ने ॥ १० ॥

आयेसे येस्ति याइर्यजेइव्यो अपहे रतुव्यो । मइध्यो-ज्ररमयाइ' अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येस्ति मइध्यो-वमाइ' अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येस्ति वइतिशहसाइ अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येस्ति अयाश्रिमाइ' फ्रओउर्वजेइत्र-माइ' वरुनिहरस्ताइच अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येस्ति मइध्याइर्याइ अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येस्ति हमस्पध्मइयाइ' अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येस्ति सरंघजेइव्यो अपहे रतुव्यो ॥ ११ ॥

आयेसे येस्ति वीस्पजेइव्यो अजेइव्यो रतुव्यो योइ हँ२ति अपहे रतवो ध्रयस्च' थिसाँस्च नजिदस्त पइरिश-हावनयो योइ हँ२ति अपहे यत् वहिस्तहे मज्दो-फ्रसास्त ज्ररथुइत्रो-फ्रओलुज ॥ १२ ॥

आयेसे येस्ति अहुरजेइव्य मिथ्रजेइव्य वॅरंज२व्य' अइध्यजक्कहेइव्य' अपवनजेइव्य स्तारौंमूच स्पँ२तो-मइन्यवनौंमू दामनौंमू तिश्त्र्येहेच स्तारो रजेवतो रुवरनकुहतो' मोक्काहेच गओचिधहे हुरँच ध्रजेतहे अउर्वत्-अस्पहे दोइधहे अहुरहे मज्दो मिथ्रहे दल्युनौंमू दल्लुपतोइश' । आयेसे येस्ति (रोज्*) अहुरहे मज्दो रजेवतो रुवरनकुहतो' । आयेसे येस्ति (माइ*) अपओनौंमू फ्रवणिनौंमू ॥ १३ ॥

आयेसे येस्ति तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ मत् वीस्पजेइव्यो आतॅरव्यो । आयेसे येस्ति अइव्यो वकुहिंव्यो वीस्पनौंमूच अपौंमू मज्दघातनौंमू वीस्पनौंमूच उर्वरनौंमू मज्दघातनौंमू ॥ १४ ॥

आयेसे येस्ति माँधहे स्पँ२तहे अपओनो वॅरंज२कुहहे' दातहे वीदजेवहे दातहे ज्ररथुइत्रोइश दरंघयो उपयनयो दजेनयो वक्कहुयो माज्दयलोइश ॥ १५ ॥

आयेसे येस्ति गरोइश उषि-दरंनेहे मज्दघातहे अप-रुवाधहे वीस्पजेपौंमूच

(11) 1. Geld : मइध्योइज्ररमयाइ; West & TDA : मइध्यो-ज्ररमयाइ 2. Geld : मइध्योवमाइ; West & TDA : मइध्योवमाइ 3. West & TDA : अयार्थमाइ फ्रओउर्वजेइत्रमाइ 4. Geld : हमस्पध्मजेवयाइ (12) 1. West & TDA : ध्यस्च (13) 1. West & TDA : वरुनिध्व्य अजेव्येवइ 2. West & TDA : रुवरनकुहतो 3. Geld : दल्लुपतोइश. *See note on Yasma 1.11. (15) 1. West & TDA : वरंज२इहो.

गहरिनाम् अष-स्वाधनाम् पोउरु-स्वाधनाम् मज्जधातनाम् कावयेहेच स्वरनद्धो मज्जधातहे अस्वरतहेच स्वरनद्धो मज्जधातहे । आयेसे येस्ति अषोइश वक्कहुयो चिस्तोइश वक्कहुयो अर्ये वक्कहुयो रसांस्तातो वक्कहुयो स्वरनद्धो सवद्धो मज्जधातहे ॥ १६ ॥

आयेसे येस्ति दह्ययो वक्कहुयो आफ्रितोइश दह्यहेच नर्श अषओनो उग्रहेच तल्लमहे दामोइश उपमनहे यज्जतहे ॥ १७ ॥

आयेसे येस्ति ओक्कहाम् असक्कहाम्च षोइधनाम्च गओयओइतिनाम्च मओथननाम्च अबो-स्वरननाम्च अपांम्च ज्जमांम्च उर्वरनाम्च अज्जहोस्व' ज्जमो अवज्जहेच' अण्णो वातहेच अषओनो स्त्राम् मोक्कहो हूरो अनघनाम् रओचक्कहाम् स्वरधातनाम् वीस्पनाम्च स्पं५तहे मइन्थँउश दामनाम् अषओनाम् अषओनिनाम्च अषहे रथ्त्राम् ॥ १८ ॥

जोत् उ रास्सी:-

आयेसे येस्ति रथ्त्रो वरंजतो यो अषहे । रथ्त्राम् अयरनाम्च अस्य-नाम्च माह्वनाम्च याइर्यनाम्च सरंघनाम्च योइ हँ५ति अषहे रतवो हावनोइश रथ्त्रो ॥ १९ ॥

स्वरथंम् म्यज्जदम् आयेसे येस्ति हुउर्वत अमरंतात गाउश हुदो' इन्मइने सओषहे अश्येहे' तल्लमहे तनु-मांथहे दर्षि-द्रओश आहूइर्येहे अओल्लतो-नामनो यज्जतहे ॥ २० ॥

हओमंम्च पर-हओमंम्च आयेसे येस्ति इन्मइने ज्जरथुइशहे स्पितामहे अषओनो फ्रवणँअ अओल्लतो-नामनो यज्जतहे । अजेस्माँ आयेसे येस्ति वओइचि इन्मइने तव आथो अहुरहे मज्जदो पुथ अओल्लतो-नामनो यज्जतहे ॥ २१ ॥ (स्वरथंम्... हओमंम्च... यज्जतहे २०, २१ डु बाइ)

आयेसे येस्ति अषओनांम्' फ्रवणिनांम् उग्रनांम् अइत्रिपूरनांम् पओइर्यो-ल्लओषेनांम् फ्रवणिनांम् नवानज्जिदस्तनांम् फ्रवणिनांम् ॥ २२ ॥

आयेसे येस्ति वीस्पओइन्थो अषहे रतुन्थो । आयेसे येस्ति वीस्पओइन्थो

(18) 1. Geld: अइम्लोस्व 2. Geld: अइम्लोस्व (20) 1. West & TDA: हुओ 2. West & TDA: अयेहे (22) 1. Geld: अषओनांम्.

वस्मदुष्यो यज्ञतजेइव्यो मइत्यजोइव्यस्वा गजेध्यजेइव्यस्वा योइ हँति यस्न्याच' वस्न्याच' अषात् हच यत् वहिस्तात् ॥ २३ ॥

फ्रवराने मज्दयस्वो ज़रयुश्चिश्च वीदजेवो अहुर-त्कजेवो । हावर्नेजे अषओने अषहे रथ्रे यस्नाइच वस्नाइच इन्नओथाइच फ्रसस्तयजेच । सावर्हजे वीस्याइच अषओने अषहे रथ्रे यस्नाइच वस्नाइच इन्नओथाइच फ्रसस्तयजेच । रथ्राम् अयरनाम् अस्न्यनाम् माह्यनाम् याइर्यनाम् सरधनाम् यस्नाइच वस्नाइच इन्नओथाइच फ्रसस्तयजेच ॥ २४ ॥

जोत्र:- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ्रा मे भूते ।

रास्वी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे भूते ।

जोत्र:- अथा रतुश्च अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वो भ्रओत् ॥ २५ ॥

हा ४

जोत्र उ रास्वी:-

इम हुमताच हूस्ताच हूरस्ताच (जोत्र) इमाँ हओमाँस्व म्यज्दाँस्व ज्ञओथाँस्व वरँस्मच अषय फ्रस्तरँम् गौम्च हुधोव्हँम् हउर्वत अमँरतात गौम्च हुधोव्हँम् हओमँम्च पर-हओमँम्च अजेस्माँस्व वओइधीम्च इमाँम् अक्हुयौम्च अश्याँम्च' रथ्रौम्च रतुफ्रितीम्च गाथनाँम्च स्रओथ्रम् हूरस्ताओ माँथो पइरिच ददँमहि' आच वजेधयमहि' ॥ १ ॥

आअत् दीश् आवजेधयमहि अहुराइच मज्दाइ स्रओषाइच अश्याइ अमँषजेइव्यस्व स्पँतजेइव्यो अषओनाँम्च' फ्रवषिच्यो अषओनाँम्च' उर्वोइव्यो आग्रजेच अहुरहे मज्दाओ रथ्रजेच वरँज्जइते वीस्पयो सौचतृच अषओनो स्तोइश् यस्नाइच वस्नाइच इन्नओथाइच फ्रसस्तयजेच ॥ २ ॥

आअत् दीश् आवजेधयमहि इम हुमताच हूस्ताच हूरस्ताच इमाँ

(23) 1. West & TDA : वस्न्याइच वस्नाइच.

Hā 4

(1) 1. West & TDA : अष्यौम्च 2. Geld : ददँमही 3. Geld : वजेधयमही here and throughout this chapter. (2) 1. Geld : अषात्चीत्.

हओमौस्व न्यजदौस्व ज्ञओधोस्व वरस्मच अपय क्रस्तरतैम् गौम्च हुधोक्कहम्
हउर्वत अमेरतात गौम्च हुधोक्कहम् हओमैम्च पर-हओमैम्च अजेस्मौस्व वओइ-
धीम्च इमौम् अक्कुयौम्च अश्याम्च' रथ्नाम्च रतुक्रितीम्च गायनौम्च स्रओभ्रम्
हउरुत्ताओ मौधो पहरिच ददेमहि' आच वओधयमहि' ॥ ३ ॥

आजत् दीश् आवओधयमहि अमेषओइव्यो स्पँतओइव्यो हुधुभ्रओइव्यो
हुधोव्यो यवओजिव्यो यवओसुव्यो योइ वक्कहँउश् आ मनक्कहो न्येइरति' योस्व
उइति ॥ ४ ॥

आजत् दीश् आवओधयमहि क्रायेहीश् ओहे न्मानहे क्रदथाइ ओहे न्मानहे
पस्वौम्च नरौम्च ज्ञातनौम्च ज्ञाँझन्ननौम्च अपओनौम् येव्हे अजेम् हँरति ॥ ५ ॥

आजत् दीश् आवओधयमहि अपओनौम्' वकुहिन्व्यो क्रवपिन्व्यो यो
उम्रोस्व अइन्निथूरोस्व अपओनौम् अवक्कहे ॥ ६ ॥

आजत् दीश् आवओधयमहि दधुषो अहुरहे मउदो रओवती इवरनकुहतो'
मइन्यँउश् मइन्यओयेहे अमेषनौम् स्पँतनौम् यत्ताइच वत्ताइच ध्नओध्राइच
क्रसस्तयओच ॥ ७ ॥

आजत् दीश् आवओधयमहि असन्यओइव्यो अपहे रतुव्यो। हावनेँजे
अपओने अपहे रथ्ने यत्ताइच वत्ताइच ध्नओध्राइच क्रसस्तयओच। आजत् दीश्
आवओधयमहि स्नावक्कहँओ वीस्याइच अपओने अपहे रथ्ने यत्ताइच वत्ताइच ध्नओ-
ध्राइच क्रसस्तयओच। आजत् दीश् आवओधयमहि मिथहे वोउरु-गओयओइतोइश्'
हउरु-गओयहे वओवरँ-चप्पनो अओइतो-नामनो यज्जतहे रामनो क्वाक्कहे यत्ताइच
वत्ताइच ध्नओध्राइच क्रसस्तयओच ॥ ८ ॥

आजत् दीश् आवओधयमहि रपिथिनाइ अपओने अपहे रथ्ने यत्ताइच
वत्ताइच ध्नओध्राइच क्रसस्तयओच। आजत् दीश् आवओधयमहि क्रादत्-अपै
जँतुमाइच अपओने अपहे रथ्ने यत्ताइच वत्ताइच ध्नओध्राइच क्रसस्तयओच।

(3) 1. West & TDA : अथ्यौम्च 2. Geld : ददेमही...वओधयमही (4) 1. West
& TDA : स्वरति (6) 1. Geld : अपाउनौम् (7) 1. West & TDA : इवरनकुहतो
(8) 1. Geld : गओयओइतोइश्.

आअत् दीश् आवजेधयमहि अपहे वहिस्तहे आधस्व अहुरहे मरुदो यत्ताइच वक्काइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच ॥ ९ ॥

आअत् दीश् आवजेधयमहि उज्जयेइरिनाइ अपओने अपहे रथ्ने यत्ताइच वक्काइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवजेधयमहि फ़ादत्-वीराइ दण्युमाइच' अपओने अपहे रथ्ने यत्ताइच वक्काइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवजेधयमहि वरंजतो अहुरहे नफ़ओ अपौम् अपस्व मरुदघातयो यत्ताइच वक्काइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच ॥ १० ॥

आअत् दीश् आवजेधयमहि अइन्निस्त्रुधेमाइ' अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्ने यत्ताइच वक्काइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवजेधयमहि फ़ादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतँजे' ज़रथुश्नोतँमाइच अपओने अपहे रथ्ने यत्ताइच वक्काइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवजेधयमहि अपओनाँम्' फ़वणिनाँम् धेनाँनाँम्च वीरो-वौध्ननाँम् याइर्ययोस्व हुषितोइश् अमहेच हुताश्तहे हुरओघहे वरंथमहेच अहुरघातहे वनइरत्योस्व उपरतातो यत्ताइच वक्काइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच ॥ ११ ॥

आअत् दीश् आवजेधयमहि उषहिनाइ अपओने अपहे रथ्ने यत्ताइच वक्काइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवजेधयमहि वरंज्याइ न्मान्या-इच अपओने अपहे रथ्ने यत्ताइच वक्काइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवजेधयमहि सओषहे अश्येहे' अपिवतो वरंथाजनो फ़ादत्-गओथहे रप्नओश रजिस्तहे अरुस्तातस्व फ़ादत्-गओथयो वरंदत्-गओथयो यत्ताइच वक्काइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच ॥ १२ ॥

आअत् दीश् आवजेधयमहि मास्यजेइन्यो अपहे रतुन्यो । अरतरं-मोक्काइ अपओने अपहे रथ्ने यत्ताइच वक्काइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवजेधयमहि पेरंनो-मोक्काइ वीषत्तयाइच अपओने अपहे रथ्ने यत्ताइच वक्काइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच ॥ १३ ॥

आअत् दीश् आवजेधयमहि याइर्यजेइन्यो अपहे रतुन्यो । मइन्यो-ज़रं-

(10) 1. Geld: पाव्युमाइच (11) 1. Geld: अइन्निस्त्रुधेमाइ 2. Geld: हुज्यातँजे 3. Geld: अपावनाँम्. (12) 1. West & TDA: अओथे.

मयाइ' अषओने अषहे रथ्ने यत्नाइच वझाइच झनओधाइच फ़सस्तयजेच । आअत्त दीश आवजेधयमहि मइघ्यो-वमाइ' अषओने अषहे रथ्ने यत्नाइच वझाइच झनओ-
धाइच फ़सस्तयजेच । आअत्त दीश आवजेधयमहि पइतिशहसाइ अषओने अषहे
रथ्ने यत्नाइच वझाइच झनओधाइच फ़सस्तयजेच । आअत्त दीश आवजेधयमहि
अयाध्रिमाइ' फ़ओउर्वऐश्चिमाइ' वर्णिहरस्ताइच अषओने अषहे रथ्ने यत्नाइच
वझाइच झनओधाइच फ़सस्तयजेच । आअत्त दीश आवजेधयमहि मइघ्याइर्याइ
अषओने अषहे रथ्ने यत्नाइच वझाइच झनओधाइच फ़सस्तयजेच । आअत्त दीश
आवजेधयमहि हमस्पथमइद्याइ' अषओने अषहे रथ्ने यत्नाइच वझाइच झनओधाइच
फ़सस्तयजेच । आअत्त दीश आवजेधयमहि सरंघऐइव्यो अषहे रतुव्यो यत्नाइच
वझाइच झनओधाइच फ़सस्तयजेच ॥ १४ ॥

आअत्त दीश आवजेधयमहि वीस्पऐइव्यो अऐइव्यो रतुव्यो योइ हँ२ति
अषहे रतवो धयस्च' धिसाँस्च नज्जिदस्त पइरिशहावनयो योइ हँ२ति अषहे यत्त
वहिस्तहे मज्जदो-फ़सास्त ज़रथुश्चो-फ़ओस्त यत्नाइच वझाइच झनओधाइच फ़सस्त-
यजेच ॥ १५ ॥

आअत्त दीश आवजेधयमहि अहुरऐइव्य मिधऐइव्य वरंज्ज२व्य अइध्य-
जइहऐइव्य अषवनऐइव्य स्तारौंश्च स्पँ२तो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिश्च्येहेच
स्तारो रजेवतो एवरंनकुहतो' मोइहहेच गओचिधहे हूरँच झजेतहे अउर्वत्त-अस्पहे
दोइधहे अहुरहे मज्जदो मिधहे दस्युनाँम् दग्धुपतोइश' यत्नाइच वझाइच झनओ-
धाइच फ़सस्तयजेच । आअत्त दीश आवजेधयमहि (रोज्) अहुरहे मज्जदो रजेवतो
एवरंनकुहतो' यत्नाइच वझाइच झनओधाइच फ़सस्तयजेच । आअत्त दीश आवजे-
धयमहि (माइ') अषओनाँम् फ़वणिनाँम् यत्नाइच वझाइच झनओधाइच फ़सस्त-
यजेच ॥ १६ ॥

आअत्त दीश आवजेधयमहि तव आधो अहुरहे मज्जदो पुध मत्त वीस्पऐ-

(14) 1. Geld : मइघ्योइर्येमाइ; West & TDA : मइघ्यो-वरंन्याइ 2. Geld :
मइघ्योइर्येमाइ; West & TDA : मइघ्योआइ 3. West & TDA : अयाध्रिमाइ फ़ओउर्वऐश्चिमाइ
4. Geld : झनओधाइच 15. West & TDA : धयस्च 16. 1. West &
TDA : एवरंनकुहतो 2. Geld : दग्धुपतोइश *See note on Yasna 1.11.

इण्यो आर्त्तरेण्यो यत्ताइच वत्ताइच ध्नजोधाइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश आवजेधयमहि अइण्यो वहुइण्यो वीस्पनौम्च अपौम् मज्दघातनौम् वीस्पनौम्च उर्वरनौम् मज्दघातनौम् यत्ताइच वत्ताइच ध्नजोधाइच फ़सस्तयजेच ॥ १७ ॥

आअत् दीश आवजेधयमहि मौंअहे स्पँतहे अषओनो वरँज्यकुइहे' दातहे वीदजेवहे दातहे ज़रयुओइश दरँषयो उपयनयो दजेनयो वक्कुयो माज्दयत्तोइश यत्ताइच वत्ताइच ध्नजोधाइच फ़सस्तयजेच ॥ १८ ॥

आअत् दीश आवजेधयमहि गरोइश उषि-दरँनहे मज्दघातहे अष-स्वाअहे वीस्पजेचौम्च गइरिनौम् अष-स्वाअनौम् पोउरु-स्वाअनौम् मज्दघातनौम् कावयेहेच स्वरँनक्कुहो मज्दघातहे अक्वरँतहेच स्वरँनक्कुहो मज्दघातहे यत्ताइच वत्ताइच ध्नजोधाइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश आवजेधयमहि अषोइश वक्कुयो चिस्तो-इश वक्कुयो अँरँ वक्कुयो रसौस्तातो वक्कुयो स्वरँनक्कुहो सवक्कुहो मज्दघातहे यत्ताइच वत्ताइच ध्नजोधाइच फ़सस्तयजेच ॥ १९ ॥

आअत् दीश आवजेधयमहि दक्षयो वक्कुयो आफ़ितोइश दक्षहेच नश् अषओनो उअहेच तक्कुहे दामोइश उपमनहे यज़तहे यत्ताइच वत्ताइच ध्नजोधाइच फ़सस्तयजेच ॥ २० ॥

आअत् दीश आवजेधयमहि ओक्कुहौम् असक्कुहौम्च षोअनौम्च गओ-यओइतिनौम्च मजेधननौम्च अवो-स्वरँननौम्च अपौम्च ज़मौम्च उर्वरनौम्च अक्कुहोस्च' ज़मो अबक्कुहेच' अण्णो वातहेच अषओनो सौम् मोक्कुहो हूरो अनअ-नौम् रओचक्कुहौम् स्वरँघातनौम् वीस्पनौम्च स्पँतहे मइन्त्यँउश दामनौम् अषओनौम् अषओनिनौम्च अषहे रथ्क्कुहौम् यत्ताइच वत्ताइच ध्नजोधाइच फ़सस्तयजेच ॥ २१ ॥

ज़ोत्र उ रात्पी:-

आअत् दीश आवजेधयमहि रथ्क्कुहो वरँजतो यो अषहे । रथ्क्कुहौम् अयरनौम्च अस्त्यनौम्च माक्षनौम्च यार्ह्यनौम्च सरँधनौम्च योइ हँति अषहे रतवो हावनोइश रथ्क्कुहो यत्ताइच वत्ताइच ध्नजोधाइच फ़सस्तयजेच ॥ २२ ॥

आअत् दीश आवजेधयमहि सओपहे अक्कुहे' तक्कुहे तनुमौंअहे दर्पि-

(18) 1. West & TDA: वरँज्यकुइहे
कूट

(21) 1. Gold: अक्कुहोस्च...अक्कु-

(23) 1. West & TDA: अक्कुहे,

द्रजोश् आहुर्येहे द्वनओथ यत्नाइच वत्नाइच द्वनओथाइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवजेधयमहि ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे अषओनो फ़वषिणो द्वनओथ यत्नाइच वत्नाइच द्वनओथाइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवजेधयमहि तव आतर्ष पुथ अहुरहे मज़दो द्वनओथ यत्नाइच वत्नाइच द्वनओथाइच फ़सस्तयजेच ॥ २३ ॥

आअत् दीश् आवजेधयमहि अषओनोम्' फ़वषिणोम् उघ्नोम् अइन्निथुरनोम् पओइर्यो-ल्कजेवनोम् फ़वषिणोम् नवानजिदश्तनोम् फ़वषिणोम् यत्नाइच वत्नाइच द्वनओथाइच फ़सस्तयजेच ॥ २४ ॥

आअत् दीश् आवजेधयमहि वीस्पजेइव्यो अषहे रतुव्यो यत्नाइच वत्नाइच द्वनओथाइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवजेधयमहि वीस्पजेइव्यो वक्कहुधाव्यो यज्ञतजेइव्यो मह्न्यओइव्यस्चा गजेथ्यजेइव्यस्चा योइ हँ५ति यस्न्याच' वइयाच' अषात् हच यत् वहिश्तात् । अमेषा स्पँ५ता हुध्ना हुधोक्कहो यज्ञमइदे ॥ २५ ॥

येअहे हाताम् आअत् येले पइती वक्कहो'
मज़दो अहुरो वजेथा अषात् हचा
योक्कहोम्चा तौस्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥ २६ ॥

हा ५

जोत्र:- इथा आअत्' यज्ञमइदे अहुरेम् मज़दोम् ये गोम्चा अषेम्चा दात् अपस्चा दात् उर्वरोस्चा वहुहीश् रओचोस्चा दात् बूमीम्चा वीस्पाचा बोह ॥ १ ॥

अद्या ध्नाचा मज्जनाचा ह्यपक्कहाइश्चा' तैम् अत् यस्न्यनोम्' पउर्वताता यज्ञमइदे वोइ गैउश् हचा इयेइ५ती' ॥ २ ॥

तैम् अत् आहुर्या नामैनी मज़दा-वरा स्पँ५तोर्तेमा यज्ञमइदे । तैम्

(24) 1. Geld: अषाउनोम्

(25) 1. West & TDA: येस्न्याइच वत्नाइच

(26) 1. West & TDA: वक्कहो.

H 5

This chapter is entirely identical, word for word, with Yasna 37.

(1) Geld & West: आत् (2) 1. Geld: ह्यपक्कहाइश्चा 2. West & TDA: यस्नोम् 3. West & TDA: स्पँ५ती.

अज्ञाकाश्च अजिद्वीश्च उशतानाश्च यज्ञमइदे । तैश्च अपजोनोंश्च' ऋषीश्च
नरींश्च नाहरिनोंश्च यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

अर्षम् अत्र वहिश्तम् यज्ञमइदे अत्र सजेश्तेम् अत्र स्पेत्तम् अर्षम् अत्र
रजोचोहृत्' अत्र वीस्पा वोहृ ॥ ४ ॥

वोहृचा मनो यज्ञमइदे । वोहृचा ध्रुम् वहुहीम्चा दजेनाम् वहुहीम्चा
प्रसरतम् वहुहीम्चा आर्मइतीम् ॥ ५ ॥

येहृहे हाताम् आअत्र येत्ते पइती वहृहो
मज्दो अहुरो वजेथा अषात्र हचा
योहृहाम्चा तास्चा तास्चा यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

हा ६

जोत्र उ रास्पी:-

दध्वोहृम् अहुरम् मज्दाम् यज्ञमइदे । अर्षा स्पेत्ता हुधृथा हुधोहृहो
यज्ञमइदे ॥ १ ॥

अस्त्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् अपवनम् अपहे रतम्
यज्ञमइदे । सावहृहम् वीसीम्च अपवनम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । मिथम् वोउरु-
गजोयओइतीम् हज्जहृ-गओर्षम् वजेवर-चप्मनम् अओष्टो-नामनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे ।
राम हृवाल्मम् यज्ञमइदे ॥ २ ॥

जोत्र:- रपिथिनम् अपवनम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । प्रादत्र-प्रषाउम् ज्ञेतुम्च
अपवनम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । अर्षम् वहिश्तम् आर्षम्च' अहुरहे मज्दो पुथम्
यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

उज्जयेइरिन्म् अपवनम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । प्रादत्र-वीरम् दक्षुम्च'

(3) 1. Geld: अपाजनोंम्

(4) 1. Geld: रजोचरगृह्यत,

Hā 6

This chapter is mostly identical with chapter 2. A major portion
of this chapter also recurs in Y.17 and 59.

(3) 1. West & TDA: आतर्षम्च

(4) 1. Geld: दाक्षुम्च.

अषवनम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । वरंज॑त्तम् अहुरम् ध्रुमीम् ध्रुजेत्तम् अपौम् नपात्तम्
अउर्वत्त॑-अस्पम् यज्ञमइदे । अपम्च मज्दधाताम् अषओनीम् यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

अइत्तिस्त्रुथेम्' अइविगाइम् अषवनम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । फ़ादत्त॑-
वीस्पौम्-हुज्याइतीम् ज़रयुश्चोत्तम्च अषवनम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । अषओनीम्'
वहुहीश् सूरौ स्प॑त्तो फ़वषयो यज्ञमइदे । मोस्च वीरो-वाँथ्राओ यज्ञमइदे ।
याइर्यौम्च हुषितीम् यज्ञमइदे । अम्च हुतश्तम् हुरओधम् यज्ञमइदे । वरंभ॑म्च
अहुरधात्तम् यज्ञमइदे । वनइ॑तीम्च उपरतात्तम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

उषहिन्म् अषवनम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । वरंजीम् न्मानीम्च अषवनम्
अषहे रतूम् यज्ञमइदे । स्रओषम् अषीम् हुरओधम् वरंभाजन्म् फ़ादत्त॑-गजेधम्
अषवनम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । रण्न्म् रजिश्तम् यज्ञमइदे । अरस्तात्तम्च फ़ादत्त॑-
गजेथौम् वरंदत्त॑-गजेथौम् यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

माइ अषवन अषहे रतवो यज्ञमइदे । अ॑त्त॑-मोक्कहम् अषवनम् अषहे
रतूम् यज्ञमइदे । परंनो-मोक्कहम् वीषसथम् अषवनम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

याइर्य अषवन अषहे रतवो यज्ञमइदे । मइध्यो-ज़रमजेम्' अषवनम् अषहे
रतूम् यज्ञमइदे । मइध्यो-वैम्' अषवनम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । पइतिशहहीम्
अषवनम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । अयाधिम्' फ़ओउर्वजेश्चिम्' वणिहर्श्तम्
अषवनम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । मइध्याइरीम् अषवनम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे ।
हमस्पथमजेदजेम् अषवनम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । सरंघ अषवन अषहे रतवो
यज्ञमइदे ॥ ८ ॥

वीस्पे अषहे रतवो यज्ञमइदे योइ ह॑न्ति अषहे रतवो ध्रयस्च' धिसौस्च
नजिदस्त पइरिशहावनयो योइ ह॑न्ति अषहे यत्त वहिस्तहे मज्दो-फ़सास्त ज़रयुश्चो-
फ़ओस्त ॥ ९ ॥

अहुर मिथ वरंज॑त्त अइध्यजक्कह अषवन यज्ञमइदे । कौउश्च मोक्कहम्च
वरं॑ उर्वराहु पइति वरंस्मन्याहु मिथम् वीस्पनौम् दस्पुनौम् दव्हुपइतीम्'

- (5) 1. Geld: अइत्तिस्त्रुथेम् 2. Geld: अषओनीम् (8) 1. Geld:
मइध्योइज़रमजेम् 2. Geld: मइध्योवैम् 3. West & TDA: अयाधिम् फ़ओउर्वजे-
श्चिम् (9) 1. West & TDA: ध्रयस्च (10) 1. Geld: दव्हुपइतीम्.

यज्ञमइदे । (रोज्) अहुरेम् मज्दौम् रजेव॑त्तम् स्वर॑नकुह॑त्तम् यज्ञमइदे । (माह्) अपओनी॑म् बहुही॑श् सरा॑ स्पर्॑ता॑ क्वप॑यो यज्ञमइदे ॥ १० ॥

ध्रौम् आध्र॑म् अहुरहे मज्दो॑ पुध्र॑म् अपव॑नेम् अपहे॑ रत॑म् यज्ञमइदे मत्त॑ वीस्प॑जेइ॒न्यो आत॑रे॒न्यो । आपो॑ बहुही॑श् वहि॑स्ता॑ मज्द॑धातो॑ अपओनी॑श् यज्ञमइदे । वीस्पो॑ आपो॑ मज्द॑धातो॑ अपओनी॑श् यज्ञमइदे । वीस्पो॑ उर्व॑रो मज्द॑धातो॑ अपओनी॑श् यज्ञमइदे ॥ ११ ॥

मा॑ध्रम् स्पर्॑त्तम् अ॒श-स्वर॑न॒ह्र॑म् यज्ञमइदे । दा॑त्तम् वी॒दोय॑म् यज्ञमइदे । दा॑त्तम् ज॒रथु॑श्चि॒ यज्ञमइदे । द॑र्वा॑म् उप॒यना॑म् यज्ञमइदे । द॒जेना॑म् बहुही॑म् मा॒ज्द-य॒स्त्रीम् यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

ग॒इरी॑म् उ॒षि-द॑र॒नेम् मज्द॑धा॒त्तम् अ॒ष-स्वा॑ध्र॑म् य॒ज्ञत्त॑म् यज्ञमइदे । वीस्पो॑ गर॒यो अ॒ष-स्वा॑धा॒पो पो॒उरु॑-स्वा॒धा॒पो मज्द॑धा॒त अप॑वन॒ अपहे॑ रत॒वो य॒ज्ञमइदे । उ॒ध्र॑म् क॒वअ॑म् स्वर॑नो मज्द॑धा॒त्तम् य॒ज्ञमइदे । उ॒ध्र॑म् अ॒स्वर॑त्त॑म् स्वर॑नो मज्द॑धा॒त्तम् य॒ज्ञमइदे । अ॒षी॑म् बहुही॑म् यज्ञमइदे । ध्रो॒इ॒थ्नी॑म् व॑र॒ज्जइ॑ती॒म् अ॒मव॑इती॒म् हु॒रओ॑ध्र॑म् स्वा॒परो॑म् स्वर॑नो मज्द॑धा॒त्तम् य॒ज्ञमइदे । स॒वो मज्द॑धा॒त्तम् य॒ज्ञमइदे ॥ १३ ॥

द॒क्षा॑म् बहुही॑म् आ॒क्रि॒ती॒म् य॒ज्ञमइदे । द॒क्षा॑म्च॒ नरे॑म् अप॒वने॑म् य॒ज्ञमइदे । उ॒ध्र॑म् त॒र्क्ष॑म् दा॒मोइ॑श् उप॒मने॑म् य॒ज्ञत्त॑म् य॒ज्ञमइदे ॥ १४ ॥

इ॒मो अप॑स्व॒ ज॒मस्व॑ उर्व॑रोस्व॒ य॒ज्ञमइदे । इ॒मो अ॒सोस्व॑ वो॒इ॒धोस्व॑ ग॒ओय॑ओ॒इती॑श्च॒ मजे॑थ॒न्योस्व॑ अ॒वो-स्वर॑नोस्व॒ य॒ज्ञमइदे । इ॒मे॒म्च॑ वो॒इ॒ध॒हे प॑इती॒म् य॒ज्ञमइदे यि॑म् अ॒हुर॑म् मज्दौ॑म् ॥ १५ ॥

जोत् उ रास्वी:-

रत॒वो वी॒स्पे म॒ज्जि॑स्त॒ य॒ज्ञमइदे॑ अ॒य॒र अ॒स्न्य॑ मा॒स्य॑ या॒ह्य॑ स॒र॒च ॥ १६ ॥

हउ॒र्व॒त अ॒मे॒र॒ता॒त॒ य॒ज्ञमइदे॑ । गा॒उ॒श् हु॒दो॑ य॒ज्ञमइदे॑ । स॒ओ॒ध्र॑म् अ॒षी॑म् हु॒रओ॑ध्र॑म् व॑र॒भ्राज॑ने॒म् मा॒द॒त्त॒-ग॒जे॒ध्र॑म् अप॒वने॑म् अपहे॑ रत॑म् य॒ज्ञमइदे॑ ॥ १७ ॥

* see note on Y.1.11; 2. West & TDA: स्वर॑न॒ह्र॑त्त॑म् 3. Geld:

अ॒षा॒ज॒ने॑म् (11) 1. West & TDA: आ॒त॒रे॑म् (12) 1. West & TDA: अ॒प-
स्वर॑न॒ह्र॑म् (13) 1. West & TDA: उ॒षि-द॑र॒नेम् (17) 1. West & TDA:
हु॒षो॒ ।

हजोमँस्य पर-हजोमँस्य यज्ञमइदे । ऋरधुश्महे स्मितामहे इष अषओनो
अषीम्य ऋवषीम्य यज्ञमइदे । अजेस्माँस्व वजोइधीम्य यज्ञमइदे । थ्रॉम् आर्ये
अहुरहे मज्दो पुथेम् अषवनम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे ॥ १८ ॥

अषओनौम्' बहुहीश् स्रारो स्पँताो ऋवषयो यज्ञमइदे ॥ १९ ॥

वीस्पे अषवनो यज्ञत यज्ञमइदे । वीस्पे अषहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीश्
पइति रतुम् सावइहेम् वीसीम्य पइति रतुम् । रतवो वीस्पे मज्जिस्त पइति
रतुम् ॥ २० ॥

येवृहे हातौम् आअतृ येस्ते पइती वइहो° ॥ २१ ॥

हा ७

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वो म्रओत् ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

अषेम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती° ॥ ० ॥ (सि नार्) ।

अषय दधौमि एवरँथेम् म्यज्देम् हउर्वत अमँरतात गाउश् हुदो' इन्मइने
अहुरहे मज्दो अमँनौम् स्पँतनौम् । इन्मइने स्रओषहे अइयेहे' अषिवतो वँ-
थाजनो फ्रादत्त-गअयेहे ॥ १ ॥

अषय दधौमि हजोमँस्य पर-हजोमँस्य इन्मइने ऋरधुश्महे स्मितामहे
अषओनो ऋवषँजे । अषय दधौमि अजेस्म वजोइधि इन्मइने तव आग्रो अहुरहे
मज्दो पुथ ॥ २ ॥

अषय दधौमि हजोमि' इन्मइने अइव्यो बहुहिग्यो अपौम् बहुहीनौम्
मज्दधातनौम् । अषय दधौमि आपेम् हजोम्यौम् । अषय दधौमि गौम् जीव्यौम् ।

(18) West & TDA : आतरँम् (19) 1. Geld : अषाउनौम्.

Hā 7

This chapter generally agrees with chapter 3. The following sections correspond: 1-23 with Y.3.1-23; sections 5-19 agree also with Y.1.3-17 and 4.8-22; 20-23 with Y.4.23-25. Sections 5-19 = Y.66.2-16.

(1) 1. West & TDA : हुषो 2. West & TDA : अयेहे (3) 1. West & TDA : हजोम.

अथ दधामि उर्वराम् हधानअपताम् अथ उज्जताम् इन्मइने अपाम् मज्ज-
धातनाम् ॥ ३ ॥

अथ दधामि इमत्तु वरस्म हध-ज्जओअम् हध-अइण्योअहनेम् अथ
फ़स्तरेतम् इन्मइने अमपनाम् स्पेत्तनाम् । अथ दधामि वाच हुमत हूस्त हूरस्त ।
अथ दधामि गाथनाम्च सओअम् । अथ दधामि हूरस्ता मओधो । अथ दधामि
इमाम् अकहुयाम्च अश्याम्च' रथ्नाम्च रतुफ़ितीम्च इन्मइने यज्जतनाम् अषओ-
नाम् मइन्यवनाम् गअध्यानाम् इन्मइने हवहेच उरुनो ॥ ४ ॥

अथ दधामि असन्यअइण्यो अषहे रतुव्यो । हावनैअे अषओने अषहे
रथ्ने । अथ दधामि सावअहेअे वीस्याइच अषओने अषहे रथ्ने । अथ दधामि
मिअहे वोउरु-गओयओइतोइश' हज्जओरो-गओषहे वओवर-चप्पनो अओएतो-नामनो
यज्जतहे रामनो एवाअहे ॥ ५ ॥

जोतु :- अथ दधामि रपिथिनाइ अषओने अषहे रथ्ने । अथ दधामि फ़ादत्त-
प्पवे ज्जत्तुमाइच अषओने अषहे रथ्ने । अथ दधामि अषहे वहिस्तहे आअस्व
अहुरहे मज्जतो ॥ ६ ॥

अथ दधामि उज्जयेइरिनाइ अषओने अषहे रथ्ने । अथ दधामि फ़ादत्त-
वीराइ दल्लुमाइच' अषओने अषहे रथ्ने । अथ दधामि वरज्जतो अहुरहे नफ़ओ
अपाम् अपस्व मज्जधातयो ॥ ७ ॥

अथ दधामि अइन्निअूअेमाइ' अइविगयाइ अषओने अषहे रथ्ने । अथ
दधामि फ़ादत्त-वीस्याम्-हुज्याइतैअे ज़रथुअओतैमाइच अषओने अषहे रथ्ने । अथ
दधामि अषओनाम्' फ़वपिनाम् घेनानाम्च वीरो-वाअ्थनाम् याइर्ययोस्व
हुपितोइश' अमहेच हुतास्तहे हुरओषहे वरअमहेच अहुरधातहे वनइत्त्योस्व
उपरतातो ॥ ८ ॥

अथ दधामि उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्ने । अथ दधामि वरज्याइ
न्मान्याइच अषओने अषहे रथ्ने । अथ दधामि सओषहे अइयेहे' अषिवतो

(4) 1. West & TDA : अपाओम्च (5) 1. Geld : 'गओयओतोइश (7) 1.
Geld : दासुमाइच (8) 1. Geld : अइन्निअूअेमाइ 2. Geld : 'हुज्यातैअे 3. Geld :
अषाअनाम् (9) West & TDA : अच्येहे.

वरंभाजनो फ़ादत्त-गजेयहे रप्नओश् रजिस्तहे अरुस्तातस्च फ़ादत्त-गजेययो वरंद्त्त-
गजेययो ॥ ९ ॥

अषय दधौमि माह्यजेइव्यो अषहे रतुव्यो । अरुतरं-मोक्कहाइ अषओने
अषहे रथ्ने । अषय दधौमि परंनो-मोक्कहाइ वीषत्तथाइच अषओने अषहे रथ्ने ॥ १० ॥

अषय दधौमि याइर्यजेइव्यो अषहे रतुव्यो । मइध्यो-ज्जरंमयाइ' अषओने
अषहे रथ्ने । अषय दधौमि मइध्यो-धमाइ' अषओने अषहे रथ्ने । अषय दधौमि
पइतिशहह्माइ अषओने अषहे रथ्ने । अषय दधौमि अयाधिमाइ' फ़ाओउर्वजेइत्रिमाइ'
वर्णिहर्स्ताइच अषओने अषहे रथ्ने । अषय दधौमि मइध्याइर्याइ अषओने अषहे
रथ्ने । अषय दधौमि हमस्पथमइद्याइ' अषओने अषहे रथ्ने । अषय दधौमि
सरंघजेइव्यो अषहे रतुव्यो ॥ ११ ॥

अषय दधौमि वीस्पजेइव्यो अजेइव्यो रतुव्यो योइ हँ*ति अषहे रतवो
थयस्च' थिसाँस्च नज्दिस्त पइरिशहावनयो योइ हँ*ति अषहे मत्त वहिस्तहे मज्दो-
फ़सास्त ज़रथुश्त्रो-फ़ाओस्त ॥ १२ ॥

अषय दधौमि अहुरजेइव्य मिथ्रजेइव्य वरंज्ज*व्य' अइध्यजक्कजेइव्य'
अषवनजेइव्य स्तारौम्च स्पँ*तो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिश्त्र्येहेच स्तारो रजेवतो
स्वरंनडुहतो' मोक्कहइच गओचिथहे ह्वरंच ध्रजेतहे अउर्वत्त-अस्पहे दोइथहे अहुरहे
मज्दो मिथ्रहे दल्युनाँम् दल्लुपतोइश्' । अषय दधौमि (रोज्*) अहुरहे मज्दो
रजेवतो स्वरंनडुहतो' । अषय दधौमि (माइ*) अषओनाँम् फ़वणिनाँम् ॥ १३ ॥

अषय दधौमि तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ मत्त वीस्पजेइव्यो आतँरव्यो ।
अषय दधौमि अइव्यो वडुहिंव्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च
उर्वरनाँम् मज्दधातनाँम् ॥ १४ ॥

अषय दधौमि मौथ्रहे स्पँ*तहे अषओनो वरंज्ज*व्यहे' दातहे वीदजेयहे दातहे
ज़रथुश्त्रोइश् दरंघयो उपयनयो दजेनयो वक्कहुयो माज्दयस्त्रोइश् ॥ १५ ॥

(11) 1. Geld : मइध्योइज्जरंमयाइ; West & TDA : मइध्यो-ज्जरंमयाइ 2. Geld :
मइध्योइधमाइ; West & TDA : मइध्योधमाइ 3. West & TDA : अयाधिमाइ फ़ाओउर्वजेइत्रिमाइ
4. Geld : हमस्पथमजेइद्याइ (12) West & TDA : ध्यस्च (13) 1. West & TDA :
वरंज्ज*व्य अजेइव्यजक्कजेइव्य 2. West & TDA : स्वरंनडुहतो 3. Geld : वडुहुपतोइश्.
*See note on Y.1.11. 4. Geld : अषओनाँम् (15) 1. West & TDA : वरंज्ज*व्यहे.

અવય દધામિ ગરોદશ ઉપિ-દરેનહે મઝ્ઢધાતહે અવ-સ્વાઘહે વીસ્વજેનામ્ચ ગરિનામ્ અવ-સ્વાઘનામ્ પોઠુ-સ્વાઘનામ્ મઝ્ઢધાતનામ્ કાવયેહેચ સ્વરેનક્કહો મઝ્ઢ-ધાતહે અક્કરેતહેચ સ્વરેનક્કહો મઝ્ઢધાતહે । અવય દધામિ અવોદશ વક્કહુયો ચિસ્તોદશ વક્કહુયો એરેં વક્કહુયો રસાંસ્તાતો વક્કહુયો સ્વરેનક્કહો સવક્કહો મઝ્ઢધાતહે ॥ ૧૬ ॥

અવય દધામિ દક્કયો વક્કહુયો આક્કિતોદશ દક્કહેચ નર્શ અવઓનો ઉગ્રહેચ તક્કમે દામોદશ ઉપમનહે યજ્ઞતહે ॥ ૧૭ ॥

અવય દધામિ ઓક્કહામ્ અસક્કહામ્ચ પોદ્ધનામ્ચ ગઓયઓહિતિનામ્ચ મજેવનામ્ચ અવો-સ્વરેનનામ્ચ અપામ્ચ જ્ઞેમામ્ચ ઉર્વરનામ્ચ અવ્હોસ્ચ' જ્ઞેમો અવ્હહેચ' અપ્પો વાતહેચ અવઓનો સ્સામ્ મોક્કહો દૂરો અનઘનામ્ રઓચક્કહામ્ સ્વધાતનામ્ વીસ્વનામ્ચ સ્પેતહે મહ્ન્યેંઉશ દામનામ્ અવઓનામ્ અવઓનિનામ્ચ અપહે રથ્થામ્ ॥ ૧૮ ॥

જોતુ ડ રાસી:-

અવય દધામિ રથ્થો વેરેજ્ઞતો યો અપહે । રથ્થામ્ અયરનામ્ચ અસ્ન્ય-નામ્ચ માઘનામ્ચ યાદ્યનામ્ચ સરેઘનામ્ચ યોદ્દ હેંતિ અપહે રતવો । હાવનોદશ રથ્થો ॥ ૧૯ ॥

અવય દધામિ સ્વરેંયમ્ મ્યઝ્ઢેમ્ હુર્વેત અમેરેતાત ગાઉશ હુદો' ફ્નૂમ્મહને સ્સઓપહે અશ્યેહે' તક્કમે તનુમાંઘહે દર્ષિ-દ્રઓશ આહ્હર્યેહે અઓસ્તો-નામનો યજ્ઞતહે ॥ ૨૦ ॥

અવય દધામિ હઓમેમ્ચ પર-હઓમેમ્ચ ફ્નૂમ્મહને જ્ઞરથુદ્ધહે સ્પિતામહે અવઓનો ફ્લવર્ષે અઓસ્તો-નામનો યજ્ઞતહે । અવય દધામિ અએસ્મ વઓદશિ ફ્નૂમ્મહને તવ આથો અહુરહે મઝ્ઢદો પુથ્ર અઓસ્તો-નામનો યજ્ઞતહે ॥ ૨૧ ॥

(અવય દધામિ સ્વરેંયમ્.....યજ્ઞતહે । અવય દધામિ હઓમેમ્ચ...યજ્ઞતહે-૨૦-૨૧ ડુ વાર્)

અવય દધામિ અવઓનામ્' ફ્લવર્ષિનામ્ ઉઘનામ્ અહન્નિથૂરનામ્ પઓદર્થો-ત્કજેપનામ્ ફ્લવર્ષિનામ્ નવાનઝિદ્ધતનામ્ ફ્લવર્ષિનામ્ ॥ ૨૨ ॥

અવય દધામિ વીસ્વજેહ્વયો અપહે રતુન્વો । અવય દધામિ વીસ્વજેહ્વો

(18) 1. Geld: અવ્હોસ્ચ...અવહહેચ

(20) 1. West & TDA: હુષો

2. West & TDA: અપ્યેહે

(22) 1. Geld: અવાવનામ્.

वद्बुधान्यो यज्ञतज्ज्यो मङ्ग्यज्ज्यस्वा गज्यज्ज्यस्वा बोह ई५ ति यस्वाच' वदयाच' अषात् हच यत् वहिस्तात् ॥ २३ ॥

अवय नो पइती जम्यात् येष्वा सवा इषो५ती' रादहो । ध्योइ स्तज्यो-तरस्वा मौधनस्वा अहुर मज्दा अओगमदजेचा उस्महिचा वीसामदजेचा । अत्त मीज्देम् मवजेथम् फ्रददाथा दजेनान्यो मज्दा अहुरा ॥ २४ ॥ (ध्योइ स्तज्योतरस्वा' .....मज्दा अहुरा-डु बाइ)

अद्या ह्यो नै दाइदी अद्याइचा अहुये मनस्याइचा । तत्त अद्या या तत्त उपा जम्यामा तवाचा सरम् अषख्याचा वीस्पाइ यवे ॥

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश अषात्चीत् हचा° ॥ २५ ॥ (ड बाइ)

अहुनेम् वइरीम् यज्ञमइदे । अशुष्मेम् वाचिम् यज्ञमइदे । दक्षाम् वहुहीम् आफ्रितीम् यज्ञमइदे । उग्रम् तलम् दामोइश उपमनेम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । हउर्वत अमेरतात यज्ञमइदे । गाउश हुदो' यज्ञमइदे । हजोमेम्च पर-हजोमेम्च यज्ञमइदे । अजेस्माँस्च वओइधीम्च यज्ञमइदे । फ्रसस्ति दक्षयो वद्बुयो आफ्रितोइश ॥ २६ ॥

येअहे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वद्बो'

मज्दो अहुरो वजेथा अषात् हचा

योइहाम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥ २७ ॥

हा ८

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्जओता फ्रा मे म्रूते ।

जोत्र:- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ्रा अवव वीच्चाओ म्रओत्त ॥

जोत्र उ रास्पी:-

अषेम् वोहू वहिस्तेम् अस्ती

उस्ता अस्ती उस्ता अद्याइ

अत्त अषाइ वहिस्ताइ अषेम् ॥ ० ॥ (सि बाइ)

अवय दक्षामि स्वरथेम् म्यज्देम् हउर्वत अमेरतात गाउश हुदो' हजोमेम्च

(23) 1. West & TDA: यस्याइच वदयाइच (24) Geld: इषो५ती
(26) West & TDA: हुषाँ (27) 1. West & TDA: वद्बो.
HE 8

(1) 1. West & TDA: हुषाँ.

पर-हजोमेष्वच अजेस्माँस्व वजोइषीम्च फ़सस्ति अहुरहे मज्दो अहुनहे वहर्येहे
अर्ध्वहे' वाक्ष दक्षयो वक्षुयो आक्रितोइश् उग्राइ दामोइश् उपमनाइ हजोमहेच
मौग्रहेच अषओनजेच जरथुश्चहे । अषय नो बहति जम्यात् ॥ १ ॥

रास्यो:- एवरत नरो अजेतम् म्यज्दम् योइ दिम् हक्कहान अषाच फ़रतिच ॥ २ ॥

जोत:- अमेष स्पे०त दजेने माज्दयस्ते वक्कहवस्व वकुहीश्च ज्ञओथोस्व । यो
अजेष्वा मज्दयस्तेष्व मज्दयस्ते अओजनो अषहे राध्म जीश्तयम्नो याथ्म गजेथो
अषहे मरषे०ते अवि तू दिम् दिस्यत यो अपस्व उर्वरोस्व ज्ञओथोस्व ॥ ३ ॥

यस्व अजेतजेषाँम् मज्दयस्तेनाँम् परेनायुनाँम् अइन्नि-ज्जुयनाँम् इमाँ
वचो नोइत् वीसइति फ़म्रइति' अजेताँम् आ यातुमनहे जसइति ॥

*अषम् वोहू° । (सि वार्)

अषम् वोहू° । (चिहार् वार्)

यथा अहू वइयो° ॥ ४ ॥ (३ वार्)

वसस्व तू अहुर मज्द उस्ताच क्षओष हवनाँम् दामनाँम् । वसो आपो
वसो उर्वरो वसो वीस्प वोहू अषचिथ क्षयम्नम् अषवनेम् दायत अक्षयम्नम्
द्वे०तेम् ॥ ५ ॥

वसो-क्षओष ख्यात्' अषव

अवसो-क्षओष ख्यात्' द्रो

गतो हमिस्तो निज्वरतो

हच स्पे०तहे मइन्ये०उश् दामन्यो

वरतो अवसो-क्षओष ॥ ६ ॥

हइय' अजम्चित् यो जरथुश्चो फ़तेमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज्ज०तुनाँम्च
दइयुनाँम्च अइहो' दजेनयो अनुमतयजेच अनुस्तयजेच अन्वरस्तयजेच या
आइइरिश् जरथुश्चिश् ॥ ७ ॥

2. West & TDA : अर्ध्वहे (4) 1. Geld : फ़म्रस्ते. *At this stage
after reciting अषम् वोहू thrice, the जोत partakes of a portion of the sacred bread
and receives the sacrament and proceeds with अषम् वोहू four times.
(6) 1. Geld : वार् (7) 1. Geld : वक्कह; 2. Geld : अइहो.

ज्ञोतु उ रास्पी:-

रवस्व ख्वाथेम्च आप्रीनामि वीस्पयो अवओनो स्तोइश् । औजस्व
दुज्जाथेम्च आप्रीनामि वीस्पयो द्वतो स्तोइश् ॥ ८ ॥

हा ९

ज्ञोतु उ रास्पी:-

अथेम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती° । (सि बाह्)

हओमहे अववज्ज°हो ह्नओथ यत्ताइच वक्ताइच ह्नओथाइच फ़सस्तयजेच ॥

ज्ञोतु :- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ़ा मे भूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे भूते ।

ज्ञोतु :- अथा रतुश् अषातूचीत् हच फ़ा अवव वीध्वो भ्रओतू ॥ ० ॥

ज्ञोतु उ रास्पी:-

हावनीम् आ रतूम् आ

हओमो उपाइत् ज़रथुश्नेम्

आत्रेम्' पइरि-यओज्दथे°तैम्

गाथोस्च स्नावय°तैम् ।

आ-दिम् पेरैसत् ज़रथुश्नो को नरँ अही°

ज्ञोतु :- यिम् अज्ञेम् वीस्पहे अक्हेँउश्

अस्त्वतो स्रजेश्तेम् दादरैस

स्वहे गयेहे ख्वन्वतो अमेषहे° ॥ १ ॥

आअत् मे अजेम् पइत्यओल्त

हओमो अवव दूरओषो ।

अज्ञेम् अषि ज़रथुश्न

Ha 9

This and the following two chapters-10 and 11-constitute the large Haoma Yast.

(1) 1. West & TDA : आतरेम् 2. West & TDA : अषि ; TDA edition reads after अही-'मिओ ज़्यात् ज़रथुश्नेम्' 3. TDA edition reads after अमेषहे-'अमेषहे गयेहे स्वन.''

हजोमो अपव दुरजोषो
 आ मौम् यासकुह सितम
 फ्रा मौम् हुन्वकुह एवरैतैजे
 अजोह' मौम् स्तजोमइने स्तुहचि
 यथ मा अपरचित् सजोश्यस्तो' स्तवौन् ॥ २ ॥

आजत् अजोस्त जरयुश्चो । नैमो हजोमाइ
 कसें थ्रौम् पजोह्यो हजोम मश्यो'
 अस्त्वइध्याइ हुनूत गजेध्याइ'
 का अझाइ अपिश् अरैनावि
 चित् अझाइ जसत् आयसैम् ॥ ३ ॥

आजत् मे अजेम् पइत्यजोस्त
 हजोमो अपव दुरजोषो ।
 वीवइहो मौम् पजोह्यो मश्यो
 अस्त्वइध्याइ हुनूत गजेध्याइ ।
 हा अझाइ अपिश् अरैनावि
 तत् अझाइ जसत् आयसैम्
 यत् हे पुथो उस्-जयत
 यो यिमो झजेतो ह्योश्चो
 एवरैन्कुहस्तैमो' ज्ञातनौम्
 हरे-दरैसो मश्यानौम् ।
 यत् करैन्जोत् अगृहे' झधाव
 अमर्षैत' पसु वीर

- (2) 1. West & TDA : अवि 2. West & TDA : सजोष्यस्तो (3) 1. West & TDA : मज्यो here and throughout this chapter 2. West & TDA : एजेवयाइ here and throughout this chapter. (4) 1. West & TDA : एवरैन्कुहस्तैमो 2. West & TDA : मश्यानौम् here and throughout this chapter 3. Geld : अमर्षै 4. West & TDA : अमर्षैत.

अक्कहओपेन्ने आप उर्वइरे
 ख्वइर्यान् ख्वर्येम् अजयन्नम् ॥ ४ ॥
 यिमहे क्षथे अउर्वहे
 नोइत् अओत्तम् ओक्कह नोइत् गर्रेम्म
 नोइत् जउर्व ओक्कह नोइत् मेर्य्युश
 नोइत् अरस्को दजेवो-दातो ।
 प५ च-दस फ़चरोइथे
 पित पुथ्रस्च रओघजेव कतरसचित्र
 यवत ध्वयोइत् ह्वोथ्नो
 यिमो वीवडुहतो' पुथ्रो ॥ ५ ॥
 कसे-थ्नोम् वित्यो हओम मश्यो
 अस्त्वइथ्याइ हुनूत गजेथ्याइ ।
 का अक्काइ अविश अरेनावि
 चित्र अक्काइ जसत् आयसेम् ॥ ६ ॥
 आअत् मे अजेम् पइत्यओएत्
 हओमो अवव दूरओषो ।
 आथ्न्यो माँम् वित्यो मश्यो
 अस्त्वइथ्याइ हुनूत गजेथ्याइ ।
 हा अक्काइ अविश अरेनावि
 तत् अक्काइ जसत् आयसेम्
 यत् हे पुथ्रो उस्-जयत
 बीसो सरयो थजेतओनो ॥ ७ ॥
 यो जनत् अङ्गीम् दहाकेम्
 थिज्जफ़नेम् थिकमेरवेम्
 ध्वश-अपीम् हज्जस्त्र-यओस्तीम् ।

5. West & TDA: कउवनेम्.

(5) 1. West & TDA: बीवइस्ती

(8) 1. Geld; इक्कह-यओस्तीम्.

५....३

अशजोजर्हम् दजेवीम् हुजम्
 अवेम् गजेवान्यो द्वर्तम्
 यौम् अशजोजर्हम् हुजम्
 ऋच कर्त्तु अजरो मइत्युश
 अओह' यौम् अस्त्वइतीम् गजेयौम्
 महर्काइ अवे गजेयनौम् ॥ ८ ॥
 कर्त्तु-ध्वौम् धित्यो हओम मइयो
 अस्त्वइध्याइ हुनूत गजेध्याइ ।
 का अद्याइ अविश अरेनावि
 चित् अद्याइ जसत् आयसम् ॥ ९ ॥
 आजत् मे अजेम् पइत्यजोस्त
 हओमो अव दूरओषो ।
 धितो सामनौम् सविस्तो धित्यो मौम् मइयो
 अस्त्वइध्याइ हुनूत गजेध्याइ ।
 हा अद्याइ अविश अरेनावि
 तत् अद्याइ जसत् आयसम्
 यत् हे पुथ उस्-ज्योइथे
 उर्वाध्वयो कर्त्तुसास्पस्व ।
 ल्कओषो अन्यो दातो-राजो
 आजत् अन्यो उपरो-कइयो
 यव गजेसुश गधवरो ॥ १० ॥
 यो जनत् अजीम् ह्वरेम्
 यिम् अस्पो-गरेम् नरे-गरेम्

2. West & TDA : अशजोजर्हम् 3. West & TDA : अशजोज 4. West & TDA : अवि 5. The TDA edition reads after गजेयनौम्- 'को ध्वौम् यिम् अहुरेम् मइयोम्'. West. says (p. 26) that the Pahlavi and Sanskrit translations quote these words, Geld. also notes (p. 41) alike. (11) 1. West & TDA : नरे.

~~२५२९/४०~~ 53/R-L

यिम् बीषव॑र॑त॑म् ज़इरित॑म्
 यिम् उपइरि वीश॑ अरओघ॑त्
 आर॑स्त्यो-वर॑ज॑ ज़इरित॑म् ।
 यिम् उपइरि क॑र॑सास्यो
 अय॑ङ्ग॒ह पित॑म् पच॑त
 आ र॑पि॒ध्न॒ने॑म् ङ्गान॑म् ।
 त॒प्रस॑त्त॒च हो म॒इर्यो॑ स्वीस॑त्त॒च ।
 फ़ौ॑श अय॑ङ्ग॒हो फ़स्पर॑त्
 यजे॑इय॒र॒तीम्॑ आप॑म् परो॑ङ्ग॒हात् ।
 प॒रौ॑श त॒रु॒तो अ॒प॒त॒च॒त्
 न॒इरे॑-म॒नो॑ क॑र॑सास्यो ॥ ११ ॥
 क॒से-ध्ना॑म् तू॒इर्यो॑ हओम॑ म॒इयो
 अ॒स्त्व॒इ॒ध्या॒इ हु॒नूत॑ ग॒जे॒ध्या॒इ ।
 का अ॒ह्मा॒इ अ॒वि॒श अ॑र॑ना॒वि
 चि॒त्त॒ अ॒ह्मा॒इ ज॒स॒त्त॒ आय॑से॒म् ॥ १२ ॥
 आ॒अ॒त्त॒ मे अ॒जे॒म् प॒इत्य॑ओ॒स्त
 हओमो॑ अ॒षव॑ दूर॑ओषो ।
 पो॒उरु॑षस्यो मौ॒म् तू॒इर्यो॑ म॒इयो
 अ॒स्त्व॒इ॒ध्या॒इ हु॒नूत॑ ग॒जे॒ध्या॒इ ।
 हा अ॒ह्मा॒इ अ॒वि॒श अ॑र॑ना॒वि
 त॒त्त॒ अ॒ह्मा॒इ ज॒स॒त्त॒ आय॑से॒म्
 य॒त्त॒ हे त॑म् उ॒स्-ज॒य॑ङ्ग॒ह
 त॑म् अ॑र॑ङ्गो ज़र॑थु॒इव
 न्मान॑हे पो॒उरु॑षस्य॒हे
 वी॒द॒जे॒वो अ॒दु॒र-र॒क्क॑जे॒वो ॥ १३ ॥

सूतो अश्येने वजेजहि'
 तस् पओइर्यो ज़रथुश्च
 अहुनेस् वइरीम् फ़स्त्रावयो
 वीर्वेध्रस्तेम् आस्तूइरीम्
 अपरेम् स्त्रओज्द्येस्त्र फ़स्त्रइति ॥ १४ ॥

तस् ज़ेमर्-गूजो' आक़रेनवो
 वीस्ते दजेव ज़रथुश्च
 योइ पर अस्मात् वीरो-रओध
 अपतयेन् पइति आय ज़ेमा ।
 यो अओजिस्तो यो तस्चिस्तो
 यो ध्वश्चिस्तो यो आसिस्तो
 यो अस् वरेध्रजोस्तेमो
 अवषत् मइनिवो' दामौन् ॥ १५ ॥

आअत् अओस्त ज़रथुश्चो ।
 नेमो हओमाइ वस्त्रहुश हओमो
 हुधातो हओमो अरश्दातो
 वस्त्रहुश दातो वजेवज्यो
 हुक़रेफ़श् हुरेश वरेध्रजो
 ज़इरि-गओनो नौम्योसुश
 यथ स्त्रवेस्ते वहिस्तो
 उरुनजेच पाथ्मइन्योतेमो ॥ १६ ॥

नी ते ज़ाइरे मवेस् मृये
 नी अमेस् नी वरेध्रज्येस्
 नी दस्वरे नी वजेवज्येस्
 नी फ़दयेस् नी वरेदयेस्

नी अजोजो वीस्पो-तनूम्
 नी मस्तीम् वीस्पो-पजेसक्कहम् ।
 नी तत्तु यथ गजेयाह
 वसो-ध्रुओ फ़ुचराने
 ल्बजेपो-तउवोर्दु जेम्-वनो ॥ १७ ॥
 नी तत्तु यथ तउर्वयेनि
 वीस्पनाम् लिब्वताम्' ल्बजेपो
 दजेवनाम् मश्यानाम्च
 याध्र्नाम् पहरिकनाम्च
 साध्र्नाम् कओयाम् करप्रनाम्च
 महर्यनाम्च बिज्ज-ग्रनाम्
 अपेमओघनाम्च बिज्ज-ग्रनाम्
 वेहर्कनाम्च चध्र्ने-ज्ज-ग्रनाम्
 हजेन्याओस्च पेर्यु-अइनिकयाओ
 दवाँइथ्याओ पताँइथ्याओ ॥ १८ ॥
 इमेम् ध्र्नाम् पओइरीम् यानेम्
 हओम जइच्चेमि दूरओष ।
 वहिस्तम् अहम् अवओनाम्
 रओचक्कहम् वीस्पो-एवाध्र्नाम् ।
 इमेम् ध्र्नाम् बितीम् यानेम्
 हओम जइच्चेमि दूरओष ।
 व्रतात्तम् अज्जहोसँ' तन्वो ।
 इमेम् ध्र्नाम् त्रितीम् यानेम्
 हओम जइच्चेमि दूरओष
 दर्र्धो-जीतीम् उस्तानहे ॥ १९ ॥
 इमेम् ध्र्नाम् तुइरीम् यानेम्

हओम जइष्येमि दूरओष
 यथ अजेषो अमवो
 ग्रॉफ्रवो फ्रस्ताने ज्रमा पइति
 ल्वजेषो-तउवो द्रुजम्-वनो ।
 इमम् थ्रॉम् पुण्धम् यानम्
 हओम जइष्येमि दूरओष ।
 यथ वर्रधजो वनत्-पषनो'
 फ्रस्ताने ज्रमा पइति
 ल्वजेषो-तउवो द्रुजम्-वनो ॥ २० ॥

इमम् थ्रॉम् क्षुम् यानम्
 हओम जइष्येमि दूरओष ।
 पउर्व तायुम् पउर्व गधम्
 पउर्व व्हर्कम् ब्रूह्योइमइधे ।
 मा-चिश् पउर्वो ब्रूह्यजेत नो
 वीस्मे पउर्व ब्रूह्योइमइधे ॥ २१ ॥

हओमो अजेइविश् योइ अउर्व५तो'
 हित तर्क्ष५ति अर्रनाउम्
 ज्ञावरं अओजोस्व बभ्रइति ।
 हओमो आज्ञीज्ञनाइतिविश्
 दधाइति क्षजेतो-पुथ्रीम्
 उत अषव-फ्रज्ञइ५तीम् ।
 हओमो तजेचित्र योइ कतयो
 नस्को-फ्रसोइहो ओइ५ते'
 स्पानो मस्तीम्च बभ्रइति ॥ २२ ॥
 हओमो तोस्वित्र यो कइनीनी

ओज्ज्वलं' दर्र्धम् अग्रवो'
 हृथीम् राधम्च वक्ष्यति
 मोषु जइध्यम्नो हुत्तुश ॥ २३ ॥
 हओमो तैम्चित् यिम् कँरसानीम्
 अप-क्षथम् निषाधयत्
 यो रओस्त क्षथो-काम्य
 यो दवत् । नोइत् मे अपौम्
 आधव अइन्निश्तिश
 वँर्य्ये' दग्धव' चरात् ।
 हो वीस्ये वँरिनीम्' वनात्
 नी वीस्ये वँरिनीम्' जनात् ॥ २४ ॥
 उश्त-ते यो एवा अओज्ज्वल
 वसो-क्षथो अहि हओम ।
 उश्त-ते अपिवतहे'
 पोउरु-वचौम्' अँरज्जुधनौम् ।
 उश्त-ते नोइत् पइरि-फ्रास
 अँरज्जुध्वम् पँरसहे' वाचिम् ॥ २५ ॥

फ्रा-ते मज्जतो वरत्त पउर्वनीम् अइव्योक्कहन्नम् स्तँर्पजेसक्कहंम् मइन्युताश्तेम्
 वज्जुहीम् दजेनौम् माज्जयस्तीम् । आअत्त अग्धे' अहि अइव्यास्तो वँरन्नुश' पइति
 गइरिनीम् द्राजक्कहे अइन्निधाइतीश्च ग्रवस्व' मौग्धहे ॥ २६ ॥

हओम न्मानो-पइते' वीस्यइते' ज्जरुपइते' दग्धुपइते' स्पनक्क वजेच्या-
 पइते' ।

- (23) 1. West & TDA: ओज्ज्वलं...अग्रवो (24) 1. Geld: वँर्य्ये
 2. Geld: दग्धव 3. Geld: वँरिनीम् (25) 1. West & TDA: अपिवतहि
 2. Geld: पोउर्वचौम् 3. West & TDA: पँरसहि (26) 1. Geld: अग्धे 2. Geld:
 वज्जुश 3. West & TDA: प्रउत्त्व (27) 1. West & TDA: न्मानो-पइति 2. West
 & TDA: वीस्यइति 3. West & TDA: ज्जरुपइति 4. Geld: दग्धुपइते; West &
 TDA: दग्धुपइति 5. West & TDA: वजेच्या-पइति.

अमाइच थ्ना वर्रंभघ्नाइच
मावोय उप-भुये तनुये
थिमाइच यत् पोउरु-वओङ्गनहे ॥ २७ ॥

वी नो ल्विष्वताँम्' ल्वअषैवीश ।
वी मनो वर ग्रमँ-ताँम् ।
यो चिश्च अस्मि न्माने यो अञ्हे' वीसि
यो अस्मि ज्ञ-त्वो यो अञ्हे' दञ्हो'
अजेनक्कहो अस्ति मश्यो
गँउर्वय' हे पाघवे ज्ञावरं
पइरि-षे उषि वर्रंनूहि
स्कँ-दँम् षे मनो कँर्रंनूहि ॥ २८ ॥

मा ज्वरँथअइव्य फ्रतुयो
मा गवअइव्य अइप्पि-तुतुयो
मा जाँम् वओनोइत्त' अषिव्य
मा गाँम् वओनोइत्त' अषिव्य
यो अजेनक्कहइति नो मनो
यो अजेनक्कहइति नो कँइर्रप्पम् ॥ २९ ॥

पइति अज्जोइश जइरितहे
सिमहे वीषो-वअपहे
कँइर्रप्पम् नाषँम्माइ अषओने
हओम ज्ञाइरे वदरं जइधि ।
पइति गघहे वीवरँउदवतो क्वीश्यतो' ज्ञजरानो
कँइर्रप्पम् नाषँम्माइ अषओने
हओम ज्ञाइरे वदरं जइधि ॥ ३० ॥

(28) 1. West & TDA: ल्वअषवताँम् 2. West & TDA: गरमँताँम्
3. Geld: अञ्हे 4. Geld: दञ्हो 5. West & TDA: गँउर्वय (29) 1. West
& TDA: वीनोछ (30) West & TDA: क्वीष्यतो.

पइति मइयेहे द्वतो सास्तर्श
 अइवि-बोइज्दय५ तहे कर्मरॅधेम्
 कैहरॅपेम् नाषेम्माइ अषओने
 हओम ज्ञाइरे वदरॅ जइधि ।

पइति अषेमओघहे अनषओनो अहूम-मॅर५चो
 अञ्हो' दअेनयो मौस् वच दथानहे नोइत् इयओध्नाइश् अपय५तहे
 कैहरॅपेम् नाषेम्माइ अषओने
 हओम जाइरे वदरॅ जइधि ॥ ३१ ॥

पइति जहिकयाइ यातुमइत्याइ
 मओधनो-कइर्याइ उपस्ता-बइर्याइ
 येञ्हे फ्रुवइति मनो
 यथ अत्रेम् वातो-धूतेम्
 कैहरॅपेम् नाषेम्माइ अषओने
 हओम ज्ञाइरे वदरॅ जइधि ।
 यत् हे कैहरॅपेम् नाषेम्माइ अषओने
 हओम ज्ञाइरे वदरॅ जइधि ॥ ३२ ॥

हा १०

विश् अपाँम् इध पते५तु
 वी दअेवोञ्हो वी दअेवयो ।
 वञ्हुश् सओषो मितयतु
 अविश् वडुहि इध मिध्नतु
 अविश् वडुहि रामयत्' इध
 उप इमत् न्मानेम् यत् आहुरि यत्
 हओमहे अषवज्जञ्हो ॥ १ ॥

(31) 1. Geld: अइञ्हो.

Ha 10

(1) 1. Geld: राम्य.

प्रतरम्चित् ते हवनेम्
 वच उप-स्तओमि हुस्त्रत्वो'
 यो आँमुश् ह२ गँउर्वयेइति' ।
 उपरम्चित् ते हवनेम्
 वच उप-स्तओमि हुस्त्रत्वो'
 यस्मि निघ्ने नर्श् अओज्जह ॥ २ ॥

स्तओमि मजेधेम्च वारम्च
 या-ते कँडूरप्पम् वक्ष्यतो
 वरँप्नुश्' पइति गइरिनाँम् ।
 स्तओमि गरयो वरँज्ज२तो
 यथ हओम उरुरुधुष ॥ ३ ॥

स्तओमि ज्ञाँम् पँरथ्वीम् पथनाँम्
 वरँज्यह्वाँम्' एवापराँम्
 वरँथ्वीम् ते हओम अषाउम् ।
 स्तओमि ज्ञमो यथ रओधहे
 हुबओइधिश अउर्वो चरानेम्
 उत मज्जदो हुरुथ्म ।
 हओम रओसे गर पइति
 उत प्राधयेष' विष्पथ'
 हइथीम्च अषहे ज्ञाओ अहि ॥ ४ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

वरँधयडुह' मन वच
 वीस्पैस्च पइति वरँषजीश्'
 वीस्पैस्च पइति प्रस्परँवै

(2) 1. West & TDA: हुस्त्रत्वो 2. West & TDA: ह२गँउर्वयेइति

(3) 1. Geld & West: वरँज्ज 4) 1. West & TDA: वरँज्यह्वाँम्; 2. West & TDA: प्राधयेष विष्पथ 5) 1. West & TDA: वरँधयडुह 2. Geld: वरँषजीश्

वीर्ष्यैस्व पइति फ्रवाङ् ॥ ५ ॥

(मन वच वीर्ष्यैस्व.....फ्रवाङ्- डु बाह्)

कोटः-

हओमो उध्वेइति स्तवनो ।

अथ ना यो दिम् स्तओइति

वैरथ्रजौस्तरो ववइति ।

नितेमचित्र हओम हूइतिश्

नितेमचित्र हओम स्तूइतिश्

नितेमचित्र हओम क्वरइतिश्

हज्जरघ्न्याइ अस्ति दओवनाम् ॥ ६ ॥

नस्येइति हथ फ्राकैरैस्त

अद्यत् हच न्मानात् आहितिश

यथ बाध उपाज्जइति

यथ बाध उपस्तओइति

हओमहे वओषज्येहे

चिथ्रम् दस्वरं वओषज्जम्

अहे वीसे उत मओथनम् ॥ ७ ॥

वीस्ये ज्ञी अन्ये मघोहो'

अओष्म हचि५ते' स्त्री-द्रो'

आजत् हो यो हओमहे मघो

अष हचइते उवास्मन ।

र५जइति हओमहे मघो ।

यो यथ पुथ्रम् तउरुनम्

हओमम् व५दओत मइयो'

फ्रा आष्यो तनुष्यो

हओमो वीसाइते' वओषजाइ ॥ ८ ॥

(8) 1. Geld: मघोहो 2. West & TDA: हचस्ते 3. Geld: स्त्रीम्-द्रो
4. West & TDA: मघो 5. West & TDA: वीसस्ते.

हओम दग्दि मे बओषज्ञनौम्
 याव्यो अहि बओषज्ञघो ।
 हओम दग्दि मे वारँधग्निनौम्
 याव्यो अहि वँरँध-तउवौ ।
 फ्रा ते वीसाइ उर्वथो स्तओत ।
 उर्वथेम् स्तओतारम् वङ्गहङ्गम्'
 दघो अओस्त अहुरो मङ्गदो
 यथ अषेम् यत् नदिश्तेम् ॥ ९ ॥
 अउर्व०त्तेम् थ्वा दामिघातेम्'
 बघो ततपत् ह्वापो ।
 अउर्व०त्तेम् थ्वा दामिघातेम्'
 बघो निदथत् ह्वापो
 हरइथ्यो पइति वरँज्यो ॥ १० ॥
 आअत् थ्वा अथ स्पँ०त फ्रदस्त
 मँरँध वीज्व०च वीवरँन्
 अवि इश्त' उपाइरि-सजेन'
 अवि स्तजेर स्तजेरो-सार'
 अवि कुसाध' कुस्रो-पताध'
 अवि पम्रान विष्यथ'
 अवि स्पित-गओन गइरि ॥ ११ ॥
 आअत् आह पउर्वताह
 पोउरु-सरँघो वीरओघहे
 हओमो गओम ज्गरि-गओनो ।
 आ ते बओषज्ञ इरीरिथरँ'

- (9) 1. West & TDA: वङ्गहङ्गम् (10) 1. West & TDA: दामघातेम्
 (11) 1. West & TDA: इश्त 2. West & TDA: उपइरि°; 3. Geld: स्तरो-सार
 4. West & TDA: कुसाध कुस्रो-पताध 5. West & TDA: विष्य-पथ (12) 1. Geld:
 इरीरिथरँ.

वक्कहँउश मनक्कहो मयान्यो ।
 आअत्त मे अहे दुशसक्कहो
 पराच वओपय मनो ।
 आअत्त अहे नी मनो मनो
 यो मे दुशसक्कहो हिस्तइते' ॥ १२ ॥
 नमो हओमाइ यत्त कॅरनओइति
 द्विषओश' हत्त-मसो' मनो
 यथ रओवस्समहेचित् ।
 नमो हओमाइ यत्त कॅरनओइति
 द्विषओश' हत्त-मसो' मनो
 यत्त उस्सोम् अओइति वओज्य ।
 पोउरु-नरम् तस्म कॅरन्वि'
 स्पन्थक्कहँम् चिस्तिवस्तरम्
 यस्से-ते वाध हओम जाइरे
 गव इरिस्सहे वक्कइते' ॥ १३ ॥
 मा मे यथ गाउश' द्रप्पओ
 आसितो वारम् चइरे' ।
 फ़्फ़ यत्त ते मधो
 वॅरज्जुहोक्कहो' जस्से' तु ।
 पइरि ते हओम अषाउम् अषवाज्जो
 दधामि इमोम् तनुम्
 या मे वओनइते हुरओघ ॥ १४ ॥
 अवक्कहँज्जामि' जन्यओश' ऊनोम्

2. West & TDA: हिस्तइति (13) 1. West & TDA: वॅरवओश
 2. Geld: हवत्त-मसो 3. West & TDA: कॅरन्वि 4. Geld: स्पन्थक्कहँम् 5. West
 & TDA: वक्कइति (14) 1. West & TDA: गओश 2. Geld: वारम् अवइरे;
 West & TDA: वारम् चइरे 3. West & TDA: वॅरज्जुहोक्कहो (15) 1. West &
 TDA: अवक्कहँज्जामि 2. West & TDA: जन्यओश

मर्त्ययो अवीतो-स्त्ररचयो
 या मर्त्येइति' दवयेइति'
 आधवनम्च हजोमम्च
 हा या दत्त अपनस्येइति ।
 या तत् यत् हजोमहे द्रजोनो
 निगोक्तेइति निशहचइति'
 नोइत् तौम् आधवो-पुथ्रीम्
 नजेध दस्ति हुपुथ्रीम् ॥ १५ ॥

पचनौम् अस्मि पचनौम् नोइत् अस्मि ।
 हुमतहे अस्मि दुश्मतहे नोइत् अस्मि ।
 हृस्तहे अस्मि दुज्जृस्तहे नोइत् अस्मि ।
 ह्वरस्तहे अस्मि दुज्ज्वरस्तहे नोइत् अस्मि ।
 स्रजोषहे अस्मि अस्रुस्तोइश नोइत् अस्मि ।
 अषजोनो अस्मि द्रतो नोइत् अस्मि ।
 अत्रचित् अस्मात् यथ अपमैम्
 मनिवो अक्कहत् निवाइतिश ॥ १६ ॥

आअत् अओस्त ज्जरथुओ ।
 नमो हजोमाइ मज्जधाताइ ।
 वक्कहुश हजोमो मज्जधातो ।
 नमो हजोमाइ ।
 वीस्ये हजोम उपस्तजोमि
 यत्तचित् बरंनुज्ज' गहरिनौम्
 यत्तचित् जौंनुज्ज रजोनौम्
 यजेचित् औज्जहु देरतोक्कहो
 ज्जनिनौम् उपदेरंजाहु ।

3. West & TDA: मर्त्येइति दवयेइति 4. West & TDA: निशहचइति
 (17) 1. Gold: पचनौम् 2. West & TDA: उप देरंजाहु.

अँरँजतअेन हच तस्त
 ज़रनअेनँम् अओइ' तस्ते ।
 मा ते नीरे ज़मि पइति
 इथ रअेव५तो अँरँजे ॥ १७ ॥

इमोसँ-ते हओम गाथो इमो हँ५ति स्तओमायो इमो हँ५ति चीचवानो
 इमे ह५ति अँरँज' वाचो' दास्मइनिश बारँधनिश पइति-विपिश वअेव५य ॥१८॥

इमोसँ तस्मचित् मावोय ।
 फ़व फ़व५तु ते मवो
 रओह्न फ़व५तु ते मवो ।
 रँ५ज्यो वज़इति' मवो
 वारँधमिश हँ५तँम् आस्तओइते'
 हथ अन गाथ्य वच ॥ १९ ॥

जोत उ रास्ती:-

गवे नँमो गवे नँमो
 गवे उखँम् गवे वँरँधँम्
 गवे खँरँधँम् गवे वँरँधँम् ।
 गवे वँरँज्यातँम् तँम् नँ खँरँथाइ फ़वुयो ॥ २० ॥

हओमँम् ज़ाहरीम् वँरँज५तँम् यज़मइदे । हओमँम् फ़ाष्मीम् फ़ादत-गजेधँम्
 यज़मइदे । हओमँम् दूरओषँम् यज़मइदे । वीस्पे हओम यज़मइदे । ज़रथुइत्रहे स्पितामहे
 इव अपओनो अषीम्च फ़वषीम्च यज़मइदे ।

येवूहे हातँम् आजत् येस्ते पइती वइहो
 मइदो अहुरो वअेथा अषात् हचा
 योइहाँम्चा तँस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥ २१ ॥

~~~~~

3. West & TDA : अवि (18)-1. West & TDA : अँरँज 2. The TDA edition reads after वाचो- 'इथ ना वो विम् स्तओइति' which is a gloss. Geld. (p. 54) West. (p. 32) note that the Pahlavi Versions quote the sentence. (19) 1. West & TDA : वअेव५ते 2. West & TDA : वास्तओइति,

हा ११

जोत उ रास्पो:-

ध्रायो हइथीम् अववनो
 आम्नि-वचक्को जवइति
 गाउइच अस्पस्व हओमस्व ।
 गाउश् जओतारम् जवइति ।
 उत बुयो अम्नइति
 उत दँउश्-स्रवो हचिम्नो
 यो मौम् स्वास्तौम् नोइत् वध्ने ।
 आअत् मौम् तूम् ऋजोनयेहे
 नाइयो वा पुध्ने वा
 हओयो वा मर्षयो ॥ १ ॥
 अस्यो वाषारम् जवइति ।
 मा बुयो अउर्वतौम् यूक्त्त
 मा अउर्वतौम् अइन्निपस्त
 मा अउर्वतौम् निथक्त्त
 यो मौम् जावरं नोइत् जइच्चेहि
 पोउरु-मइति हजमइने
 पोउरु-नरयो कर्षयो ॥ २ ॥
 हओमो स्वाषारम् जवइति ।
 उत बुयो अम्नइति
 उत दँउश्-स्रवो हचिम्नो
 यो मौम् अइन्निशुत्तम् दारयेहि
 यथ तायुम् पँपो-सारम् ।

HE 11

- (1) 1. West & TDA: अम्नइति 2. West & TDA: मइति 3. West
 & TDA: ऋजोनयेहि 4. West & TDA: हुवो (3) 1. West & TDA: अम्नइति

नव अक्षि पंचो-सारो
 अङ्गम् यो हजोमो अपव दूरजोमो ॥ ३ ॥
 उस् मे पित हजोमाइ द्रजोनो
 फ़ैरनजोत् अहुरो मज्दो
 अपव हङ्गुहरने
 मत्-हिज्वो होयूमच दोइधम् ॥ ४ ॥
 यो माँम् तत् द्रजोनो जिनात् वा
 त्रैप्रयात् वा अप वा यासाइति
 यत् मे दथत् अहुरो मज्दो
 अपव हङ्गुहरने
 मत्-हिज्वो होयूमच दोइधम् ॥ ५ ॥
 नोइत् अक्षि न्माने ज्ञानाइते'
 आध्रव नजेध रथजेस्ता
 नजेध वास्त्र्यो प्रयुयँस् ।
 आअत् अक्षि न्माने ज्ञयो५ते
 दहकाच मूरकाच
 पोउरु-सर्च' वर्णाच ॥ ६ ॥
 ध्नापँम् आ गैउश फ़ाध्रैरसो'
 त५चिस्ताइ' हजोमाइ द्रजोनो ।
 मा ध्ना हजोमो व५दयात्
 वय मइरीस् व५दयत्
 विस् त्वारीस् फ़ाध्रैरस्यानँस्
 मधेने जिधे असहो' क़ेमो
 पध्रिस्-स्वर्त्तस् अयस्हहे ॥ ७ ॥

(5) 1. West & TDA : फ़नात् 2. West & TDA : त्रैप्रयात् (6) 1. West
 & TDA : वाग्नस्ते 2. West & TDA : 'वर्जो (7) 1. West & TDA : फ़ाध्रैरसो
 2. West & TDA : पध्रिस्ताइ 3. Geld : अयस्हो,
 व...४

आअत् अओप्त ऋरयुंश्चो ।
 नैमो हओमाइ मङ्गदाताइ ।
 वङ्गदुश्च हओमो मङ्गदातो ।
 नैमो हओमाइ ॥ ८ ॥

रास्पी:- यो नो अओवो अत् ते उये थायोइद्याइ तूरे मेङ्गदाइद्याइ' द्वीदेम्
 हसाङ्द्याइ नव दसेमे' वोइ वै यओध्म ॥ ९ ॥

जोत्र:- पहरि ते हओम अषाउम् अषवाज्जो
 दधौमि इमौम् तनूम्
 या मे वओनइते हुरओध
 थ्रङ्गाइ हओमाइ मघाइ हवङ्गुहाइ' अषवस्ताइ ।
 पहरि मे तुमचित् दयो'
 हओम अषव दूरओष
 वहिश्तेम् अहूम् अषओनौम्
 रओचङ्गहम् वीस्पो-स्वाध्रम् ॥ १० ॥
 *अषेम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती
 उस्ता अस्ती उस्ता अस्माइ
 षात् अषाइ वहिश्ताइ अषेम् ॥ (सि बाइ)

रास्पी:- अषेम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती* ॥ ११ ॥ (सि बाइ)

जोत्र उ रास्पी:-

[अनओषाही गङ्गाकिरत गोइ यक् यङ्गनें इ नैक् पाक् कर्द यङ्गनें इ लूक् लूरुंश्च सओ-
 द्योइह् अहुरमङ्ग अमेशास्तेरदाऽन् वै-रसात् । गुर्ज ऋवरेहे अङ्गजायात् ईन् इन्मइने (मीनो नाङ्ग वीस्ववेथा
 अर्दा-मङ्ग वै-रसात्) । नीरङ्ग पीरोङ्ग बाट् ऋवरेह इ वैह-दीन् इ माङ्गवज्जोन् रवा बाट् अरवद्
 हङ्ग वैरवद् नौम्-चिश्तीहात् अरवद् कौम् बाट् । §..... वैरु हमा गुणाइ पतिइ
 पर्वेनौन्-होम् प-पतिइ-होम् ॥]

(9) 1. Geld: मङ्गदाताइ 2. Geld: दस्ते. (10) 1. West & TDA:
 हवङ्गुहाइ 2. West & TDA: बाओ. *At this stage, the जोत्र takes up the vessel
 containing Haoma extract and partakes of it in three draughts, while the
 रास्पी recites अषेम् वोहू three times. § See page 2 for the full text. The
 Pīzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bās).

ज्ञोत्र:-

अषम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती° । (चिहार् बाइ)

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश अषातृचीतृ हचा° । (३ बाइ)

वसस्व तू अहुर-मज्द उस्ताच क्षयेष हवनाँम् दामनाँम् । वसो आपो
वसो उर्वरो वसो वीस्प वोहू अषचिथ्र क्षयम्नेम् अषवनेम् दायत अक्षयम्नेम्
द्रव५तेम् ॥ १२ ॥

वसो-क्षथो ह्यातृ' अषव ।

अवसो-क्षथो ह्यातृ' द्रवो

गतो हमिस्तो निज्जरेतो

हच स्प५तहे मइन्येउश दामन्यो

वरतो अवसो-क्षथो ॥ १३ ॥

हक्ष्य' अज्जम्चित् यो जरथुश्चो फ्रतमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च जे५तुनाँम्च
दक्ष्युनाँम्च अव्हो' दअेनयो अनुमतयजेच अनुस्तयजेच अन्वर्स्तयजेच या
आहूइरिश जरथुश्चिश ॥ १४ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

रवस्व स्वाध्रम्च आप्लीनामि वीस्पयो अषओनो स्तोइश । औजस्व
दुजाध्रम्च आप्लीनामि वीस्पयो द्रवतो स्तोइश ।

अषम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती° ॥ १५ ॥ (सि बाइ)

फ्रवराने मज्दयलो जरथुश्चिश वीदजेवो अहुर-त्कजेवो । हावनेजे अषओने
अषहे रथ्ने यत्ताइच वक्काइच फ्रनओधाइच फ्रसस्तयजेच । सावर्हेजे वीस्याइच
अषओने अषहे रथ्ने यत्ताइच वक्काइच फ्रनओधाइच फ्रसस्तयजेच । रथ्नाँम्
अयरनाँम्च अस्म्यनाँम्च माह्वनाँम्च याइर्यनाँम्च सरधनाँम्च यत्ताइच वक्काइच
फ्रनओधाइच फ्रसस्तयजेच ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ्रा मे झूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे झूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश अषातृचीतृ हच फ्रा अषव वीज्वो मओतू ॥ १६ ॥

श्लो ३ रासी:-

क्रस्तुये हुमतोइव्यस्वा हस्तोइव्यस्वा हस्तोइव्यस्वा मोंध्रोइव्यस्वा
वर्द्धोइव्यस्वा वरश्त्वोइव्यस्वा । अइविगइर्या दइये वीस्या हुमताचा हस्ताचा
हस्त्याचा । पइतिरिच्या दइये वीस्या दुश्मताचा दुज्जुस्ताचा दुज्ज्वरश्ताचा ॥ १७ ॥

फ़ेरा' वै राही अमेषा स्पंता यल्लंमचा वल्लंमचा फ़ेरा' मनकहा फ़ेरा' वचकहा
फ़ेरा' श्यओथना' फ़ेरा' अकहुया' फ़ेरा' तन्वस्वीत् एवणयो उस्तनंम् ॥ १८ ॥

स्तओमी' अषंम् । अषंम् बोहू वहिश्तंम् अस्ती उस्ता अस्ती उस्ता
अस्ताइ सत्त अवाइ वहिश्ताइ अषंम् ॥ १९ ॥ (सि बाह)

हा १२

श्लो:- नास्मी' दजेवो । फ़वराने मज्जयत्तो ज़रथुश्चिश वीदजेवो अहुर-त्कजेवो
स्तओता अमेषनांम् स्पंतनांम् यस्ता अमेषनांम् स्पंतनांम् । अहुराइ मज्जदाइ
वक्कहे बोहुमइते' वीस्या बोहू चिनक्की अषाउने रजेवइते एवरंनकुहइते' या ज़ी चीचा
वहिश्ता येव्हे गाउश येव्हे अषंम् येव्हे रओचो येव्हे रओचैवीश रोइथंन
एवाथा ॥ १ ॥

स्पंतांम् आर्मइतीम् वकुहीम् वरंने' । हा मोइ अस्तु । उस् गौउश स्तुये
तायाअत्तचा हज्जइत्तचा । उस् मज्जयत्तनांम् वीसांम् इयानवजेचा वीवापत्तचा ॥ २ ॥

फ़ेरा' मन्यजेइव्यो' रोक़े वसै-याइतीम् वसै-वैइतीम्' याइश उपइरी
आय ज़ेमा गओवीश श्येती' । नमकहा अषाइ उज्जदातो' पइती अवत्त स्तुये । नोइत्त
अस्तात्त आइयोनीम् नोइत्त वीवापंम् क्ता माज्जयत्तीश अओइ वीसो नोइत्त अस्तो
नोइत्त उस्तानहे चिन्मानी ॥ ३ ॥

(18) 1. West & TDA: क़ा 2. West & TDA: एवओया 3. West
& TDA: अकहुया (19) 1. West & TDA: स्तओमि.

HE 12

(1) 1. Geld: नाइस्सी; West & TDA: नाइस्सीमि 2. West & TDA:
बोहुमइते 3. West & TDA: एवरंनकुहइते (2) 1. West & TDA: वरंने 2. West
& TDA: माज्जयत्तनांम् (3) 1. West & TDA: क़ा 2. West & TDA: मन्यजेइव्यो
3. Geld: वैइतीम् 4. West & TDA: स्वस्ती 5. West & TDA: उज्जदाता.

वी दजेवाइश अवाइश अवहृश अनरंताइश अको-दावीश सरंम् मुये हातांम् द्रजोविस्ताइश हातांम् पओविस्ताइश हातांम् अवहृतमाइश वी दजेवाइश वी दजेववतूवीश वी यातुश वी यातुमतूवीश वी कषाचीत् हातांम् आतराइश वी मनेवीश वी वचैवीश वी श्यओथनाइश' वी चिभाइश । वी ज्ञी अना सरंम् मुये यथना द्रंवाता रौक्षय२ता' ॥ ४ ॥

अथा अथा चोइत् अहुरो मज्दो जरथुश्चंम् अवधयजेता' वीस्पजेष्टु फ्रंप्नजेष्टु' वीस्पजेष्टु ह२जमनजेष्टु याइश अपरंसजेतंम् मज्दोस्वा जरथुश्चस्वा ॥ ५ ॥

अथा अथा चोइत् जरथुश्चो दजेवाइश सरंम् व्याम्बीता वीस्पजेष्टु फ्रंप्नजेष्टु' वीस्पजेष्टु ह२जमनजेष्टु याइश अपरंसजेतंम् मज्दोस्वा जरथुश्चस्वा । अथा अज्ञैम्चीत् यो मज्दयत्नो जरथुश्चिश दजेवाइश सरंम् वीमुये यथा अनाइश व्याम्बीता यै अषवा जरथुश्चो ॥ ६ ॥

या वरना' आपो या वरना' उर्वरो या वरना गाउश हुदो' या वरनो अहुरो मज्दो यै गौम् ददा' यै नरंम् अववनेम् या वरनो' अस् जरथुश्चो या वरनो' कवा वीस्तास्यो या वरना' फ्रंषओश्चा' जामास्या या वरनो' कस्चीत् सओश्य२तांम्' हइध्या-वरंज्ञांम् अवओनींम् ता वरनाचा ल्कअषाचा ॥ ७ ॥

मज्दयत्नो अग्नी मज्दयत्नो जरथुश्चिश फ्रवराने आस्तुतस्वा फ्रवरंतस्वा । आस्तुये हुमतंम् मनो आस्तुये हृत्तंम् वचो आस्तुये हृत्तंम् श्यओथनेम्' ॥ ८ ॥

आस्तुये दजेनौम् वहुहीम्' माज्दयत्नीम् फ्रस्या-यओश्चंभ्रौम् निधा-त्तइथिषेम् स्वजेत्वदथौम् अवओनीम् या हाइतिनौम्चा वृश्येइ२तिनौम्चा' मज्जिस्ताचा वहिस्ताचा सजेस्ताचा या आहृइरिश जरथुश्चिश । अहुराइ मज्दाइ वीस्या वोह चिनग्नी । अजेषा अस्ती' दजेनयो माज्दयत्नोइश आस्तुइतिश ॥ ९ ॥

- (4) 1. West & TDA: श्यओथनाइश 2. West & TDA: रौक्षयता
 (5) 1. West & TDA: अवाइश 2. West & TDA: फ्रंप्नजेष्टु (6) 1. West & TDA: फ्रंप्नजेष्टु 2. West & TDA: गौम् (7) 1. West & TDA: वरनो 2. West & TDA: हुदो 3. West & TDA: ददा 4. West & TDA: वरंज्ञो 5. West & TDA: वरना फ्रंषओश्चा 6. West & TDA: सओश्चरतौम् (8) 1. West & TDA: श्यओथनेम् (9) 1. Geld & West omit: वहुहीम् 2. West & TDA: वृश्येइ२तिनौम्चा 2. West & TDA: अस्ती

हा १३

कोशः- अहुरम् मज्झदम् आम्भुये न्मानहे न्मानो-पतोइश् रतूम आ वीसो वीस्पतोइश् रतूम आ ज्ञत्तुपतोइश् रतूम आ दव्हत्तुपतोइश् रतूम आ । वैनौनौम् रतूम आम्भुये दअेनौम् माज्जदयत्तीम् अषीम् वडुहीम् पारैदीम् यौम्चा विपइतिस्तनौम् अषओनीम् इमाँम्चा ज्ञौम् या नो वरइती ॥ १ ॥

प्रयेहे वाज्जिस्तहे अस्तोइश् रतूम आम्भुये आत्रैम् अहुरहे मज्जदो । अषेध्नो-ज्जातौम् गवास्त्र्यावरुत्तौम् नरौम् अषओनौम् वास्त्र्येहे प्रभुयत्तो रतूम आम्भुये । हस्तौम् अषहे अमाँ रथअेस्तो रतूम आम्भुये ॥ २ ॥

मज्जिस्ताइश् वअेध्याइश् दअेनयो माज्जदयत्तोइश् अथउरुनो रतूम आम्भुये । चषानौस्चा अअेषौम्चीत् रतूश् आम्भुये रतूश् आस्ताया अमेषौस्चा स्पेत्तौ सओश्यत्तस्चा दौहिस्तौ अर्श-वचस्तेमाँ अइज्यामतौम् अश्-त्त्रात्तुत्तौम् । मज्जिस्ताँ अमाँ आम्भुये दअेनयो माज्जदयत्तोइश् अथउरुनौस्चा रथअेस्तोस्चा वास्त्र्याँस्चा प्रभुयत्तो ॥ ३ ॥

पइरी' वै अमेषा स्पेत्ता हुक्षथा हुधोक्को दघौमी' तन्वस्चीत् क्वल्यो उस्तनेम् पइरी' वीस्पो हुजीतयो ।

कोश उ रासी:-

इथा मइन्यू ममनाइते' इथा वओचातरै' इथा वावैरज्जातरै ॥ ४ ॥

आअत् । यथा तू ई अहुर-मज्झा मैग्हाचा वओचस्चा दोस्चा वरैश्चा या वोह् अथा तोह् ददमही अथा चीध्मही अथा थ्ना आइश् यज्जमइदे अथा नेमल्लयामही अथा इषूइधामही थ्ना मज्झा अहुरा ॥ ५ ॥

(यथा तू ई अहुर-मज्झा.....ध्ना मज्झा अहुरा - हु बाट्)

Hā 13

- (1) 1. Geld: दव्हत्तुपतोइश् 2. West: वैनौनौम्; TDA: वैनौनौम्
3. Geld: माज्जदयत्तीम् 4. Geld: पारैदीम्; West: पारैदीम् (2) 1. West & TDA: आतौम् 2. West & TDA: अविध्नो 3. Geld: अषओनौम् (3) 1. Geld: वअेध्याइश् 2. West & TDA: सओश्यत्तस्चा 3. West & TDA: अर्श-वच 4. West & TDA: अश्-त्त्रात्तुत्तौम् (4) 1. West & TDA: पइरी 2. Corrected; all Mss. including West & TDA give दघौमि 3. West & TDA: ममनाइते.

वक्कहँउश स्वजेतँउश स्वजेताता वक्कहँउश अषसा थ्ना पइरिजसामइदे
वक्कहुयाो प्रसेरत्त्वो वक्कहुयाो आर्मतोइश ॥ ६ ॥

गैउश्चा हुदोक्कहो' गयेल्याचा मरध्नो अषओनो फ्रवपीम् यज्जमइदे ।
ज्जरपुश्चदे स्थितामहे इष अषओनो अपीम्च फ्रवपीम्च यज्जमइदे ॥

येम्मे हाताँम् आअत्तु येले पइती वक्कहो
मज्जदो अहुरो वजेथा अषात्तु हचा
योक्कहँम्चा ताँस्वा ताँस्वा यज्जमइदे ॥

यथा अहू वइर्यो
अथा रतुश अषात्तुचीत्तु हचा ।
वक्कहँउश दज्जदा मनक्कहो
इयओथननाँम् अक्कहँउश मज्जदाइ ।
क्षथँम्चा अहुराइ आ
यिम् त्रिगुण्यो ददत्त वास्तारम् ॥ (*चिहाइ बाइ)
अषेम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती
उश्ता अस्ती उश्ता अस्साइ
सत्तु अषाइ वहिश्ताइ अषेम् ॥ ७ ॥ (सि बाइ)

अहुनेम् वइरीम् यज्जमइदे । अषेम् वहिश्तेम् सजेस्तेम् अमेवेम् स्पेत्तेम्
यज्जमइदे । फ्रजोरँइतीम् हाइतीम् यज्जमइदे । फ्रजोरँइतीम्चा आस्तओथ्थनेम्चा
दजेनयाो माज्जदयत्तोइश यज्जमइदे ।

येम्मे हाताँम् आअत्तु येले पइती वक्कहो" ॥ ८ ॥

(7) 1. West & TDA: हुपोक्कहो. "In reciting the first two
Akhanavars, the *poor* ties up two ends of the palm-leaf-twig on to the
Bareman and recites the remainings two *Akhanavars*.

‘हा १४

कोटः- बीसाइ वै अमेषा स्पेता स्तओता ज्ञओता ज्ञाता यस्ता प्रमरता अइवि-
अस्ता यूप्माकम् यत्ताइच वत्ताइच यत् अमेषनौम् स्पेतनौम् अत्ताकम् हवहुहाइच
अवस्ताइच यत् सओश्यताम् अवओनौम् ॥ १ ॥

पइरी' वै अमेषा स्पेता हुधुभा हुधोहो दधौमी' तन्वस्वीत् एवण्यो
उस्तनेम् पइरी' बीस्यो हुजीतयो ॥ २ ॥

अइय ज्ञओथे वरस्मनजेच बीस्ये अवनो यज्ञत आयेसे येस्ति । बीस्ये
अवहे रतवो आयेसे येस्ति । हावनीम् पइति रतूम् सावहजेम् बीसीम्च पइति
रतूम् रतवो बीस्ये मज्जिस्त पइति रतूम् ॥ ३ ॥

कोट उ रास्पी:-

प्रवराने मज्जयत्तो ज्ञरथुत्तिश् वीदओवो अहुर-त्कओषो । हावनैओ
अवओने अवहे रथ्वे यत्ताइच वत्ताइच क्ष्नओथाइच प्रसस्तयजेच । सावहजेओ
बीस्याइच अवओने अवहे रथ्वे यत्ताइच वत्ताइच क्ष्नओथाइच प्रसस्तयजेच ।
रथ्वौम् अयरनौम्च अस्त्यनौम्च माहानौम्च याइर्यनौम्च सरधनौम्च यत्ताइच
वत्ताइच क्ष्नओथाइच प्रसस्तयजेच ॥ ४ ॥

कोटः- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ्रा मे झूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे झूते ।

कोटः- अथा रतुश् अवात्तचीत् हच फ्रा अव वीध्वो प्रओत् ॥ ५ ॥

HE 14

(1) 1. West & TDA: हवहुहाइच 2. West & TDA: एवण्यरतौम्

(2) 1. West & TDA: पइरि 2. See note on HE 13, section 4, note No. 2.

हा १५

कोटः- सस्तिच* व२ताच रफ्नह्वाच अमेवै स्पे२तै वक्कह्श लीराइश नामोन्
आण्णय । फ्रायेजे वरैज वक्कह्उश अपहे वरैज दअेनयो वक्कहुयो माण्ड-
यल्लोइश ॥ १ ॥

कोट उ रास्सी:-

येल्लहे मे अषात्त हचा
वहिश्तैम् येल्ले पइती ।
वजेदा मज्जदो अहुरो
योइ ओक्कहर्चा ह२तिचा
तो यज्जाइ एवाइश नामेनीश
पइरिचा जसाइ व२ता ।
वोह् धुअेम् वइरीम्
वागेम् अइवी-वइरिश्तैम् ॥ २ ॥

सॅरओषो' इषा अस्तु अहुरहे मज्जदो यल्लाइ सॅवीश्तहे अवओनो ये नो
इश्तो षात्त पओउर्वीम् तत्त उस्तैम्मचीत्त । अवथात्त इषा सॅरओषो अस्तु अहुरहे
मज्जदो यल्लाइ सॅवीश्तहे अवओनो ये नो इश्तो ।

कोटः- यथा अह् वइर्यो यो आतैरवधो फ्रा मे भूते ।

रास्सी:- अथा रतुश अषात्तचीत्त हच फ्रा अपव वीप्वाओ भओत्त ॥ ३ ॥

HA 15

- (1) *रास्सी joins the कोट in reciting the first word वस्तिच only.
(3) 1. West & TDA : सओषो.

हा १६

कोटः- अहुरम् मज्झांम् अषवनेम् अषहे रतम् यज्जमइदे हुधोक्कहम् मज्झिस्तम् यज्जतम् यिम् सैविस्तम् फ़ादत्त-गजेथम् दातारम् बोहुनोम् दामनोम् । आग्यो रातान्यो ज्ञओध्वाग्यो अर्शुल्लभजेइन्त्यस्च' वाष्जिग्यो' वीस्पम्च अषवनेम् मइन्त्यओम् यज्जतम् यज्जमइदे ॥ १ ॥

जरथुश्त्रेम् अषवनेम् अषहे रतम् यज्जमइदे । आग्यो रातान्यो ज्ञओध्वाग्यो अर्शुल्लभजेइन्त्यस्च' वाष्जिग्यो' वीस्पम्च अषवनेम् गजेथीम् यज्जतम् यज्जमइदे । जरथुश्त्रहे अषओनो फ़वषीम् यज्जमइदे । जरथुश्त्रहे स्रवो यज्जमइदे । जरथुश्त्रहे दजेनोम् यज्जमइदे । जरथुश्त्रहे वरनेम्च त्कजेथम्च यज्जमइदे ॥ २ ॥

अक्कहुयओस् अषचिनक्कहो पउवो दाताो दामान् अषओनीश । दथुषो अहुरहे मज्झाो रजेवतो स्वरनकुइतो' यज्जमइदे । बोहु मनो यज्जमइदे । अपम् वहिस्तम् यज्जमइदे । ध्वम् वहीरीम् यज्जमइदे । स्पेत्ताम् वहुहीम् आर्मइतीम् यज्जमइदे । हउर्व-तात्तम् यज्जमइदे । अमेरततात्तम् यज्जमइदे ॥ ३ ॥

दध्वाक्कहम् अहुरम् मज्झांम् यज्जमइदे । आत्रम्' अहुरहे मज्झाो पुत्रम् यज्जमइदे । आपो वहुहीश मज्झावाताो अषओनीश यज्जमइदे । ह्वरेल्लजेत्तम् अउर्वत्त-अस्पम् यज्जमइदे । माओक्कहम् गओचिअम् यज्जमइदे । तिस्त्रीम् स्तारम् रजेवत्तम् स्वरनकुइत्तम् यज्जमइदे । गौउश हुधोक्कहो उर्वानम् यज्जमइदे ॥ ४ ॥

दध्वाक्कहम् अहुरम् मज्झांम् यज्जमइदे । मिअम् बोउरु-गओयओइतीम् यज्जमइदे । स्रओषम् अषीम् यज्जमइदे । रण्णम् रज्झिस्तम् यज्जमइदे । अषओनोम्' वहुहीश स्रओ स्पेत्ताो फ़वषयो यज्जमइदे । वेअत्रम् अहुरधात्तम् यज्जमइदे । राम स्वाल्लम् यज्जमइदे । वात्तम् स्पेत्तम् हुधोक्कहम् यज्जमइदे ॥ ५ ॥

दध्वाक्कहम् अहुरम् मज्झांम् यज्जमइदे । दजेनोम् वहुहीम् माज्जयस्सीम् यज्जमइदे । अषीम् वहुहीम् यज्जमइदे । अस्तात्तम् यज्जमइदे । अस्मनेम् यज्जमइदे ।

Hā 16

- (1) 1. West & TDA : अर्शुल्लभ' वाष्जिग्यो (2) 1. West & TDA : अर्शुल्लभ' वाष्जिग्यो ... (3) 1. West & TDA : स्वरनकुइतो 2. TDA : अमेरतात्तम् (4) 1. West & TDA : आतारम् 2. West & TDA : स्वरनकुइत्तम् (5) 1. Geld : अषावनेम्.

ज्राम् हुषाओहम् यज्ञमइदे । माँअम् स्पँतम् यज्ञमइदे । अनघ रओचो स्वधातो यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

एवन्वइतीश अषहे वँरजो यज्ञमइदे याहु इरिस्तनाम् उर्वानो पायेति' याओ अषओनाम् फ्रवषयो । वहिश्तम् अहम् अषओनाम् यज्ञमइदे रओचहम् वीस्पो-स्वाअम् ॥ ७ ॥

क्ष्वीध आज्ञइति' यज्ञमइदे तचत्-आप उक्ष्यत्-उर्वर आज्ञोइश दजेवो-दातहे हमोइस्त्रि' अवव्हो' मूश अवव्हो' पइरिकयाइ' पइतिश्तातयअच पइतिस्-चप्तयअच पइतितरतयअच पइत्यओगत्-त्वअषह्वाइच अषमओषहेच अनषओनो साह्वहेच षोउरु-महर्कहे ॥ ८ ॥

यज्ञमइदे वीस्पो आपो यज्ञमइदे वीस्पो उर्वरो । यज्ञमइदे वीस्पो वव्हवो यज्ञमइदे वीस्पो वडुहीश । यज्ञमइदे वीस्पो मह्न्यवच यज्ञत गअथ्याइच योइ वव्हहुषोहो अषवनो ॥ ९ ॥

यज्ञमइदे थ्राम् मअथनम् याम् आर्मइतीम् स्पँतौम् । यज्ञमइदे थ्राम् मअथनहे पइति अषाउम् अहुर मज्द द्रवप्रषओश द्रवो-वीरहे द्रव-अषचिअहे

यस्मि ज्ञी काचित् तनुनाम्

द्राजिश्तम् हा मे मअथइने'

मिथ्नात् अत् हम अत् जयेने ॥ १० ॥

(7) 1. West & TDA : पायस्ते 2. Geld : अषाउनाम् (8) 1. West & TDA : आज्ञत् 2. West & TDA : हमोइस्त्रि 3. Geld : अवव्हो 4. West & TDA : पइरिकयाओ
(10) 1. West & TDA : मअथये.

हा १७

ज्ञोत्र उ रास्ती:-

अहुरम् मज्दौम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । अमेषा स्पेता हुध्ना
हुधोक्शो यज्ञमइदे ॥ १ ॥

अस्य अषवन अषहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् अषवनेम् अषहे रतुम्
यज्ञमइदे । सावक्शेम् वीसीम्च अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । मिथ्रम् वोउरु-
गओयओइतीम् हज्जक्श-गओषेम् वजेवर-चष्मनेम् अओख्तो-नामनेम् यज्ञतेम्
यज्ञमइदे । राम स्वाखेम् यज्ञमइदे ॥ २ ॥

ज्ञोत्र:- रपिथिनेम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । फादत्-प्रपाउम् ज्ञेतुमेम्च
अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । अपेम् वहिश्तेम् आत्रेम्च' अहुरहे मज्दो पुथ्रेम्
यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

उज्येइरिनेम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । फादत्-वीरेम् दख्युमेम्च'
अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । वरेज्जेतेम् अहुरम् ध्वमीम् ध्वजेतेम् अपौम् नपातेम्
अउर्वत्-अस्पेम् यज्ञमइदे । अपेम्च मज्दधाताम् अषओनीम् यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

अइत्रिस्त्रेमेम्' अइचिगाइम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । फादत्-
वीस्पौम्-हुज्याइतीम् ज़रथुश्त्रोतेमेम्च अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । अषओनाम्'
वहुहीश सरो स्पेतो फ़वषयो यज्ञमइदे । घ्नोस्च' वीरो-वैथ्नाो यज्ञमइदे ।
याइर्यौम्च हुषितीम् यज्ञमइदे । अमेम्च हुतश्तेम् हुरओषेम् यज्ञमइदे । वरेधध्नेम्च
अहुरधातेम् यज्ञमइदे । वनइतीम्च उपरतातेम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

उषहिनेम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । वरेजीम् न्मानीम्च अषवनेम्
अषहे रतुम् यज्ञमइदे । सओषेम् अषीम् हुरओषेम् वरेधाजनेम् फादत्-गजेवेम्
अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । रप्नुम् रजिश्तेम् यज्ञमइदे । अरस्तातेम्च फादत्-
गजेवौम् वरेदत्-गजेवौम् यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

Ha 17

This chapter is almost identical with chapter 6. Sections 1-17 recur in Y. 59.1-17.

(3) 1. West & TDA: अतरिम् (4) 1. West & TDA: दाख्युमेम्च
(5) 1. Geld: अइत्रिस्त्रेमेम् 2. Geld: अषाउनीम् 3. West & TDA: वैनोस्च

मासा अववन अपहे रतवो यज्ञमइदे । अ२तरं-मोक्षेयम् अववनेम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । परेनो-मोक्षेयम् वीषसथेम् अववनेम् अपहे रतम् यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

याह्यम् अववन अपहे रतवो यज्ञमइदे । मह्यो-ज्जरेमयेम् अववनेम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । मह्यो-वमेम् अववनेम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । पइतिशहरीम् अववनेम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । अयाधिमम् क्रजोउर्वजेस्त्रिमम् वर्णिहरुस्तेम् अववनेम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । मह्य्याहरीम् अववनेम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । हमस्यध्मजेदजेम् अववनेम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । सरेच अववन अपहे रतवो यज्ञमइदे ॥ ८ ॥

वीस्ये अपहे रतवो यज्ञमइदे योइ हँ२ति अपहे रतवो अपस्व' धिसाँस्व नडिदस्त पहरिशहावनयो योइ हँ२ति अपहे यत् वहिस्तहे मज्दो-क्रसास्त जस्युत्यो-क्रजोस्त ॥ ९ ॥

अहुर मिथ वरेज्ज२त अइध्यजह' अववन यज्ञमइदे । सँउच्च मोक्षेयम् हरेच उर्वराहु पइति वरेस्मन्याहु मिथेम् वीस्पनाँम् दस्युजाँम् दस्युपइतीम् यज्ञमइदे । (*रोज्) अहुरेम् मज्दोम् रवेच२तेम् स्वरनकुह२तेम् यज्ञमइदे । (*माइ) अपजोनाँम् वडुहीश सरो स्पे२तो क्रवषयो यज्ञमइदे ॥ १० ॥

गोत्र उ रास्वी:-

ध्रौम् आत्रेम् अहुरहे मज्दो पुथेम् यज्ञमइदे । आत्रेम् वरेज्जि-सवहरेम् यज्ञमइदे । आत्रेम् वोहु-भयानेम् यज्ञमइदे । आत्रेम् उवाजिस्तेम् यज्ञमइदे । आत्रेम् वाजिस्तेम् यज्ञमइदे । आत्रेम् स्पेनिस्तेम् यज्ञमइदे । ध्रौम् नकेधेम् नहयो-सवहरेम् यज्ञतेम् यज्ञमइदे । आत्रेम् वीस्पनाँम् न्माननाँम् न्मानो-पइतीम् मज्दघातेम् अहुरहे मज्दो पुथेम् अववनेम् अपहे रतम् यज्ञमइदे मत् वीस्पजेइयो आतेरेभ्यो ॥ ११ ॥

गोत्र:- आपो वडुहीश वहिस्ताो मज्दघातो अपजोनीश यज्ञमइदे । वीस्यो आपो मज्दघातो अपजोनीश यज्ञमइदे । वीस्यो उर्वराो मज्दघातो अपजोनीश यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

(8) 1. Geld : मह्यो-ज्जरेमयेम् 2. Geld : मह्यो-वमेम् 3. West & TDA : अवाधिमम् क्रजोउर्वजेस्त्रिमम्. (9) 1. West & TDA : ध्यस्व (10) 1. West & TDA : मजेधेयम् 2. Geld : दस्युपइतीम्. *See note on Y.1.11. 3. West & TDA : स्वरनकुह२तेम् 4. Geld : अपजोनाँम् (11) 1. West & TDA : आतेरेभ्यः

अथैतम् स्पर्शं तम् अथ-स्पर्शं तम् यज्ञमहदे । दातम् वीदोयम् यज्ञमहदे ।
दातम् ज्ञरयुश्च यज्ञमहदे । ददर्शम् उपयनोम् यज्ञमहदे । दजेनोम् वहुहीम् माज्द-
यस्मीम् यज्ञमहदे ॥ १३ ॥

गहरीम् उषि-दरनेम् मज्दघातम् अष-स्वाधेम् यज्ञतम् यज्ञमहदे । वीस्यो
गरयो अष-स्वाधो पोउरु-स्वाधो मज्दघात अषवन अषहे रतवो यज्ञमहदे । उग्रम्
कवजेम् स्वरनो मज्दघातम् यज्ञमहदे । उग्रम् अस्वरतम् स्वरनो मज्दघातम् यज्ञमहदे ।
अषीम् वहुहीम् यज्ञमहदे । श्लोइन्नीम् वरंज्जतीम् अमवइतीम् हुरओचोम् स्वापरौम्
स्वरनो मज्दघातम् यज्ञमहदे । सवो मज्दघातम् यज्ञमहदे ॥ १४ ॥

दक्षोम् वहुहीम् आफ्रितीम् यज्ञमहदे । दक्षोम्च नरम् अषवनम् यज्ञमहदे ।
उग्रम् तर्षम् दामोइश्च उपमनम् यज्ञेत्तम् यज्ञमहदे ॥ १५ ॥

इमो अपस्व ज्ञमस्व उर्वरोस्व यज्ञमहदे । इमो असोस्व षोइथोस्व
गओयओइतीश्च मजेथन्योस्व अबो-स्वरनोस्व यज्ञमहदे । इमम्च षोइथहे पइतीम्
यज्ञमहदे यिम् अहुरम् मज्दोम् ॥ १६ ॥

ज्ञोत्त उ रास्यी:-

रतवो वीस्ये मज्जिस्त यज्ञमहदे अयर अस्न्य माह्य याइर्य सरंघ ॥ १७ ॥

अषओनोम्' वहुहीश्च सरो स्पर्शतो फ्रवषयो स्तओमि ज्वयेमि उग्रयेमि ।
यज्ञमहदे न्मान्यो वीस्यो ज्ञतुमो दक्षुमो' ज्ञरयुश्चोत्तमो ॥ १८ ॥

वीस्ये अषवनो यज्ञत यज्ञमहदे । वीस्ये अषहे रतवो यज्ञमहदे । हावनीम्
पइति रतम् सावहजेम् वीसीम्च पइति रतम् रतवो वीस्ये मज्जिस्त पइति
रतम् ॥ १९ ॥

येअहे हातोम् आअत्त येअे पइति वहुहो

मज्दो अहुरो वजेथा अवात्त हवा

योअहोम्चा तौस्वा तोस्वा यज्ञमहदे ॥ २० ॥

~~~~~

हा-१८

ज्ञोत्रं उ रास्वीः-

अषेम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती
 उश्ता अस्ती उश्ता अस्माइ
 अत्र अषाइ वहिश्ताइ अषेम् ॥ ० ॥ (सि बाइ)
 दाइदी मोइ ये गौम् तषो अपस्चा उर्वरोस्चा
 अमरेताता हउर्वाता स्पेनिश्ता मइन्यू मज्दा
 तैवीषी उतयूइती मनक्हा वोहू सैक्खे ॥ १ ॥
 स्पेता मइन्यू वहिश्ताचा मनक्हा
 हचा अषात्र इयओथनाचा वचक्खाचा
 अस्माइ दौन् हउर्वाता अमरेताता
 मज्दो क्षत्रा आर्मइती अहुरो ॥ २ ॥ (ड बाइ)

ज्ञोत्रः-

अस्मा मन्येउश् स्पेनिश्तद्या वहिश्तेम्
 हिज्वा उल्वाइश् वक्खेउश् अँअँआनू मनक्खो
 आर्मतोइश् जस्तोइन्या इयओथना वरेय्यत्र
 ओया चिस्ती । हो ता अपस्मा मज्दो ॥ ३ ॥
 अस्मा मन्येउश् त्वेम् अही ता स्पेतो
 ये अस्माइ गौम् रान्यो-स्करेतीम् हेम्-तषत्र
 अत्र होइ वास्माइ' रामा-दो आर्मइतीम्
 अत्र हेम् वोहू मज्दा हेम-फ्रस्ता' मनक्खा ॥ ४ ॥
 अस्मात्र मन्येउश् रारैयेइती' व्रैग्वतो'
 मज्दा' स्पेतात्र नोइत्र अषा' अषाउनो'

HE 18

This chapter agrees verbatim with Y.51.7 and the whole of Y.47.

- (4) 1. West & TDA : वास्मा 2. TDA : च्चक्ख हीम् 3. West & TDA :
 हेम्-फ्रस्ता (5) 1. West & TDA : रारैय्यस्ती हेम्तो 2. West & TDA : मज्दो
 3. West & TDA : स्मा 4. West & TDA : अपजोत्रो.

कसैउश्चीत् ना अषाउने काये अक्कहत्
इस्वाचीत् हॉस् परओक्क अक्को इंग्वाइते ॥ ५ ॥

ताचा स्पॅता मइन्यू मज्झदा अहुरा
अषाउने चोइश् या ज्जी चीचा वहिस्ता
हनरै' ध्वात्तात् ज्जओषात् इंग्वातो वज्जइती
असा इयओथनाइश् अकात् आश्याँस् मनक्कहो ॥ ६ ॥

ता दाो स्पॅता मइन्यू मज्झदा अहुरा
आथा वक्कहाउ वीदाइतीम्' रानोइन्था
आर्मिओइश् देवोंज्जक्कहा अषस्याचा
हा ज्जी पोउरुक्क' इषॅतो वाउराइते' ॥ ७ ॥

कोत्त उ रास्सी:-

स्पॅता मइन्यू वहिस्ताचा मनक्कहा
ह्वा अषात् इयओथनाचा वचक्कहाचा
अक्काइ दॉन् हउर्वाता अमैरताता ।
मज्झदो क्ष्वा आर्मइती अहुरो ॥ (३ वाह)
अषॅम् वोह वहिस्तॅम् अस्ती° । (सि वाह)

स्पॅता-मइन्यूम् हाइतीम् यज्जमइदे ।
येक्खे हाताँम् आअत्त येत्ते पइती वक्कहो° ॥ ८ ॥

यथा अह वइर्यो अथा रतुश् अषात्तचीत् ह्वा ।
वक्कहैउश् दज्झदा मनक्कहो इयओथनानोंम् अक्कहैउश् मज्झदाइ ।
क्ष्मँम्वा अहुराइ आ यिम् त्रिगुण्यो ददत्त वास्तारॅम् ॥ (चिवाह वाह)
अषॅम् वोह वहिस्तॅम् अस्ती° ॥ (सि वाह)

अहुनेस् पइरीम् यज्जमइदे । अषॅम् वहिस्तॅम् सजेस्तॅम् अमैवँस् स्पॅतँस्
यज्जमइदे ॥

येक्खे हाताँम् आअत्त येत्ते पइती वक्कहो° ॥ ९ ॥

हा १९

कोटः-

पॅरसत्र ज़रथुश्चो अहुरेम् मज्दोम् ।

अहुर-मज्द मइन्यो स्पैनिश्च

दातरं गजेथनाम् अस्त्वइतिनाम् अषाउम् ।

चित्र अवत्र वचो आस् अहुर-मज्द यत्र मे फ़ावओचो ॥ १ ॥

पर अस्मेम् पर आपेम् पर ज़ाँम् पर गौम् पर उर्वराँम् पर आत्रेम्' अहुरहे
मज्दो पुथ्रेम् पर नरेम् अषवनेम् पर दजेवाइश्च त्रप्रस्त्राइश्च मइयाइश्च' पर वीस्पेम्
अहूम् अस्त्वइतेम् पर वीस्प वोहू' मज्दघात अष-चिथ ॥ २ ॥

आअत्र अओत्र अहुरो मज्दो । वष अओष आस् अहुनहे वइर्येहे स्थितन
ज़रथुश्च यत्र ते फ़ावओचेम्' ॥ ३ ॥

पर अस्मेम् पर आपेम् पर ज़ाँम् पर गौम् पर उर्वराँम् पर आत्रेम्' अहुरहे
मज्दो पुथ्रेम् पर नरेम् अषवनेम् पर दजेवाइश्च त्रप्रस्त्राइश्च मइयाइश्च' पर वीस्पेम्
अहूम् अस्त्वइतेम् पर वीस्प वोहू' मज्दघात अष-चिथ ॥ ४ ॥

हा मे वष अहुनहे वइर्येहे स्थितम ज़रथुश्च अनप्युल्ल्व अनपिषूत स्त्रावयन्न
सतेम् पइति अन्येओषौम् रथ्नौम् माथनाम् अनप्युल्ल्वनाम् अनपिषूतनाम् स्त्रावयन्न-
नाम् । आअत्र अइप्युल्ल्व अइपिषूत स्त्रावयन्न दस पइति अन्ये रतवो ॥ ५ ॥

यस्च मे अजेतक्षि अक्हो यत्र अस्त्वइति' स्थितम ज़रथुश्च वषौम्
अहुनहे वइर्येहे मरात्र फ़ा वा मरो द्रेँजयात्र फ़ा वा द्रेँजयो स्त्रावयात्र फ़ा वा
स्त्रावयो यज़ाश्ते थ्रीश्चित्रं तरो पॅरतुम्चित्र हे उर्वानेम् वहिश्तेम्' अहूम् फ़ापारयेनि
अज़ेम् यो अहुरो मज्दो आ वहिश्तात्र अक्हओत्र आ वहिश्तात्र अषात्र आ
वहिश्तओइन्यो रओचेन्यो ॥ ६ ॥

यस्च मे अजेतक्षि अक्हो यत्र अस्त्वइति' स्थितम ज़रथुश्च वषौम्

Ha 19

The three chapters Y.19 to 21 are ancient Avestan commentaries
on अहुनवर्षे, अर्षेम् वोहू and येइहे हातोम् respectively.

(2 & 4) 1. West & TDA : आतरेम् 2. West & TDA : मन्वाइश्च 3. Geld :
वोहू (3) 1. West & TDA : फ़ावओचिम् (6) 1. West & TDA : अस्त्वइति
2. West & TDA : थ्रिश्चित्र (7) 1. West & TDA : अस्त्वइति.

अहुनहे वहर्येहे द्वैजयो अपरओचयेते' यत् वा नजेमम् यत् वा धिषुम् यत् वा चधुषुम्' यत् वा पक्तकहुम्' पहरि-दिम् तनव अजेम् यो अहुरो मज्जदो उर्वानम् हच वहिस्तात् अकहओत् । अववइत्य बाँजस्च-प्रथस्च पहरि-तनुय यथ ईम् ज्ञो । अस्तिच ईम् ज्ञो अवइति बाँजो यवइति प्रथस्चित् ॥ ७ ॥

फ्रच अजेतत् वचो वओचे यत् अहुमत् यत् रतुमत् पर अवज्हे' अप्नो दोक्कहोइत् पर आपो पर ज्ञो पर उर्वरयो पर गैउश् चध्वर-पइतिस्तानयो' दोक्कहोइत् पर नर्श अपओनो विपइतिस्तानहे ज्ञोथात् पर अवज्हे' हू ध्वरस्तो-कैहरप्य' अपे अमेषनाम् स्पैतनाम् दाहीम् ॥ ८ ॥

फ्रा मे स्पन्यो मनिवो ववच वीस्पोम् अपओनो स्तीम् इइतीम्च ववइतीम्च वृश्येइतीम्च' इयओध्नो-ताइत्य । इयओथेननाम्' अकहैउश् मज्जदाइ ॥ ९ ॥

अजेतत्च अजेषांम् उल्वनांम् उल्वोतैमम् याइश् यव फ्रच वओचे फ्रच म्ये फ्रच वक्ष्येते' । अस्ति ज्ञी अन अववत् उल्वत यथ यत् दित् वीस्पो अकहुश् अस्त्वो आसन्नत् सध्नांस्' ददरानो' नी पहरि इरिथ्योस्तातत् हरइते ॥ १० ॥

अजेतत्च नो वचो फ्रावओचे सध्नामेच' हिष्माइरीम्च' यथन' कझाइचित् हातांम् अषात् हच यत् वहिस्तात् ॥ ११ ॥

यथ फ्रा इध आग्रओत् यत् दिम् अहम्च रतुम्च आददत् । इथ दिम् पर-चिनस्ति यिम् अहुरम् मज्जदो मनस्-पओइर्येओइयो दामन्यो । यथ ईम् वीस्पनांम् मज्जिस्तम् चिनस्ति अथ अझाइ दामांन् चिनस्ति ॥ १२ ॥

यथ मज्जदो हुजीतीश् वकहैउश् इध धितीम् लकओषम् आद्वैजयेइति दज्ज मनक्को पर ईम् इध मनक्के चिनस्ति यथ फ्रदस्तारम् मनक्के । मनक्को अजेतवइत्य ईम् कारयेइति । इयओथेननाम्' इध अहम् कारयेइति ॥ १३ ॥

2. West & TDA : अपरओचयेइति 3. West & TDA : चधुषेम् 4. West & TDA : पक्तकहैम् (8) 1. Geld : अवइज्हे 2. West & TDA : 'पइतिस्तनयो 3. West & TDA : 'कैहरप्य (9) 1. West & TDA : वृश्येइतीम्च 2. West & TDA : स्वओध्ननांम् (10) 1. West & TDA : वक्ष्येइते 2. West & TDA : सध्नांस् 3. Geld : वरानो (11) 1. West & TDA : सध्नांम्च 2. West & TDA : हिष्माइरीम्च 3. Geld : वज्ज (13) 1. West & TDA : स्वओध्ननांम्.

यत्तु दिम् दाम्ब्यो चिनस्ति मज्द इथ तम् यत्तु अन्नाइ दामौन् । ध्वम् अहुराइ चिनस्ति । तत्तु मज्द तव ध्वम् । द्विगुब्यो वास्तारम् चिनस्ति । यथ उर्वधम् स्मितमाइ । पञ्च लकषे । वीस्पम् वचो फ्रवाक्कम् हटुरुम् वचो अहुरइ मज्दो ॥ १४ ॥

वहिस्तो अहुरो मज्दो

अहुनेम् वइरीम् फ्राम्नओत्तु

वहिस्तो हामो कारयत्तु ।

हिथ्मत्तु अको अबवत्तु

अञ्तरञ्च द्व्वत्तम् आम्नूत अय अञ्तरञ्च-उत्ति ।

नोइत्तु ना मनो नोइत्तु सैह्वा' नोइत्तु रत्तवो

नजेदा' वरना' नोइत्तु उल्धा' नजेदा' इयओथना'

नोइत्तु दजेनो' नोइत्तु उर्वानो हचइत्ते' ॥ १५ ॥

अजेतत्तुच वचो मज्दओल्तम्' धि-अप्रस्मम् चधु-पिन्नेम् पञ्च-रतु राइति हञ्चैर्यम् । काइश हे अप्रस्माँन् । हुमत्तम् हूत्तम् हूरत्तम् ॥ १६ ॥

काइश पिन्नाइश । आध्रव रथजेस्तो वास्व्यो प्रथुयाँस् हूइतिश वीस्पय इरिन' हचिन्न नइरे अषओने अर्श-मनक्कह' अर्श-वचक्कह अर्श-इयओथन' । रतुश मरैत' दजेनो-साच येज्हे इयओथनाइश गजेथो अष फ्रादेत्ते ॥ १७ ॥

कय रतवो । न्मान्यो वीस्यो ज्ञत्तुमो दल्लुमो' जरथुइत्तो पुल्धो ओल्हौम् दल्लुनौम् यो अन्यो रजोइत्तु जरथुइत्तोइत्तु । चधु-रतुश रथ जरथुइत्तिश । कय अल्हो' रतवो । न्मान्यस्च वीस्यस्च ज्ञत्तुमस्च जरथुइत्तो तूह्यो ॥ १८ ॥

कत्तु हुमत्तम् । अववनेम् मनस्-पओह्यो । कत्तु हूत्तम् । माँधो स्पँतो । कत्तु हूरत्तम् । स्तओताइश' अष-पओह्याइश्च दामैवीश ॥ १९ ॥

- (14) 1. West & TDA : द्विगुब्यो (15) 1. Geld : सैह्वा 2. Geld : नजेध
3. Geld : वरैत 4. Geld : उल्ध 5. Geld : इयओथन 6. West & TDA : दजेना
7. Geld : हचिस्ते; West & TDA : हचइत्ती (16) 1. West & TDA : मज्दो-उल्तम्
(17) 1. West & TDA : अर्ज 2. West & TDA : अर्ध-मनक्कह अर्ध-वचक्कह अर्ध-इयओथन
3. West & TDA : मरैत (18) 1. Geld : दल्लुमो 2. Geld : अल्हो (19) 1.
West & TDA : स्तओताइश्च.

मज्जदो फ़ाम्रजोत् । चीम्' फ़ाम्रजोत् । अपवनेम् मइन्यजोम्च गजेचीम्च ।
ज्वौस् फ़ाम्रजोत् फ़वाकम् । वहिस्तो ज्ञयम्नो । ज्वरतेम् । अपवनेम् वहिस्तेम्च
अवसो-ज्ञथेम्च ॥ २० ॥

वषौम् अहुनहे वहर्येहे यज्ञमइदे । अहुनहे वहर्येहे यज्ञमइदे फ़स्रजोथेम्च
फ़मरथेम्च फ़गाथेम्च फ़ायस्तीम्च ।

येज्हे हाताम् आअत् येस्ते पइती वक्कहो

मज्जदो अहुरो वअथा अषात् हचा

योक्कहौम्चा तौस्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥ २१ ॥

~~~~~

हा २०

। जोत्तः-

फ़ाम्रजोत् अहुरो मज्जदो । अपम् वोहू वहिस्तेम् अस्ती । पर अक्काइ वोहू
वहिस्तेम् चिनस्ति यथ एवअेतवे एवअेतातेम् वोहू' वहिस्तेम् अस्ती अथ ल्कअेषम्
कारयेइति ॥ १ ॥

उस्ता अस्ती उस्ता अक्काइ । उस्तताइत्य वीस्पेम् अपवनेम् वीस्पाइ अपओने
पर-चिनस्ति यथ ना स्ताइत्य वीस्पेम् अपवनेम् वीस्पाइ अपओने पर-चिनस्ति ॥ २ ॥

षात्' अषाइ वहिस्ताइ अपम् पर-चिनस्ति । वीस्पेम् मौंथेम् वीस्पेम्
मौंथाइ । यथ अषाइ ज्ञथेम् चिनस्ति यथच ज्ञयेते अपओने अपम् चिनस्ति
यथच फ़मावोय अपम् चिनस्ति यत् सओश्यतेअेव्यो' । थायो ल्कअेष । वीस्पेम्
वचो फ़वाकम् हउरुम् वचो अहुरहे मज्जदो ॥ ३ ॥

मज्जदो फ़ाम्रजोत् । चीम्' फ़ाम्रजोत् । अपवनेम् मइन्यजोम्च गजेचीम्च ।
ज्वौस् फ़ाम्रजोत् फ़वाकम् । वहिस्तो ज्ञयम्नो । ज्वरतेम् । अपवनेम् वहिस्तेम्च
अवसो-ज्ञथेम्च ॥ ४ ॥

वषौम् अपहे वहिस्तहे यज्ञमइदे । अपहे वहिस्तहे यज्ञमइदे फ़स्रजोथेम्च
फ़मरथेम्च फ़गाथेम्च फ़ायस्तीम्च ॥

(20) 1. West & TDA : 'चिम्.

Hā 20

(1) 1. Geld : वोहु (3) 1. Geld : वर 2. West : सओष्यस्तअेव्यो;
TDA : सओष्यस्तअेव्यो (4) 1. West & TDA : चिम्.

येञ्हे हाताँम् आअत्त येस्ने पइती वञ्हो
 मज्जदो अहुरो वओथा अषात्त हचा
 योक्कहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ ५ ॥

हा २१

ज्ञोतु:-

येस्नीम् वचो अषओनो ज़रयुअइहे । येञ्हे हाताँम् आअत्त येस्ने पइती ।
 येञ्हे इध मज्जदो यस्नम् चिनस्ति यथ दात अहुरहे हाताँम् यस्नम् चिनस्ति
 यथ हञ्चीश् जीजिषाँम् ॥ १ ॥

योक्कहाँम् इध अषओनिनाँम् आर्मइति-पओइर्येनाँम् यस्नम् पर-चिनस्ति
 यथ वणँम् अमँषओइन्यो । धायो त्कअेष । वीस्सम् वचो येस्नीम् । नीम् अओइ'
 यस्नो । अमँषेँ स्प्पेँ तँ पइति यस्नहे ॥ २ ॥

आअत्त अओत्त अहुरो मज्जदो । उस्ता' अक्काइ यक्काइ उस्ता कक्काइचीत्त
 वसेँ-क्षयँस् मज्जदो दायात्त अहुरो ॥ ३ ॥

चीम्' अओतय पइति-वच पइत्याअओत्त । उस्ततातेँम् पइत्याअओत्त उस्तता-
 इत्यच्च वीस्सम् अषवनेँम् हँस्तेँम्च ववस्तेँम्च वूश्यस्तेँम्च' । वहिस्तेँम् वहिस्तो
 पइत्याअओत्त । वहिस्तो मज्जदो पइत्याअओत्त वहिस्तेँम् अषवनेँम् वहिस्ताइ
 अषओने ॥ ४ ॥

वषाँम् येञ्हे-हाताँम् हुक्कायस्ताँम् अषओनीम् यज्जमइदे ॥

येञ्हे हाताँम् आअत्त येस्ने पइती वञ्हो
 मज्जदो अहुरो वओथा अषात्त हचा
 योक्कहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ ५ ॥

HA 21

(2) 1. West & TDA: अवि 2. TDA: अमँषेँ (3) 1. Geld & West
 omit: अहुरो 2. Geld: उस्ता (4) 1. West & TDA: चिम् 2. West &
 TDA: वूश्यस्तेँम्च.

हा २२

ज्ञोत् उ रास्पीः—

अषम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती

उश्ता अस्ती उश्ता अस्माइ

हात् अषाइ वहिश्ताइ अषम् ॥ ० ॥ (सें बाइ)

वरस्मन पइति-बॅरत' हध-ज्ञओध दधुषो अहुरहे मज्दो रअवतो स्वरॅनहुहो'
अमॅषनौम् स्पॅतनौम् । इमॅम् हओमॅम् अषय उज्दातौम् आयेसे येस्ति । इमाँम्चा
गाँम् जीव्याँम् अषय उज्दाताँम् आयेसे येस्ति । इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअपताँम्
अषय उज्दाताँम् आयेसे येस्ति ॥ १ ॥

अइव्यो वडुहिन्यो इमो' ज्ञओधो हओमवइतीश गओमवइतीश हधानअ-
पतवइतीश अषय उज्दाताओ आयेसे येस्ति । अइव्यो वडुहिन्यो अपॅम्च हओम्याँम्
आयेसे येस्ति । अस्मनच हावन आयेसे येस्ति । अयह्अनेच हावन आयेसे
येस्ति ॥ २ ॥

इमाँम्चा उर्वराँम् वरस्मनीम् जघ्मूषीम्च रतुफ्रितीम् मरॅधेम्च वरॅजीम्च'
दअनेयो वरहुयो माज्दयस्नोइश गायनौम्च स्रओधेम् जघ्मूषीम्च अषओनो
अषहे रथ्नो रतुफ्रितीम् इमाँ अओस्माँस्च बओइधीम्च आयेसे येस्ति तव आधो
अहुरहे मज्दो पुध वीस्पच वोहू' मज्दधात अष-चिध आयेसे येस्ति ॥ ३ ॥

झनूमइने अहुरहे मज्दो अमॅषनौम् स्पॅतनौम् स्रओषहे अश्येहे' आधो
अहुरहे मज्दो रथ्नो बॅरज्जतो यो अषहे ॥ ४ ॥

आयेसे येस्ति अस्न्यअइव्यो अषहे रतुव्यो । हावनैअे अषओने अषहे
रथ्ने । आयेसे येस्ति सावह्अे वीस्याइच अषओने अषहे रथ्ने । आयेसे येस्ति
मिधहे वोउरु-गओयओइतोइश' हज्जकरो-गओषहे बओवर-चम्मनो अओएतो-नामनो
यज्जतहे रामनो एवास्सहे ॥ ५ ॥

ज्ञोत्ः— आयेसे येस्ति रपिध्विनाइ अषओने अषहे रथ्ने । आयेसे येस्ति फ़ादत्त-

Hā 22

(1) 1. West & TDA: 'बॅरत 2. West & TDA: स्वरॅनहुहो

(3) 1. West & TDA: वरॅज्जतो 2. Geld: वोहू (4) 1. West & TDA: अष्येहे

(5) 1. Geld: गओयओतोइश.

प्रथवे ज्ञस्तुमाश्च अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति अषहे वहिस्तहे आधस्च अहुरहे मज्जदो ॥ ६ ॥

आयेसे येस्ति उज्येइरिनाइ अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति फ़ादत्-वीराइ दस्युमाश्च' अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति वर्रजतो अहुरहे नक्रधो अपौम् अपस्च मज्जधातयो ॥ ७ ॥

आयेसे येस्ति अइन्निस्त्रुथमाइ' अइविगयाइ अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति फ़ादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतैअ' ज़रथुश्त्रोतमाश्च अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति अषओनौम्' फ़वषिनौम् धेनौनौम्च वीरो-वौध्ननौम् याइर्यसोस्च हुषितोइश्च अमहेच हुताश्तहे हुरओधहे वर्रधघ्नहेच अहुरधातहे वनइस्त्योस्च उपरतातो ॥ ८ ॥

आयेसे येस्ति उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति वर्रज्याइ न्मान्याश्च अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति स्रओषहे अश्येहे' अपिबतो वर्रधाजनो फ़ादत्-गअथहे रणओश रजिश्तहे अरुतातस्च फ़ादत्-गअथयो वर्रदत्-गअथयो ॥ ९ ॥

आयेसे येस्ति माइअइव्यो अषहे रतुव्यो । अरतर-मोइहाइ अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति पर्रनो-मोइहाइ वीषसथाश्च अषओने अषहे रथ्वे ॥ १० ॥

आयेसे येस्ति याइर्यअइव्यो अषहे रतुव्यो । मइघ्यो-ज़रमयाइ' अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति मइघ्यो-वमाइ' अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति पइतिशहइयाइ अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति अयाध्रिमाइ' फ़ओउर्वअश्त्रिमाइ' वध्निहर्स्ताश्च अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति मइघ्याइयाइ अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति हमस्पध्मइयाइ' अषओने अषहे रथ्वे । आयेसे येस्ति सर्रधअइव्यो अषहे रतुव्यो ॥ ११ ॥

(7) 1. Geld: दास्युमाश्च (8) 1. Geld: अइन्निस्त्रुथिमाइ 2. Geld: हुज्यातैअ 3. Geld: अषाउनौम् (9) 1. West & TDA: अषेहे (11) 1. Geld: मइघ्योइर्रमयाइ; West & TDA: मइघ्योइर्रमयाइ 2. Geld: मइघ्योइर्रमयाइ; West & TDA: मइघ्योइयाइ 3. West & TDA: अयाध्रिमाइ फ़ओउर्वअश्त्रिमाइ 4. Geld: हमस्पध्मअइयाइ

आयेसे येस्ति वीस्पजेइव्यो अजेइव्यो रतुव्यो योइ हँरति अषहे रतवो
अयस्व' भिसाँस्व नजिदस्त पइरिश-हावनयो योइ हँरति अषहे यत् वहिस्तहे मज्जो-
फ़सास्त ज़रथुश्चो-फ़ओस्त ॥ १२ ॥

आयेसे येस्ति अहुरजेइव्य मिथजेइव्य वँरँज्ज्' अइध्यजइहेइव्य'
अषवनजेइव्य स्तारोँम्च स्पँतो-मइन्यवनोँम् दामनोँम् तिइन्नेहेच स्तारो रजेवतो
स्वरँनकुहतो' मोइहेच गओचिअहे हुरँच अजेतहे अउर्वत्-अस्पहे दोइअहे अहुरहे
मज्जो मिअहे दइयुनोँम् दव्हुपतोइश' । आयेसे येस्ति (रोज्ज्*) अहुरहे मज्जो
रजेवतो स्वरँनकुहतो' । आयेसे येस्ति (माइ*) अषओनोँम् फ़वणिनोँम् ॥ १३ ॥

आयेसे येस्ति तव आथो अहुरहे मज्जो पुथ मत् वीस्पजेइव्यो आतँरँव्यो ।
आयेसे येस्ति अइव्यो वडुहिंव्यो वीस्पनोँम्च अपोँम् मज्जधातनोँम् वीस्पनोँम्च
उर्वरनोँम् मज्जधातनोँम् ॥ १४ ॥

आयेसे येस्ति मॉथहे स्पँतहे अषओनो वँरँज्ज्कुहहे' दातहे वीदजेवहे दातहे
ज़रथुश्चोइश दरँषयो उपयनयो दजेनयो वइहुयो माज्जयस्त्रोइश ॥ १५ ॥

आयेसे येस्ति गरोइश उषि-दरँनहे मज्जधातहे अष-स्वाअहे वीस्पजेपोँम्च
गइरिनोँम् अष-स्वाअनोँम् पोउरु-स्वाअनोँम् मज्जधातनोँम् कावयेहेच स्वरँनइहो
मज्जधातहे अस्वरँतहेच स्वरँनइहो मज्जधातहे । आयेसे येस्ति अषोइश वइहुयो
चिस्तोइश वइहुयो अँरँयँ वइहुयो रसाँस्तातो वइहुयो स्वरँनइहो सवइहो
मज्जधातहे ॥ १६ ॥

आयेसे येस्ति दइयो वइहुयो आफ़ितोइश दइहेच नशँ अषओनो
उअहेच तइमहे दामोइश उपमनहे यज्जतहे ॥ १७ ॥

आयेसे येस्ति ओइहोँम् असइहोँम्च योइअनोँम्च गओयओइतिनोँम्च
मजेथननोँम्च अबो-स्वरँननोँम्च अपोँम्च ज़ेमोँम्च उर्वरनोँम्च अइहोस्व' ज़ेमो
अवइहेच' अणो वातहेच अषओनो स्त्रोँम् मोइहो हुरो अनअनोँम् रओचइहोँम्

(12) 1. West & TDA: यस्मिन् (13) 1. West & TDA: वँरँज्ज्
अजेइव्येअइहेइव्य 2. West & TDA: स्वरँनइहतो 3. Geld: वइहुपतोइश. *See note
on §. 1.11. 4. Geld: अषओनोँम् (15) 1. West & TDA: वँरँज्ज्कुहहे
(18) 1. Geld: अइहोस्व 2. Geld: अषइहोच.

एवधातनौम् बीस्पनौम्च स्प॑तहे मइन्येउश् दामनौम् अपओनौम् अपओनिनौम्च
अषहे रथ्नौम् ॥ १८ ॥

ज्ञोत्त उ रास्ती:-

आयेसे येस्ति रथ्नो बरँजतो यो अषहे । रथ्नौम् अयरनौम्च अस्न्यनौम्च
माघनौम्च याइर्यनौम्च सरँधनौम्च योइ हँ॑ति अषहे रतवो । हावनोइश्
रथ्नो ॥ १९ ॥

इमैम् हओमैम् अषय उज्दातौम् आयेसे येस्ति । इमौम्चा गौम् जीध्यौम्
अषय उज्दातौम् आयेसे येस्ति । इमौम्चा उर्वरौम् हवनप्रेपतौम् अषय उज्दातौम्
आयेसे येस्ति ॥ २० ॥

अइव्यो वडुहिब्यो इमो ज्ञओथो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हवानभे-
पतवइतीश् अषय उज्दातो आयेसे येस्ति । अइव्यो वडुहिब्यो अपैम्च हओम्पौम्
आयेसे येस्ति । अस्मनच हावन आयेसे येस्ति अयइहअनच हावन आयेसे
येस्ति ॥ २१ ॥

इमौम्चा उर्वरौम् बरँस्मनीम् जघ्मूषीम्च रतुफ्रितीम् मरँथैम्च बरँजीम्च'
दअनयो वडुहयो माज्दयस्नोइश् गायनौम्च स्रओथैम् जघ्मूषीम्च अपओनो
अषहे रथ्नो रतुफ्रितीम् इमौ अजेस्मौस्च वओइघीम्च आयेसे येस्ति तव आथो
अहुरहे मज्दो पुथ । बीस्पच वोहूँ मज्दघात अष-चिथ आयेसे येस्ति ॥ २२ ॥

मीनो नावर् इन्मन्

इन्मइने अहुरहे मज्दो रअवतो एवरँकुहतो' अमैषनौम् स्प॑तनौम्
मिथहे वोउरु-गओयओइतोइश्' रामनस्च एवाक्कहे ॥ २३ ॥

हूरँ-अजेतहे अमैषहे रअवहे अउर्वतु-अस्पहे । वयओश् उपरो-कइर्येहे तरधातो
अन्याइश् दामौन् । अजेततु ते वयो यतु ते अस्ति स्प॑तो-मइन्यओम् । रज्जिस्तयो
चिस्तयो मज्दघातयो अपओन्यो दअनयो वडुहयो माज्दयस्नोइश् ॥ २४ ॥

मौथहे स्प॑तहे अपओनो बरँज्यकुहहे' दातहे बीदअवहे दातहे ज़रयुओइश्
दरँषयो उपयनयो दअनयो वडुहयो माज्दयस्नोइश् ज़रज्दातोइश् मौथहे स्प॑तहे

(22) 1. West & TDA: 'मरँथैम्' 2. Geld: 'वोहूँ' (23) 1. West &
TDA: 'इन्मइने' 2. Geld: 'गओयओइतोइश्' (25) 1. West & TDA: 'मौथहे स्प॑तहे'

उषि-दरंश्च दजेनयो माङ्दयस्नोश्च वजेधीम् मौग्धहे स्पे५तहे । आस्नहे स्त्रध्नो मङ्दधातहे गओषो-सूतहे स्त्रध्नो मङ्दधातहे ॥ २५ ॥

आध्नो अहुरहे मङ्दो पुग्धहे' तव आतर्श पुग्ध अहुरहे मङ्दो मत् वीस्पजेइन्व्यो आतर्न्व्यो । गरोइश्च उषि-दरंनहे मङ्दधातहे अष-हृत्राग्धहे ॥ २६ ॥

वीस्पजेषाँम् यज्ञतनाँम् अषओनाँम् महिन्यवनाँम् गजेध्यनाँम् । अषओनाँम्' फ्रवषिनाँम् उघ्रनाँम् अइत्रिथूरनाँम् पओइर्यो-त्कजेषनाँम् फ्रवषिनाँम् नवानजिदस्तनाँम् फ्रवषिनाँम् । अओस्तो-नामनो यज्ञतहे ॥ २७ ॥

(इमं हओमं अषव.....वीस्पजेषाँम्...अओस्तो-नामनो यज्ञतहे २०-२७ इ बाह्)

हा २३

बोत्र:- आयेसे येस्ति अवहो फ्रवषयो यो पओइर्य ओक्कहर् न्माननाँम्च वीसाँम्च ज्ञ५तुनाँम्च दक्षुनाँम्च । यो अस्मनं वीधारयन् यो आपं वीधारयन् यो ज्ञाँम् वीधारयन् यो गाँम् वीधारयन् यो बरंघिष्व पुग्धे वीधारयन् पइति-वर्ते अपर-इरि५तो ॥ १ ॥

आयेसे येस्ति आफ्रवषि अहुरहे मङ्दो अमेषनाँम् स्पे५तनाँम् मत् वीस्पाव्यो अषओनिव्यो फ्रवषिव्यो यो महिन्यवनाँम् यज्ञतनाँम् । आयेसे येस्ति आफ्रवषि गयेहे मरंन्वो जरथुश्चहे स्पितामहे कवोइश्च वीस्तास्पहे इसत्-वास्त्रहे जरथु-श्चोइश्च मत् वीस्पाव्यो अषओनिव्यो फ्रवषिव्यो यो पओइर्यनाँम् त्कजेषनाँम् ॥ २ ॥

आयेसे येस्ति वीस्पय अषवने फ्रवषे के अस्ति कचित् अहो ज्ञमो पर-इरिस्ति दक्ष' नाइरिके अपरेनायूके कइनिके वास्त्र्यावरंजि उपषअति हच अस्मात् न्मानात् इज्ये५ति यो पइतिष्मरे५ति यो अइत्रिनासे५ति' वक्कहृश्च यस्नाँस्च वक्ष्नाँस्च ॥ ३ ॥

आयेसे येस्ति अषओनाँम्' फ्रवषिनाँम् उघ्रनाँम् अइत्रिथूरनाँम् पओइर्यो-त्कजेषनाँम् फ्रवषिनाँम् नवानजिदस्तनाँम् फ्रवषिनाँम् हवहे उरुनो' फ्रवषे । आयेसे येस्ति वीस्पजेइन्व्यो अषहे रतुव्यो । आयेसे येस्ति वीस्पजेइन्व्यो वक्कहुषाव्यो'

(26) 1. TDA : पुय

(27) 1. Geld : अषाउनाँम्.

HA 23

(3) 1. West & TDA : दक्षि 2. West & TDA : 'नासेरते

(4) 1. Geld :

अषाउनाँम् 2. West & TDA : वक्कहुषाव्यो.

यज्ञतजेइव्यो मइन्यओइव्यस्वा गजेध्यजेइव्यस्वा योइ हँरति यस्न्याच' वइयाच' अषात् हच यत् वहिस्तात् ॥ ४ ॥

ऋवराने मज्दयत्तो ज़रथुश्चिश् वीदजेवो अहुर-त्कजेपो हावर्नेजे अषओने अषहे रथ्वे यत्ताइच वक्ताइच इन्नओथाइच फ़सस्तयजेच । सावक्हँजे वीस्याइच अषओने अषहे रथ्वे यत्ताइच वक्ताइच इन्नओथाइच फ़सस्तयजेच ! रथ्वाम् अयर-नामूच अस्न्यनामूच माह्ननामूच याइर्यनामूच सरधनामूच यत्ताइच वक्ताइच इन्नओ-थाइच फ़सस्तयजेच ।

ज्ञोतु:- यथा अहू वह्यो ज्ञओता फ़ा मे म्रूते ।

रास्वी:- यथा अहू वह्यो यो ज्ञओता फ़ा मे म्रूते ।

ज्ञोतु:- अथा रतुश्च अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वो म्रओतु ॥ ५ ॥

हा २४

ज्ञोतु उ रास्वी:-

अहुराइ मज्दाइ हओमो आवजेधयमहि ।

ज्ञोतु:- इमो हओमोस्व म्यज्दास्व ज्ञओथास्व वरस्मच अषय फ़स्तर्तेम् गौम्च हुधोक्हम् इमोम्चा गौम् जीव्योम् अषय उज्दातोम् इमोम्चा उर्वरोम् हधानजे-पताम् अषय उज्दातोम् ॥ १ ॥

अइव्यो वहुहिव्यो इमो ज्ञओथाो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानजे-पतवइतीश् अषय उज्दातो अइव्यो वहुहिव्यो अपम्च हओम्योम् अस्मनच हावन अयक्हजेनच हावन ॥ २ ॥

इमोम्चा उर्वरोम् वरस्मनीम् जघ्मूषीम् रतुफ़ितीम् मरंभेम्च वरंजीम्च' दजेनयो वक्हुयो माज्दयस्नोइश् गाथनामूच स्रओथेम् जघ्मूषीम्च अषओनो अषहे रथ्वो रतुफ़ितीम् इमो अजेस्मोस्व वओइधीम्च तव आथो अहुरहे मज्दाो पुथ वीस्पच वोहू' मज्दघात अष-चिथ पइरिच ददेमहि आच वजेधयमहि ॥ ३ ॥

3. West & TDA: यस्न्याइच वक्ताइच.

HE 24

(3) 1. West & TDA: वरंभेम्च 2. Geld: वोहु.

आजत्र दीश आवजेधयमहि अहुराश्च मज्झाश्च स्रजोपाश्च अश्याश्च
अमेषजेइव्यस्व स्पे० तजेइव्यो अपओनोम्व' फ्रवपिन्व्यो अपओनोम्व' उवोइव्यो
आभजेच अहुरहे मज्झादो रथ्रजेच वरंज्जते वीस्पयो सौचत्रच अपओनो स्तोइश्च
यत्नाश्च वत्ताश्च इनओध्राश्च फ्रसस्तयजेच ॥ ४ ॥

आजत्र दीश आवजेधयमहि जरथुइग्रहे स्पितामहे अपओनो फ्रवपैजे यत्नाश्च
वत्ताश्च इनओध्राश्च फ्रसस्तयजेच अक्हुयओश्च अप-चिनक्हुो मत्र वीस्पान्यो
अपओनिन्व्यो फ्रवपिन्व्यो यो इरीरिथुषोम्व अपओनोम्व योस्व ज्व० तौम्व अपओनोम्व
योस्व नरोम्व अज्ञातनोम्व फ्रवो-चरंथोम्व सओइय० तौम्व' ॥ ५ ॥

इमो हओमोस्व म्यज्दास्व ज्ञओध्रोस्व वरंस्मच अपय फ्रस्तरंतेम्व गौम्वच
हुधोक्हुम्व इमोम्वचा गौम्व जीव्योम्व अपय उज्जातोम्व इमोम्वचा उर्वरोम्व हधानजे-
पतोम्व अपय उज्जातोम्व ॥ ६ ॥

अइव्यो वहुहिन्व्यो इमो ज्ञओध्रो हओमवइतीश्च गओमवइतीश्च हघ्ननजे-
पतवइतीश्च अपय उज्जातो अइव्यो वहुहिन्व्यो अपम्वच हओम्योम्व अस्मनच हावन
अयक्हुजेनच हावन ॥ ७ ॥

इमोम्वचा उर्वरोम्व वरंस्मनीम्व जघ्मूषीम्वच रतुफ्रितीम्व मरंथेम्वच वरंजीम्वच'
दजेनयो वक्हुयो माज्दयस्नोइश्च गाथनोम्वच स्रजोथेम्व जघ्मूषीम्वच अपओनो
अवहे रथ्रो रतुफ्रितीम्व इमो अजेस्मोस्व वओइधीम्वच तव आध्रो अहुरहे मज्झादो
पुथ्र वीस्पच वोहु' मज्झात अप-चिथ्र पइरिच ददेमहि आच वजेधयमहि ॥ ८ ॥

आजत्र दीश आवजेधयमहि अमेषजेइव्यो स्पे० तजेइव्यो हुक्खभजेइव्यो हुधान्यो
यवजेजिन्व्यो यवजेसुन्व्यो योइ वक्हुइउश्च आ मनक्हुो श्येइ० ति' योस्व उइति ॥ ९ ॥

आजत्र दीश आवजेधयमहि फ्रायेहीश्च अहे न्मानहे फ्रदथाइ अहे न्मानहे
पस्वोम्वच नरोम्वच ज्ञातनोम्वच ज्ञाद्यन्नोम्वच अपओनोम्व येइहे अजेम्व इ० ति ॥ १० ॥

आजत्र दीश आवजेधयमहि अपओनोम्व' वहुहिन्व्यो फ्रवपिन्व्यो यो
उग्रोस्व अइत्रिथुरोस्व अपओनोम्व' अवक्हुहे ॥ ११ ॥

(4) 1. West & TDA : अप्पाइ 2. Geld : अपाउनोम्व (5) 1. West
& TDA : सओप्प० तौम्व (8) 1. West & TDA : वरंजेम्व 2. Geld : वोहु
(9) 1. West & TDA : स्प० ती (11) 1. Geld : अपाउनोम्व.

आअत् दीश् आवअधयमहि दधुषो अहुरहे मज्दो रजेवतो एवरेनहुइतो'
मइर्न्यउश् मइर्न्यओयेहे अमेषनौम् स्पँतनौम् यत्ताइच वक्काइच द्वनओध्राइच
फ़सस्तयजेच ॥ १२ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि अस्न्यअइन्यो अषहे रतुन्यो । हावर्नैअ
अषओने अषहे रथ्वे यत्ताइच वक्काइच द्वनओध्राइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश्
आवअधयमहि सावक्कईजे वीस्याइच अषओने अषहे रथ्वे यत्ताइच वक्काइच द्वनओ-
ध्राइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवअधयमहि मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश्
हज़्जरो-गओषहे बजेवर-चष्मनो अओस्तो-नामनो यज़तहे रामनो एवाक्काहे यत्ताइच
वक्काइच द्वनओध्राइच फ़सस्तयजेच ॥ १३ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि रपिथिन्नाइ अषओने अषहे रथ्वे यत्ताइच
वक्काइच द्वनओध्राइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवअधयमहि फ़ादत्-प्रषवे
ज़स्तुमाइच अषओने अषहे रथ्वे यत्ताइच वक्काइच द्वनओध्राइच फ़सस्तयजेच ।
आअत् दीश् आवअधयमहि अषहे वहिस्तहे आथस्च अहुरहे मज्दो यत्ताइच वक्काइच
द्वनओध्राइच फ़सस्तयजेच ॥ १४ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि उज़येइरिनाइ अषओने अषहे रथ्वे यत्ताइच
वक्काइच द्वनओध्राइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवअधयमहि फ़ादत्-वीराइ
दत्तुमाइच अषओने अषहे रथ्वे यत्ताइच वक्काइच द्वनओध्राइच फ़सस्तयजेच ।
आअत् दीश् आवअधयमहि बर्रज़तो अहुरहे नफ़्फ़ो अपौम् अपस्च मज्दघातयो
यत्ताइच वक्काइच द्वनओध्राइच फ़सस्तयजेच ॥ १५ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि अइन्निस्त्रुथँमाइ अइविगयाइ अषओने अषहे रथ्वे
यत्ताइच वक्काइच द्वनओध्राइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवअधयमहि फ़ादत्-
वीस्पोम्-हुज्याइर्तैजे ज़रथुश्त्रोत्तमाइच अषओने अषहे रथ्वे यत्ताइच वक्काइच द्वनओ-
ध्राइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवअधयमहि अषओनौम् फ़वषिनौम् वँनौनौम्च
वीरो-वौथ्रनौम् याइर्ययोस्च हुषितोइश् अमहेच हुतास्तहे हुरओषहे बर्रधन्नेच अहुर-
घातहे वनइस्त्योस्च उपरतातो यत्ताइच वक्काइच द्वनओध्राइच फ़सस्तयजेच ॥ १६ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि उपहिनाइ अषओने अषहे रथ्वे यत्ताइच

वस्त्राद्यैश्च धनजोधाश्च क्रसस्तयजेच । आअत् दीश आवजेधयमहि वर्रज्याइ न्मान्याइच
अषओने अषहे रथ्ने यत्नाइच वस्त्राइच धनजोधाइच क्रसस्तयजेच । आअत् दीश
आवजेधयमहि सजोषहे अश्येहे अपिवतो वर्रभ्राजनो फ़ादत्त-गजेथहे रणजोश रजिस्तहे
अरस्तातश्च फ़ादत्त-गजेथयो वर्रदत्त-गजेथयो यत्नाइच वस्त्राइच धनजोधाइच
क्रसस्तयजेच ॥ १७ ॥

आअत् दीश आवजेधयमहि मास्यजेइव्यो अषहे रतुव्यो । अर्रतरं-मोक्खाइ
अषओने अषहे रथ्ने यत्नाइच वस्त्राइच धनजोधाइच क्रसस्तयजेच । आअत् दीश
आवजेधयमहि पॅरनो-मोक्खाइ वीषसथाइच अषओने अषहे रथ्ने यत्नाइच वस्त्राइच
धनजोधाइच क्रसस्तयजेच ॥ १८ ॥

आअत् दीश आवजेधयमहि याइर्यजेइव्यो अषहे रतुव्यो । मह्यो-
ज्जरमयाइ अषओने अषहे रथ्ने यत्नाइच वस्त्राइच धनजोधाइच क्रसस्तयजेच । आअत्
दीश आवजेधयमहि मह्यो-वमाइ अषओने अषहे रथ्ने यत्नाइच वस्त्राइच धनजो-
धाइच क्रसस्तयजेच । आअत् दीश आवजेधयमहि पइतिशहद्याइ अषओने अषहे
रथ्ने यत्नाइच वस्त्राइच धनजोधाइच क्रसस्तयजेच । आअत् दीश आवजेधयमहि
अयाधिमाइ फ़ाओउर्वजेइत्रिमाइ वर्णिहरस्ताइच अषओने अषहे रथ्ने यत्नाइच वस्त्राइच
धनजोधाइच क्रसस्तयजेच । आअत् दीश आवजेधयमहि मह्यो-याइर्याइ अषओने
अषहे रथ्ने यत्नाइच वस्त्राइच धनजोधाइच क्रसस्तयजेच । आअत् दीश आवजे-
धयमहि हमस्पथ्मइद्याइ अषओने अषहे रथ्ने यत्नाइच वस्त्राइच धनजोधाइच क्रसस्त-
यजेच । आअत् दीश आवजेधयमहि सर्रधजेइव्यो अषहे रतुव्यो यत्नाइच वस्त्राइच
धनजोधाइच क्रसस्तयजेच ॥ १९ ॥

आअत् दीश आवजेधयमहि वीस्पजेइव्यो अजेइव्यो रतुव्यो योइ हँरति
अषहे रतवो धयस्च थिसाँस्च नजिदस्त पइरिशहावनयो योइ हँरति अषहे यत्
बहिस्तहे मज्दो-फ़ासास्त जरथुश्चो-फ़ाओस्त यत्नाइच वस्त्राइच धनजोधाइच क्रसस्त-
यजेच ॥ २० ॥

आअत् दीश आवजेधयमहि अहुरजेइव्य मिथजेइव्य वर्रज्जरव्य अइध्यज्ज-
हजेइव्य अषवनजेइव्य स्तारोंम्च स्पॅरतो-महन्यवनोंम् दामनोंम् तिज्ज्येहेच स्तारो
'रजेइव्यो वर्रनहुइतो मोक्खाइच गजोषिभहे हुर्रच फ़ाजेतहे अउर्वत्त-अस्पहे दोइधहे

अहुरहे मज्दो मिग्रहे दक्षुणोम् दक्षुपतोइश् यत्नाइच वस्नाइच ध्नओध्राइच फ़सस्त-
यजेच । आअत् दीश् आवअधयमहि (रोश्) अहुरहे मज्दो रजेवतो एवरनकुहो
यत्नाइच वस्नाइच ध्नओध्राइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवअधयमहि (माइ)
अषओनोम् फ़वणिनोम् यत्नाइच वस्नाइच ध्नओध्राइच फ़सस्तयजेच ॥ २१ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि तव आधो अहुरहे मज्दो पुध मत् वीस्पे-
इव्यो आतैरव्यो यत्नाइच वस्नाइच ध्नओध्राइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश्
आवअधयमहि अइव्यो वहुहिब्यो वीस्पनाम्च अपोम् मज्दधातनाम् वीस्पनाम्च
उर्वरनाम् मज्दधातनाम् यत्नाइच वस्नाइच ध्नओध्राइच फ़सस्तयजेच ॥ २२ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि माग्रहे स्पे^५हो अषओनो वरैज्यरुहै दातहे
वीदजेवहे दातहे जरथुश्त्रोइश् दरंघयो उपयनयो दजेनयो वहुयो माग्दयत्तोइश्
यत्नाइच वस्नाइच ध्नओध्राइच फ़सस्तयजेच ॥ २३ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि गरोइश् उषि-दरंवे मज्दधातहे अष-एवाग्रहे
वीस्पेष्णाम्च गइरिनाम् अष-एवाग्रनाम् पोउरु-एवाग्रनाम् मज्दधातनाम् कावयेहेच
एवरनकुहो मज्दधातहे अएवरतहेच एवरनकुहो मज्दधातहे यत्नाइच वस्नाइच ध्नओ-
ध्राइच फ़सस्तयजेच । आअत् दीश् आवअधयमहि अषोइश् वहुयो चिस्तोइश्
वहुयो अरैथे वहुयो रसांस्तातो वहुयो एवरनकुहो सवकुहो मज्दधातहे
यत्नाइच वस्नाइच ध्नओध्राइच फ़सस्तयजेच ॥ २४ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि दक्षयो वहुयो आफ़ितोइश् दक्षहेच नर्श
अषओनो उग्रहेच तस्महे दामोइश् उपमनहे यज्ञतहे यत्नाइच वस्नाइच ध्नओध्राइच
फ़सस्तयजेच ॥ २५ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि ओक्कहोम् असक्कहोम्च षोइग्रनाम्च गजो-
यओइतिनाम्च मजेथननाम्च अबो-एवरननाम्च अपोम्च ज़ेमांम्च उर्वरनाम्च
अक्कहोस्च ज़ेमो अवक्कहेच अणो वातहेच अषओनो सौम् मोक्कहो इरो अनग्रनाम्
रओचक्कहोम् एवधातनाम् वीस्पनाम्च स्पे^५तहे मइन्यैउश् दामनाम् अषओनोम्
अषओनिनाम्च अषहे रथ्रौम् यत्नाइच वस्नाइच ध्नओध्राइच फ़सस्तयजेच ॥ २६ ॥

कोत्त उ रास्ती:-

आअत् दीश् आवअधयमहि रथ्रौ वरैज्यतो चो अषहे । रथ्रौम् अवर-

नौष्य अस्त्वनौष्य मास्वनौष्य याइर्षनौष्य सरैषनौष्य चोह हँति अपहे रतवो
हाचनोइश् रथ्वो यत्ताइच वत्ताइच ह्नओथाइच फ़सस्तयजेच ॥ २७ ॥

मीनो नावर इन्मम्

आज्ज दीश आवजेधयमहि अहुरहे मज्जदो रजेवतो एवरैनकुहतो अमेषनौष्य
स्वैरतनौष्य मिथहे वोउरु-गओयओइतोइश् रामनस्व एत्ताह्वे ॥ २८ ॥

ह्वर-अजेतहे अमेषहे रजेवहे अउर्वत-अस्पहे । वयओश् उपरो-कइर्येहे
तरघातो अन्याइश् दामौन् । अजेतत् ते वयो यत् ते अस्ति स्पैरतो-मइन्यओम् ।
रजिस्तयो चिस्तयो मज्जधातयो अषओन्यो दजेनयो वक्कुयो माज्जय-
स्त्रोइश् ॥ २९ ॥

मौथहे स्पैरतहे अषओनो वरैर्यकुहहे दातहे वीदजेवहे दातहे ज़रथुओइश्
दरैषयो उपयनयो दजेनयो वक्कुयो माज्जयस्त्रोइश् ज़रज्जातोइश् मौथहे स्पैरतहे
उषि-दरैथम् दजेनयो माज्जयस्त्रोइश् वजेघीम् मौथहे स्पैरतहे । आत्तहे स्त्रथ्वो
मज्जधातहे गओषो-सूतहे स्त्रथ्वो मज्जधातहे ॥ ३० ॥

आथो अहुरहे मज्जदो पुथहे' तव आतर्ष पुथ अहुरहे मज्जदो मत्त वीस्पजे-
इन्यो आतैरैन्यो । गरोइश् उषि-देरैनहे मज्जधातहे अष-एत्ताथहे ॥ ३१ ॥

वीस्पजेषौम् यज्जतनौम् अषओनौम् मइन्यवनौम् गजेध्यनौम् । अषओनौम्
फ़वषिनौम् उघ्ननौम् अइन्निथूरनौम् पओइर्यो-त्कअषनौम् फ़वषिनौम् नवानज्जिदस्तनौम्
फ़वषिनौम् ह्नओथा यत्ताइच वत्ताइच ह्नओथाइच फ़सस्तयजेच ॥ ३२ ॥

आज्ज दीश आवजेधयमहि अषओनौम्' फ़वषिनौम् उघ्ननौम् अइन्निथूरनौम्
पओइर्यो-त्कअषनौम् फ़वषिनौम् नवानज्जिदस्तनौम् फ़वषिनौम् हवहे उरुनो फ़वषेजे
यत्ताइच वत्ताइच ह्नओथाइच फ़सस्तयजेच ॥ ३३ ॥

आज्ज दीश आवजेधयमहि वीस्पजेइन्यो अपहे रतुग्यो यत्ताइच वत्ताइच
ह्नओथाइच फ़सस्तयजेच । आज्ज दीश आवजेधयमहि वीस्पजेइन्यो वक्कुघाव्यो'
यज्जतजेइन्यो मइन्यओइन्यस्वा गजेध्यजेइन्यस्वा योह हँति यस्न्याच वक्कुयाच
अषात्त हच यत् वहिस्तात् ॥ ३४ ॥

हा २५

कोत् उ रास्पी:-

अमेषा स्पेता हुक्षथा हुधोक्हो यज्ञमइदे । इमेम् हजोमेम् अषय उज्दातेम् यज्ञमइदे । इमोम्चा गौम् जीव्याम् अषय उज्दातोम् यज्ञमइदे । इमोम्चा उर्वरोम् हधानजेपतोम् अषय उज्दातोम् यज्ञमइदे ॥ १ ॥

अइव्यो वहुहिब्यो इमो ज्ञओभो हजोमवइतीश गजोमवइतीश हधानजे-
पतवइतीश अषय उज्दातो यज्ञमइदे । अइव्यो वहुहिब्यो अषेम्च हजोम्बोम्च
यज्ञमइदे । अस्मनच हावन यज्ञमइदे । अयक्हजेनच हक्कन यज्ञमइदे ॥ २ ॥

इमोम्चा उर्वरोम् बरेस्मनीम् जध्मूषीम्च स्त्रुफ्रितीम् मरेभेम्च चङ्गीम्च
दजेनयो वहुयाो माज्दयस्नोइश गायनोम्च स्रओभेम् जध्मूषीम्च अषओनो
अषहे रथ्नो रतुफ्रितीम् इमो अजेस्मोस्च बओइधीम्च यज्ञमइदे । तव आओ अहुरो
मज्दो पुथ वीस्पच वोह मज्दघात अष-चिथ यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

मीनो नावर् इन्मन्

अहुरेम् मज्दांम् रजेवत्तम् एवरनकुहत्तम् यज्ञमइदे । अमेषा स्पेता
हुक्षथा हुधोक्हो यज्ञमइदे । मिथेम् वोउरु-गओयओइतीम् यज्ञमइदे । राम एवासेम्
यज्ञमइदे । हुरेक्खजेतेम् अमेषेम् रजेम् अउर्वत-अस्पेम् यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

वजेम् अषवनेम् यज्ञमइदे वजेम् उपरो-कइरीम् यज्ञमइदे तरघातेम्
अन्याइश दामोन् । अजेतत् ते वयो यज्ञमइदे यत् ते अस्ति स्पेतो-मइन्यओम् ।
रजिस्तांम् चिस्तांम् मज्दघातोम् अषओनीम् यज्ञमइदे । दजेनोम् वहुहीम् माज्द-
यस्नीम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

मौथेम् स्पेत्तम् अक्खवरनक्खेम् यज्ञमइदे । दातेम् वीदोयूम् यज्ञमइदे ।
दातेम् जरथुश्रि यज्ञमइदे । दर्रघोम् उपयनोम् यज्ञमइदे । दजेनोम् वहुहीम् माज्द-
यस्नीम् यज्ञमइदे । जरक्काइतीम् मौथेम् स्पेत्तम् यज्ञमइदे । उपि-दर्रघेम् दजेनोम्
माज्दयस्नीम् यज्ञमइदे । वजेधीम् मौथेम् स्पेत्तम् यज्ञमइदे । आस्नेम् क्तत् मज्द-
घातेम् यज्ञमइदे । गओषो-सूतेम् क्तत् मज्दघातेम् यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

Hs 25

(4) 1. West & TDA: एवरनकुहत्तम्

(6) 1. West & TDA: अक्ख-

आर्त्रेम्' अहुरहे मज्दो पुत्रेम् यज्ञमइदे । आर्त्रेम् आर्त्रेम्' अहुरहे मज्दो
पुत्रेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । वीस्पे आतरो यज्ञमइदे । गइरीम् उषि-दरनेम्
मज्दचातेम् अप-स्वार्त्रेम् यज्ञतेम् यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

वीस्पेम्च अपवनेम् मइन्यओम् यज्ञतेम् यज्ञमइदे । वीस्पेम्च अपवनेम्
गजेयीम् यज्ञतेम् यज्ञमइदे ॥ ८ ॥

हा २६

जोहः -

अपओनौम्' बहुहीश् स्रारो स्पेतातो ऋवषयो स्तओमि ज्ञयेमि उप्रयेमि ।
यज्ञमइदे न्मान्यो वीस्यो ज्ञेतुमातो दस्थुमातो ज्ञरथुश्चोतेमातो ॥ १ ॥

वीस्पेनौम्च ओह्मां पओइर्यनौम् ऋवषिनौम् इव यज्ञमइदे ऋवषीम्
अवौम् यौम् अहुरहे मज्दो मज्जिस्तांम्च बहिस्तांम्च स्रजेस्तांम्च स्रओज्दिस्तांम्च
स्रथिस्तांम्च हुक्रेस्तांम्च अषात् अपनोतेमांम्च ॥ २ ॥

अपओनौम्' बहुहीश् स्रारो स्पेतातो ऋवषयो यज्ञमइदे ।

यो अमेषनौम् स्पेतनौम्

स्रजेतनौम् वेरंजि-दोइथनौम्

वेरंजतांम् अइन्यामनौम्

तस्मनौम् आहूइर्यनौम्

योइ अइथ्यजहो अपवनो ॥ ३ ॥

पओइर्यनौम् त्कअेषनौम् पओइर्यनौम् सास्नो-गूषांम् इव अपओनौम्
अपओनिनौम्च अहूम्च दजेनौम्च वओधस्व उर्वानेम्च ऋवषीम्च यज्ञमइदे योइ
अषाइ वओनरं । गैउश् हुधोहो उर्वानेम् यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

योइ अषाइ वओनरं गयेहे मरंथ्नो अपओनो ऋवषीम् यज्ञमइदे । ज्ञरथुश्चोहे
स्पितामहे इव अपओनो अषीम्च ऋवषीम्च यज्ञमइदे । कवोइश् वीस्तास्पहे अपओनो
ऋवषीम् यज्ञमइदे । इसत्-वास्त्रहे ज्ञरथुश्चोइश् अपओनो ऋवषीम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

(7) 1. West & TDA : आतरेम्.

Hā 26

(1) 1. Geld : अषाडनौम् 2. Geld : दाक्ष्युमातो

(3) 1. Geld : अषाडनौम्.

नवानिद्विदन्तनाम् इध अषओनाम् अषओनिनाम्च अहम्च दजेनाम्च
बओधस्व उर्वानिम्च ऋवषीम्च यज्ञमइदे योइ अषाइ वओनरं मत् वीस्याव्यो अष-
ओनिव्यो ऋवषिव्यो

यो इरीरिथुषाम् अषओनाम्
योस्व ज्व० ताम् अषओनाम्
योस्व नराम् अज्ञातनाम्
ऋषो-चरंध्राम् सओश्य० ताम् ॥ ६ ॥

इध इरिस्तनाम् उर्वानो यज्ञमइदे यो अषओनाम् ऋवषयो । वीस्पनाम्
अह्य न्माने नवानिद्विदन्तनाम् पर-इरिस्तनाम् अजेधपइतिनाम् अजेधयज्मिन् नराम्
नाइरिनाम् इध अषओनाम् अषओनिनाम् ऋवषयो यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

वीस्पनाम् अजेधपइतिनाम् अषओनाम् ऋवषयो यज्ञमइदे । वीस्पनाम्
अजेधयज्मिन् अषओनाम् ऋवषयो यज्ञमइदे । वीस्पनाम् नराम् अषओनाम् ऋवषयो
यज्ञमइदे । वीस्पनाम् नाइरिनाम् अषओनिनाम् ऋवषयो यज्ञमइदे ॥ ८ ॥

वीस्पनाम् अपरैनायूकनाम् दहो-कैरतनाम् अषओनाम् ऋवषयो यज्ञमइदे ।
आदह्युनाम्च अषओनाम् ऋवषयो यज्ञमइदे । उज्दाह्युनाम्च अषओनाम् ऋवषयो
यज्ञमइदे ॥ ९ ॥

नराम्च अषओनाम् ऋवषयो यज्ञमइदे । नाइरिनाम्च अषओनिनाम्
ऋवषयो यज्ञमइदे । वीस्याो अषओनाम् वहुहीश सराो स्प० ताो ऋवषयो यज्ञमइदे
यो हच गयात् मरध्नत् आ-सओश्य० तात् वरध्नत् ॥ १० ॥

ज्ञात् उ रासीः-

वीस्याो ऋवषयो अषओनाम्' यज्ञमइदे । इरिस्तनाम् उर्वानो यज्ञमइदे यो
अषओनाम् ऋवषयो ॥

येह्ये हाताम् आअत् येस्ने पइती वहो
मज्दो अहुरो वओथा अषात् हचा
योह्योमचा तौस्वा तोस्वा यज्ञमइदे ॥

रास्तीः- यथा अह् वर्यो यो क्जोता फा मे मूते ।

कोर- यथा रतुश् अपात्रचीत् हच फा अपव वीष्वातो म्रजोत् ॥ ११ ॥

हा २७

कोर उ रास्तीः-

अजेतत् दिम् वीस्पनाम् मज्जित्तम् दग्धाह् अह्मच रतुम्च यिम् अहुरम्
मज्दाम् । 'त्वथाह् अक्करहे महर्न्येउश् ह्वतो । त्वथाह् अजेष्महे स्वी-द्रओश् । त्वथाह्
माज्जन्यनाम् दजेवनाम् । त्वथाह् वीस्पनाम् दजेवनाम् वरर्न्यनाम्च ह्वताम् ॥ १ ॥

[§ शिकस्त गना-मह्यो बर् आहमन् लैऑनत् सद-हङ्गार् बाह्]

फ्रदथाह् अहुरहे मज्दो रजेवतो स्वरर्नहुहतो' फ्रदथाह् अमेषनाम् स्पॅस्तनाम्
फ्रदथाह् तिश्न्येहे स्तारो रजेवतो स्वरर्नहुहतो' फ्रदथाह् नर्श् अवओनो फ्रदथाह्
वीस्पनाम् स्पॅतहे महर्न्येउश् दामनाम् अवओनाम् ॥ २ ॥

यथा अह् वर्यो अथा रतुश् अपात्रचीत् हचा ।

वक्कहेउश् दग्दा मनक्को श्यओथननाम् अक्कहेउश् मज्दाह् ।

क्लधेम्चा अहुराह् आ यिम् त्रिगुन्यो ददत् वास्तारम् ॥३॥ († चिहाह् बाह्)

Ha 27

(1) *At this stage, the कोर strikes the mortar filled with the Haoma juice with the pestle on the East side, on the South, on the West and on the North, chanting (1) कथाह् अक्करहे महर्न्येउश् ह्वतो (2) कथाह् अजेष्महे स्वी-द्रओश् (3) कथाह् माज्जन्यनाम् दजेवनाम् and (4) कथाह् वीस्पनाम् दजेवनाम् वरर्न्यनाम्च ह्वताम् respectively. This action is meant to exorcize evil influences, such as anger, lust etc. from the sacramental juice prepared. 1. Geld: स्वीम्-द्रओश्.

§ The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bāz). (2) 1. West & TDA: स्वरर्नहुहतो.

(3) † During the recital of the first three *Ahunavars*, the कोर crushes the Haoma twigs with his pestle; and during the recital of the last one, he rings tolling sounds against the side of the mortar. The same procedure is adopted with regard to stanzas 4 and 5, when the first three recitals of the text are accompanied by crushing the Haoma twigs and the last recital is accompanied by ringing sounds like those of a bell.

मज्झा अत्र मोहं वहिस्ता । स्रवोस्वा इयजोवनाचा वओचा ।

ता तू वोहू मनक्का । अवाचा इयुदंस् स्तुतो ।

क्रमाका क्षुधा अहुरा । क्रैर्यैम्' वत्ता इश्यैम्' दतो अहम् ॥४॥ (१ विहाइ नाइ)

आ अश्यैमा इश्यो' रक्कधाइ ज९तू ।

नैरैव्यस्वा नाइरिब्यस्वा ज़रयुक्काइ ।

वक्कहैउक्क रक्कधाइ मनक्को । या दजेना वइरीम्' हनात्त मीज्जैम्' ।

अवक्का यासा अपीम् । यौम्' इश्यौम्' अहुरो मसता मज्झातो ॥ (१ विहाइ नाइ)

अपेम् वोहू° (१ नाइ) ॥ ५ ॥

हओम पइरि-हरैश्ये९ते' मज्झा क्षुधा अण९रतवो । वक्कहुक्क ऋओपो यो
अपहे हचइते मौज्जरय हैच इव योइय्जा अस्तु ॥ ६ ॥

हुमय उपक्कहो चीष्मइदे अहुनहे वइर्येहे अपय ऋतूतहे हावनयोस्व
अपय ऋतूतयो अर्तुष्मनौम्'चा' वचौम् । अथा ज्ञी नै हुमायोतर' अक्कहन् ॥

यथा अहू वइर्यो अथा रतुक्क अवात्तचीत्त हचा° ॥ ७ ॥ (१ विहाइ नाइ)

यै सैविस्तो अहुरो । मज्झातोस्वा आर्मइतिश्चा ।

अपेम्'चा फ़ादत्त-गअथेम् । मनस्वा वोहू क्षुधेम्'चा ।

स्रओता मोहं मँरज्झाता मोह । आदाइ कक्काइचीत्त पइती ॥८॥ (१ नाइ)

उस् मोह उज्जारैप्वा अहुरा । आर्मइती तँवीपीम्' दस्वा ।

स्यैनिस्ता मइन्यू मज्झा । वक्कहुया ज़वो आदा ।

अवा इज्जो अँमवत्त । वोहू मनक्का प्रसँरतुम्' ॥ ९ ॥

रक्कधाइ वोउरु-चवाने । दोइपी मोह या वै अविप्प ।

ता क्षुधक्का अहुरा । या वक्कहैउक्क अपिक्क मनक्को ।

फ़ो स्यै९ता आर्मइते । अवा दजेनो फ़दय्जया ॥ १० ॥

अत्त रातौम्' ज़रयुक्को । तन्वस्वीत्त इवइयो उस्तनेम्' ।

ददाइती पउर्वतातेम्' । मनक्कहस्वा वक्कहैउक्क मज्झाइ' ।

(4) 1. West & TDA : ऋयैम्. (5) 1. West & TDA : इयो 2. West & TDA : इश्यौम् (6) 1. West & TDA : 'हरैश्येते (7) 1. West & TDA : अर्तुष्मनौम्'चा 2. West & TDA : हुमायोतर (9) 1. Geld : प्रँरय्जय; West & TDA : प्रँसरय्जय (11) 1. West & TDA : मज्झा.

इषओषनस्मा अषाई याचा । उत्पत्त्याचा सॅरओषम् अर्थम्चा ॥

अषम् वोहू° ॥ ११ ॥ (सॅ बाह्)

फ़वराने मज्दयत्तो ज़रयुश्चिश् वीदओवो अहुर-त्कओषो । हावर्नैअे अषओने
अषहे रथ्वे यत्नाइच वस्माइच क्ष्मनओथाइच फ़सस्तयअेच । सावक्हैअे वीस्याइच
अषओने अषहे रथ्वे यत्नाइच वस्माइच क्ष्मनओथाइच फ़सस्तयअेच । रथ्व्नाँम् अयर-
नाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सरधनाँम्च यत्नाइच वस्माइच क्ष्मनओ-
थाइच फ़सस्तयअेच ॥ १२ ॥

जोत्र:- यथा अहू वइर्यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते ।

जोत्र:- अथा रतुश्च अषातृचीतृ हच फ़ा अषय वीध्वो म्रओतू* ॥ १३ ॥

2. West & TDA : अषा.

(13) * West & Geld conclude this chapter by adding यथा अहू वइर्यो°,
अषम् वोहू°, अहुर्नैम् वइरीम् यज़मइवे । अषम् वइर्येत्तम् लओर्येत्तम् अर्मेष्म् स्पैर्येत्तम् यज़मइवे and
वेइर्ये वस्माँम्° as stanzas 13-15 instead of the triple antiphonal formula as given
in TDA and other Mss

अहुनवइति गाथा

हा २८

जोत उ रास्ती:-

यानीम् मनो यानीम् वचो यानीम् इयओथ्नेम्' अपओनो जरयुइये ।

फ़ेरा' अमेषा स्पेता गाथो गैउर्वाइन्' ।

नेमो वै गाथो अपओनीश् ॥ ० ॥

अद्या यासा नेमइहा । उस्तानजस्तो रफ़ेधइहा ।

मइन्थैउश्' मज्दा' पओउर्वीम्' । स्पेता' अषा बीस्पेग् इयओथना' ।

वइहैउश्' खतुम् मनइहो । या ह्नेवीषा' गैउश्चा उर्वानिम् ॥ १ ॥ (३ पाइ)

जोत:-

यै वो मज्दा अहुरा । पइरी-जसाइ' वोहू मनइहा ।

मइव्यो दावोइ अहो । अस्त्वतस्चा हातृचा मनइहो ३

आयसा अषात् हचा । याइश् रपेत्तो' दइदीत् स्वाथे' ॥ २ ॥

यै वो अषा उप्रयानी । मनस्चा वोहू अपओउर्वीम् ।

मज्दा'म्चा अहुरेम् यओइव्यो । क्षथे'म्चा अघ्जओन्वअम्' ।

वरदइती आर्मइतिश् । आ मोइ रफ़ेधाइ ज्वे'ग् जसता ॥ ३ ॥

यै उर्वानिम्' मै' गइरे' । वोहू ददे हथा मनइहा ।

अषीश्चा इयओथननाम् । बीदुश् मज्दो अहुरा ।

यवत् इसाइ तवाचा । अवत् रसाइ अजेवे' अपद्या ॥ ४ ॥

GĀTHĀ AHUNAVAITI

Hā 28

The seven chapters 28-34 compose the first Gāthā, called Ahunavaiti.

(0) 1. Geld-Mas : इयओथनेम् 2. West, Sp, TDA : फ़ा 3. West & TDA : गैउर्वानि (1) 1. Geld, West, TDA : मन्थैउश् 2. West, Sp, TDA : मज्दा' 3. Geld : पोउर्वीम् 4. West, Sp, Mills, TDA : इयओथना 5. West, Sp, TDA : ह्नेवीषा (2) 1. West, Sp, Mills, TDA : पइरी' 2. Geld : रपेत्तो 3. West & TDA : ज्वाथे' (3) 1. West & TDA : अपओउर्वीम् (4) 1. West, Sp, TDA : उर्वीम् 2. West & TDA : गइरे' 3. West & TDA : अजेवे'.

अषा कर्तुं ध्या दरेसानी । मनस्वा वोहू वजेदेन्नो ।
गातुम्वा अहुराह । सैवीस्ताह सैरओषेम् मज्झदाह ।
अना मोंधा मज्झिस्तेम् । वाउरोहमहदी क्खप्पत्ता हिज्वा ॥ ५ ॥

वोहू गइदी मनक्काहा । दाइदी अषा दातो दरंगायु ।
अरेप्पाइश् तू उक्काइश् मज्झदा । ज्जरयुइत्राह अओजोक्कहत्तु रफेन्नो ।
अक्काइय्याचा अहुरा । या दइविष्वतो इओषो तउर्वयामा ॥ ६ ॥

दाइदी अषा तौम् अषीम् । वक्कहँउश् आयसा मनक्कहो ।
दाइदी तू आर्मइते । वीस्तास्याह ईषेम् मइय्याचा ।
दातोस्तु मज्झदा क्षयाचा । या वै मोंधा सैवीम् आरादो ॥ ७ ॥

वहिस्तेम् ध्या वहिस्ता । येम् अषा वहिस्ता हज्जओषेम् ।
अहुरेम् यासा वाउनुश् । नरोह फेरपओइत्राह मइय्याचा ।
यजेइय्यस्वा ईत्तु रोक्कहहोइ । वीस्याह यवे वक्कहँउश् मनक्कहो ॥ ८ ॥

अनाइश् वातो नोइत्तु अहुरा । मज्झदा अषेम्वा यानाइश् ज्जरनजेमा ।
मनस्वा क्खत्तु वहिस्तेम् । योइ वै योइयमा दसेमे स्तुताम् ।
यूज्जेम् ज्जेवीस्त्योक्कहो । ईषो क्षय्येम्वा सवक्कहोम् ॥ ९ ॥

अत्तु येऽग् अषाअत्तुचा वोइस्ता । वक्कहँउश्चा दायेऽग् मनक्कहो ।
अरेत्थेऽग् मज्झदा अहुरा । अजेइय्यो पेरना आक्काइश् कामेम् ।
अत्तु वै इम्मइय्या अक्खना । वजेदा ख्वरइय्या वइऽत्या सवो ॥ १० ॥

- (5) 1. West, Sp, TDA : वजेदिन्नो; Mills : वजेदेमनो 2. West, Mills, TDA : सैविस्ताह; Sp : सैविस्ताह 3. West, Sp, TDA : क्खओषेम् (6) 1. Geld : अओजोक्कहत्तु 2. West & TDA : दक्कहो; Sp : दक्कहो (7) 1. West & TDA : आर्मइती 2. West, Sp, TDA : अजेपेम् 3. West & TDA : सैवीमा रादो; Mills : सैवीमेमा रादो (8) 1. West : यीम् 2. West, Sp, Mills, TDA : ज्जेपओइत्राह 3. West & TDA : रोक्कहोइहो; Sp : रोक्कहोइ 4. West & TDA : यवे; Sp : यजेवे (9) 1. West & TDA : अहुर 2. Mills : योइयिमा 3. West & TDA : दसेमे 4. West, Sp, TDA : यूज्जेम् 5. West, Sp, TDA : ज्जेवीस्त्योक्कहो 6. West, Sp, Mills, TDA : अजेवो 7. Geld-Mas : सवक्कहोम् (10) 1. Sp : दयेऽग् 2. West & TDA : इम्मइय्या.

यै आइश् अषेम् निपोद्धे । मनस्चा वोह वबजेताइते ।
 त्वेम् मज्झा अहुरा । फो मा सीषा थ्वात्ता वओचइहे ।
 मइन्वेउश् हचा थ्वा अँओओइहा । याइश् आ अइहुश् पओउइषो ववत्त ॥ ११ ॥

कोट्ट व रास्पी:-

अस्मा यासा .... गैउश्चा उर्वानिम् ॥ (३ वाइ)
 यथा अहू वइयो अथा रतुश् अषात्तुषीत् हचा ।
 वइहेउश् दज्झा मनइहो इयओथननोम् अइहेउश् मज्झाइ ।
 क्षथेम्चा अहुराइ आ यिम् त्रिगुण्यो ददत्त वास्तारम् ॥ (चिह्नाइ वाइ)
 अषेम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती
 उस्ता अस्ती उस्ता अस्माइ
 छात्त अषाइ वहिश्ताइ अषेम् ॥ (४ वाइ)
 अस्मासोम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥
 येव्हे हातोम् आअत्त येस्ते पइती वइहो ।
 मज्झादो अहुरो वओथा अषात्त हचा ।
 योइहोम्चा तोस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ १२ ॥

हा २९

कोट्ट:-

इमइन्या गैउश् उर्वा गेरँज्झा । कस्माइ मा थ्वारोज्झम् कै मा तषत्त ।
 आ मा अओषेमो हज्जस्चा रँमो । आहिषाया' देरँश्चा' तँषिश्चा' ।
 नोइत्त मोइ वास्सा इमत्त अन्यो । अथा मोइ सोस्ता वोहू वास्स्या ॥ १ ॥
 अदा तथा गैउश् परँसत्त अषेम् । कथा तोइ गवोइ रतुश्
 छात्त हीम् दाता क्षयत्तो । हदा वास्सा गओदायो थ्वाओ ।
 कैम् होइ उस्ता अहुरम् । यै द्रँवोदेवीश' अओषेमम् वादायोइत्त ॥ २ ॥

(11) 1. West & TDA: वबजेताइते. 2. West & TDA: वओचइहे 3. Geld,
 West, TDA: मन्वेउश् 4. Geld: पोउइषो; Sp: पओइषो.

Ha 29

(1) 1. West & TDA: आहुउवा; Sp: आहिषाया; Mills: गहिषा 2. West &
 TDA: देरँश्चा 3. West, Sp, TDA: तँषिश्चा (2) 1. West, Sp, TDA: द्रँवोदेवीश

अद्याह अषा नोइत् सरंजा । अद्यजेषो गवोइ पइती-अवत्त' ।
 अवजेषांम् नोइत् वीदुये' । या पवइते' आर्द्रैग् अर्ज्वोइहो ।
 हातांम् हो अओजिस्तो । यद्याह ज्वैग् जिमा कॅरदुषा ॥ ३ ॥

मज्जदो सत्वारै मइरिस्तो । या ज्जी वावॅरज्जोइ पइरी-चिथीत्त' ।
 दजेवाइश्चा मइयाइश्चा' । याचा वरंषइते' अइपी-चिथीत्त' ।
 हो वीचिरो अहुरो । अथा नै अइहत्त यथा हो वसत्त ॥ ४ ॥

अत्त वा' उस्तानाइश् अह्मा' । जस्ताइश् फ़ीनॅन्ना' अहुराह आ ।
 मै उवा गैउश्चा अज्याओ । हत्त' मज्जदौम् इइदी फ़ैरसान्यो' ।
 नोइत् अॅरज्ज्योइ' फ़ज्याइतिश् । नोइत् प्रुयैते' द्रॅगवस्स पइरी ॥ ५ ॥

अत्त अॅ वओचत्त अहुरो । मज्जदो वीद्वो वफ़ूश् व्यानया ।
 नोइत् अजेवा अहू विस्तो । नजेदा रतुश् अषात्तचीत्त हचा ।
 अत्त ज्जी थ्ना प्रुयैतजेचा । वास्स्याइचा थ्नोरेइता ततषा ॥ ६ ॥

तैम् आज्जतोइश् अहुरो । माँअैम् तषत्त अषा हज्जओषो ।
 मज्जदो गवोइ क्ष्वीदैस्सा । हो उरुषजेइन्यो स्पॅतो सास्सया' ।
 कस्ते' वोहू मनइहा । यै ई दायात्त अॅअआवा' मरंतजेइन्यो ॥ ७ ॥

अजेम् मोइ इदा विस्तो । यै नै अजेवो सास्सो गूषता ।
 ज़रथुइओ स्पितामो । हो नै मज्जदा वइती अषाइचा
 चरॅकॅरॅथा' सावयेइहे' । हत्त होइ हुदैमैम्' घाइ वल्लधइया ॥ ८ ॥

- (3) 1. West, Sp, Mills, TDA: पइति° 2. West & TDA: वीदुये
 3. West & TDA: पवइते (4) 1. West, Sp, Mills, TDA: पइरि° 2. West, Sp,
 TDA: मप्याइश्चा 3. West, Sp, TDA: वरंषइते (5) 1. West, Sp, Mills,
 TDA: वाओ 2. West, Sp, TDA: अह्माओ 3. West & TDA: फ़ैनॅन्ना 4. West &
 TDA: हत्त 5. Sp: फ़ैरसान्यो 6. West & TDA: अॅरज्ज्योइ; Sp: अॅरज्ज्यो;
 6. West & TDA: प्रुयैते (7) 1. West, Sp, TDA: सास्स्या 2. West,
 Mills, TDA: कस्ते 3. West, Sp, TDA: अॅ अॅ आ वा (8) 1. West
 & TDA: चरॅकॅरॅथा 2. West & TDA: सावयेइहे 3. West, Sp, TDA:
 हुदैमैम्.

अत्रचा गैउश् उर्वा रओस्ता । यै अनअषेम् श्रौन्मैने' रादेम् ।

वाचेम्' नैरेश असुरक्षा । यैम् आ वसेमी' ईषा-क्षथीम्' ।

कदा यवा ह्यो अकहत् । यै होइ ददत् जस्तवत् अवो ॥ ९ ॥

यूजैम्' अओइव्यो अहुरा । अओगो दाता अषा क्षथेम्' ।

अवत् बोहू मनइहा । या हुषेइतीश' रामौम्'चा दात् ।

अजैम्'चीत्' अद्या मज्दा । थ्रौम्' मैजूही' पओउर्वीम् वओदेम् ॥ १० ॥

कुदा अषेम् बोहूचा मनो । क्षथेम्'चा अत् मा मषा ।

यूजैम्' मज्दा फ्राइन्ने' । मज्जोइ' मगाइ आ पइती-ज्ञानता ।

अहुरा नू नो' अवरे' । अद्या' रातोइश् थूष्मावतौम् ॥ ११ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

अद्या यासा नैमइहा । उस्तानजस्तो रफ्रधद्या ।

मइन्यैउश् मज्दा पओउर्वीम् । स्पे'तद्या अषा वीस्वे'ग् श्यओथना ।

वइहेउश् स्त्रतुम् मनइहो । या इन्नेवीषा गैउश्चा उर्वानेम् ॥ (३ गाइ)

यथा वहू वइयो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा ।

वइहेउश् दज्दा मनइहो श्यओथननौम् अइहेउश् मज्दाइ ।

क्षथेम्'चा अहुराइ आ यिम् द्विगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥ (चिहार गाइ)

अषेम् बोहू वहिश्तेम् अस्ती

उस्ता अस्ती उस्ता अद्याइ

द्यत् अषाइ वहिश्ताइ अषेम् ॥ (सें गाइ)

इमाव्य-गैउष्-उर्वौम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥

(9) 1. West & TDA : श्रौन्मैने; Mills : श्रौन्मइने 2. West, Sp, Mills, TDA : वाचिम् 3. Sp : वसेम् 4. West, Sp, TDA : ईषा-क्षथीम्; Mills : अओषा क्षथीम्

(10) 1. West, Sp, TDA : यूजैम् 2. West, Sp, Mills, TDA : हुषेइतीश 3. West, Sp, TDA : अजैम्'चीत् 4. West, Sp, TDA : मैजूहे

(11) 1. West, Sp, TDA : यूजैम् 2. West & TDA : फ्राइन्ने 3. Sp : मज्जो 4. West & TDA : नी-नो

5. Mills : अद्याइ.

वेङ्कडे हातोंम् आअत्त वेङ्के पइती वङ्कहो ।
 मङ्कदो अङ्कुरो वङ्केचा अषात्त हचा ।
 योङ्कहोंम्चा तोंस्चा तोस्चा यङ्कमहदे ॥ १२ ॥

हा ३०

बोत्र:-

अत्त ता वङ्क्या इषेंतो । या मङ्कदाथा षात्तचीत्त वीदुषे' ।
 स्तओताचा अङ्कुराह । येस्न्याचा वङ्कहेंउश् मनङ्कहो ।
 हुमोंङ्कुरा अषा येचा । या रओवेंवीश् दरसता उवाङ्गा ॥ १ ॥
 स्तओता गेंउषाहश् बहिस्ता । अवअेनता सूचा मनङ्कहा ।
 आवरेंनो' वीचिथद्या । नरेंम् नरेंम्' त्वळ्याह तनुये' ।
 परा मङ्गे योङ्कहो । अङ्गाह नै सङ्ग्याह वओदेंतो' पइती ॥ २ ॥
 अत्त ता महन्यु पओउरुये' । या येंमा त्वफेंना' अरुवातेंम् ।
 मनहिचा वचहिचा । श्यओथनोह ही वङ्को अकेंम्चा
 ओस्चा हुदोङ्कहो । अरेंश् वीश्याता' नोइत्त दुङ्कदोङ्कहो ॥ ३ ॥
 अत्तचा षात्त ता हेंम् महन्यु । जसअेतेंम् पओउवीम् दङ्कदे' ।
 गअेम्चा अज्याइतीम्चा । यथाचा अङ्कहत्त अपेंमैम्' अङ्कहेंदुङ्क'
 अचिस्तो द्रेंगवतोंम् । अत्त अषाउने' बहिस्तेंम् मनो ॥ ४ ॥
 अयाओ मनिवाओ वरता । यें द्रेंगवओ अचिस्ता वरेंज्यो ।
 अपेंम् महन्युश् स्पेंनिस्तो । यें स्तओङ्कुरदिस्तें'ग् असेनो वस्ते' ।
 यअेचा ध्नओपेन् अङ्कुरम् । हङ्क्याहश् श्यओथनाहश् फ्रओरेंत्त मङ्कदोंम् ॥ ५ ॥

Ha 30

- (1) 1. West & TDA: वीदुषे (2) 1. West, Sp, TDA: गेंउष आङ्कुर
 2. West, Sp, TDA: आ वरें नो 3. Geld, West, Mills, TDA: नरेंम् 4. West &
 TDA: तनुये 5. Geld:-Mss: वओवचरतो and वओवचरतो (3) 1. Geld: पोङ्कहो
 2. West, Sp, TDA: स्तओङ्कुरा 3. West & TDA: वीश्याता (4) 1. West &
 TDA: वङ्के 2. West, Sp, TDA: अपेंमैम् 3. West, Geld, Mills, TDA: अङ्कहो
 4. West, Sp, TDA: अषाउने (5) 1. West & TDA: वस्ते.

अषो नोइत् अरेश वीश्याता' । दओवाचिना हात् ईश आ-देषओमा ।

फेरस्मर्नेग् उपा-जसत् । हात् वरनाता अचिश्तेम् मनो ।

अत् अओषेम् हैग्दारेता । या बाँनयन् अहम् मरतानो ॥ ६ ॥

असाइचा क्षधा जसत् । मनक्हा वोह् अषाचा ।

अत् कैर्पेम्' उतयूयितीश' । ददात् आर्मइतिश आँन्मा ।

अओषोम् तोइ आ अक्हत् । यथा अयक्हा आदानाइश् पओउरुयो' ॥७॥

अत्चा यदा अओषोम् । कओना जमइती अओनक्हाँम् ।

अत् मज्दो तइव्यो क्षथेम् । वोह् मनक्हा वोइवीदाइते' ।

अओइव्यो सस्ते' अहुरा । योइ अषाइ' दरे जस्तयो द्वजेम् ॥८॥

अत्चा तोइ वओम् रुयामा । योइ ईम् फेरपेम्' कैरनाउन्' अहम् ।

मज्दोस्चा अहुरोक्हो । आ' मोयस्सा' वरना अषाचा ।

हात् हथा मनो बवत् । यथा चिस्तिश अक्हत् मओथा ॥ ९ ॥

अदा जी' अवा द्वजो । अवो बवइती स्कंदो स्पयथद्या ।

अत् असिस्ता यओजते' । आ-हुषितोइश् वक्हँउश् मनक्हो ।

मज्दो अवष्याचा । योइ जज्जेते' वक्हाउ' सवही ॥ १० ॥

हात्' ता उवाता सवथा । या मज्दो ददात् मशयोक्हो' ।

ख्वीतिचा अँनइती हात्चा' । दरगेम्' द्रैग्वोदँव्यो रषो ।

सवचा अववयो । अत् अइपी ताइश् अक्हइती उस्ता ॥ ११ ॥

ज्ञोत् उ रास्ती:-

अद्या यासा नँमक्हा । उस्तानज्जस्तो रक्कधद्या ।

- (6) 1. West & TDA: वीश्याता 2. West & TDA: च्वात् (7) 1. West, Sp, TDA: कैर्पेम् 2. West, Sp, TDA: उतयूयितीश 3. Geld: पोउरुयो (8) 1. West & TDA: वोइवीदाइते; Geld: वोइवीदाइती 2. West, Sp, TDA: सस्ती 3. West & TDA: अषा (9) 1. West & TDA: फेरपेम्; Sp & Mills: फ़ेपेम् 2. West, Sp, TDA: कैरनाउन् 3. West & TDA: आमोयस्सा (10) 1. West & TDA: वक्हँउश् 2. West & TDA: जज्जेते; Geld & Sp: जज्जेती 3. West & TDA: वक्हाउ (11) 1. West & TDA: च्वात् 2. West & TDA: मशयोक्हो.

मङ्गलैः उक्तं मङ्गदा पञ्चोऽर्वायम् । स्प्यैः तस्मा अवा वीस्प्यैः ग् इयञ्चोपना ।
 वङ्गैः उक्तं कृतम् मनङ्गहो । या क्त्वेवीषा गैः उक्तं चा उर्वानम् ॥ (३ बा०)
 यथा अह वङ्ग्यो अथा रतुक् अषात्तुचीत् हचा ।
 वङ्गैः उक्तं दङ्गदा मनङ्गहो इयञ्चोपननाम् अङ्गैः उक्तं मङ्गदाइ ।
 ध्रुम्यं चा अहुराइ आ यिम् त्रिगुण्यो ददत् वास्तारम् ॥ (चिह्नाइ बा०)
 अपम् बोह वङ्गिस्तम् अस्ती
 उस्ता अस्ती उस्ता अस्माइ
 षात् अषाइ वङ्गिस्ताइ अपम् ॥ (सें बा०)
 अत् ता वङ्ग्यम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥
 येस्ते हातम् आअत् येस्ते पइती वङ्गहो ।
 मङ्गदो अहुरो वञ्चथा अषात् हचा ।
 योङ्गहाम् चा तौस्वा तोस्वा यज्जमइदे ॥ १२ ॥

हा ३१

जोतु :-

ता वै उर्वाता मरैः ती । अगुस्ता वचो सैङ्गहामही ।
 अजेइव्यो योइ उर्वाताइश् द्रुजो । अषद्या गञ्चथो वीमरैः चइते ।
 अत्तुचीत् अजेइव्यो वङ्गिस्ता । योइ ज्जरङ्गदो अङ्गहन् मङ्गदाइ ॥ १ ॥
 येज्जी आइश् नोइत् उर्वाने । अद्दो अङ्गी-दरैः स्ता वङ्गयो ।
 अत् वाो वीस्प्यैः ग् आयोइ । यथा रतुम् अहुरो वञ्चदा ।
 मङ्गदो अयो औसयो । या अषात् हचा ज्वामही ॥ २ ॥
 यौम् दाो मङ्ग्यू आधाचा । अषाचा चोइश् रानोइव्या क्त्वेत्तम् ।
 षात् उर्वतम् चङ्गदोङ्गहद्वयो । तत् नै मङ्गदा वीङ्गनोइ वञ्चोचा ।
 हिज्जा थ्रद्या ओङ्गहो । या ज्वैः तो वीस्प्यैः ग् वाउरया ॥ ३ ॥

Hā 31

- (1) 1. Geld: सैङ्गहामही 2. West, Sp, Mills, TDA: वी-मरैः चइते
 (2) 1. West & TDA: उर्वाने (3) 1. West & TDA: चङ्गदो 2. Sp: उर्वतम्
 3. West, Geld, TDA: चङ्गदोङ्गहद्वयो.

यदा अषम् ज्ञेवीम् । अक्कहन् मज्झादोस्वा अहुरोक्कहो ।
 अपिचा आर्मइती । वहिस्ता इषसा मनक्कहा ।
 मइन्यो क्षथम् अओजोक्कहत् । येसा वरंदा वनजेमा हुजम् ॥ ४ ॥
 'तत्त मोइ वीचिद्याइ वओचा । छत्त मोइ अषा दाता बसो ।
 वीदुये वोह मनक्कहा । मैचा दइद्याइ येसा मा अरंविश ।
 ताचीत्त मज्झा अहुरा । या नोइत्त वा अक्कहत् अक्कहइती वा ॥ ५ ॥
 अक्काइ अक्कहत् वहिस्तम् । ये मोइ वीद्वाो वओचात्त हइथीम् ।
 माँथम् यिम् हुजर्वतातो । अषसा अमरंतातस्वा ।
 मज्झाइ अवत्त क्षथम् । छत्त होइ वोह वक्केत्त मनक्कहा ॥ ६ ॥
 यस्ता मचा पओउरुयो । रओचैवीश रोइथ्वेन् ल्वाथा ।
 ह्वो ख्वा दामिश् अषम् । या दारयत्त वहिस्तम् मनो ।
 ता मज्झा मइन्नु उक्कयो । ये आ नूरम्चीत्त अहुरा हामो ॥ ७ ॥
 अत्त थ्वा मैग्ही पओउवीम् । मज्झा येज्जीम् स्तोइ मनक्कहा ।
 वक्कहँउश पतरम् मनक्कहो । छत्त थ्वा हम् चप्पइनी हैग्रवम् ।
 हइथीम् अषसा दामीम् । अक्कहँउश अहुरम् श्यओथनओष ॥ ८ ॥
 थ्वोइ अस् आर्मइतीश । थ्वे आ गँउश तषा अस् सत्तुश ।
 मइन्वँउश मज्झा अहुरा । छत्त अरुयाइ ददो पथाम् ।
 वास्त्र्यात्त वा आइते । ये वा नोइत्त अक्कहत् वास्त्र्यो ॥ ९ ॥

(4) 1. West, Geld, TDA : अओजोक्कहत् 2. West, Sp, TDA : वरंदा

(5) *During the recital of stanzas 5-10, the जोत्त, continues to crush the Haoma twigs and from the 11th, he rings out sounds as on a bell, till the conclusion of the 22nd stanza ending with अक्कहइती अस्तिश्.

1. West & TDA : च्यत्त 2. West & TDA : वीदुये (6) 1. Mills :
 अक्कहत् 2. West, Sp, Mills, TDA : वओचात्त 3. West & TDA : च्यत्त (7) 1.
 West & Geld : पोउरुयो; Sp : पओउरुयो 2. West, Sp, TDA : नूरम्चीत्त (8) 1.
 West, Sp, Mills, TDA : मैग्ही 2. Geld : पोउवीम् 3. West, Sp, TDA : वक्कह
 (9) 1. West, Sp, Mills, TDA : सत्तुश 2. Geld : मन्वँउश; West, Sp, TDA :
 मइन्नुश 3. West & TDA : आइते.

अत्र ही अथो ज्ञवरता । वाष्णीम् अक्षयम् प्रयुयं तैम्
अहुरम् अपवनेम् । वरुहं उश्च प्रैरं गहीम्' मनश्चहो
नोहत्त मज्जा अवास्थो । दवोस्विना हुमरंतोइश्च' वस्ता ॥ १० ॥

अत्र नै मज्जा पओउवीम् । गजेथोस्वा तथो दजेनोस्वा
थ्वा मनश्चहा ज्ञतुश्च । अत्र' अस्त्वं तैम् ददो उश्तनेम्
अत्र' इयओथनाचा सैह्वोस्वा' । यथा वरनेरं गु वसो दायेते' ॥ ११ ॥

अथा वार्षम् वरइती । मिथह्वचो वा अरेश्च-वचो' वा ।
वीहो वा अवीहो वा । अथा ज्ञरंदाचा' मनश्चहाचा ।
आनुश्च-इश्च आर्मइतीश्च । मइन्यु परंसाइते' यथा मजेथा ॥ १२ ॥

या कसा आवीश्या' । या वा मज्जा परंसाइते' तथा ।
यै वा कसेउश्च अजेनश्चहो । आ मज्जिस्तोम् अयमइते' वृजम् ।
ता चर्पीरं गु थिस्सा हारो । अइवी अथा अइवी वजेनही वीस्या ॥ १३ ॥

ताथ्वा परंसा अहुरा । याज्ञी आइती जैरं गहिचा ।
यो इपुदो ददेरंते' । दाभनोम् हचा अथाउनो' ।
योस्वा मज्जा द्रंवाइते' । यथा ता अह्वेन् ईरं कंरता' अत्र ॥ १४ ॥

परंसा अवत्त या मइनिश्च । यै द्रंवाइते' क्षथंम् हुनाइती
दुश्च-इयओथनाइ अहुरा । यै नोइत्त ज्योत्तम् हनरं वीनस्ती
वास्त्र्येवा अजेनश्चहो । परंउश्च वीराअत्तचा अहुज्यं तो ॥ १५ ॥

परंसा अवत्त यथा ह्यो । यै हुदात्तुश्च दंमनसा' क्षथंम्

- (10) 1. West & TDA: प्रैरं गही; Mills: प्रैरं गही 2. West, Sp, TDA: हुमरंतोइश्च (11) 1. West & TDA: च्यत्त 2. Geld, West, Sp, TDA: सैरं गहोस्वा
3. West & TDA: दाइते (12) 1. West, Sp, Mills, TDA: अरेश्चचो 2. West, Sp, TDA: वरुहं उश्च
3. West & TDA: परंसाइते (13) 1. West, Sp, TDA: आवीश्या 2. West & TDA: परंसाइते 3. West & TDA: अवमइते (14) 1. West & TDA: वरंते 2. West, Sp, TDA: अयमइते 3. West & TDA: ईरं कंरता; Sp: वरंते (15) 1. West & TDA: द्रंवाइते (16) 1. West, Sp, Mills, TDA: दंमनसा.

पौड्रप्रभा' वा. वृक्षेण्डु-वा । अथ मृदुवाह' वृक्षेण्डु-वा ।
 ध्यावौ मृदा अहुरा । मृदा हो अहुरा वा इत्योभयत्रस्तौ ॥ १६ ॥
 कतारैश्च अपवा वा । द्रव्यतो वा वरेण्यते' मृयो ।
 वीदो वीदुषे' प्रजोतु । मा जैवीदो अह्वी-देवावयत् ।
 उदी नै मृदा अहुरा । वरुहैउश' मृदस्ता मनश्चो ॥ १७ ॥
 मा चिश अतु वै द्रवतो । माथ्रौस्वा गूस्ता सास्त्रोस्वा ।
 आ ज्री दैमानेश्च वीसेम् वा । वृक्षेण्डु' वा दल्युम् वा अदात्त ।
 दुषिताचा' मरकजेचा । अथा ईश साङ्गम् वृक्षिषा ॥ १८ ॥
 गूस्ता ये मृता अपेम् । अह्वयविश' वीदो अहुरा ।
 अरेणुल्लाह वचकहोम् । वृक्षेण्डु' हिजो वसो ।
 ध्या आधा सुज्ञा मृदा । वरुहाउ वीदाता रौनयो ॥ १९ ॥
 ये आयत्त' अपवनेम् । दिवम्नेम् होइ अपरेम् वृयो' ।
 दरौगम् आयू तैमश्चो । दुश-खरैवेम् अवजेतास् वचो ।
 तैम् वा' अह्वम् द्रवतो । इयोजयनाइश स्वाइश दजेना नयेवत् ॥ २० ॥
 मृदो ददात्त अहुरो । हउर्वतो अमेस्तातस्वा ।
 वुरोइश आ अपल्याचा । स्वापइध्यात् वृक्षया सरो ।
 वरुहैउश वरुहरे' मनश्चो । ये होइ मइन्म इयोजयनाइश्चा उर्वयो ॥ २१ ॥
 चिधा ई हुदोवरे' । यथना वजेदेम्नाइ मनश्चो ।
 वोह हो वृथा अपेम् । वचकहा इयोजयनाचा हती ।
 हो तोइ मृदा अहुरा । वाजिस्तो अह्वइती अस्तिश ॥ २२ ॥

श्रोत्र उ रास्वी:-

अथा योसा नैमश्चो । उस्तानजस्तो रफेप्रभा ।

2. West, Sp, Mills, TDA: इयोजयना (17) 1. West & TDA: वरेण्यते
 2. West & TDA: वीदुषे (18) 1. West, Mills, TDA: दुषिताचा
 (19) 1. West & TDA: वृक्षिषा. 2. West, Sp, Mills, TDA: वृक्षेण्डु (20) 1.
 Mills: वरुहरे. 2. Gold: इयो 3. West, Mills, TDA: वी (22) 1. West &
 TDA: हुदोवरे.

मइन्नेउश्च मज्झा पओउवीम् । स्पेत्तस्सा अवा वीस्सेग्ग् इयओयना ।
 वक्खेउश्च त्तत्तम् मनक्खो । या इन्नेवीषा गैउश्चा उर्वानेम् ॥ (३ बाइ)
 यथा अहू वइयो अवा रतुश्च अवात्तचीत्त हचा ।
 वक्खेउश्च दज्झा मनक्खो इयओयननाम् अक्खेउश्च मज्झाइ ।
 ध्रुवेस्सचा अहुराइ आ यिम् त्रिगुण्यो ददत्त वास्तारम् ॥ (चिह्नाइ बाइ)
 अपेम् वोहू वहिस्सेम् अस्ती ।
 उस्सा अस्ती उस्सा अस्साइ ।
 छात्त अवाइ वहिस्साइ अपेम् ॥ (से बाइ)
 ता-वे-उर्वानेम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥
 येम्मे हाताम् आअत्त येस्से पइती वक्खो ।
 मज्झाओ अहुरो वजेथा अवात्त हचा ।
 योक्खेम्मा तास्सा तास्सा यज्जमइदे ॥ २३ ॥

हा ३२

जोत्त:-

अएयाचा एवजेतुश्च यासत्त । अस्सा वेर्रेजेनेम् मत्त अइर्यम्मा ।
 अस्सा दजेवा मस्सी मनोइ । अहुरस्सा उर्वानेमा मज्झाओ ।
 थ्थोइ दूताओक्खो ओक्खामा । तेग्ग् दारयो योइ वो दइविस्सेत्ती ॥ १ ॥
 अजेइण्यो मज्झाओ अहुरो । सारम्मे वोहू मनक्खहा ।
 ध्रुवात्त हचा पइती-अओत्त' । अवा हुश्च-हस्सा एवेन्वाता ।
 स्पेत्तौम् वे आम्मेइतीम् । वडुहीम् वरम्मेइदी' हा ने अक्खत्त ॥ २ ॥
 *अत्त यूश्च दजेवा वीस्सोक्खो । अक्कात्त मनक्खो स्ता धिक्खेम् ।

Hā 32

(2) 1. West, Mills, TDA: पइति-अजोत्त 2. West & TDA: वरम्मेदे;
 Mills: वरम्मेदे.

(3) *As noted in the previous chapter, the जोत्त crushes the Haoma twigs during the recital of stanzas 3-6 and rings a bell from the 7th onwards.

यस्वा वाो मश यज्ञइते' । द्रुजस्वा पहरिमतोइश्चा ।
 श्यओमौम् अइपी दइविताना । याइश् असूदम् वृम्यो इसइवे' ॥ ३ ॥
 याअत्' यूश् ता फ़मीमथा' । या मइया अचिस्ता द२तो ।
 वक्ष२ते' दअवो-जुस्ता । वक्षइउश् सीज्घमना मनइहो ।
 मज्दो अहुरा स्त्रतैउश् । नस्य२तो अषाअत्तचा ॥ ४ ॥
 ता देंबेनओता' मषीम् । हुज्यातोइश् अमैरतात्तस्वा ।
 छत्' वाो अका मनइहा । यै२ग् दअवै२ग् अकस्वा मइन्युश् ।
 अका श्यओथनैम् वचइहा । या फ़चिनस् त्रैग्व२तैम् ध्वयो ॥ ५ ॥
 पोउरु-अजेनो' अनाइता । याइश् स्त्राव्येइते' येज्जी ताइश् अथा ।
 हाता-मराने अहुरा । वहिस्ता वोइस्ता मनइहा ।
 थ्रस्त्री वै' मज्दा ध्वथोइ । अषाइचा' सैइहो' वीदौम् ॥ ६ ॥
 अअेषौम् अजेनइहौम् । नअेचीत् वीइओ अओजोइ' हाइयोया ।
 या जोया सैइइते' । याइश् स्त्रावी एवअेना अयइहा ।
 यअेषौम् तू अहुरा । इरिस्तैम्' मज्दा वओदिस्तो अही ॥ ७ ॥
 अअेषौम् अजेनइहौम् । वीवइहुषो स्त्रावी यिमस्वीत् ।
 यै मश्यै२ग्' चिइनुषो । अस्त्राकै२ग् गाउश् वगा स्त्रारैन्नो ।
 अअेषौम्चीत् आ अस्त्री । थ्रस्त्री मज्दा वीचिथोइ अइपी ॥ ८ ॥
 दुश्-सस्तिश् स्रवाो मोर२दत् । ह्यो ज्यातैउश् सैइहनाइश्' स्त्रतुम् ।
 अपो मा ईस्तीम् अपय२ता । बैरैवौम् हाइतीम् वक्षइउश् मनइहो ।
 ता उरुवा मइन्यैउश्' मस्त्रा । मज्दा अषाइचा युष्मइव्या गैरैजे' ॥ ९ ॥

- (3) 1. West & TDA : यज्ञइते 2. West & TDA : इसइवे (4) 1. Mills :
 यत्; West, Sp, Geld, TDA : यात् 2. West & TDA : फ़मे मथा; Sp : फ़स्त्री मथा
 3. West & TDA : वक्ष२ते (5) 1. West, Mills, TDA : देंबेनओता 2. West &
 TDA : ध्वत् (6) 1. West, Mills, TDA : पओउरु-अजेनो 2. Sp : स्त्राव्येइते;
 Geld : स्त्राव्येइती 3. West & TDA : वी 4. West, Sp, Mills, TDA : मअजेना
 5. West, Sp, Geld, Mills, TDA : सैइहो (7) 1. West & TDA : आओइ;
 Geld-Mss : अओजो 2. Geld, Sp, Mills : सैइइते; West & TDA : सैइइते
 3. West, Sp, TDA : बैरैवौम् (8) 1. West & TDA : मश्यै२ग् (9) 1. Geld :
 सैइइते 2. West, Sp, Geld, TDA : मन्यैउश् 3. West & TDA : गैरैजे

हो मा ना स्रवो मोरँदत् । यँ अचिस्तँम् वजेनक्हो' अओगँदा ।
 गौम् अविग्या हूरँचा । यस्चा दारँग् द्रँग्वतो ददात् ।
 यस्चा वास्सा वीवापत् । यस्चा वदरँ वोइज्जदत् अषाउने ॥ १० ॥
 तअेचीत् मा मोरँदँन्' ज्योत्तुम् । योइ द्रँग्वतो मज्झिबीश् चिकोइतँरँश् ।
 अङ्कुहीश्चा' अक्कहस्चा । अपयेइती रअेत्तेनक्हो' वजेदँम् ।
 योइ वहिस्तात् अषाउनो' । मज्जा रारँश्याँन्' मनक्हो ॥ ११ ॥
 या रोक्कहयँन् स्रवक्कहा । वहिस्तात् इयओथनात् मरँतानो ।
 अजेइव्यो मज्जदो अका म्रओत् । योइ गँउश् मोरँदँन्' उवाक्ष-उस्ती ज्योत्तुम् ।
 याइश् ग्रँहो' अषात् वरता । करपा ध्रुअँम्चा ईषनाँम् दुजँम् ॥ १२ ॥
 या ध्रुअा ग्रँहो' हीषसत् । अचिस्तया दँमाने' मनक्हो ।
 अक्कँउश् मरँत्तारो' अद्या । यजेचा मज्जा जीगँरँज्जत्' कामे ।
 ध्रुअा माँथानो दूतीम्' । यँ ईश् पात् दरँसात् अषद्या ॥ १३ ॥
 अद्या ग्रँहो' आ-होइथोइ' । नी कावयस्चीत् स्रतुश्' नी ददत् ।
 वरँचाहीचा' ऋइदिवा' । छत्' वीसँता' द्रँग्वत्तँम् अवो ।
 छत्'चा गाउश् जइद्याइ' म्रओई । यँ दूरओषम् सओचयत् अवो ॥ १४ ॥
 अनाइश् आ वी-नँनासा' । या करपोतोस्चा कँवीतोस्चा ।
 अवाइश् अइवी' यँग् दहँती । नोइत् ज्यातँउश् ध्रुयम्नँग् वसो ।
 तोइ आग्या वइयोँते । वक्कँउश् आ दँमाने मनक्हो ॥ १५ ॥

- (10) 1. West & TDA : वजेनक्हे. (11) 1. West & TDA : मोरँदन्; Sp : मोरँदँन्; Mills : मोरँदन् 2. West, Sp, Mills, TDA : अक्कँउश्चा 3. West, Sp, Mills, TDA : रअेत्तेनक्हो 4. West, Sp, TDA : अपओनो 5. West, Sp, TDA : रारँश्याँन् (12) 1. West, Mills, TDA : मोरँदँन्; Sp : मोरँदँन् 2. Geld : गँरँहो (13) 1. Geld : गँरँहो; Sp : ग्रँहो 2. West & TDA : दँमाने 3. Geld : मरँत्तारो 4. West & TDA : जी गँरँज्जत् 5. West, Sp, TDA : दूतीम् (14) 1. Geld : गँरँहो 2. West & TDA : आ होइ थ्रो; Sp : आ होइ थ्रोइ 3. West, Sp, Mills, TDA : स्रतुश् 4. Sp & Geld : वरँचो हीचा; West, Mills, TDA : वरँचा हीचा 5. West, Sp, TDA : ऋदिवा 6. West & TDA : छत् 7. West, Sp, Mills, TDA : वीसँता 8. West, Sp, TDA : जिद्याइ (15) 1. Sp : वी नँ नासा; Mills : वी नीनासा; West & TDA : यँ नीनासा 2. West, Sp, Mills, TDA : अइपी.

हर्मम् तत् वहिस्ताचीत् । ये उषुरुये स्यस्चीत् दक्ष्या ।

क्षयाँस् मज्जा अहुरा । येद्या मा आइथिश्चीत् ।

द्वयेथा द्यत् अनेनद्धे द्वेगवतो । अँअँआनू इश्यैग्म् अद्धवा ॥ १६ ॥

जोत् उ रास्पी:-

अद्या यासा नैमद्धा । उस्तानज्जस्तो रफ़ेधद्या ।

मइन्यैउश् मज्जा पओउर्वीम् । स्पैग् तद्या अषा वीस्पैग्म् इयओथना ।

वड्हैउश् स्त्रतूम् मनद्धो । या ध्नन्वीषा गैउश्चा उर्वानैम् ॥ (३ बाइ)

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा ।

वड्हैउश् दज्जा मनद्धो इयओथननाँम् अड्हैउश् मज्जाइ ।

क्षथैम्चा अहुराइ आ यिम् द्विगुव्यो ददत् वास्तारैम् ॥ (जिह्राइ बाइ)

अषैम् वोहू वहिश्तैम् अस्ती ।

उश्ता अस्ती उश्ता अद्याइ ।

द्यत् अषाइ वहिश्ताइ अषैम् ॥ (सँ बाइ)

त्वअेतुमइथ्यैम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥

येग्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वद्धो ।

मज्जातो अहुरो वयेथा अषात् हचा ।

योद्धाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ १७ ॥

(16) 1. Mills: वहिस्तात्चीत् 2. West & TDA: उष-उस्वे; Sp: उश् उस्वे 3. Geld: अइथीश्; Sp.: आइथीश् 4. West & TDA: द्यत् 5. West & TDA: अँ अँ आ नू; Sp.: अँ अँ आनू; Mills: अँअँआ नू 6. West, Sp, TDA: इश्यैग्म्

हा ३३

श्लोकः:-

यथाइश' इथा वरषइते । या दाता अक्कहँउश पओउरुयेसा ।
रतुश इयओथना रज्जिस्ता । ट्रँगवतअचा सत्तुचा' अषाउने ।
येळयाचा' हँम-म्यासइते' । मिथसा याचा होइ आरँज्वा' ॥ १ ॥

अत्तु यँ अक्कम् ट्रँगवाइते । वचक्कहा वा अत्तु वा मनक्कहा ।
जस्तोइव्या वा वरषइती । वक्कहाउ वा चोइथइते अस्तीम् ।
तोइ वाराइ रादँ५ती । अहुरसा ज्ञओषे मज्जदो ॥ २ ॥

यँ अषाउने वहिस्तो । ख्वअत्तु वा अत्तु वा वरँज्जन्यो ।
अइर्यम्ना वा अहुरा । वीदौस् वा थ्रल्लक्कहा गवोइ ।
अत्तु ह्यो अषसा अक्कहत्तु । वक्कहँउश्चा वाल्ले मनक्कहो ॥ ३ ॥

*यँ थ्रत्तु मज्जदा असुस्तीम् । अक्कम्चा मनो यज्जाइ अषा ।
ख्वअतँउश्चा तरँमइतीम् । वरँज्जनळयाचा' नज्जिदस्ताँम् दुजँम् ।
अइर्यमनस्चा नदँ५तो । गँउश्चा वाल्लात्तु अचिस्तँम् म५त्तुम् ॥ ४ ॥

यस्ते वीस्सँ-मज्जिस्तँम् । सँरओषँम्' ज्ञया अवक्कहाने ।
अपानो दरँगो-ज्याइतीम् । आ थ्रथँम् वक्कहँउश मनक्कहो ।
अषात्तु आ अरँज्जुश पथो । न्यअेषू मज्जदो अहुरो षअती ॥ ५ ॥
यँ ज्ञओता अषा अरँज्जुश' । ह्यो मइन्यँउश' आ वहिस्तात्तु कया ।

H 33

(1) 1. West, Sp, Mills, TDA : यथा आइश 2. West & TDA : यत्तुचा
3. West, Sp, TDA : येसाचा 4. West & TDA : हँम् यासइते; Sp : हँम्यासइते;
Mills : हँम्-यासइते; Geld-Mss : हँम् म्यासइते 5. West, Sp, Mills, TDA : आ अरँज्वा.

(4) * The श्लोक crushes the Haoma twigs during the recital of stanzas 4, 5 and 6 and the recital of stanzas 7, 8, 9 and 10 is accompanied by ringing sounds like those of a bell.

1. West & TDA : तरमइतीम् 2. West, Sp, TDA : वरँज्जनळाचा
(5) 1. West, Sp, Mills, TDA : ज्ञओषँम् (6) 1. West, Sp, Mills, TDA :
अरँज्जुश 2. West, Sp, Geld, TDA : मन्त्यँउश.

अस्मात् अवा मनक्हा । या वॅरॅय्येइयाइ' म२ता वास्त्र्या ।
 ता तोइ इय्याइ' अहुरा । मज्झा दर्स्तोइश्चा ईस्-पुस्तोइश्चा ॥ ६ ॥
 आ' मा' आइदुम् वहिस्ता । आ त्वइध्याचा' मज्झा दरॅपत्तुचा ।
 अवा वोहू मनक्हा । या लुये' परॅ मगाउनो' ।
 आविश् नो अ२तरॅ' ई२तु । नॅमल्लइतीश् चिधो रातयो ॥ ७ ॥
 फ़ो मोइ फ़वोइज्जुम् अरॅथा । ता या वोहू इयवाइ' मनक्हा ।
 यल्लेम् मज्झा क्ष्मावतो । अत्त वा अवा स्तओम्या वचो ।
 दाता वै अमॅरॅतातोस्चा' । उतयूइती हउर्वतास्' द्रओनो ॥ ८ ॥
 अत्त तोइ मज्झा तैम् महन्युम् । अषओस्त्रय२तो सरॅधयो ।
 त्वाधा मअेथा मया । वहिस्ता वरॅत्तु मनक्हा ।
 अयो आरोइ' हाकुरॅन्म्' । ययो हचि२ते' उरुवॉनो ॥ ९ ॥
 वीस्पो स्तोइ हुजीतयो । यो जी ओक्खरॅ' योस्वा ई२ती ।
 योस्वा मज्झा ववइ२ती । थल्लही हीश् ज्ञओवे आवल्लोह्वा ।
 वोहू उअ्या मनक्हा । क्ष्वा अवाचा उस्ता तनुम् ॥ १० ॥

ज्ञोत्त उ रास्पी:-

[§ शिकइत गना-मइन्यो व् आहॅमन् लॅऑनत्तु सद्-दङ्गाद् वाइ]

यै सॅविस्तो अहुरो । मज्झातोस्वा आर्मइतिश्चा ।
 अषेम्चा फ़ादत्त-गअेथेम् । मनस्वा वोहू क्ष्थेम्चा ।
 ल्लओता मोइ मॅरॅज्झाता मोइ । आदाइ कझाइचीत्त पइती ॥११॥ (सॅ वाइ)

3. West, Sp, TDA: वॅरॅय्येइयाइ 4. West, Sp, TDA: इया (7) 1.
 Kanga: आ-मौम् 2. West, Sp, Mills, TDA: त्वअेध्याचा 3. West & TDA:
 लुये 4. West, Sp, TDA: मगाउनो 5. West, Sp, Mills, Geld, TDA: अरतरॅ
 (8) 1. West, Sp, TDA: ववाइ 2. West & TDA: अमॅरॅतातोस्वा; Sp & Mills:
 अमॅरॅतातोस्वा 3. West, Sp, TDA: हउर्वतो (9) 1. Geld & Mills: आरोइ
 2. West & TDA: हा-कुरॅन्म् 3. West & TDA: हचइरॅते; Sp: हचइरॅते (10) 1.
 West & TDA: ओक्खरॅ.

§ The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bz).

उस् मोइ उज्जरप्पा अहुरा । आर्मइती तेंवीषीम् वस्वा ।

स्पैनिस्ता मइन्स् मज्दा । वक्कहुया ज्जवो आदा ।

अषा हज्जो अमवत्त । वोहू मनक्कहा फ़सैरत्तम् ॥ १२ ॥

रक्कध्राइ वोउरु-चषाने । दोइषी मोइ या बै अविक्का ।

ता क्ष्मध्वा अहुरा । या वक्कहैउश अविश मनक्कहो ।

फ़ो स्पैन्ता आर्मइते । अषा दअेनो फ़दक्षया ॥ १३ ॥

अत्त रातौम् जरथुश्चो । तन्वस्चीत्त ख्वाल्पाओ उस्तनेम् ।

ददाइती पउर्वतातैम् । मनक्कहस्चा वक्कहैउश मज्दाइ ।

इयओथनखा अषाई याचा । उल्बल्पाचा सैरओषेम् क्ष्मधेम्चा ॥ १४ ॥

झोत्त उ रास्पी:-

अखा यासा नैमक्कहा । उस्तानज्जस्तो रक्कध्वा ।

मइन्यैउश मज्दा पओउर्वीम् । स्पैन्तखा अषा वीस्पैन्ग् इयओथना ।

वक्कहैउश ख्वात्तम् मनक्कहो । या क्ष्मैवीषा गैउश्चा उर्वानेम् ॥ (३ बार)

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश अषात्तचीत्त हचा ।

वक्कहैउश दज्दा मनक्कहो इयओथननौम् अक्कहैउश मज्दाइ ।

क्ष्मधेम्चा अहुराइ आ यिम् द्विगुण्यो ददत्त वास्तारम् ॥ (चिहार बार)

अषेम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती ।

उस्ता अस्ती उस्ता अखाइ ।

झात्त अषाइ वहिश्ताइ अषेम् ॥ (सै बार)

यथाइशिचौम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥

येम्मे हाताम् आअत्त येस्ते पइती वक्कहो ।

मज्दो अहुरो वअेथा अषात्त हचा ।

योक्कहौम्चा तौस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ १५ ॥

हा ३४

ज्ञोत्र:-

या इयओथना या वचक्हा । या यस्ना अमॅरततातॅम् ।
 अपॅम्चा तजेइन्वो दोक्हा । मज्दा क्षथॅम्चा हउर्वतातो ।
 अजेष्मं तोइ अहुरा । अँस्ना पोउरुतॅमाइश् दस्ते ॥ १ ॥
 अतृचा ईतोइ मनक्हा । मइन्वैउश्चा' वक्हँउश्' वीस्पा दाता ।
 स्पँ२तस्पाचा नॅरँश् इयओथना । येस्ना उर्वा अषा हचइते ।
 पइरि-गइथे' क्ष्मावतो । वस्ने मज्दा गरोवीश्' स्तूताँम् ॥ २ ॥
 अतृ तोइ म्यज्दँम् अहुरा । नॅमक्हा अषाइचा दामा ।
 गअथो वीस्पो आ क्षथोइ । यो वोहू धओस्ता मनक्हा ।
 आरोइ ज्ञी हुदोक्हो । वीस्पाइश् मज्दा क्ष्मावस्त्र सवो' ॥ ३ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

अतृ तोइ आत्रैम्' अहुरा । अओजोक्हँ२तॅम् अषा उसैमही' ।
 असीस्तैम्' अँमव२तॅम् । स्तोइ' रप२ते' चित्रा-अवक्हँम् ।
 अतृ मज्दा दइविष्य२ते । जस्ताइस्ताइश् दँरँस्ता अजेनक्हँम् ॥ ४ ॥

ज्ञोत्र:-

कतृ वै क्षथॅम् का ईस्तीश् । इयओथनाइ' मज्दा यथा वो' हस्मी' ।
 अषा वोहू मनक्हा । थायोइद्याइ द्रिगूम यूप्माकँम् ।
 परँ वो वीस्पाइश् परँ वओस्त्रेमा । दजेवाइश्चा स्त्रप्त्राइश्' मइयाइश्चा ॥ ५ ॥

Hā 34

(1) 1. West, Mills, TDA : पओउरुतॅमाइश् (2) 1. Geld : मइन्वुश्चा वक्हुश्
 2. Geld & Mills : पइरिगअथे; West & TDA : पइरे-गअथे; Sp : पइरी गअथे; Geld-
 Mas : पइरि गाइथे 3. West, Sp, Mills, TDA : गरोइविश्.

(3) *At this stage, the रास्पी receives the sacramental *Chalice* from the ज्ञोत्र and takes it to the Fire-Altar, puts incense on the Fire and brings back the container to the ज्ञोत्र. This is to indicate the offering of the sacred mixture to the Fire-Deity.

(4) 1. West & TDA : आतरेम् 2. West & TDA : उसैमही 3. Geld :
 असीस्तीम्; Geld-Mas : असीस्तैम् 4. West, Sp, TDA : स्तोइ-रपँ२तैम् (5) 1. West,
 Mills, TDA : इयओथनाइश् 2. Geld : वा 3. West, Sp, Mills, TDA : अस्मी;
 Geld : हस्मी 4. West, Sp, TDA : स्त्रप्त्रा.

चेज्जी अथा स्ता इइयीम् । मज्झा अथा वोहू मनक्कहा ।
 अत्त तत्त मोइ दक्खेम् दाता । अथा अक्कहैउश वीस्पा मजेथा ।
 यथा नो यज्जसस्वा' । उवाइघो स्तवस् अयेनी पइती ॥ ६ ॥
 कुथा तोइ अर्रद्रा मज्झा । योइ वक्कहैउश वजेदंझा' मनक्कहो ।
 सैक्कहूश' रजेत्तेनो' अस्से' चीत्त । साद्राचीत्त चस्सयो उव्वेउरू ।
 नजेचीम् तैम् अन्येम् यूप्पत्त । वजेदा अथा अथा नो धाज्जहूम् ॥ ७ ॥
 ताइश ज्जी नो इयओथनाइश न्ये' ते' । यजेव्व अस् पइरी पोउरुन्यो इथ्येजो ।
 झत्त' अस् अओजो' नाइघोक्कहम् । ध्वज्झा मज्झा अस्ता उवातझा ।
 योइ नोइत्त अपेम् मइन्य' ता । अजेइन्यो दूरे वोहू अस् मनो ॥ ८ ॥
 योइ स्पे' तौम् आर्मइतीम् । ध्वज्झा मज्झा वर्रेव्वोम् वीदुषो ।
 दुश-इयओथना अवज्जज्जत्त । वक्कहैउश अविस्ती मनक्कहो ।
 अजेइन्यो मश' अथा स्यज्जदत्त । यवत्त अझत्त अउरुना ज्जप्पसा ॥ ९ ॥
 अथा वक्कहैउश मनक्कहो । इयओथना वओचत्त गेरवोम् हुज्जतुश ।
 स्पे' तौम्चा आर्मइतीम् । दौमीम् वीदो हियोम् अपझा ।
 ताचा वीस्पा अहुरा । ध्वज्झा मज्झा झयोइ आ वोयथा ॥ १० ॥
 अत्त तोइ उवे इउवोस्वा । एवरथाइ आ अमर्रेततोस्वा ।
 वक्कहैउश झथा मनक्कहो । अथा मत्त आर्मइतिश वज्जत्त' ।
 उतयूइती तैवीषी । ताइश आ मज्झा वीद्वजेव्वोम् ध्वओइ अही ॥ ११ ॥
 कत्त तोइ राज्जरै कत्त वषी । कत्त वा स्तुतो कत्त वा यत्तझा ।
 झूइघाइ मज्झा फ़ावओचा । या वीदायात्त' अषीश' राप्पोंम् ।
 सीषा नो अथा-पथो । वक्कहैउश एवजेतै' ग्ग मनक्कहो ॥ १२ ॥

- (6) 1. Geld-Mas : यजेमनस्वा (7) 1. Geld & Mills : वजेदंझा 2. West, Sp, Geld, Mills, TDA : सैरगहूश 3. West, Mills, TDA : रजेत्तेनो (8) 1. West & TDA : व्यरते; Sp : व्यरते; Mills : ववरती 2. West & TDA : व्यत्त 3. Geld : अओज्वाओ (9) 1. West, Sp, TDA : मश (10) 1. West, Sp, TDA : गेरवोम् (11) 1. Sp, Geld, Mills : वज्ज; West & TDA : वज्जिस्स (12) 1. West, Sp, Mills, TDA : व' दावात्त 2. Geld-Mas : अविश्व.

तैम् अद्रान्म अहुरा । यैम् मोइ म्रजोश् वक्कहैउश् मनक्कहो ।
 दजेनो सओश्य२ताँम् । या हू-कैरता' अषाचीत् उषाक्षत् ।
 झत् चिविस्ता' हुदाव्यो' । मीज्देम् मज्दा येष्ठा त् दथेम् ॥ १३ ॥
 तत् ज़ी मज्दा वइरीम् । अस्त्वइते उस्तानाइ दाता ।
 वक्कहैउश् इयओथना मनक्कहो । योइ ज़ी गैउश् वर्रैने अउयो ।
 इमाकाँम् हुचिस्तीम् अहुरा । स्रतैउश् अषा फ़ादो वर्रैने ॥ १४ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

मज्दा अत् मोइ वहिस्ता । स्रवोस्वा इयओथनाचा वओचा ।
 ता त् वोहू मनक्कहा । अषाचा इषुदेम् स्तूतो ।
 इमाका क्षथा अहुरा । फ़रैम्' वत्ता हइथ्यैम् दो अहूम् ॥ १५ ॥ (चिहाइ बाइ)
 अष्ठा यासा नैमक्कहा । उस्तानज्जस्तो रफ़ेधष्ठा ।
 मइन्यैउश् मज्दा पओउवीम् । स्पे२तष्ठा अषा वीस्पे२ग् इयओथना ।
 वक्कहैउश् स्रतूम् मनक्कहो । या इनेवीषा गैउश्चा उर्वानेम् ॥ (३ बाइ)
 यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा ।
 वक्कहैउश् दज्दा मनक्कहो इयओथननौम् अक्कहैउश् मज्दाइ ।
 क्षथेम्चा अहुराइ आ यिम् द्विगुव्यो ददत् वास्तारैम् ॥ (चिहाइ बाइ)
 अषेम् वोहू वहिस्तैम् अस्ती ।
 उस्ता अस्ती उस्ता अष्ठाइ ।
 झत् अषाइ वहिस्ताइ अषेम् ॥ (६ बाइ)
 या-इयओथनौम् हाइतीम् यज्जमइदे । अहुनवइतीम् गायौम् अपओनीम्
 अवहे रतूम् यज्जमइदे । अहुनवइत्यो गाययो ह२दाता यज्जमइदे ॥
 येळ्हे हाताँम् आअत् येले पइती वक्कहो ।
 मज्दो अहुरो वजेथा अषात् हचा ।
 योक्कहौम्चा तौस्वा तोस्वा यज्जमइदे ॥ १६ ॥

(13) 1. West & TDA: सओष्य२ताँम् 2. Geld & Mills: हू-कैरता
 3. West, Sp, Mills, TDA: अषाक्षीत् 4. West, Sp, TDA: चिविस्ता हुदाव्यो;
 (15) 1. West & TDA: फ़रैम्; Sp: फ़रैमी; Mills: क्षथीम्.

यस्न हप्तइहाइति

हा ३५

ज्ञोत उ रास्सी:-

अहुरेम् मज्दाम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । अमेषा स्पेता हुक्षथा
हुधोइहो यज्ञमइदे । वीस्पाम् अषओनो स्तीम् यज्ञमइदे मह्न्येवीम्चा' गजेथ्याम्चा
वरेजा वक्कहेउश अषहे वरेजा दअेनयो वक्कहयो माज्दयस्त्रोइश ॥ १ ॥

हुमतनाम् हुस्तनाम् हुरस्तनाम् यदचा अन्यदचा वरेज्यमनाम्चा वावरे-
जननाम्चा मही अइवी-जरेतारो नअेनअेस्तारो यथना वोहुनाम् मही ॥ २ ॥ (३ वाइ)

ज्ञोत:-

तत् अत् वइरीमइदी' अहुरा' मज्दा अषा स्तीरा ह्यत् ई महनिमदिचा
वओचोइमाचा वरेजिमाचा' या हाताम् श्यओथननाम् वहिस्ता ह्यात् उबोइव्या
अहुव्या ॥ ३ ॥

गवोइ अदाइश ताइश श्यओथनाइश याइश वहिस्ताइश फ्रअेइयामही'
रामाचा वास्सम्चा दज्धाइ सुरुन्वतस्चा असुरुन्वतस्चा क्षयतस्चा अक्षयतस्चा
॥ ४ ॥

हुक्षथोत्तमाइ बात्' क्षथम् अह्यत् ह्यत् अइवी ददमहिचा चीष्महिचा
ह्यमहिचा' ह्यत् मज्दाइ अहुराइ अषाइचा वहिस्ताइ ॥ ५ ॥ (६ वाइ)

यथा आत् उता ना वा नाइरी वा वओदा हइयीम् अथा इत् वोह तत्
अँअँआद् वरेज्योत्वा ईत् अह्माइ फ्रचा वातोयोत् ईत् अओइव्यो योइ ईत् अथा
वरेज्योन् यथा ईत् अस्ती ॥ ६ ॥

YASNA HAPTĀNHĀITI

Hā 35

The Yasna Haptanhāiti is composed of the seven chapters 35-41 to which chapter 42 is added as concluding prayers.

(1) 1. West, Sp, TDA : मह्न्येवीम्चा (3) 1. West & TDA : वइरीमइदे;
Sp : वइरीमइदे 2. West, Sp, TDA : अहुर 3. West & TDA : वरेजिमाचा; Sp :
वरेजिमाचा (4) 1. West, Sp, TDA : फ्रअेइयामही (5) 1. West, Sp, TDA :
वा ३वा 2. West; Sp, TDA : ह्यमहिचा (6) 1. West & TDA : अँ अँ आद्;
Sp : अँ अँ आद् 2. West & TDA : वातोयोत्.

अहुरा ज्ञी अत्र वै मज्दो वस्त्रेचा वस्त्रेचा वहिश्चेम् अमैसाइदी
गैउश्चा वस्त्रेम् । तत्र अत्र वै वर्रज्यामही फ्रुचा वार्तयामही या वै इत्तामइदे ॥ ७ ॥

अवसा आअत्र' सइरी' अवसा वर्रज्जेने' कसाइचीत्र हाताम् जीजिषांम्
वहिश्तांम् आदा उबोइव्या अहुव्या ॥ ८ ॥ (३ बाइ)

इमा आत्र उक्वा वचो अहुरा' मज्दा अवम् मइन्या' वहेसा फ्रवओचामा ।
ध्वांम् अत्र अजेषांम् पइत्यास्तारम्चा फ्रदस्तारम्चा ददेमइदे ॥ ९ ॥

अषाअत्रचा हचा वक्कहँउश्चा मनक्कहो वक्कहँउश्चा क्षधात्र स्तओताइश्
ध्वात्र' अहुरा स्तओतोइव्यो अइवी उक्वा ध्वात्र' उक्वोइव्यो यत्ता ध्वात्र'
यत्तोइव्यो ॥

येक्कहे हातांम् आअत्र येक्के पइती वक्कहो ।

मज्दो अहुरो वजेथा अषात्र हचा ।

योक्कहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ १० ॥

हा ३६

जोत्र:-

असा ध्वा आथो वर्रज्जेना पओउरुये पइरी-जसामइदे' मज्दा अहुरा ध्वा
ध्वा मइन्यु स्पेनिस्ता वै आ अस्तिश असाइ यैम् अस्तोयोइ' दाओइहे ॥ १ ॥

उर्वाज्जिस्तो ह्यो नो' याताया' पइती-जम्यो' आतरं मज्दो अहुरा
उर्वाज्जिस्तसा उर्वाज्या' नॉमिस्तसा नमक्कहा नो मज्जिस्ताइ योक्कहाँम् पइती-
जम्यो ॥ २ ॥

(8) 1. Sp.: अत्र 2. West & TDA: सइरे 3. West & TDA: वर्रज्जेने

(9) 1. West, Sp, TDA: अहुर 2. West, Sp, TDA: मनवा; Geld: मन्वा

(10) 1. West, Sp, TDA: ध्वा.

H# 36

(1) 1. West, Sp, TDA: पइरी-जसा 2. West & TDA: अस्तोयो (2) 1.

West, Sp, TDA: ना या ताया 2. West, Sp, TDA: पइति-जम्यो 3. West &
TDA: उर्वाज्या.

आत्तर्ग बोइ मज्झादो अहुरक्षा अही मइन्धेउश' बोइ अक्षा स्पेनिशतो अही
दात्त' वा तोइ नामनौम् वाज्जिस्तोम् आत्तर्ग मज्झादो अहुरक्षा ता थ्ना पइरी-जसामइदे ॥ ३ ॥

बोहू थ्ना मनक्काह बोहू थ्ना अषा वक्कहयो थ्ना चिस्तोइश इयओ-
थनाइश्चा वचैवीश्चा पइरी-जसामइदे ॥ ४ ॥

नैमल्लयामही इषूइधामही थ्ना मज्झा अहुरा । वीस्पाइश थ्ना हुमताइश
वीस्पाइश हूस्ताइश वीस्पाइश हूरस्ताइश पइरी-जसामइदे ॥ ५ ॥

स्रजेस्तौम् अत्त तोइ केंदरपेम् केंदरपौम् आवजेदयमही मज्झा अहुरा इमा
रंओचो वरंजिस्तौम् वरंजिमनौम्' अवत्त यात्त हूरै अवाची ॥

येम्मे हातौम् आअत्त येस्से पइती वक्कहो ।

मज्झादो अहुरो वजेथा अषात्त हचा ।

योक्कहौम्चा तौस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ ६ ॥

हा ३७

जोत्त:-

इथा आत्त यज्जमइदे अहुरेम् मज्झादौम् यै गौम्चा अषेम्चा दात्त अपस्चा
दात्त उर्वरोस्चा वडुहीश रओचोस्चा दात्त बूमीम्चा वीस्पाचा बोहू ॥ १ ॥

अक्षा ध्वाचा मज्जेनाचा हूपक्काहइश्चा' तैम् अत्त यस्सनाम् पउर्वताता
यज्जमइदे योइ गैउश हचा इयेइत्ती' ॥ २ ॥

तैम् अत्त आहूरिया नामेनी मज्झा-वरा' स्पेत्तोर्तेमा' यज्जमइदे । तैम् अक्षा-
काइश अज्जिबीश्चा' उस्तानाइश्चा यज्जमइदे । तैम् अषओनौम्' ऋववीश नरौम्चा
नाइरिनौम्चा यज्जमइदे ॥ ३ ॥

(3) 1. Geld: मज्जुश 2. West & TDA: द्यत्त 3. Geld, West, Sp,
TDA: पइरी-जसा° (6) 1. West, Sp, TDA: वरंजिमनौम्.

Ha 37

(2) 1. Geld: हूपक्काहइश्चा 2. West & TDA: इयस्ती (3) 1. Geld-
Mas: मज्झा अहुरा 2. West & TDA: स्पेत्तोर्तेमा 3. Geld-Mas: अज्जिबीश्चा
and अज्जिबीश्चा 4. Geld: अषावनौम्.

अपेम् अत्र बहिर्स्तेम् यज्ञमइदे अत्र सजेस्तेम् अत्र स्पेस्तेम् अमेपेम् अत्र
रओचोक्कहत्' अत्र वीस्या वोह् ॥ ४ ॥

वोह्चा' मनो यज्ञमइदे वोह्चा' क्षथेम् वडुहीम्चा दजेनोम् वडुहीम्चा
प्रसेरतुम् वडुहीम्चा आर्मइतीम् ॥

येअहे हातोम् आअत्र येले पइती वक्कहो ।

मज्दो अहुरो वजेथा अषात्र हचा ।

योक्कहोम्चा तोस्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

हा ३८

जोतः-

इमोम् आअत्र जौम् गेनाबीश् हथा यज्ञमइदे या नो वरइती योस्चा
तोइ गेनो अहुरा' मज्दा अषात्र हचा वइरयो तो यज्ञमइदे ॥ १ ॥

ईजो यओस्तयो फेरस्तयो' आर्मतयो वडुहीम् आबीश् अभीम् वडुहीम्
ईपेम् वडुहीम् आज्जइतीम् वडुहीम् फ्रसस्तीम् वडुहीम् पारेस्दीम् यज्ञमइदे ॥ २ ॥

अपो अत्र यज्ञमइदे मजेकइस्तीश्चा ईन्वइस्तीश्चा फ्रवज्जक्कहो अहुरानीश्
अहुरा हवक्कहो' हुपरेंथोस्चा वो ह्योय्जोस्चा हूनाथोस्चा उवोइन्था
अहुन्था चगेमा ॥ ३ ॥

उइती' या वै वडुहीश् अहुरो मज्दो नामोन्' ददात्र वक्कहुदो अत्र
वो ददात्र ताइश् वो यज्ञमइदे ताइश् प्रयोमही' ताइश् नेमल्यामही ताइश्
इपूइयामही ॥ ४ ॥

अपस्चा वो अज्जीश्चा वो मातरोंस्चा' वो अगेन्थो त्रिगुदायक्कहो'

(4) 1. Geld: रओचोक्कहत् (5) 1. Geld, West, TDA: वोह्चा.

Ha 38

- (1) 1. West, Sp, TDA: अहुर (2) 1. West, Sp, TDA: फ्रसस्ती
2. Geld: परेस्दीम्; West, Sp, TDA: परेस्दीम् (3) 1. Geld: हवक्कहो
(4) 1. West, Sp, TDA: उइती 2. West & TDA: वक्कहुदो 3. Geld: नामो;
Sp: नामोम् 4. West & TDA: फ्रवोन्मही (5) 1. Geld: मातरोंस्चा 2. West &
TDA: इय; Sp: इय.

वीस्यो-पइतीश् अवओचामा' वहिस्तमे खजेस्तो अवा वै वडुहीश् रातोइश् दरंगो-
वाजाउश् नाषू पइती-व्यादो पइती-सैःदो मातरो जीतयो ॥

येअहे हातोँम् आअत् येले पइती वक्कहो ।

मज्जदो अहुरो वओथा अषात् हचा ।

योक्कहाँम्चा ताँस्वा तोस्वा यज्जमइदे ॥ ५ ॥

हा ३९

जोत्:-

इथा आत् यज्जमइदे गैउश् उर्वानँम्चा तषानँम्चा अक्काकैःग् आअत्
उरुनो पसुकनाँम्चा योइ नो जीजिषेःती यओइव्यस्वा तोइ आ यओचा अओइव्यो
आ अक्कहँन् ॥ १ ॥

दइतिकनाँम्चा अइधूनाँम् द्यत् उरुनो यज्जमइदे । अपओनाँम्' आअत्
उरुनो यज्जमइदे कुदो-जातनाँम्चीत् नराँम्चा नाइरिनाँम्चा यओषाँम् वहेहीश् दओनो
वनइःती वा वैःगहँन् वा वओनरै' वा ॥ २ ॥

आत् इथा यज्जमइदे वक्कहूश्चा ईत् वडुहीश्चा ईत् स्पेःतैःग् अमैषेःग्
यवओज्यो यवओस्वो योइ वक्कहँउश् आ मनक्कहो श्येइःती' योस्वा उइती' ॥ ३ ॥

यथा तू ई अहुरा' मज्जदा मैःग्हाचा' वओचस्वा दोस्वा वरँश्चा या
वोहू अथा तोइ ददँमही अथा चीप्मही अथा थ्ना आइश् यज्जमइदे । अथा नैम-
एयामही अथा इषूइद्यामही थ्ना मज्जदा अहुरा ॥ ४ ॥ (३ वा)

वक्कहँउश् खजेतँउश् खजेताता वक्कहँउश् अवक्का थ्ना पइरी-जसामइदे
वक्कहुयो फ्रँसरत्वो' वक्कहुयो आर्मतोइश् ॥

3. West & TDA : आवओचामा; Sp. : अवओचामा.

Hā 39

(2) 1. Geld : अषाउनाँम् 2. West, Sp, TDA : वैक्कहँन् 3. West, Sp,
TDA : वओनरै (3) 1. West, Sp, TDA : श्येइःती 2. West, Sp, TDA : उइती
(4) 1. West, Sp, TDA : अहुर 2. West & TDA : मैःग्हाचा (5) 1. Geld :
फ्रँसरत्वो.

येव्हे हाताँम् आअत् पेस्ते पइती वक्कहो ।
मज्झो अहुरो वजेथा अवात् हचा ।
योक्कहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यजमइदे ॥ ५ ॥

हा ४०

जोतः-

आह् अत् पइती' अदाह्
मज्झा अहुरा मज्झाँम्चा
बूरिचा कॅरॅप्पा राइती तोइ
स्त्रपइती' अवात् अइवी ।

अत् मीज्झेम् मवजेथेम् फ़ददाथा दजेनाव्यो मज्झा अहुरा ॥ १ ॥

अस्मा ह्यो नै दाइदी अस्माइचा अहुये मनएयाइचा तत् अस्मा या तत्
उपा-जम्यामा तवचा हस्सेमा अवएयाचा वीस्याइ यवे' ॥ २ ॥

दाइदी अत् नॅराँश मज्झा अहुरा
अषओनो' अष-चिनक्कहो
अइधूश वास्त्र्येग् दरंगाइ
ईज्याइ' वॅज्जइते' हएमइने'
अस्माइव्या' अस्मा' रफ़नक्कहो' ॥ ३ ॥

अथा एवजेतूश अथा वॅरज्जेना अथा हस्सेमाँ एयात् याइश हिश्चमइदे अथा
वै उता एयामा मज्झा अहुरा अषवनो अँरँश्या' इश्तेम् राइती ॥

येव्हे हाताँम् आअत् पेस्ते पइती वक्कहो ।
मज्झो अहुरो वजेथा अवात् हचा ।
योक्कहाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यजमइदे ॥ ४ ॥

Hā 40

- (1) 1. West, Sp, TDA: पइति 2. West & TDA: ज-पइती (2) 1.
West & TDA: यवे (3) 1. Geld: अषओनो 2. West, Sp, TDA: ईज्याइ
3. Sp.: वॅज्जइती 4. Sp: हस्सेमइने 5. West, Sp, TDA: अस्माइव्याचा 6. Sp:
अस्माइ 7. West, Sp, TDA: रफ़नक्कहो (4) 1. West, Sp, TDA: अँरँश्या.

हा ४१

ज्ञोतु:-

स्तूतो गरो वक्ष्मिन् अहुरा मज्झा अवाइचा वहिस्ताइ ददमहीचा' चीष्महीचा' आचा आवजेदयमही ॥ १ ॥

वोहू ध्रुवम् तोइ मज्झा अहुरा अपजेमा वीस्याइ यवे । हुध्रुवस्तू नै ना वा नाइरी वा ध्रुवेता उवोयो अक्खो हाताम् हुदास्तमा ॥ २ ॥

हुमाईम् ध्वा ईजीम्' यज्जतम् अपक्खाचिम् ददमइदे । अथा तू नै गयस्वा अस्तोतोस्वा एयो उवोयो अक्खो हाताम् हुदास्तमा ॥ ३ ॥ (३ बार)

हनजेमाचा ज्ञजेमाचा मज्झा अहुरा ध्वा रक्कनही' दरंगाया' अजेवाचा ध्वा औमवत्तस्वा बुयमा । रपोइस्वा तू नै दरंगेम्चा उस्ताचा हाताम् हुदास्तमा ॥ ४ ॥

ध्वाइ स्तओतरस्वा मौथनस्वा अहुरा' मज्झा अओगमदजेचा उस्म-हीचा' वीसामदजेचा । ध्वा मीज्जम् मवजेथम् फ़ददाथा दजेनाव्यो मज्झा अहुरा ॥ ५ ॥ (३ बार)

अद्या ह्यो नै दाइदी अद्याइचा अहुये मनएयाइचा' तत् अद्या या तत् उपा-जम्यामा तवचा सरम् अपएयाचा वीस्याइ यवे' ॥ ६ ॥

येअहे हाताम् ..... तोस्वा यज्जमइदे ॥

ज्ञोतु उ रास्पी:-

हुमतनाम् हुस्तनाम् ह्रस्तनाम् यदचा अन्यदचा वर्रज्यम्ननाम्चा वावर-जननाम्चा मही अइवी-जरतारो नजेनजेस्तारो यथना वोहुनाम् मही ॥ (३ बार)

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश् अवात्तचीत्त हचा ।

Ha 41

- (1) 1. Geld, West, Sp: ददमहिचा चीष्महिचा (3) 1. West, Sp, TDA: ईज्जम् (4) 1. West Sp, TDA: रक्कनही 2. Geld: दरंगाया (5) 1. West, Sp, TDA: अहुर 2. Geld, Sp, West, TDA: उस्महिचा 3. West & TDA: ध्वा (6) 1. TDA: 'मनएयाचा 2. West & TDA: यवे; Sp: यजेवे.

वक्ष्मैउश् दज्दा मनक्हो श्यओथननौम् अक्खैउश् मज्झाइ ।
 ध्रुमैच्चा अहुराइ आ यिम् त्रिगुण्यो ददत् वास्तारैम् ॥ (चिदाइ वाइ)
 अषैम् वोहू वहिस्तैम् अस्ती ।
 उस्ता अस्ती उस्ता अस्माइ ।
 झत् अषाइ वहिस्ताइ अषैम् ॥ ७ ॥ (सै वाइ)
 यल्लैम् छरैम् हप्तक्खाइतीम् अवन्नैम् अषहे रतूम् यज्जमइदे ॥
 येल्हे हाताम् आअत् येल्हे पइती वक्खो ।
 मज्जदो अहुरो वओथा अषात् हचा ।
 योक्खौम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ ८ ॥

हा ४२

ज्ञोतः-

यज्जमइदे वै अमेषा स्पेता यल्लहे हप्तक्खातोइश् हदाता । अपौम्चा
 खो यज्जमइदे अपौम्चा परंतुश् यज्जमइदे । पथौम्चा वीचरनो यज्जमइदे पथौम्चा
 हज्जमनो यज्जमइदे ॥ १ ॥

गइरीश्चा अक्खत्तचिनो यज्जमइदे वइरीश्चा अवज्जदानीक्खो यज्जमइदे ।
 अस्पेनाचा' यँवीनो यज्जमइदे पायूश्चा ध्वोरैस्तारा' यज्जमइदे । मज्जदौम्चा ज़रथु-
 श्रैम्चा यज्जमइदे ॥ २ ॥

ज्ञौम्चा अस्मन्नैम्चा यज्जमइदे । वार्तैम्चा दर्षीम्' मज्जदार्तैम्' यज्जमइदे ।
 तओरैम्चा हरइथ्यो वरैज्जो' यज्जमइदे । वूमिम्चा वीस्पाचा वोहू यज्जमइदे ॥ ३ ॥

मनो वोहू उरुनस्चा अषाउनौम्' यज्जमइदे । वासीम्चा यौम् पचा-
 सद्धरौम् यज्जमइदे । छरैम्चा यिम् अवन्नैम् यज्जमइदे यो हिस्तइते' मइदिम्' ज़यक्खो'
 वोउरु-कषहे । ज़रयो' वोउरु-कषैम् यज्जमइदे ॥ ४ ॥

Ha 42

(2) 1. West: अस्पिनाचा; TDA: अस्पीनाचा 2. West, Sp, TDA: पावूचा
 ध्वोरैस्तारा (3) 1. West, Sp, TDA: दर्षीम् 2. West, Sp, TDA: मज्जदार्तैम्
 3. West, Sp, TDA: वरैज्जो (4) 1. Sp: अवमोनौम् 2. West & TDA: हिस्तइते; Sp:
 हिस्तइति 3. West, Sp, TDA: मइदिम् 4. Sp: ज़रयक्खो 5. West & TDA: ज़वो.

हजोमेषुचा ज्ञाशरीम् वरंज्जत्तम् यज्जमइदे । हजोमेषु फ़ाप्पीम् फ़ादत्त-
गजेष्मं यज्जमइदे । हजोमेषु दूरजोष्मं यज्जमइदे ॥ ५ ॥

अपाँम्चा फ़रङ्गओस्त्रम्' यज्जमइदे वर्योम्चा फ़रङ्गओर्धम्' यज्जमइदे ।
अथउरुनाँम्चा पइती-अजोर्धम्' यज्जमइदे योइ येपाँ' दूरात्तु अपो-ईपो दस्युनाँम् ।
वीस्पाँस्चा' अमेषाँ स्पँत्ताँ' यज्जमइदे ॥

येमूहे हाताँम् आअत्तु येत्ते पइती वक्कहो ।

मज्जदो अहुरो वजेथा अषात्तु हचा ।

योक्कहोँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्जमइदे ॥ ६ ॥

- (6) 1. West, Sp, TDA : फ़रङ्गओस्त्रम् 2. West, Sp, TDA : फ़रङ्गओर्धम्
3. West & Sp : पइति-अजोर्धम् 4. West, Sp, TDA : ईनेप्प 5. Sp : वीस्पाँम्चा
6. West & TDA : स्पँत्ताँन्

उस्तवइति गाथा

हा ४३

ज्ञोत्र उ रास्ती:-

॥ नमो वै गाथो अषओनीश ॥

उस्ता अझाइ यझाइ उस्ता कझाइचीत् ।
वसै-श्रयौस् मज्जदो दायात् अहुरो ।
उतयुइती तैवीषी' गत् तोइ वसैमी' ।
अषम् दैरँघाइ तत् मोइ दो आर्मइते' ।
रायो अषीश वर्रहँउश गजेम् मनर्रहो ॥ १ ॥ (३ वाइ)

ज्ञोत्र:-

अत्चा अझाइ वीस्पनाँम् वहिश्सेम् ।
एवाधोया ना एवार्थेम् दइदीता ।
ध्वा चीचीध्वा' स्पेनिस्ता मइन्यू मज्जदा ।
या' दो अषा वर्रहँउश मायो' मनर्रहो ।
वीस्पा अयारै' दरँगो-ज्यातोइश उवाँदर्रहा ॥ २ ॥
अत् ह्यो वर्रहँउश वद्यो ना अइषी-जम्यात् ।
यै नो अरँज्जुश सवर्रहो पयो सीषोइत् ।
अझा अर्रहँउश अस्त्वतो मनर्रहस्वा ।
हइध्यैग् आ' स्तीश' यैग् आ-वजेती' अहुरो ।
अरँद्रो ध्वावौस् हुज्जै'तुशे' स्पे'तो मज्जदा ॥ ३ ॥

UŚTAVAITI GĀTHĀ

Hs 43

The Uśtavaiti Gāthā includes the 4 chapters 43-46.

- (1) 1. West, Geld, TDA : तैवीषीम् 2. Sp : वसै 3. West & TDA :
आर्मइते (2) 1. West & TDA : चीची ध्वा 2. Sp & Mills : यो 3. West &
TDA : मावा 4. West, Sp, TDA : अवरँ (3) 1. Geld : आस्तीश 2. West :
आ वजेती; TDA : आ वजेती 3. West, Sp, Mills, TDA : हुज्जै'तुश.

अत्र थ्ना मै५ ग्हाइ तल्मैमुचा स्पे५ तैम् मज्दा ।

झत् ता जस्ता या तू हप्पी' अबो ।

यो दो अपीश द्रैग्वाइते' अषाउनजेचा ।

थ्ना गरेमा आधो अषा-अओजहो ।

झत् मोइ वरुहैउश हजै जिमत् मनरहो ॥ ४ ॥

स्पे५ तैम् अत्र थ्ना मज्दा मै५ ग्ही' अहुरा ।

झत् थ्ना अरुहैउश जौथोइ दरैसैम् पओउर्वीम् ।

झत् दो इयओथना मीज्दवौन् याचा उल्वा ।

अकैम् अकाइ वडुहीम् अपीम् वरुहओवे' ।

थ्ना हुनरा दामोइश उर्वजेसे' अपैमे' ॥ ५ ॥

यल्ली स्पे५ ता थ्ना मइन्यू उर्वजेसे' जसो ।

मज्दा झथा अल्ली वोहू मनरहा ।

येसा इयओथनाइश गजेथो अषा फादे५ ते' ।

अजेइव्यो रतूश सैरुहइती' आर्मइतिश ।

थ्ना झतैउश यैम् नजेचिश दाबयेइति ॥ ६ ॥

स्पे५ तैम् अत्र थ्ना मज्दा मै५ ग्ही' अहुरा ।

झत् मा वोहू पइरी-जसत् मनरहा ।

पेरैसत्ता मा चिश अही कसा अही ।

कथा अयारै' दझारा फेरसयाइ' दीषा ।

अइवी थ्नाहू गजेथाहू तनुषिचा ॥ ७ ॥

अत्र होइ अओजी जरथुइओ पओउर्वीम् ।

(4) 1. Sp: हुप्पी 2. West & TDA: द्रैग्वाइते (5) 1. West, Mills, TDA: मै५ ग्ही 2. West & TDA: य्वा 3. West & TDA: वरुहवे; Sp & Mills: वरुहवे 4. West & TDA: उर्वजेसे; Sp: उर्वजेसे 5. West & TDA: अपैमे (6) 1. West & TDA: उर्वजेसे; Sp: उर्वजेसे 2. West & TDA: फादे५ ते 3. West, Sp, Geld, Mills, TDA: सैरुहइती (7) 1. West, TDA, Mills: मै५ ग्ही 2. West, Mills, TDA: पइरी-जसत् 3. West, Sp, TDA: अयारै 4. West, Sp, TDA: फेरसयाइ.

हइथ्यो-द्वेओषो द्यत्त इसोया द्रॅग्वाइते' ।
 अत्त अषाउने रक्कनो ल्यैम् अओजोक्कहत्त' ।
 द्यत्त आबुस्तीश' वससै' क्षुभ्रद्या घा' ।
 यवत्त आ थ्ना मज्झा स्ताउमी' उप्पयाचा ॥ ८ ॥
 स्पॅत्तैम् अत्त थ्ना मज्झा मैग्ही' अहुरा ।
 द्यत्त मा बोहू पइरी-जसत्त' मनक्कहा ।
 अद्या फ़ैरसैम्' कक्काइ वीवीदुये' वषी ।
 अत्त आ थ्नाद्याइ आधे' रातौम् नैमक्कहो ।
 अषद्या मा यवत्त इसाइ मन्याइ' ॥ ९ ॥
 अत्त तू मोइ दाइश अषेम् द्यत्त' मा ज्जओज्जओमी ।
 आर्मइती हचिम्मो' ईत्त आरम् ।
 पॅरसाचा नाो या तोइ अँद्या परस्ता ।
 परत्तैम्' ज्जी थ्ना यथना तत्त अँमवत्तौम्' ।
 द्यत्त' थ्ना क्षयौस् अओषेम् द्यत्त अँमवत्तैम् ॥ १० ॥
 स्पॅत्तैम् अत्त थ्ना मज्झा मैग्ही' अहुरा ।
 द्यत्त' मा बोहू पइरी-जसत्त' मनक्कहा ।
 द्यत्त' क्षमा उक्कधाइश दीदइक्के' पओउर्वीम् ।
 साद्रा मोइ सौस् मय्यओषू' ज्जरज्झाइतिश ।
 तत्त वॅरज्येइद्याइ' द्यत्त मोइ अओता वहिस्सैम् ॥ ११ ॥

(8) 1. West & TDA: द्रॅग्वाइते 2. Geld: अओजोक्कहत्त 3. West, Mills, TDA: आ बुस्तीश 4. West, Sp, TDA: वससी; Geld-Mas: वससै 5. West & TDA: द्याइ; Sp: दया; Mills: दयाइ 6. West, Sp, TDA: स्ताओमी (9) 1. West, Mills, TDA: मैग्ही 2. West, Sp, Mills, TDA: पइरि-जसत्त 3. West, Mills, TDA: फ़ैरसैम् 4. West & TDA: वीवीदुये 5. West & TDA: आधे 6. West, Sp, TDA: मन्याइ (10) 1. West & TDA: द्यत्त 2. West, Sp, Mills: हचिम्मो 3. West, Sp, TDA: परत्तैम् 4. West, Sp, TDA: अँमवत्तौम् 5. West & TDA: द्यत्त (11) 1. West, Mills, TDA: मैग्ही 2. West & TDA: द्यत्त 3. West, Sp, Mills, TDA: पइरि 4. West & TDA: दीदइक्के 5. West, Sp, TDA: मय्यओषू 6. West, Sp, TDA: वॅरज्झाइ

द्यत्त्रा' मोइ प्रओश अषम् असो फ्राङ्गने' ।
 अत् तू मोइ नोइत् असुस्ता पइर्यओष्जा ।
 उज्जैरइद्याइ' परा द्यत्त्र' मोइ आ-जिमत् ।
 सरओषो' अषी मौजा रया हचिम्नो ।
 या वी' अषीश रानोइव्यो सबोइ वीदायात् ॥ १२ ॥

स्पैत्तम् अत् थ्ना मज्जा मैग्ही' अहुरा ।
 द्यत्त्र' मा वोहू पइरी-जसत्' मनक्हा ।
 अरँथा वोइज्झाइ' कामद्या तैम् मोइ दाता ।
 दरंगद्या याउश यैम् वो नअेचीश दारँस्ते' इते' ।
 वइयो' स्तोइश या थ्नाक्षी क्षथोइ वाची ॥ १३ ॥

द्यत्त्र ना प्रयाइ वअेदँम्नो' इस्वा दइदीत् ।
 मइव्यो मज्जा तवा रक्कनो फ्राङ्गने'म् ।
 द्यत्त्र' थ्ना क्षथा अषात् हचा फ्राँस्ता ।
 उज्जैरइद्याइ' अज्जैम् सरँदनो सैक्खद्या' ।
 मत् ताइश वीस्पाइश योइ तोइ मौथो' मरँस्ती' ॥ १४ ॥

स्पैत्तम् अत् थ्ना मज्जा मैग्ही' अहुरा ।
 द्यत्त्र' मा वोहू पइरी-जसत्' मनक्हा ।
 दक्षत् उइयाइ' तुप्पा' मइतिश' बहिस्ता ।

- (12) 1. West & TDA : द्यत्त्रा 2. West & TDA : फ्राङ्गने 3. West, Sp, TDA : उज्जैरइद्याइ; Mills : उज्जैरइद्याइ; Geld : उज्जैरइद्याइ 4. West & TDA : द्यत्त्र 5. West, Sp, Mills, TDA : लओषो 6. West, Sp, TDA : मैग्ही (13) 1. West, Mills, TDA : मैग्ही 2. West & TDA : द्यत्त्र 3. West, Sp, Mills, TDA : पइरि-जसत् 4. West, Sp, Mills, TDA : वोइज्झाइ 5. West & TDA : दाइस्ते; Sp & Mills : दाइस्ते (14) 1. Geld : वअेदँम्नो 2. West & TDA : द्यत्त्र 3. West, Sp, TDA : उज्जैरइद्याइ; Mills : उज्जैरइद्याइ 4. Geld : सैक्खद्या 5. West, Sp, Mills, TDA : मौथा 6. West & TDA : मरँस्ते; Mills : मरँस्ते (15) 1. West, Mills, TDA : मैग्ही 2. West & TDA : द्यत्त्र 3. West, Sp, Mills, TDA : पइरि-जसत् 4. West, Sp, TDA : उइया; Mills : उइया 5. West, Sp, Mills, TDA : तुप्पा-बहिस्ता.

नोइत् नो पोउरुश्' द्रुवतो ल्यात् चिद्भुषो ।
 अत् तोइ वीस्वैग् अर्हैग्' अवाउनो आदरै ॥ १५ ॥
 अत् अहुरा ह्यो मइन्पुम् ज़रयुश्चो ।
 वरैस्ते मइदा यस्-ते' चिश्चा स्पैनिश्चो ।
 अस्त्वत् अषम् ल्यात् उश्ताना अओजोक्कहत् ।
 ल्वैग् दरैसोइ क्षथोइ ल्यात् आर्मइतिश् ।
 अषीम् इयओथनाइश् वोहू दइदीत् मनक्का ॥ १६ ॥

जोत् उ रास्पी:-

उश्ता अक्काइ ..... गओम् मनक्को ॥ (३ वाइ)
 अषम् वोहू बहिश्चोम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अक्काइ ।
 हात् अवाइ बहिश्ताइ अषम् ॥ (४ वाइ)
 उश्तवइतीम् हाइतीम् यज़मइदे ॥
 येन्हे हाताँम् आअत् येले पइती वक्को ।
 मइदो अहुरो वओथा अवात् हचा ।
 योक्काँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥ १७ ॥

हा ४४

ज्ञोत्र:-

तत् थ्ना पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 नॅमरहो आ यथा नॅमै ऋमावतो ।
 मज्झा प्रयाइ थ्नावाँस् सण्यात् मवइते ।
 अत् नै अषा प्रया दज्झाइ हाकुरॅना ।
 यथा नै आ वोहू जिमत् मनरहा ॥ १ ॥
 तत् थ्ना पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 कथा अरहँउश वहिस्तथा पओउर्वीम् ।
 कार्थै' स्रह्वाइ यै ई पइतिषात् ।
 ह्यो ज्ञी अषा स्पॅरतो हरिष्ठेम् वीस्पोइव्यो ।
 हारो मइन्यू अहूम्-बिश' उर्वयो मज्झा ॥ २ ॥
 तत् थ्ना पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 कत्ता ज्ञाँथा' पता अषथा पओउरुयो' ।
 कत्ता एवँग् स्तरेम्चा दात् अद्वानेम् ।
 कै या मो उग्रयेइती नॅरप्रसइती थ्नात् ।
 ताचीत् मज्झा वसॅमी अन्याचा वीदुये' ॥ ३ ॥
 तत् थ्ना पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 कत्ता दॅरता ज्ञाँम्चा अदै' नवोस्वा' ।
 अवपस्तोइश कै अपो उर्वरोस्वा ।
 कै वाताइ' द्वाँन्मइव्यस्वा यओगेत् आस् ।
 कत्ता वरहँउश मज्झा दाँमिश मनरहो ॥ ४ ॥

Hā 44

(1) 1. West & TDA: मवइते (2) 1. Mills: कार्थे 2. West, Sp,
 TDA: अॅरस्तेम् 3. West & TDA: अहूविश; Mills: अहूवीश (3) 1. Mills:
 ज्ञाँथा 2. Geld: पोउरुयो; Sp: पओउरुये 3. West & TDA: वीदुये (4) 1.
 West & TDA: अर्धनवोस्वा 2. West, Sp, Mills, TDA: वाताइश.

तत् त्वा पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 कै ह्वापो रओचोस्चा दात् तॅमोस्चा ।
 कै ह्वापो एवप्नॅम्चा दात् ज्ञजेमाचा ।
 कै या उषो अॅरम्-पिथ्ना क्षपाचा ।
 यो' मनओधीश' चङ्दोक्क' तॅम्' अर्यथा ॥ ५ ॥

तत् त्वा पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 या फ्रवक्ष्या येज़ी ता अथा हइथ्या ।
 अपॅम् इयओथनाइश दॅबाँज़इती आर्मइतिश ।
 तइव्यो' क्षथॅम् वोहू चिनस् मनक्हा ।
 कअइव्यो अज़ीम् रान्यो-स्कर्त्तीम्' गौम् तषो ॥ ६ ॥

तत् त्वा पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 कै वॅरुवाँम् ताश्त् क्षथा मत् आर्मइतीम् ।
 कै उज़्जैम्' चोर्त्' व्यानया पुथॅम् पिथे' ।
 अज़ैम् ताइश त्वा फ्रङ्नी' अवामी मज़्दा ।
 स्पॅता मइन्यू वीस्पनौम् दातारम् ॥ ७ ॥

तत् त्वा पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 मॅदइद्याइ' या तोइ मज़्दा आदिश्तिश' ।
 याचा वोहू उल्धा फ्रषी मनक्हा ।
 याचा अषा अक्हैउश अॅरम् वओद्याइ ।
 का मै उर्वा वोहू उर्वाषत्' आर्गेमत् ता ॥ ८ ॥

तत् त्वा पॅरसा अॅरश मोइ वओचा अहुरा ।
 कथा मोइ यौम् यओश दजेनौम् यओज़्दाने' ।

- (5) 1. West, Sp, Mills, TDA: या 2. West, Sp, TDA: मनोधीश;
 3. Geld: चङ्दोक्क' तॅम् (6) 1. Mills: तअइव्यो 2. Mills: रन्यो-स्कर्त्तीम्
 (7) 1. West, Sp, TDA: उज़्जैम् 2. Sp: चोर्त् 3. West & TDA: पिथे
 4. West & TDA: फ्रङ्नी; Sp & Mills: फ्रङ्नी (8) 1. West & Sp: मॅदइद्याइ;
 TDA: मॅदइद्याइ; Mills: मॅदइद्याइ 2. Geld-S1: आदिश्ति 3. Mills: उर्वाषत्
 (9) 1. Geld & Sp: वओज़्दाने; Mills: (वओज़्) दाने. .

यौम् हुदानाउश् पइतिश् सख्यात् भ्रमणा ।

अँरवा भ्रमा थ्नावाँस् असीस्तीश् मज्दा ।

हदँमोइ अवा वोहुचा' श्यौस् मनक्हा ॥ ९ ॥

तत् थ्ना पँरसा अँरश् मोइ वओचा अहुरा ।

ताँम् दजेनाँम् या हाताँम् वहिस्ता ।

या मोइ गजेथो अवा फ़ादोइत् हचँम्ना' ।

आर्मतोइश् उल्वाइश् श्यओथना अँरश् दइद्यत् ।

मख्याो चिस्तोइश् थ्ना ईस्तीश्' उसैन् मज्दा ॥ १० ॥

तत् थ्ना पँरसा अँरश् मोइ वओचा अहुरा ।

कथा तैरग् आ वीजँम्यात्' आर्मइतिश् ।

यजेइव्यो मज्दा थ्नोइ वश्येते' दजेना ।

अजँम्' तोइ आइश् पओउरुयो' फ़ावोइवीदे' ।

वीस्यैरग् अन्यैरग् मइन्यैउश्' स्पस्या व्रजेवक्हा ॥ ११ ॥

तत् थ्ना पँरसा अँरश् मोइ वओचा अहुरा ।

कँ अषवा याइश् पँरसाइ' द्रँगवो वा ।

कतारैम् आ अक्खरो' वा ह्यो वा अक्खरो' ।

यै मा द्रँगवो थ्ना सवा पइती-अँरते' ।

च्यक्खत्' ह्यो नोइत् अयैम् अक्खरो' मन्येते' ॥ १२ ॥

तत् थ्ना पँरसा अँरश् मोइ वओचा अहुरा ।

2. West, Sp, Mills, TDA : हुदानाउश् 3. West, Sp, Mills, TDA : पइतिश्-सख्यात् 4. West, Sp, Geld, Mills, TDA : वोहुचा (10) 1. Geld-L3 : हचिम्ना 2. West, Sp, TDA : ईस्तिश् (11) 1. West, Mills, TDA : वै जम्यात्; Sp : वी जम्यात् 2. West & TDA : वश्येते; Sp : वश्येते 3. West, Sp, TDA : अजँम् 4. Geld : पओउरुयो; Sp : पओउरुये 5. West, SP, TDA : फ़ावोइवीदे 6. West, Sp, Geld, TDA : मन्वैउश् (12) 1. West, Sp, Mills, TDA : पँरसा 2. Geld & Mills : अरथो 3. West & TDA : 'अँरते 4. West, Sp, TDA : च्यक्खत् 5. Geld & Mills : अरथो 6. Sp & Mills : मख्येते; West & TDA : मख्येते.

कथा दुर्जेम् नीश् अस्त्र' आ नीश्' नाषामा' ।

तैरग् आ अवा योइ असुस्तोइश् पॅरनोइहो ।

नोइत्त अपहा आदीव्येइ२ती हचैन्ना' ।

नोइत्त फ़सया' वक्कहैउश् चान्नरै मनइहो ॥ १३ ॥

तत् थ्ना पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।

कथा अपाइ' दुर्जेम्' घाँम् ज़स्तयो ।

नी हीम् मेरैङ्घाइ थ्नाया मौंथाइश् सैइहा' ।

अँमवइतीम् सिनौम् दावोइ ट्रॅग्वस ।

आ ईश् इप्रैरग् मज़्दा अनाषे' आँस्तौस्वा ॥ १४ ॥

तत् थ्ना पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।

येज़ी अहा अषा पोइ मत्त क्षयेही ।

हात्त हैम् स्पादा अनओचइहा जमअते ।

अवाइश् उर्वाताइश् या तू मज़्दा दीदॅरॅजो' ।

कुथा अयो कसाइ वननौम् ददो ॥ १५ ॥

तत् थ्ना पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।

कै वॅरॅथेम्-जा थ्ना पोइ सैइहा' योइ हँ२ती ।

चिथा मोइ दौम् अहूम्-विश् रतूम् चीज़्दी ।

अत्त होइ वोइ सॅरओषो' ज२तू मनइहा ।

मज़्दा अहाइ यहाइ वषी कसाइचीत् ॥ १६ ॥

तत् थ्ना पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।

कथा मज़्दा ज़र्रेम् चरानी हचा इमत्त ।

- (13) 1. Mills: अस्त्र 2. West, Mills, TDA: नीश्-नाषामा 3. Geld-Maa: हचैन्ना 4. West, Sp, Mills, TDA: फ़सया (14) 1. West, Sp, TDA: अपा 2. West, Sp, Mills, TDA: दुर्जेम् 3. West, Sp, Geld, Mills, TDA: सैरगुहा 4. West, Mills, TDA: अनाषे (15) 1. West, Sp, Mills, TDA: दीदॅरॅजो (16) 1. West, Sp, Geld, Mills, TDA: सैरगुहा 2. West & TDA: अहूविश्; Sp: अहूम् वीश्; Mills: अहूवीश् 3. West, Sp, Mills, TDA: लओषो.

आस्केतीम्' इमाकाँम् द्यत्वा' मोइ एयात् वाक्ष' अजेपो' ।

सरोइ वृज्याइ हउर्वाता अमैरताता ।

अवा माँथा यै राथेमो अवात् हचा ॥ १७ ॥

तत् थ्ना पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।

कथा अषा तत् मीज्देम् हनानी ।

दसा अस्पाओ अर्प्नवइतीश् उश्नेम्चा ।

द्यत्' मोइ मज्दा अपिवइती' हउर्वाता ।

अमैरताता यथा ही तजेइन्यो दोइहा ॥ १८ ॥

तत् थ्ना पॅरसा अॅरश् मोइ वओचा अहुरा ।

यस्तत् मीज्देम् हनेते' नोइत् दाइती ।

यै ईत् अझाइ अॅरज्जुल्धा' ना दाइते' ।

का तैम् अझा मइनिश् अइहत् पओउरुये' ।

वीद्रो अबौम् या ईम्' अइहत् अपैमा ॥ १९ ॥

चियेना मज्दा हुक्ष्था दजेवा ओइहरे' ।

अत् ईत् पॅरसा योइ पिश्येइती' अजेइन्यो काँम् ।

याइश् गौम् करपा उसिद्धाचा अजेपेमाइ' दसता ।

याचा कवा आँन्मैने' उरुदोयता' ।

नोइत् हीम् मीज्जेन्' अषा वाल्लेम् फ़ादइहे' ॥ २० ॥

जोत् उ रास्पी:-

उस्ता अझाइ यझाइ उस्ता कझाइचीत् ।

- (17) 1. West, Sp, TDA: आस्केतीम्; Mills: आस्केरइतीम् 2. West & TDA: द्यत्वा 3. West, Mills, TDA: वाक्ष-अजेपो; Sp: वाक्षजेपो (18) 1. West & TDA: द्यत् 2. West, Sp, TDA: अपवइती (19) 1. West & TDA: हनेते 2. West,, Sp, Mills, TDA: अॅरज्जुल्धाइ 3. West & TDA: दाइते 4. Geld: पओउरुये 5. Sp: ईत् (20) 1. West, Sp, TDA: पॅयेइरती; Mills: पॅयेइरती 2. West, Sp, TDA: अजेपमाइ 3. West & TDA: आँन्मइने; Sp & Mills: आँन्मइने 4. West, Sp, TDA: उरुदयता 5. West, Sp, TDA: मिज्जेन् 6. Geld & Mills: फ़ादइहे; Sp: फ़ादइहे; West & TDA: फ़ादइहे.

वसै-श्रयाँस् मज्झो दायात् अहुरो ।
 उत्तयुइती तैवीवी गत् तोइ वसैमी ।
 अषेम् देरँद्याइ तत् मोइ दो आर्मइते ।
 रायो अषीश् वक्कहँउश् गअेम् मनक्कहो ॥ (३ बाइ)
 अषेम् वोहू वहिस्तेम् अस्ती ।
 उस्ता अस्ती उस्ता अस्माइ ।
 हात् अषाइ वहिस्ताइ अषेम् ॥ (४ बाइ)
 तत् थ्ना-पँरँसाँम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥
 येव्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वक्कहो ।
 मज्झो अहुरो वअेथा अषात् हचा ।
 योक्कहाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्जमइदे ॥ २१ ॥

हा ४५

ज्ञोत्तः-

अत्त फ़वध्न्या नू गूषोदम् नू सओता ।
 यअेचा अस्मात्त' यैअेचा दूरात् इषथा ।
 नू ईम् वीस्या चिअै जी मज्झोक्कहोदम् ।
 नोइत्त दइबितीम् दुश्-सस्तिश् अहम् मेरँञ्ज्यात् ।
 अक्का वरना द्रँग्वाो हिज्जवाो' आवँरँतो' ॥ १ ॥
 अत्त फ़वध्न्या अक्कहँउश् मइन्यू पओउरुये' ।
 ययाो स्पन्याो उइती' अ्रवत्त यैम् अक्कहँम्' ।
 नोइत्त ना मनो नोइत्त सैक्कहा' नोइत्त ज्जतवो ।

Hā 45

- (1) 1. West, Sp, TDA: अस्मात्त 2. West, Sp, TDA: मेरँञ्ज्यात्
 3. West, Sp, TDA: हिज्जा आ-वरँतो; Mills: हिज्जा आ वरँतो (2) 1. Geld:
 पोडक्के 2. West, Sp, Mills, TDA: उइती 3. Geld & Mills: अरअेम् 4. West,
 Sp, Geld, Mills, TDA: सैक्कहा.

नजेदा वरना नोइत् उइषा नजेदा न्यओथना' ।
नोइत् दजेनो' नोइत् उर्षोनो' हचइ५ते' ॥ २ ॥

अत्त फ्रवफ्रया अइहैउश अद्या पोउर्वीम् ।
या' मोइ वीडो मज्दो वओचत् अहुरो ।
योइ ईम् वै नोइत् इथा मोंधम् वरै५ती ।
यथा ईम् मैनाइचा' वओचचा ।
अजेइन्यो अइहैउश अवोइ अइहत् अपैमम् ॥ ३ ॥

अत्त फ्रवफ्रया अइहैउश अद्या वहिश्तेम् ।
अषात्त हचा मज्दो' वजेदा यै ईम् दात् ।
पतरैम्' वइहैउश वरैज्य५तो' मनइहो ।
अत्त होइ दुगेंदा हुइयओथना' आर्मइतिश ।
नोइत् दिन्नज्जइघाइ वीस्पा-हिषस् अहुरो ॥ ४ ॥

अत्त फ्रवफ्रया छत्त' मोइ व्रओत्त स्प५तोतेमो ।
वचै स्रइघाइ छत्त' मरैतजेइन्यो वहिश्तेम् ।
योइ मोइ अद्याइ सरओपैम्' दौन् चयस्चा ।
उपा-जिमैन् हउर्वाता अमैरैताता ।
वइहैउश मइन्यैउश' इयओथनाइश मज्दो अहुरो ॥ ५ ॥

अत्त फ्रवफ्रया वीस्पनाँम् मज्जिस्तेम् ।
स्तवस् अषा यै हुदो योइ ह५ती ।
स्प५ता मइन्यू सओत्त मज्दो अहुरो ।
येद्या वझे' वोहू फ्रपी मनइहा ।
अद्या छत्त फ्रो मा सास्तु वहिश्ता ॥ ६ ॥

5. Mills: इयओथना 6. West & TDA: दजेना 7. Sp: उर्वोनो 8. West & TDA: हचइ५ती (3) 1. West, Sp, Mills, TDA: पओउर्वीम् 2. West, Sp, Mills, TDA: वौम् 3. Sp: मैनाचा (4) 1. Geld: मज्पा 2. West, Sp, Mills, TDA: पतरैम्; Geld-Jp1: पितरैम् 3. Geld & Mills: वरैज्य५तो 4. Mills: हुइयओथना (5) 1. West & TDA: प्यत्त 2. Geld-Mas: सओपैम् 3. West, Geld, TDA: मरैतजे 6. (6) 1. West & TDA: वझे.

पेसा सवा इषोःती रादहो ।
 योइ ज्ञी ज्वा ओइहरेचा व्वःतिचा ।
 अमेरताइती अषाउनो' उर्वा अजेपो ।
 उतयूता या नॅराँश् साद्रा द्रॅग्वतो ।
 ताचा ध्रथा मज्दो दौमिश् अहुरो ॥ ७ ॥
 तैम् नै स्तओताइश् नैमहो आ वीवरपो' ।
 नू ज्ञीत् चप्मइनी व्यादरॅसेम् ।
 वड्हैउश् मइन्यैउश्' इयओथनझा उरुवक्याचा ।
 वीदुश् अषा यैम् मज्दौम् अहुरेम् ।
 अत्र होइ वड्हैग् दैमाने' गरो निदामा ॥ ८ ॥
 तैम् नै वोहू मत्र मनह्हा चिह्ननुषो ।
 यै नै उसेन् चोरैत् स्पेन्चा अस्पेन्चा ।
 मज्दो ध्रथा वॅरॅज्ञैन्यो' घात्र अहुरो ।
 पसश् वीरैग् अझाकैग् फ्रदथाइ आ ।
 वड्हैउश् अषा हओज्ञाँध्रात्र आ मनह्हा ॥ ९ ॥
 तैम् नै यल्लाइश् आर्मतोइश् मिमघ्जो ।
 यै ओन्मैनी' मज्दो स्रावी अहुरो ।
 झार् होइ अषा वोहूचा' चोइश्त् मनह्हा ।
 ध्रथोइ होइ हउर्वाता अमेरताता ।
 अझाइ स्तोइ दौन तैवीपी' उतयूइती ॥ १० ॥
 यस्ता दजेवैग् अपरो मश्यौस्वा' ।

- (7) 1. West, Sp, Mills, TDA : व्यहरतिचा 2. West, Sp, Mills, TDA :
 जयजोवी (8) 1. West & TDA : वै वरपो 2. West, Sp, Geld, TDA : मन्वैउश्
 3. West & TDA : दैमाने (9) 1. West, Sp, TDA : वरॅज्ञी नो (10) 1. West,
 Sp, Mills, TDA : ओन्मइनी 2. West & TDA : व्यत्र 3. West, Sp, Geld, Mills,
 TDA : वोहूचा 4. West, Sp, Geld, Mills, TDA : तैवीपी (11) 1. West, Sp,
 TDA : मश्यौस्वा.

तरे-मौस्ता' योइ ईम् तरे-मन्यस्ता' ।
 अन्ये-ग् अस्मात् ये होइ अरेम् मन्याता' ।
 सओश्यस्तो' दे-ग् पतोइश् स्पेस्ता दजेना ।
 उर्वथो ब्राता' सा' वा मज्झा अहुरा ॥ ११ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

उस्ता अस्माइ यस्माइ उस्ता कस्माइचीत् ।
 वसे-क्ष्योस् मज्झो दायात् अहुरो ।
 उतयूइती तैवीषी गत् तोइ वसेमी ।
 अपेम् देरेद्याइ तत् मोइ दो आर्मइते ।
 रायो अपीश् वक्खेउश् गजेम् मनइहो ॥ (३ बाइ)
 अपेम् वोहू वहिस्तेम् अस्ती ।
 उस्ता अस्ती उस्ता अस्माइ ।
 छात् अषाइ वहिस्ताइ अपेम् ॥ (सँ बाइ)
 अत्-फ्रवक्ष्योम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥
 येल्हे हाताम् आअत् येस्ते पइती वक्खो ।
 मज्झो अहुरो वजेथा अषात् हचा ।
 योक्खोम्चा तौस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ १२ ॥

2. West, Sp, TDA : तरेम् मौस्ता 3. West, Sp, TDA : तरेम् मन्मस्ता
 4. West & TDA : अरेम् 5. West & TDA : मन्मस्ता; Sp : सन्मस्ता 6. West,
 Sp, TDA : सओष्यस्तो 7. Geld : ब्राता पता.

हा ४६

ज्ञोत्र:-

कौम्' नैमोई' जौम् कुथा नैमोई' अयेनी ।
 पइरी एवैतैउश् अइर्यमनस्चा ददइती ।
 नोइत् मा क्ष्नाउश् या वरंजैना हैचा ।
 नअेदा दण्यैउश् योइ सास्तारो द्रैग्व'तो' ।
 कथा थ्ना मज्झा क्ष्नाओषाइ अहुरा ॥ १ ॥
 वअेदा तत् या अक्षी मज्झा अनअेवो ।
 मा कम्मण्वा ह्यत्ता कम्मना अक्षी ।
 गेरंजोइ तोइ आ ईत् अवअेना' अहुरा ।
 रक्कैम् चग्वाो ह्यत् प्रयो प्रयाइ दइदीत् ।
 आणसो वक्कैउश् अवा ईस्तीम् मनक्कहो ॥ २ ॥
 कदा मज्झा योइ उक्खानो अल्लौम् ।
 अक्कैउश् दरंथाइ फो अषट्ठा फारै'ते ।
 वरंजदाइश् सैक्कहाइश् सओश्य'ताँम्' स्रतवो ।
 कअेइन्वो ऊथाइ वोह् जिमत मनक्कहा ।
 मइन्वो थ्ना सौल्लाइ' वरंने' अहुरा ॥ ३ ॥
 अत् तै'ग् द्रैग्वो यै'ग् अषट्ठा वज्जै'ग् पात् ।
 गाो फोरंतोइश् षोइअट्ठा वा दण्यैउश् वा ।
 दुज्जोवो हाँस् एवाइश् इयओथनाइश्' अहैमुस्तो' ।
 यस्तैम् क्ष्मात् मज्झा मोइयत् ज्यातैउश् वा ।
 ह्यो तै'ग् फो-गाो पथ्मै'ग् हुचिस्तोइश् चरात् ॥ ४ ॥

H 46

- (1) 1. Geld: काम् 2. West, Sp, Mills, TDA: नैमो 3. Sp: ईयतो
 (2) 1. West, Sp, Mills, TDA: आवअेना 2. West & TDA: ह्यत् (3) 1.
 West, Sp, Geld, Mills, TDA: सै'ग्हाइश् 2. Sp: सओश्य'ताँम् 3. Sp: सौल्ला
 4. West & TDA: वरंने (4) 1. Mills: इयओथनाइश् 2. West & TDA: अहैम्-
 उस्तो; Sp: अहम् उस्तो; Mills: अहम् उस्तो 3. West, Sp, TDA: चरत्.

ये वा ज्ञाँस् अदोस् इतिता वचरत्तम् ।
 उवातोइस् वा हुञ्जैरुस् मिचोइव्यो वा ।
 रप्ता ज्ञाँस् ये अपवा द्रैग्वरत्तम् ।
 वीचिरो होस् तत् प्रो स्वजेतवे' म्रुयात् ।
 उज्जुइध्योइ ईम् मज्झा स्तून्यात् अहुरा ॥ ५ ॥

अत् यस्तैम् नोइत् ना इस्सो' आयात् ।
 द्रूजो हो दामौम् इइध्या' गात् ।
 हो ज्ञी द्रैग्वो ये द्रैग्वाइते' वहिस्तो ।
 हो अपवा यस्माइ अपवा म्रयो ।
 सत् दजेनो पओउरुयो दो अहुरा ॥ ६ ॥
 कैम् ना मज्झा मवइते' पायूम् ददात् ।
 सत् मा द्रैग्वो दीदरेपता अजेनइहे' ।
 अन्यैम् आस्मात् आथस्वा मनइहस्वा ।
 ययो इयओथनाइश् अषेम् भओस्ता अहुरा ।
 तौम् मोइ दौस्त्वाँम् दजेनयाइ फावओचा ॥ ७ ॥
 ये वा मोइ यो गजेथो दज्जे' अजेनइहे' ।
 नोइत् अस्मा मा आथिश् इयओथनाइश् फोस्यात् ।
 पइत्यओगैत् ता अस्माइ जसोइत् इओषइहा ।
 तन्वैम् आ या ईम् हुज्यातोइश् पायात् ।
 नोइत् हुज्ज्यातोइश् काचीत् मज्झा इओषइहा ॥ ८ ॥
 कै हो ये मा अरैद्रो चोइथत् पओउरुयो' ।

- (5) 1. West, Sp, Mills, TDA: ज्ञाँस् 2. West & TDA: स्वजेतवे
 (6) 1. West, Sp, Mills, TDA: इस्सो 2. West, Mill, Geld, TDA: दामौन्
 3. West, Mills, TDA: इओषइहा; Sp: इओष्यइहा 4. West & TDA: द्रैग्वाइते
 5. West & TDA: प्यत् (7) 1. West & TDA: मवइते 2. Geld-Mas: दवो
 3. West & TDA: प्यत् 4. West & TDA: अजेनइहे; Geld-J3.S1: अजेनइहे
 5. Mills: स्वओध्नाइस् (8) 1. West, Sp, Mills, TDA: द्रुवी 2. West & TDA:
 अजेनइहे; Geld-J3.S1: अजेनइहे 3. Mills: स्वओध्नाइस् (9) 1. Geld: पोचवो.

यथा ध्वा ज्ञवीस्तीम् उज्जोही' ।
 इयओथनोइ' स्पँतँम् अहुरँम् अपवर्नँम् ।
 या तोइ अवा या अवाइ' गैउश् तथा प्रओत् ।
 इषँती मा ता तोइ वोहू मनइहा ॥ ९ ॥
 यै वा मोइ ना गॅना वा मज्जा अहुरा ।
 दायात् अइहँउश् या तू वोइस्ता वहिस्ता ।
 अषीम् अवाइ वोहू क्षभँम् मनइहा ।
 यौस्वा हक्षाइ क्षमावणँम् वक्षाइ आ ।
 फ्रो ताइश् वीस्पाइश् चिन्वतो फ्रफ्रा पॅरँत्स् ॥ १० ॥
 क्षभाइश् यूजैन् करपनो कावयस्वा ।
 अकाइश् इयओथनाइश्' अहूम् मेरँगँइघाइ' मषीम् ।
 यैग् एवँ उर्वा एवअेचा ज्ञओदत्' दअेना ।
 धत्' अइवी-गॅमेन् यथा चिन्वतो पॅरँत्स् ।
 यवोइ वीस्पाइ द्रूजो दॅमानाइ अस्तयो ॥ ११ ॥
 धत्' उस् अवा नप्त्यअेषू नप्रषुचा ।
 तूरक्षा उज्जैन् प्रयानक्षा अओज्यअेषू ।
 आर्मतोइश् गअेथो फ्रादो ध्वल्लइहा ।
 अत् ईश् वोहू हँम् अइवी-मोइस्त् मनइहा ।
 अअेइन्वो रफ्रँघाइ मज्जदो सस्ते' अहुरो ॥ १२ ॥
 यै स्पितामँम् ज़रथुश्रँम् रादइहा ।
 मरँतअेषू फ्रनाउश् हो ना फ्रँस्वूइघाइ' अॅरँजो' ।
 अत् होइ मज्जदो अहूम् ददात् अहुरो ।

2. West & TDA : उज्जोही; Sp : उज्जोही 3. Mills : स्वओज्जोइ 4. West, Sp, Mills, TDA : अवा (11) 1. Sp & Mills : स्वओज्जोइ 2. West & TDA : मेरँगँइघाइ; Sp : मेरँगँइघाइ 3. West, Sp, Mills, TDA : प्रओत् 4. West & TDA : ध्वा (12) 1. West & TDA : ध्वा 2. West & TDA : सस्ते (13) 1 West, Sp, Mills, TDA : फ्रँस्वूइघाइ अॅरँजो.

अस्माद् गजेथो वोह् फ्रादत्त मनक्हो ।
 तैम् वै अषा मैसादीं हुशहस्त्राइम् ॥ १३ ॥
 ज़रथुश्रा कस्-ते' अषवा उर्वथो ।
 मज़ोइ मगाइ कै वा फ़ैरसूइद्याइ' वस्ती' ।
 अत्त ह्यो कवा वास्तास्यो याही ।
 यैरगस्तू मज़्दा हदमोइ' मिनश अहुरा ।
 तैरग ज़वया वड्हैउश उरवाइश मनक्हो ॥ १४ ॥
 हजेचत्त-अस्या वध्या वै स्पितमोक्हो ।
 छात्त' दार्थैरग' वीचयथा' अदार्थोस्चा ।
 ताइश यूश इयओथनाइश' अषम् क्षमइन्या ददुये' ।
 याइश दाताइश पओउरुयाइश अहुरा ॥ १५ ॥
 फ़ैरषओश्रा' अथा तू अरैद्राइश इदी ।
 ह्योग्वा ताइश यैरग उस्वही उस्ता स्तोइ ।
 यथा अषा हचइते' आर्मइतिश ।
 यथा वड्हैउश मनक्हो ईस्ता क्षथम्' ।
 यथा मज़दो वरैदमौम् पओइती' अहुरो ॥ १६ ॥
 यथा' वै अफ़्फ़मानी सैक्हानी' ।
 नोइत्त अनफ़्फ़मौम् दै-जामास्या ह्योग्वा ।
 हदा वै-स्ता' वड्हैरग सैरओषा' रादक्हो ।
 यै वाचिनओत्त' दार्थैम्चा अदार्थैम्चा ।
 दक्करा' मरतू अषा मज़दो अहुरो ॥ १७ ॥

2. Sp: मैसाइदे (14) 1. West & TDA: फ़स्ते 2. West & TDA: फ़स्ते
 3. West, Sp, TDA: वस्ती 4. West, Sp, Mills, TDA: हदमोइ
 (15) 1. West & TDA: य्वत् 2. Sp: दार्थैरग वीचयथा अथा 3. Mills: इयओथनाइश
 4. West & TDA: ददुये (16) 1. West, Sp, Mills, TDA: फ़ैरषओश्रा 2. West &
 TDA: हचइते 3. West, Sp, Mills, TDA: क्षम 4. West & TDA: पओइते; Mills:
 पओइते; Sp: पओइते (17) 1. Geld-Mss: यथा 2. Geld: सैरगहानी 3. Geld:
 वैस्ता; West, Mills, TDA: वास्ता 4. West, Sp, Mills, TDA: लओषा 5. Sp:
 वाचिनोत्त 6. West, Sp, Geld, Mills, TDA: दक्ष्या

यै मइव्या यओश् अक्काइ अस्चीत् वहिस्ता ।
 मण्यो इस्तोइश् वोहू चोइषेम् मनक्काहा ।
 ओँस्तेँग् अक्काइ यै नो ओँस्ताइ' दइदीता ।
 मज्झा अषा क्कमाकम् वारम् क्कनओषेम्नो ।
 तत् मोइ ख्रतेँउश् मनक्कहस्चा वीचिथेम् ॥ १८ ॥
 यै मोइ अषात् हइथीम् हचा वरपइती ।
 ज्जरथुइत्राइ झत् वला फ्रंरोतेँमेम् ।
 अक्काइ मीज्देँम् हनेँतेँ पराहूम् ।
 मनैँ-विस्ताइश्' मत् वीस्पाइश् गावा' अज्जी ।
 ताचीत् मोइ साँस् त्वेँम् मज्झा वओदिइतो ॥ १९ ॥

जोत् उ रास्पी:-

उस्ता अक्काइ यक्काइ उस्ता कक्काइचीत् ।
 वसेँ-क्षयाँस् मज्झो दायात् अहुरो ।
 उतयूइती तैँवीषी गत् तोइ वसेँमी ।
 अपेँम् देँरद्याइ तत् मोइ दो आर्मइते ।
 रायो अषीश् वक्कहेँउश् गओम् मनक्कहो ॥ (३ वाइ)
 अपेँम् वोहू वहिस्तेँम् अस्ती ।
 उस्ता अस्ती उस्ता अक्काइ ।
 झत् अषाइ वहिस्ताइ अपेँम् ॥ (सँ वाइ)

कक्कमओज्जोँम् हाइतीम् यज्जमइदे । उस्तवइतीम् गाथोँम् अवओनीम् अवहे
 रतूम् यज्जमइदे । उस्तवइत्यो गाथयो हँदाता यज्जमइदे ॥
 येव्हे हातोँम् आअत् थेत्ते पइती वक्कहो ।
 मज्झो अहुरो वओथा अषात् हचा ।
 योक्कहोँम्चा तोँस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ २० ॥

(18) 1. West & TDA: ओँस्ता 2. Sp: वीचिथेम् (19) 1. West,
 Mills, TDA: क्कनओषेम् 2. West, Sp, Mills, TDA: हवेँरती 3. West, Sp,
 TDA: 'वीस्ताइश् 4. West, Mills, TDA: गवा.

स्पेंतामइन्युश गाथा

हा ४७

कोत्र उ रास्ती:-

॥ नैमो वै गाथो अपओनीश ॥

स्पेंता मइन्यू वहिस्ताचा मनक्हा ।

हचा अपात्र श्यओथनाचा' वचक्हाचा ।

अखाइ दौन्' हउर्वाता अमैरताता ।

मज्दो धुआ आर्मइती अहुरो ॥ १ ॥ (३ वाइ)

कोत्र:-

अखा मइन्यैउश' स्पैनिस्तया वहिस्तैम् ।

हिउवा उरुवाइश वक्हैउश अँअँआन्' मनक्हो ।

आर्मतोइश जस्तोइन्या श्यओथना' वरँज्यत्र' ।

ओया चिस्ती हो सा' अपखा मज्दो ॥ २ ॥

अखा मइन्यैउश' त्वैम् अही ता स्पेंतो ।

यै अखाइ गौम् रान्यो-स्करँतीम्' हैम्-तषत्र ।

अत्र होइ वाखाइ' रामा दो आर्मइतीम् ।

बात्र' हैम्' वोह मज्दा हैमै-फ्रस्ता' मनक्हा ॥ ३ ॥

अखात्र मइन्यैउश' रारँज्येइरँती' द्रँगवरँतो' ।

SPENTĀMAINYUŚ GĀTHĀ

Ha 47

The Spentāmainyus Gāthā is composed of 4 chapters 47-50.

(1) 1. Mills: श्यओथनाचा 2. West, Sp, TDA: दौं (2) 1. West, Sp, Geld, TDA: मयँउश 2. West & TDA: अँ अँ आ न; Mills: अँअँआ न 3. Mills: श्यओथना 4. Sp: वरँज्यत्र 5. Geld & Mills: पता (3) 1. West, Sp, Geld, TDA: मयँउश 2. Mills: स्करँतीम् 3. West, Sp, Mills, TDA: वाखा 4. West & TDA: फ्रस्ता 5. West, Sp TDA: हीम् 6. West, Sp, TDA: हैम्-फ्रस्ता; Mills: (हैम्) फ्रस्ता (4) 1. West, Sp, Geld, TDA: मयँउश 2. West, Sp, TDA: रारँज्येइरँती हैमवती.

मज्झदा' स्पॅरतात् नोइत् इथा अषाउनो' ।
 कसैउइचीत् ना अषाउने' काथे अक्कहत् ।
 इस्वाचीत् हाँस् परओश अक्को ट्रॅग्वाइते' ॥ ४ ॥

ताचा स्पॅरता मइन्यू मज्झदा अहुरा ।
 अषाउने चोइश या ज्जी चीचा वहिस्ता ।
 इनरं धम्मत्तात् जओषात् ट्रॅग्वाो वल्लइती ।
 अक्का इयओथनाइश' अकात् आइयॉस् मनक्कहो ॥ ५ ॥

ता दाो स्पॅरता मइन्यू मज्झदा अहुरा ।
 आथा वक्कहाउ बीदाइतीम्' रानोइय्या ।
 आर्मतोइश देंवॉज्जह्हा अषय्याचा ।
 हा ज्जी पओउरुश' इषॅरतो' वाउराइते' ॥ ६ ॥

कोट्ट उ रास्सी:-

स्पॅरता मइन्यू .... आर्मइती अहुरो ॥ (३ वाइ)
 अषॅम् बोहू वहिस्तॅम् अस्ती ।
 उस्ता अस्ती उस्ता अक्काइ ।
 छात् अषाइ वहिस्ताइ अषॅम् ॥ (४ वाइ)
 स्पॅरता-मइन्यूम् हाइतीम् यज्जमइदे ॥
 येव्हे हातॉम् आअत् येत्ते पइती वक्कहो ।
 मज्झदो अहुरो वजेया अषात् हथा ।
 योक्कहॉम्चा तॉस्चा ताोस्चा यज्जमइदे ॥ ७ ॥

~~~~~

3. West, Sp, Mills, TDA: मज्झदा 4. West, Sp, TDA: अषयोवी
 5. West, Sp, TDA: अषय्योने 6. West & TDA: इग्वाइते (5) 1. Mills:
 इयओथनाइश (6) 1. West & TDA: बीदाइते; Mills & Sp: बीदाइते 2. Gold:
 पओउरुश; Sp: पओउरुश; Mills: पओउरुश 3. Sp: इषॅरती 4. West & TDA:
 वाउराइते.

हा ४८

ज्ञोत्र:-

येज्ञी अदाइश् अषा द्वुजम् वै१ व्हइती ।
 ह्यत्त' आँसपुता या दइबिताना फ्रओल्ता ।
 अमॅरॅताइती दअेवाइश्चा मइयाइश्चा ।
 अत्त तोइ सवाइश् वळ्ळम् वळ्ळत्त अहुरा ॥ १ ॥
 वओचा मोइ या त्वेम् वीद्वो अहुरा ।
 परा ह्यत्त मा या मै१ग् पॅरथा जिमइती ।
 कत्त अपवा मज्झा वै१व्हत्त' द्रॅग्व१त्तम् ।
 हा ज्ञी अक्कहँउश् वडुही विस्ता आकॅरँइतिश् ॥ २ ॥
 अत्त वअेदँम्नाइ वहिस्ता सास्सनाँम् ।
 यौम्' हुदो सास्ती अषा अहुरो ।
 स्पॅ१तो' वीद्वो यअेचीत्त' गूज्जा सँ१होक्कहो' ।
 थ्नावाँस् मज्झा वक्कहँउश् स्रथ्ना मनक्कहो ॥ ३ ॥
 ये दात्त मनो वळो मज्झा अइयस्चा ।
 ह्यो दअेनाँम् इयओथनाचा' वचक्कहाचा ।
 अह्या ज्ञओपॅ१ग् उन्तिश् वरँनै१ग् दचइते' ।
 थ्नावाँ स्रताओ अपॅमँम् नना अक्कहत्त ॥ ४ ॥
 हुक्कथा श्लै१ताँम् मा नै दुश्-श्लथा' श्लै१ता ।
 वक्कहुयो' चिस्तोइश् इयओथनाइश्' आर्मइते' ।

Hā 48

- (1) 1. West & TDA: व्यत्त 2. West, Sp, TDA: मज्झाइश्चा (2) 1. Geld: वै१व्हत्त 2. Geld: आकॅरँतिश् (3) 1. West & TDA: यौ 2. West & TDA: स्पॅन्तो 3. Geld: सँ१होक्कहो; Mills: सँ१होक्कहो (4) 1. West & TDA: अषास्चा; Sp: अपवास्चा 2. Mills: इयओथनाचा 3. West & TDA: हुक्कथा (5) 1. West, Sp, Mills, TDA: दुश्-श्लथा 2. Sp: वक्कहो 3. Mills: इयओथनाइश् 4. West & TDA: आर्मइते.

यओज्दो मश्याइ' अइपी ज़ाँथेम् वहिस्ता ।

गवोइ वर्रंज्याताँम् ताँम् नै व्वरंथाइ प्रबुयो ॥ ५ ॥

हा ज़ी नै हुषोइथेमा हा नै उतयूइतीम् ।

दात्त तैवीषीम्' वक्कहँउश मनक्कहो वर्रंथे ।

अत्त अण्णयाइ अषा मज्जदो उर्वरो वक्कत्त ।

अहुरो अक्कहँउश ज़ाँथोइ पओउरुयेह्मा' ॥ ६ ॥

नी अओषेमो नी घाताँम् पइती' रंमम् पइती' स्योदुम्' ।

योइ आ वक्कहँउश मनक्कहो दीद्रघ्जोदुये' ।

अषा व्याँम् येह्मा हिथाउश' ना स्पँतो ।

अत्त होइ दामाँम्' धन्नह्मा आ-दाँम् अहुरा ॥ ७ ॥

का तोइ वक्कहँउश मज्जदा क्षथह्मा ईशित्तिश ।

का तोइ अषोइश धन्नण्यो मइव्यो अहुरा ।

का धन्नोइ अषा आको अर्रँद्रँग् इय्या' ।

वक्कहँउश मइन्यँउश' इयओथननाँम् जवरो ॥ ८ ॥

कदा वओदा येज़ी चह्मा क्षयथा ।

मज्जदा अषा येह्मा मा आइथिश् इओथा ।

अँरश मोइ अँर्रँज्जाँम्' वक्कहँउश वक्कश मनक्कहो ।

वीघात्त सओश्याँस्' यथा होइ अषिश् अक्कत्त ॥ ९ ॥

कदा मज्जदा माँनरोइश नरो वीसँते' ।

कदा अजैन् मूअँम् अषा मदह्मा' ।

5. West, Sp, TDA : मश्याइ (6) 1. West, Sp, Geld, Mills, TDA : तैवीषीम् 2. West : पोउरुयेह्मा (7) 1 West, Sp, TDA : पइति 2. Geld : स्योदुम् 3. West : दीद्रघ्जो दुये; TDA : दीद्रँघ्जो दुये; Sp : दीद्रघ्जो दुये 4. West, Sp, Mills, TDA : हिथाओश 5. West & TDA : दामाँन् (8) 1. West, Sp, TDA : इय्या 2. West, Sp, Geld, TDA : मइन्यँउश (9) 1. Mills : (अँर्रँज्ज्) कय्योम् 2. West, Sp, TDA : सओश्याँस् (10) 1. West & TDA : वीसँते 2. Geld : मदह्मा.

या अक्षरवा' करपवो' उरुपवेरती' ।

याचा कृत दुष्ट-धृष्टा' दण्डुनो' ॥ १० ॥

कदा मज्झा अषा मज्झा आर्मइति' ।

जिमत्त धृष्टा दुष्टइति' वास्तवइती ।

कोइ द्रॅग्वोद्वीक्ष जूराइश् रामो' दोरते' ।

कैर' आ वक्ष्हैउश् जिमत्त मनक्वहो चिस्तिश् ॥ ११ ॥

अत्त तोइ अक्वहन् सओदय'तो' दण्डुनो' ।

योइ इन्स' वोहू मनक्वहा हचो'रते' ।

श्यओथनाइश्' अषा ध्वष्टा मज्झा सैक्वहवा' ।

तोइ ज्ञी दाता हमजेस्तारो' अजेपे' मझा ॥ १२ ॥

कोत्त उ रास्ती:-

स्पे'ता मइन्सु वहिस्ताचा मनक्वहा ।

हचा अषात्त श्यओथनाचा वचक्वहाचा ।

अझाइ दौन् हउर्वाता अमरताता ।

मज्झाओ धृष्टा आर्मइती अहुरो ॥ (३ वाइ)

अपे'म' वोहू वहिश्ते' अस्ती ।

उश्ता अस्ती उश्ता अझाइ ।

झात्त अषाइ वहिस्ताइ अपे'म' ॥ (४ वाइ)

येज्जी-अदो' हाइतीम् यज्जमइदे ॥

येज्जे हाता'म् आजत्त येजे पइती वक्वहो ।

मज्झाओ अहुरो वजेथा अषात्त हचा ।

योक्वहो'चा तौस्वा तोस्वा यज्जमइदे ॥ १३ ॥

~~~~~

3. West, Sp, Geld, Mills, TDA: अरपवा 4. Mills: कर्पवो 5. West, Geld, Mills, TDA: उरुपवेइरती 6. West, Sp, Mills, TDA: दुष्ट-धृष्टा (11) 1. West, Sp, Mills, TDA: दुष्टइति 2. West & TDA: दोरते (12) 1. West, Sp, TDA: वजोप्यरती 2. West & TDA: हचो'रते 3. Mills: श्यओथनाइश् 4. Geld: सैक्वहवा 5. West, Sp, TDA: हमजेतो.

का ४९

कोटः-

अत् मा यवा वैरुद्रो पक्के' मज्झितो ।
 यै दुश्-अरंभीश् चिह्नुषा अवा मज्झा ।
 वहुही' आदा गइदी' मोइ आ मोइ' अरपा ।
 अद्या वोहू अओषो बीदा मनक्का ॥ १ ॥
 अत् अद्या मा वैरुद्रा मानयेइती' ।
 लकओषो द्रैग्वतो दइविता अषात् रारंषो ।
 नोइत् स्पैरुताँम्' दोरंश्त् अद्याइ स्तोइ आर्मइतीम् ।
 नअेदा वोहू मज्झा फ्रस्ता मनक्का ॥ २ ॥
 अत्चा अद्याइ वरंनाइ मज्झा निदातँम् ।
 अपँम् सइद्याइ लकओषाइ राषयेसुहे' दूक्ष ।
 ता वक्कहँउश् सरँ इइयाइ' मनक्को ।
 अरुतरँ' वीस्पैरुग् द्रैग्वतो हल्लैरुग् अरुतरँ' मुये' ॥ ३ ॥
 योइ दुश्-सुत्थ्वा अओषेम्मम् वरंदेन् रामेम्चा ।
 एवाइश् हिज्जुबीश् फ्रुयस अफ्रुयसुतो ।
 यओषाँम् नोइत् हूरुस्ताइश् वाँस् दुज्जुस्ता' ।
 तोइ दओवैरुग् दाँन् या द्रैग्वतो दओना ॥ ४ ॥
 अत् ह्यो मज्झा' ईज्जाचा आसूइतिश्चा ।
 यै दओनौम् वोहू सारुस्ता मनक्का ।
 आर्मतोइश् कस्वीत् अवा हुज्जैरुत्तुश् ।
 ताइश्चा वीस्याइश् थक्की धुओइ अहुरा ॥ ५ ॥

- (1) 1. West, Sp, TDA: फ्रै 2. Geld: दुधैरुद्रो 3. West, Sp, Mills, TDA: वरुइउश् 4. Sp: गइदी आ मोइ (2) 1. Sp: मानयेइती 2. West & TDA: स्पैरुताँम् (3) 1. West, Sp, TDA: राषयसुहे 2. Sp: दूषा 3. West & TDA: अरुतरँ 4. West & TDA: मुये (4) 1. West, Sp, TDA: दुज्जुस्ताइश्
 (5) 1. West, Sp, TDA: मज्झा.

क्रो वो क्रजेस्या' मज्झा अण्येचा मूहते ।
 या वै स्रतैउश क्रमाकसा आ-मनक्का ।
 अरेश वीचिद्याइ-अथा ई स्रावयजेमा ।
 तौम् दजेनौम् या क्रमावतो अहुरा ॥ ६ ॥
 तत्तुचा वोह मज्झा सओतू मनक्का ।
 सओतू अषा गृषहा तू अहुरा ।
 कै अश्यमा कै स्रजेतुश दाताइश अक्कत्तू ।
 यै वरंजेनाइ वडुहीम् दात्तू क्रसस्तीम् ॥ ७ ॥
 क्रोषओश्राइ' उवाञ्जिस्ताम् अषहा दो ।
 सरैम् तत्तू थ्वा मज्झा यासा अहुरा ।
 मइव्याचा यौम् वक्काउ थ्वाही आ क्षथोइ ।
 यवोइ वीस्पाइ क्रजेस्तोक्को ओक्कहामा ॥ ८ ॥
 सओतू सात्ताओ प्रैग्गद्धो सुये' तश्तो ।
 नोइत्तू अरेश-वचो सरैम् दिदाँस्' द्रैग्वाता ।
 छत्तू दजेनो' वहिस्ते' यूजेन् मीज्जे ।
 अषा यूक्ता' याही दै-जामास्पा' ॥ ९ ॥
 तत्तुचा मज्झा थ्वाही आदाँम् निपोक्के' ।
 मनो वोह उरुनस्चा अषाउनौम्' ।
 नैमस्चा या आर्मइतिश ईजाचा ।
 माँजा क्षथा वज्जदक्का अवैमीरा ॥ १० ॥
 अत्तू दुशेक्ष्णैग्' दुश-इयओथनैग्' दुज्जचक्को ।
 दुज्जदजेनैग्' दुश-मनक्को द्रैग्वातो ।

(6) 1. West & TDA : क्रजेस्या 2. West & TDA : मूहते (8) 1. West, Sp, Mills, TDA : क्रोषओश्राइ (9) 1. TDA : छुये 2. West, Mills, TDA : वदौस् 3. Sp : दजेना 4. West & TDA : वहिस्ते 5. West, Sp, Mills, Geld, TDA : युक्ता 6. Geld, Mills, Sp : दैजामास्पा (10) 1. West & TDA : निपोक्के 2. West, Sp, TDA : अषओनौम् (11) 1. West, Sp, TDA : दुश-क्ष्णैग् 2. Mills : स्वओजेनैग्

अकाइश् सुवरंथाइश् पइती उर्वाँनो पइत्येइ२ ती३ ।
 दूजो देंमाने॑ हइथ्या अक्हेन् अस्तयो ॥ ११ ॥
 कत् तोइ अषा उब्जे२ ते॑ अवक्को ।
 ज़रथुश्नाइ कत् तोइ वोहू मनक्का ।
 येँ वै स्तओताइश् मज्झदा फ़्रीनाइ अहुरा ।
 अवत् यासौस् ह्यत् वै ईश्ता॑ वहिश्तेम् ॥ १२ ॥

जोत् उ रास्पी:-

स्पे२ता मइन्यू वहिश्ताचा मनक्का ।
 हचा अषात् इयओथनाचा वचक्काचा ।
 अक्काइ दौन् हउर्वाता अमरेताता ।
 मज्झदो क्षथा आर्मइती अहुरो ॥ (३ वाइ)
 अषेम् वोहू वहिश्तेम् अस्ती ।
 उश्ता अस्ती उश्ता अक्काइ ।
 ह्यत् अषाइ वहिश्ताइ अषेम् ॥ (६ वाइ)
 अत्-मा-यवाँम् हाइतीम् यज़मइदे ॥
 येज्हे हाताँम् आअत् येले पइती वक्को ।
 मज्झदो अहुरो वजेथा अषात् हचा ।
 योक्काहौम्चा तौस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥ १३ ॥

3. West, Sp, TDA: पइति-यस्ती; Mills: (पइति) यस्ती 4. West & TDA: देंमाने (12) 1. West & TDA: उब्जेस्ते; Mills: उब्जेइस्ते; Sp: उब्जेस्ते
 2. West, Sp, TDA: इस्त्य.

हा ५०

गीतः-

कत् मोइ उर्बा इसे' चया अवहो ।
 कै मोइ पसैउश कै मे' ना धाता विस्तो' ।
 अन्यो अषात् थ्रत्तचा मज्झा अहुरा ।
 अज्झा झूता वहिस्ताअत्तचा मनहो ॥ १ ॥
 कथा मज्झा रान्यो-स्केरैतीम्' गौम् इषसोइत्त ।
 ये हीम् अझाइ वासवइतीम् स्तोइ उस्यात्त ।
 अरैज्जजीश' अषा पोउरुधू' हुरै पिश्यस' ।
 आका-स्तैग्' मा निषाँस्या दार्थम् दाहा ॥ २ ॥
 अत्तचीत्त अझाइ मज्झा अषा अहइती ।
 यौम् होइ झुआ बोइचा' चोइस्त मनहहा ।
 ये ना अषोइश अओजहहा वरंदयजेता ।
 यौम् नज्झिइस्ताँम् गअथौम् द्वेग्वो वझइती ॥ ३ ॥
 अत्त वो यज्झाइ स्तवस् मज्झा अहुरा ।
 हदा अषा वहिस्ताचा मनहहा ।
 झुआचा या ईषो स्तोइहत्त आ-पइयी ।
 आकाओ अरैग्' दैमाने' गरौ संरओषाने' ॥ ४ ॥
 आरोइ ज्जी झ्मा मज्झा अषा अहुरा ।
 झत्त' यूष्माकाइ मँध्राने' वओराज्जया ।
 अइवी-दैरैस्ता आवीइया' अवहहा ।
 ज्झस्ता-इस्ता या नो क्वाअे' दाय्यात्त ॥ ५ ॥

- (1) 1. West & TDA: इसे 2. Sp: मे Sp: वीस्तो (2) 1. Mills: स्केरैतीम् 2. West & TDA: अरैज्जजीश 3. Mills: पओउरुधू 4. West, Sp, TDA: पिश्यस; Mills: पइत्यस 5. West, Sp, Mills, TDA: आका स्तैग्
 (3) 1. West, Sp, Geld, Mills, TDA: बोइचा (4) 1. West & TDA: दैमाने 2. West & TDA: संरओषाने; Sp & Mills: वओषाने (5) 1. West & TDA: अह 2. West & TDA: मँध्राने 3. West, Sp, TDA: आवीइया 4. West & TDA: ज्झा

यै मौत्रा चाचैम् मज्जा करणी ।
 उर्वचो अषा नैमज्जा ज्ञरयुक्त्वो ।
 दाता स्मर्तुश्च हिंशो रथीय् स्तोइ ।
 मज्जा राज्ञैर्यु वोहू साहीद्र मनक्का ॥ ६ ॥
 अत्र वै यजोजा ज्ञवीस्त्वैर्युम् अउर्वतो ।
 जयाइश् परैयुश्च वज्जा यूप्पाकजा ।
 मज्जा अषा उग्रैर्यु वोहू मनक्का ।
 याइश् अजाथा मज्जाइ क्पाता अक्काहे ॥ ७ ॥
 मत्र वो पदाइश् या प्रकूता ईज्जयो ।
 पइरि-जसाइ मज्जा उस्तानज्जस्तो ।
 अत्र वो अषा अरैद्रक्याचा नैमक्का ।
 अत्र वो वक्कैउश्च मनक्को हुनरैताता ॥ ८ ॥
 ताइश् वो यज्ञाइश् पइती स्तवस् अयेनी ।
 मज्जा अषा वक्कैउश्च इयओथनाइश्च मनक्को ।
 यदा अषोइश्च मक्यो वसै क्षया ।
 अत्र हुदानाउश्च इषयैस् गैरैज्जा क्यैम् ॥ ९ ॥
 अत्र या वरैषा याचा पइरी आइश्च इयओथना ।
 याचा वोहू चप्पाय् अरैज्ज मनक्का ।
 रओचो क्वैर्यु अक्काय् उक्का अजेउरुश्च ।
 प्रमाकाइ अषा वज्जाइ मज्जा अहुरा ॥ १० ॥
 अत्र वै स्तओता अजोजाइ मज्जा अक्काचा ।
 चवत्र अषा तवाचा इसाइचा ।

(6) 1. West, Sp, Mills, TDA : वापिम् (7) 1. West, Sp, TDA :
 कौशतर्कैर्यु उर्वतो 2. West, Sp, Mills, TDA : ज्याइतिश्च 3. West & TDA : मज्जाहे
 (9) 1. Mills : स्मर्तुष्मत् 2. West, Sp, TDA : इषीयः Mills : इष (ज) कौश
 (10) 1. Mills : स्मर्तुष्मत् (11) 1. West, Sp, TDA : जीवहाचः
 व....१०

दाता अक्हँउश् अरँदत्त वोहू मनक्हा ।
हइध्यावरँस्तौम् सत्त वत्ता फ़ैरपोतैम् ॥ ११ ॥

ज्ञोत्त उ रास्पी:-

स्पँता मइन्यू वहिस्ताचा मनक्हा ।
हचा अषात्त इयओथनाचा वचक्हाचा ।
अझाइ दौन् हउवाता अमँरँताता ।
मज्दो क्षुधा आर्मइती अहुरो ॥ (३ वाइ)
अषँम् वोहू वहिस्तँम् अस्ती ।
उस्ता अस्ती उस्ता अझाइ ।
सत्त अषाइ वहिस्ताइ अषँम् ॥ (सँ वाइ)
कत्त-मोइ-उर्वौम् हाइतीम् यज्मइदे ।
स्पँता-मइन्यूम् गाथौम् अषओनीम् अषहे रतूम् यज्मइदे ।
स्पँता-मइन्यूँउश् गाथयो हँदाता यज्मइदे ॥
येव्ह हे हातौम् आअत्त येस्ते पइती वक्हो ।
मज्दो अहुरो वजेथा अषात्त हचा ।
योक्हौम्चा-तौस्चा तोस्चा यज्मइदे ॥ १२ ॥

~~~~~

2. West, Mills, TDA: °वइस्तौम् 3. West, Mills, TDA: फ़ैरपोतैम्
(12) 1. West, Sp, TDA: °मन्यँउश्.

वोहूक्षत्र गाथा

हा ५१

ज्ञोत्र उ राप्तीः-

॥ नमो वै गाथो अषओनीश ॥

वोहू क्षथम् वदरीम् । वागम् अइवी-वइरिश्तेम् ।
वीदीषम्नाइश' ईजाचीत् । अषा अ५तरं-चरइती ।
इयओथनाइश मज्झा वइरिश्तेम् । तत् नै नूचीत् वर्रणाने' ॥१॥ (५ वाह)

ज्ञोत्रः-

ता वै मज्झा पओउवीम् । अहुरा अषाह' येचा ।
तइव्याचा आर्मइते' । दोइषा' मोइ' इस्तोइश क्षथम् ।
क्षमाकम् वोहू मनइहा । वझाह दाइदी सवइहो ॥ २ ॥
आ वै गैउश' आ-हैम्-य५तू' । योइ वै इयओथनाइश सार५ते' ।
अहुरो अषा-हिउा' । उरुवाइश वइहैउश मनइहो ।
यओषाँम् तू पओउरुयो' । मज्झा म्मदइता अही ॥ ३ ॥
कुथा आरोइश आ' प्रसैरतुश' । कुथा मर्रंजदिका' अस्तत् ।
कुथा यसो क्खैन् अपम् । कू स्पे५ता आर्मइतिश ।
कुथा मनो वइरिश्तेम् । कुथा थ्वा क्षथा मज्झा ॥ ४ ॥

VOHŪKSHATHRA GĀTHĀ

Hā 51

The Vohūkshathra Gāthā is composed of chapter 51 alone.

- (1) 1. West, Sp, Mills, TDA : वीडुषम्नाह 2. West & TDA : वर्रणाने
(2) 1. West, Sp, Mills, TDA : अषा 2. West & TDA : आर्मइते 3. West, Sp,
Mills, TDA : दोइषा आ मोइ (3) 1. Geld : गैउषा हैम्वरते; West & TDA : गैउषा
आ हैम्वरती; Sp : गैउषा हैम्वरते; Mills : गैउषा हैम्वरते 2. West, Mills, TDA :
सार५ते 3. West, Sp, TDA : अषा हिउा; Mills : अषा-हिउा 4. Geld : पौउरुयो
(4) 1. Geld : म्मदसैरतुश 2. West, Mills, TDA : मर्रंजदिका.

वीस्या ता पॅरसौस् यथा । अषात् हचा गौम् वीदत् ।
 वास्त्र्यो श्यओथनाइश् अॅरॅव्यो । हौम् हुस्त्रुश नॅमइहा ।
 यै दाथजेइव्यो अॅरॅश-रत्स् । ध्र्यौस् अषिवो' चिस्ता ॥ ५ ॥

यै वसो वक्कहँउश् दज्दे' । यस्वा होइ वाराइ रादत् ।
 अहुरो ध्र्यथा मज्दो । अत् अक्ताइ अकात् अश्यो' ।
 यै होइ नोइत् वीदाइती' । अॅपेमे' अक्कहँउश् उर्वेजेसे' ॥ ६ ॥

दाइदी मोइ यै गौम् तपो । अषस्वा उर्वरोस्वा ।
 अमॅरॅताता हुवर्वाता । स्पॅनिस्ता मइन्यू मज्दा ।
 तैवीवी' उतयूइती । मनइहा वोहू सॅइहे' ॥ ७ ॥

अत् ज़ी तोइ वक्ष्मा मज्दा । वीदुषे ज़ी ना म्रुयात् ।
 धत्' अकोया द्रॅग्वाइते' । उस्ता यै अपॅम् दाद्रे' ।
 हो ज़ी मौंथा इयातो । यै वीदुषे म्रवइती ॥ ८ ॥

यौम् ध्रन्तैम् रानोहन्या दाो । ध्वा आधा सुत्ता मज्दा ।
 अयइहा ध्रन्तुस्ता अइवी । अह्वाहू दक्ष्तम् दावोइ ।
 राष्येइहे' द्रॅग्ब-रॅत्म् । सवयो अपवनेम् ॥ ९ ॥

अत् यै मा ना मॅरॅइते' । अन्याथा अक्तात् मज्दा ।
 हो दामोइश् वूजो हुनुश' । ता' हुज्दो योइ हँइती ।
 मइव्यो ज़वया अपॅम् । वक्कहुवा' अपी मत् ते' ॥ १० ॥

कै उर्वयो स्पितमाइ । ज़रयुइत्राइ ना मज्दा ।

- (5) 1. Mills: अपवो (6) 1. West, Sp, Mills, TDA: दज्दी 2. West, Sp, Mills, TDA: अॅव्यो 3. West, Mills, TDA: वी-दाइती 4. West, Mills, TDA: अॅपेमे 5. West, Mills, TDA: उर्वेजेसे (7) 1. West, Sp, Mills, Geld, TDA: तैवीवी 2. Geld: सॅइहे; West, Mills, TDA: सॅइहे (8) 1. West, Mills, TDA: धत् 2. West, Mills, TDA: द्रॅग्वाइते 3. West, Sp, Mills, TDA: दाद्रे (9) 1. West, Mills, TDA: राष्येइहे; Sp: राष्येइहे (10) 1. West, Mills, TDA: मॅरॅइते 2. West, Sp, TDA: हुनुस्ता 3. West & TDA: वोहुवा अपॅम् मत् ते; Sp: वोहुवा अपॅम् मत् ते.

कै वा' अषा आक्रुश्व । का स्वेता आर्मइतिश् ।
 कै वा' वरुहैउश मनरुहो । अचिस्ता मगाइ' अरुप्यो ॥ ११ ॥
 नोइत्ता ता इम् इनाउश वओप्यो' । कवीनो परतो जेमो ।
 जरथुश्वेम् स्थितामम् । झर्त्त अक्षी उरुश्वोस्त अस्तो' ।
 झर्त्त होइ इम् चरतस्वा । अजोदरेइश्वा जोइपेन् वाक्का H १२ ॥
 ता द्रुग्वतो मरुदइती' । दजेना अरुज्जउश हइयीम् ।
 येसा उवा स्त्रजोदइती । चिन्वतो परतो आको ।
 स्वाइश् इयओषनाइश् हिज्वस्वा । अपसा नौस्वो पयो ॥ १३ ॥
 नोइत्ता उवाथा दातोइव्यस्वा । करपनो वाक्कात्त अरैम् ।
 गवोइ आरोइश् आ' सैरदा' । स्वाइश् इयओषनाइश्वा सैरदाइश्वा' ।
 ये इश् सैरुहो' अपैमम् । द्रुजो-दमाने आदात्त' ॥ १४ ॥
 झर्त्त मीज्देम् जरथुश्वो । मगवव्यो चोइश्त् परा ।
 गरो दमाने' अहुरो । मज्दो जसत्त पओउरुयो' ।
 ता वै वोहु मनरुहा । अपाइचा सवाइश् चिवीपी ॥ १५ ॥
 तौम् कवा वीस्तास्यो । मगसा झुथा नौसत्त ।
 वरुहैउश पदेवीश् मनरुहो । यौम् चिस्तीम् अषा मरुता ।
 म्येत्तो मज्दो अहुरो । अथा नै सज्घाइ उस्ता ॥ १६ ॥
 वरुण्वौम् मोइ फेरपओश्वो' । ह्योगवो दजेदोइश्त् कइरुपेम् ।
 दजेनयाइ वरुहुयाइ' । यौम् होइ इश्यौम्' दात्त ।
 झुर्यौम् मज्दो अहुरो । अपसा आज्घाइ मरुज्दीम्' ॥ १७ ॥

- (11) 1. Sp: वा 2. Sp: मगाइ (12) 1. West, Sp, TDA: वनेष्वी
 2. West & TDA: प्यत्त 3. West, Sp, Wills, TDA: अस्तो (13) 1. West
 & TDA: मरुदइती; Sp: मरुदइती (14) 1. West, Sp, Mills, TDA: अरैम् 2. Geld:
 आरैरदा 3. Geld: सैरदाइश्वा 4. Geld: सैरुहो 5. West, Sp, Mills, TDA:
 आ. वाक्का (15) 1. West & TDA: प्यत्त 2. West, Mills, TDA: दमाने 3. Geld:
 पओउरुयो (17) 1. West, Sp, Mills, TDA: इयओष्वो 2. Sp: वरुहो 3. West,
 Sp, Mills, TDA: इश्यौम् 4. West, Sp, TDA: मरुदइती

तौम् चिस्तीम् ईजामास्यो । ह्योग्यो इस्तोइश् एवरॅनो ।
 अषा वॅरॅते तत्तु ध्रॅम् । मनक्हो वडुहीश् वीदो ।
 तत्तु मोइ दाइदी अहुरा । झत्तु मज्जदा रपॅन् तवा ॥ १८ ॥
 हो तत्तु ना मइघो-मोक्खा । स्पितमा अझाइ दज्जे ।
 दजेनया वजेदॅम्नो । यॅ अहम् इषसौम् अइवी ।
 मज्जदो दाता भ्रओत्तु गयेखा । इयओथनाइश् वझो ॥ १९ ॥
 तत्तु वॅ नै हज्जओषोक्खो । वीस्योक्खो दइघाइ सवो ।
 अपॅम् वोह् मनक्खा । उक्खा याइश् आर्मइतिश् ।
 यज्जम्नोक्खो नैमक्खा । मज्जदो रक्कॅम् चगॅदो ॥ २० ॥
 आर्मतोइश् ना स्पॅतो । हो चिस्ती उक्खाइश् इयओथना ।
 दजेना अपॅम् स्पॅन्वत्तु । वोह् ध्रॅम् मनक्खा ।
 मज्जदो ददात्तु अहुरो । तैम् वडुहीम् यासा अपीम् ॥ २१ ॥
 येखा मोइ अषात्तु हचा । वहिस्तॅम् येखे पइती ।
 वजेदा मज्जदो अहुरो । योइ ओक्खहॅरॅचा हॅतिचा ।
 तौ यज्जाइ क्वाइश् नामॅनीश् । पइरिचा जसाइ वॅता ॥ २२ ॥

झोत्तु उ रास्पी:-

वोह् ध्रॅम् वइरीम् ..... नूचीत्तु वरॅषाने ॥ (३ णइ)

अपॅम् वोह् वहिस्तॅम् अस्ती ।

उस्ता अस्ती उस्ता अझाइ ।

झत्तु अषाइ वहिस्ताइ अपॅम् ॥ (४ णइ)

वोह्ध्रॅम् हाइतीम् यज्जमइदे । वोह्ध्रॅम् गायोम् अपओनीम् अपहे
 रत्तुम् यज्जमइदे । वोह्ध्रॅम् गायो हॅदाता यज्जमइदे ॥

(18) 1. West, Sp, TDA: ई-जामास्या होग्या 2. West & TDA: वरॅरॅते;
 Sp: वरॅरॅते 3. West, Sp, Mills, TDA: वडुहॅइश् 4. West & TDA: झत्तु
 (19) 1. Geld: मइघो-मोक्खा 2. West, Sp, Mills, TDA: दज्जे 3. Sp:
 वजेनया (20) 1. West, Sp, TDA: येज्जम्नोक्खो (22) 1. West & TDA:
 वेखे 2. Sp: तौम्.

येषुहे हाताँम् आजत्तु येसुहे पइति वक्कहो ।

मज्झदो अहुरो वओथा अषात्तु हचा ।

योक्कहँम्चा तौस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥

यथा अहू वइर्यो अथा रत्तुश अषात्तुचीत्तु हचा° ॥ २३ ॥ (३ बार)

हा ५२

जोत्तु उ रास्पी:-

वक्कहुच वक्कहोस्च' आप्पनीनामि वीस्पयो अषओनो स्तोइश हइथ्याइच
(वाँइथ्याइच वूइयाँइथ्याइच' अषीम् रासइ५तीम्' दरघो-वारँध्मनँम् मिषाचिम्
हो-अइत्तिषाचिम् मिषाचिम् आप्पसोक्कहइतीम्' ॥ १ ॥

वरँ५तीम् वीस्पो वओषज्जो अपाँम्च गवाँम्च उर्वरनाँम्च तउर्वयेइ५तीम्
वीस्पो लवओषो दओवनौम् मइयानौम्च' अरँइय५ताँम्' अक्काइच' न्मानाइ अक्काइच
न्मानहे न्मानो-पतँओ ॥ २ ॥

वडुहीश्च' अघो वडुहीश्च अषयो हुपउवोँ वहेहीश अपरो रास-
इ५तीश' दरघो-वारँध्मनो यथ नो मज्झित्तोस्च वहिस्तोस्च सओस्तोस्च अषयो
अँरँव५ते' ॥ ३ ॥

अमँषनाँम् स्पँ५तनाँम् यक्काइच वक्काइच इन्नओथाइच प्पसस्तयओच
प्पदथाइ अहे न्मानहे प्पदथाइ वीस्पयो अषओनो स्तोइश हमिस्तँओ वीस्पयो
इवतो स्तोइश । स्तवस् अषा यँ हुदो योइ हँ५ती ॥ ४ ॥

वसस्व तु अहुर-मज्झ उस्ताच क्खओष' इवनाँम् दामनाँम् । वसो आपो

Ha 52

- (1) 1. West & TDA: वक्कहुचोस्च; Sp: वक्कहुचोस्वा 2. West, Sp,
TDA: वूइयाँइथ्याइच 3. West & TDA: रासँ५तीम्; Sp: रासँ५तीम् 4. West &
TDA: आप्पसोक्कहइतीम् (2) 1. West, Sp, TDA: मइयानौम्च अरँध्म५ताँम् 2. Sp:
अक्काइचा (3) 1. West, Sp, TDA: वक्कहुश्च 2. West, Sp, TDA: रासँ५तीम्
3. West, Sp, TDA: अँरँव५ते (5) 1. TDA: इओष.

वसो उर्वरो वसो वीस्य वोह अपविभ श्रवम्नेम् अपवनेम् दावत अश्रयम्नेम्
द्रव२तेम् ॥ ५ ॥

वसो-श्रयो कृपात् अपव
अवसो-श्रयो कृपात् द्रवो
गतो हमिस्तो निज्जरेतो
हच स्पे२तहे महर्न्येउश दामव्यो
वरतो अवसो-श्रयो ॥ ६ ॥

हृदय' अज्जमचित् यो ज़रथुश्रो क्रतेमाँ न्माननौम्च वीसाँम्च ज़२तु-
नौम्च दक्षुनौम्च अग्हो' दजेनयो अनुमतयजेच अनुस्तयजेच अन्वर्स्तयजेच
या आहृशरिश ज़रथुश्रिश ॥ ७ ॥

रवस्व कृवाथेम्च आप्तीनामि वीस्पयो अपओनो स्तोइश । औजस्व
दुज्जाथेम्च आप्तीनामि वीस्पयो द्रवतो स्तोइश ॥ ८ ॥

वहिस्तोइस्ति गाथा

हा ५३

कोट्ट उ रासी:-

॥ नैमो वै गाथो अपओनीश् ॥

वहिस्ता ईस्तिश् स्यावी ज़रथुश्नहे ।

स्पितामसा येजी होइ दात्र आयसा ।

अषात्र हचा अहुरो मज्दो ।

यवोइ वीस्पाइ आ- ह्वह्वीम् ।

यथेचा होइ दवेन् सशे५चा ।

दअेनयो वक्कहयो उक्था इयओथनाचा ॥ १ ॥ (इ पाद)

कोट्ट:-

अत्रचा होइ स्व५तू मनक्का उक्थाइश् इयओथनाइश्चा ।

झन्तुम् मज्दो' वसाइ' आ फ़जोरैत्र यत्तौस्वा ।

कवचा वीस्तास्यो ज़रथुश्निश् ।

स्पितामो फ़रषओश्नस्वा' ।

दोक्को अँरँज्जश् पथो ।

यौम् दजेनौम् अहुरो सओइय५तो ददात्र ॥ २ ॥

तैम्चा तू पोउरुचिस्ता' इजेचत्र-अस्याना ।

स्पितामी येजी' दुमैद्रौम् ज़रथुश्नहे ।

VAHIŚTŌIŚTI GĀTHĀ

Hā 53

This Chapter is known as the Vahiśtōiśti Gāthā.

- (1) 1. West, Mills, TDA : क्कहोम् 2. West, Sp, Mills, TDA : क्कहोचा
3. Sp : क्कहो (2) 1. West, Sp; Mills, TDA : मज्दाइ 2. West, Sp, TDA :
मज्ज 3. West & TDA : झन्तुश्नस्वा; Mills : झन्तुश्नस्वा (3) 1. West &
TDA : पओउरुचिस्ता; Sp : पओउरुचिस्ता 2. Geld & Sp : येजी; West, Mills,
TDA : येजी.

वक्कहँउश पइत्यास्तैम्' मनक्कहो ।

अपक्का मज्जदोस्वा तइव्यो दात्त सरेम् ।

अथा हैम् फेरप्पा थ्वा ज्जप्पा ।

स्पैनिस्ता आर्मतोइश हुदानू' वरँप्पा' ॥ ३ ॥

तैम् ज्जी वै स्पेरँदानी वरानी या फँधोइ' वीदात्त ।

पइथ्यअचा वास्त्र्यअइव्यो अत्तचा ल्वअेतओवे ।

अपाउनी' अपवव्यो ।

मनक्कहो वक्कहँउश ल्वँन्वत्त हक्कहुश मैम्' वैअँदुश' ।

मज्जदो ददात्त अहुरो ।

दअेनयाइ वक्कहुयाइ' यवोइ वीस्याइ आ ॥ ४ ॥

साल्वँनी वज्ज्यम्नाव्यो कइनिव्यो म्रओमी ।

झमइव्याचा' वदँम्नो' मै'चा ई माँज्जदुम् ।

वअेदोदुम् दअेनावीश ।

अव्यस्ता' अहम् यै वक्कहँउश मनक्कहो ।

अपा वै अन्यो अइनीम् वीवै'ग्गहत्त' ।

तत्त ज्जी होइ हुपँन्म अक्कहत्त ॥ ५ ॥

इथा ई हइथ्या नरो अथा जैनयो ।

द्रूजो हचा राथँमो यँमै' स्पुथ्या फ्फाइदीम् ।

द्रूजो' आयेसे होइश पिथा तन्वो परा ।

वयू-वरँदुव्यो दुश-ल्वरँथैम्' ।

नाँसत्त एवाथँम् द्रँगवोदँव्यो दँजीत्त-अरँतअइव्यो ।

अनाइश आ मनहीम् अहम् मैरँ'गेंदुये ॥ ६ ॥

3. West, Sp, TDA: पइथ्यास्तीम् 4. Geld: हुवान्वरँप्पा; West & TDA: हुवान्-वरँप्पा (4) 1. West Sp, Mills, TDA: फँधो 2. West, Mills, TDA: अपाउने; Sp: अपाउने 3. West, Sp, TDA: मै वैअँदुश; Mills: मै वैअँदुश 4. Sp & Mills: वक्कहँउश (5) 1. Sp: झमइव्यो 2. Mills: वअेदँम्नो 3. West, Sp, TDA: वज्ज्यम्नाव्यो 4. West, Sp, TDA: वीवै'ग्गहत्त; Mills: वीवै'ग्गहत्त (6) 1. Geld: यँमै; Mills: यँमै 2. Sp: द्रूजम् 3. Mills: ल्वरँथैम्.

अत्रचा वै मीज्देम् अरुहत् अद्या मगसा ।
 यवत् आजुश ज़रजिदस्तो वूनोइ' हस्तयो' ।
 परचा अओचौस् अओराचा ।
 यथा मइन्पुश ट्रेंग्वतो अनौसत् ।
 परा इवीज़यथा मगेम्' तैम् ।
 अत्र वै वयोइ' अरुहइती अपैमेम् वचो ॥ ७ ॥
 अनाइश आ दुज़्वरॅणरुहो' दप्रन्या हैत् ।
 ज़ण्याचा वीस्पोरुहो स्त्रओसेत्ताम् उपा ।
 दुक्षथाइश जैनरौम्' खूनरौम्चा ।
 रामौम्चा आइश ददात् ।
 इयेइतिव्यो वीज़िव्यो ईरत् ईश द्रप्रो ।
 ह्यो देरॅज़ा मॅरॅथ्याउश मज़िस्तो मोषुचा अस्तु ॥ ८ ॥

कोत् उ रास्पी:-

दुज़्वरॅनाइश वजेचो रास्ती तोइ नरॅपीश अरॅज़ीश' ।
 अजेवसा देजीत्-अरॅता पॅचो-तन्वो ।
 कू अववा अहुरो ।
 ये ईश ज्यातैउश हॅमिथ्यात् वसे-इतोइश्चा ।
 तत्र' मज़दा तवा क्षत्रेम् ।
 या अरॅज़ेज्योइ दाही त्रिगजोवे' वद्यो ॥ ९ ॥ (३ वाद)

वहिस्ता ईस्तिश स्त्रावी ज़रयुइरहे .... उरुवा इयजोथनाचा ॥ (३ वाद)

- (7) 1. West, Sp, TDA : वूनोइ 2. West, Sp, Mills, TDA : हस्तयो
 3. West, Sp, TDA : मगेम् 4. West, Sp, Mills, TDA : वचो (8) 1. West,
 Sp, Mills, TDA : दुक्षथाइश 2. West, Sp, TDA : जैनरौम् (9) 1. Geld :
 उजीश; West, Sp, Mills, TDA : रिचीश 2. West, Sp, Mills, TDA : स्त्र
 3. West & TDA : इंगवे; Sp : त्रिगवे; West-K4 : इंगजोवे.

अपँम् वोह बहिस्तँम् अस्ती ।

उस्ता अस्ती उस्ता अस्ताइ ।

सत्र अपाइ बहिस्ताइ अपँम् ॥ (सं वा०)

बहिस्तोइस्तीम् हाइतीम् यज्ञमइदे । बहिस्तोइस्तीम् गाथौम् अप-
जोनीम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । बहिस्तोइस्तीम् माथयो ह० दाता यज्ञमइदे ॥

येवहे हाथौम् आजत्र वेले पइती बहो ।

मज्दो अहुरो बओथा अपात्र हचा ।

योक्हौम्चा तौस्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥ १० ॥

हा ५४

जोत्र उ रास्ती:-

आ अइर्यैमा इह्यो' रक्छाइ ज०त् ।

नैरव्यस्चा नाइरिव्यस्चा ज़रथुश्त्रहे' ।

बह्वैउश रक्छाइ मनक्हो ।

या दजेना बइरीम् हनात्र मीज्देम् ।

अवसा यासा अषीम् ।

यौम्' इयौम्' अहुरो मसता मज्दो ॥ (विहाइ वा०)

अपँम् वोह बहिस्तँम् अस्ती ।

उस्ता अस्ती उस्ता अस्ताइ ।

सत्र अपाइ बहिस्ताइ अपँम् ॥ १ ॥ (सं वा०)

अइर्यमनेम् इषीम् यज्ञमइदे' अमव०तँम् वरैभाजनँम् विल्वजेवक्हँम्'
मज्जिस्तँम् अपहे स्रवक्हौम् । गाथो स्प०तो रतुव्रधो अपजोनीम् यज्ञमइदे ।
स्तओत येस्न्य यज्ञमइदे या दाता अक्हैउश यजोउरयेसा ॥

HA 54

(1) 1. West, Sp, TDA : इण्यो 2. West & TDA : ज़रथुश्त्रहे 3. Sp :
यौम् 4. West, Sp, TDA : इयौम् (2) 1. Sp : यज्ञमइदे 2. West & TDA :
विल्वजेवक्हँम्.

येष्वहे हस्तौश्च आजत्तु येषो पशती वक्षहो ।

मज्जदो अहुरो वजेथा अषात्तु हचा ।

योस्वहोमचा तौस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ २ ॥

हा ५५

जोतः- वीस्पो गजेथोस्च तन्वस्च अज्जवीश्च उस्तानौस्च कँडूरपस्च तँवीपीश्च
वओधस्च उर्वानेम्च फ्रवपीम्च पहरिच ददँमही आच वजेचमही आजत्तु दीश्च
आवजेधयमही गाथान्यो स्पँतान्यो रतुध्रान्यो अवओनिन्यो ॥ १ ॥

यो नो हँति गाथो हँर्रथइतीश्च पाथवइतीश्च मइन्पुश्च-स्वरँथोस्च
यो नो हँति उरुने वजेम् स्वरँथेम्च वस्सेम्च । तो नो हँति गाथो हँर्रथ-
वइतीश्च पाथवइतीश्च मइन्पुश्च-स्वरँथोस्च । तो नो हँति उरुने वजेम् स्वरँथेम्च
वस्सेम्च । तो नो बुयान् हुमिज्जदो अश्च-मिज्जदो' अषो-मिज्जदो परो-अस्साइ अजुहे
पस्च अस्तस्च वओधइहस्च वी-उर्वीस्तीम्' ॥ २ ॥

ता नो अम ता वँर्रथन्न ता दस्वर ता वजेवज्ज ता फ्रदथ ता वरँदथ
ता इवइह ता अइन्यावइह' ता हुधोइह ता अववस्त ता फ्राराइति' ता बीदीषे' ॥ ३ ॥

उज्जम्यान् वा स्तओत्त येस्स्य यथ हीश्च फ्रदथत्तु मज्जदो यै संविस्तो
वँर्रथजो फ्रादत्तु-गजेथो पाथाइ अपहे गजेथनौम् हँर्रथाइ अपहे गजेथनौम् सुवम्म-
नौम्च सजोइयँतौम्च वीस्वयोस्च अवओनो स्तोइश्च ॥ ४ ॥

वीस्वम् अववनेम् अय रतुक्किता' ह्वावयइहम्' जस्सेँतँस् पस्ति-वराहि
हुमताइश्च हुस्ताइश्च हुरस्ताइश्च ॥ ५ ॥

अपँम्च वोहूच मनो यज्जमइदे । गाथो स्पँतो रतुध्रओ अवओनीश्च
यज्जमइदे ॥ ६ ॥

स्तओत्त येस्स्य यज्जमइदे वा दावा अइहँउश्च पओउरुपेया मरँम्

(2) 1. Sp: अइ-मिज्जदो 2. Geld: वीज्जीस्तीम्; Sp: वी उर्वीस्तीम्

(3) 1. West & TDA: 'वइह 2. West & TDA: फ्राराइते 3. Sp: वीजुपे; West:
वीजुपे; TDA: वीजुपे (5) 1. West, Sp, TDA: रतुक्किता ह्वावयइह.

वैरिञ्चिन्' सङ्गम्न साचयम्न दद्वान' पइतिचान' पइतिष्मरैम्न' क्रमरैम्न फ़ायञ्जम्न
फ़रैम् वल्ल अहूय दधान ॥ ७ ॥

वषाँम् स्तओतनाँम् येस्यनाँम् यज्मइदे । स्तओतनाँम् येस्यनाँम्
यज्मइदे फ़ल्लओथैम्च फ़मरैथैम्च फ़गाथैम्च फ़ायशतीम्च ॥

येवहे हाताँम् आअत्त येखे पइती वव्हो ।

मज्जदो अहुरो वजेथा अपात्त हचा ।

योव्होँम्चा ताँस्वा ताँस्वा यज्मइदे ॥ ८ ॥

~ ~ ~ ~ ~

हा ५६

जोतः—

सैरओषो' इधा' अस्तू अहुरहे मज्जदो यत्ताइ सैवीस्तहे' अपओनो यै नो
इस्तो छात्त पओउवीम् तत्त उस्तैम्मचीत्त' । अवथात्त इधा सैरओषो अस्तू अहुरहे
मज्जदो यत्ताइ सैवीस्तहे अपओनो यै नो इस्तो ॥ १ ॥

सैरओषो' इधा अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम्' यत्ताइ अपाउनाँम्च फ़वषिन्वो
यो नो इस्तो उवोइन्वो छात्त पओउवीम् तत्त उस्तैम्मचीत्त' । अवथात्त इधा
सैरओषो अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम् यत्ताइ अपाउनाँम्च' फ़वषिन्वो यो नो इस्तो
उवोइन्वो ॥ २ ॥

सैरओषो' इधा अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम्' यत्ताइ वव्हुश वडुहीनाँम्'
अमेषनाँम्चा' स्पैतनाँम् हुधुधनाँम् हुधोव्होँम् वोहुनाँम्चा वव्हुयास्वा' अपोइश

(7) 1. Sp: वैरिञ्चिन् 2. TDA: दद्वान 3. West & TDA: पइतिचान
4. West & TDA: पइतिष्मरैम्न; Sp: पइतिष्मरैम्न.

Hā 56

(1) 1. West, Sp, TDA: लओषो 2. Sp: इध 3. West, & TDA:
सैवीस्तहे; 4. Sp: उस्तैम्मचीत्त (2) 1. West, Sp, TDA: लओषो 2. West, Sp,
TDA: वडुहीनाँम् 3. Sp: उस्तैम्मचीत्त 4. Sp: अपओनाँम्च (3) 1. West, Sp,
TDA: लओषो 2. West, Sp, TDA: वडुहीनाँम् 3. West, Sp, TDA: अमेषनाँम्च
4. Sp: वडुयास्वा.

यत्नाइ या नै आरजेचा अँरनवतजेचा' अपक्वहाक्ष । सँरओषस्चा' इषा अस्तू अपौम्
वकुहीनाम् यत्नाइ वक्कुश अपिवाो ह्यत् पओउवीम् तत् उस्तेमैम्चीत् ॥ ३ ॥

अवथात् इषा सँरओषो' अस्तू अपौम् वकुहीनाम् यत्नाइ वक्कुश वकु-
हीनाम् अमेषनाम्चा' स्पँतनाम् हुक्कथनाम् हुघोक्कहाँम् बोहुनाम्चा वक्कुयोस्चा'
अषोइश यत्नाइ या नै आरजेचा अँरनवतजेचा' अपक्वहाक्ष । सँरओषस्चा' इषा अस्तू
अपौम् वकुहीनाम् यत्नाइ वक्कुश अपिवाो ॥ ४ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

यथा अहू वइयो अथा रतुश अषात्चीत् हचा ।

वक्कहँउश दज्दा मनक्कहो इयओथननाम् अक्कहँउश मज्जदा ।

क्षथँम्चा अहुराइ आ यिम् त्रिगुन्यो ददत् वास्तारँम् ॥ (चिल्लइ बाइ)

अषम् बोहू वहिस्तँम् अस्ती ।

उस्ता अस्ती उस्ता अक्काइ ।

ह्यत् अषाइ वहिस्ताइ अषम् ॥ (सँ बाइ)

स्रओषँम् अषीम् हुरओषँम् वँथाजनँम् फ़ादत्-गअँषँम् अषवनँम् अपहे
रतुम् यज्जमइदे ॥

येक्कहे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वक्कहो ।

मज्जदो अहुरो वअथा अषात् हचा ।

योक्कहाँम्चा तौस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ ५ ॥

~~~~~

5. West, Sp, TDA: अँरनवतजेचा 5. West, Sp, TDA: स्रओषस्चा
6. Sp: उस्तेमैम् (4) 1. West, Sp, TDA: स्रओषो 2. West, Sp, TDA: वकुहीनाम्
3. West, Sp, TDA: अमेषनाम्चा 4. Sp: वक्कुयोस्चा 5. West, Sp, TDA:
अँरनवतजेचा 6. West, Sp, TDA: स्रओषो.

हा ५७

श्रोत्र:-

अर्षम् वोह वहिर्षम् अस्ती ।

उस्ता अस्ती उस्ता अस्ता ।

अतः अस्ता वहिस्ता अर्षम् ॥ (सें वाह)

स्रजोषहे अश्येहे' तस्महे तमु-मौधहे दर्षि-द्रजोश आहृश्येहे ह्रनजोश
यस्ताइच वस्ताइच ह्रनजोशाइच फ्रसस्तपजेच ।

श्रोत्र:- यथा अह वहर्यो ज्ञजोता फ्रा मे भ्रूते ।

रास्पी:- यथा अह वहर्यो यो ज्ञजोता फ्रा मे भ्रूते ।

श्रोत्र:- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वो भ्रजोतू ॥ १ ॥

श्रोत्र:-

स्रजोषम् अपीम् हुरजोषम् वर्रधाजनम् फ्रादत्-गअथम् अषवन्म् अषहे
रतुम् यज्ञमइदे । यो पजोइर्यो मज्दो दामाँन् फ्रस्तरतात् पइति वर्रस्मन्' यज्ञत
अहुरम् मज्दोम् यज्ञत अमर्षे स्पँतै यज्ञत पायू ध्वोरस्तार या वीस्प' ध्वरस्तो
दामाँन् ॥ २ ॥

अहे रय स्वरनहच अह्वे' अम वर्रधधनच अहे यस्त यज्ञतनाम् तम्
यज्ञाह सुरुन्वत यस्त स्रजोषम् अपीम् ज्ञजोधाव्यो अपीम्च वहुहीम् वर्रज्ञइतीम्
नइरीम्च सव्हम् हुरजोषम् । आच नो जम्यात् अवह्वे वर्रधजो स्रजोषो
अप्यो ॥ ३ ॥

स्रजोषम् अपीम् यज्ञमइदे । रतुम् वर्रज्ञँतम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम्
मज्दोम् यो अषहे अपनोतमो यो अषहे जघ्मृस्तमो । वीस्प स्रवो ज्रथुश्चित्र' यज्ञमइदे ।
वीस्पच ह्वरस्त इयजोध्न यज्ञमइदे वर्रस्तच वर्रश्यस्रच' ॥

HE 57

- (1) 1. West, Sp, TDA: अम्येहे (2) 1. Geld: वर्रस्मन् 2. Sp: वीस्ता
(3) 1. Geld: सव्हम् (4) 1. West, Sp, TDA: वर्रधधन : 2. West & TDA:
वर्रधधनच; Sp: वर्रधधनच.

येञ्हे हाताँम् आअत्त येस्ने पइती वइहो ।

मइदो अहुरो वओथा अषात्त हचा

योइहोँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्मइदे ॥ ४ ॥

स्रओषेँम् अषीम् हुरओषेँम् वँरँध्राजनँम् फ़ादत्त-गअथेँम् अषवनेँम् अषहे
रतूम् यज्मइदे ॥ ५ ॥

यो पओइर्यो वँरँस्म फ़स्तेँरँनत थयक्ष्तीश्च प५च-यक्ष्तीश्च हस-यक्ष्तीश्च
नव-यक्ष्तीश्च आक्ष्नुश्च मइध्यो-पइतिस्तानाँस्च' अमेषनाँम् स्पँ५तनाँम् यस्त्राश्च
वस्त्राश्च ह्नओथाश्च फ़सस्तयअच ॥

अहे रय एवरँनइहच .... वँरँध्राजो स्रओषो अप्यो ॥

स्रओषेँम् अषीम् यज्मइदे । रतूम् वँरँज५तेँम् यज्मइदे यिभ् अहुरेँम्
मइदाँम् यो अषहे अपनोतेँमो यो अषहे जध्मूश्तेँमो । वीस्प स्रवो ज़रथुश्चि'
यज्मइदे । वीस्पच हूरश्त इयओध्न यज्मइदे वरँश्तच वरँश्यन्नच' ॥

येञ्हे हाताँम् .... ताोस्चा यज्मइदे ॥ ६ ॥

स्रओषेँम् अषीम् हुरओषेँम् वँरँध्राजनँम् फ़ादत्त-गअथेँम् अषवनेँम् अषहे
रतूम् यज्मइदे ॥ ७ ॥

यो पओइर्यो गाथो फ़स्त्रावयत्त यो प५च स्पितामहे अषओनो ज़रथुश्चि'
अफ़स्मनिवाँन् वचस्तश्चितवत्त' मत्त-आइइ५तीश् मत्त-पइति-फ़सो अमेषनाँम्
स्पँ५तनाँम् यस्त्राश्च वस्त्राश्च ह्नओथाश्च फ़सस्तयअच ।

अहे रय एवरँनइहच .... वँरँध्राजो स्रओषो अप्यो ॥

स्रओषेँम् अषीम् यज्मइदे रतूम् वँरँज५तेँम् .... वीस्पच हूरश्त
इयओध्न यज्मइदे वरँश्तच वरँश्यन्नच ॥

येञ्हे हाताँम् .... ताोस्चा यज्मइदे ॥ ८ ॥

स्रओषेँम् अषीम् हुरओषेँम् वँरँध्राजनँम् फ़ादत्त-गअथेँम् अषवनेँम् अषहे
रतूम् यज्मइदे ॥ ९ ॥

(6) 1. Geld: मइध्योइ-पइति° 2. West, Sp, TDA: ज़रथुश्च 3. Sp:

क़स्मन्नच (8) 1. West & TDA: वचस्तश्चित्वत्त.

यो द्विषओश्च' द्वीष्योस्च' अमवत् न्मानम् हौम्-ताश्चि' पस्च ह-फ्राप्सो-
दाइतीम् यो अजेष्मम्' स्तरेष्मत् तद्विष वीष्मम्-तम् एवम् जइ-ति अतृच हे
वाच कर्मरेष्मम् जघ्न्वाो पइति एवम्-हयेइति यथ अओजो नाइद्यो-हम्' ॥

अहे रय एवरन-हच .... वर्रधजो सओषो अप्यो ॥

सओषम् अषीम् यज्मइदे रतूम वर्रज-तम् .... वीस्पच हूरस्त
इयओश्च यज्मइदे वरस्तच वरइयम्नच ॥

येव्हे हाताम् .... तोस्चा यज्मइदे ॥ १० ॥

सओषम् अषीम् हुरओषम् वर्रधाजनम् फादत्-गअथम् अपवनेम् अपहे
रतूम यज्मइदे ॥

तष्मम् आसम् अओज-ह-तम् दर्षितम्' सूरम् वर्रजइषीम्' ॥ ११ ॥

यो वीस्पअइव्यो हच अर्रजअइव्यो ववन्वाो पइति-जसइति व्याष्म'
अमषनाम् स्प-तनाम् ॥

अहे रय एवरन-हच .... वर्रधजो सओषो अप्यो ॥

सओषम् अषीम् यज्मइदे रतूम वर्रज-तम् .... वीस्पच हूरस्त
इयओश्च यज्मइदे वरस्तच वरइयम्नच ॥

येव्हे हाताम् .... तोस्चा यज्मइदे ॥ १२ ॥

सओषम् अषीम् हुरओषम् वर्रधाजनम् फादत्-गअथम् अपवनेम् अपहे
रतूम यज्मइदे ॥

यूनाम् अओजिस्तम् यूनाम् त-चिस्तम्' यूनाम् थ्रिस्तम् यूनाम्
आसिस्तम् यूनाम् परो-कतरस्तम् । पइतिषत मइदयत्त सओषहे अप्येहे यत्तम्
॥ १३ ॥

दूरात् हच अभात् न्मानात् दूरात् हच अज्हात्' वीसत् दूरात् हच

- (10) 1. West & TDA: दर्रधओश्च 2. West, Sp, TDA: द्वीषयोस्च
3. West & TDA: हौम्-ताश्चि; Sp: हौम्-ताश्चिम् 4. West, Sp, TDA: अजेष्मम्
5. West, Sp, TDA: नाइद्यो-हम् (11) 1. West, Sp, TDA: दर्रधौम् 2. Sp:
वर्रधौम् (12) 1. Geld: व्याष्म (13) 1. West, Sp, TDA: त-चिस्तम्
(14) 1. Geld: अज्हात्.

अस्मात् ज्ञस्तजोत् दूरात् हच अज्ञात् दज्ञोत् अघो इध्येजो बोध्नो
येइति' येइहे न्मानय' सजोषो अप्यो वरंभजो ब्रौकधो अस्ति पइति-ज्ञस्तो
नाच अवव फ्रायो-हुमतो फ्रायो-हृस्तो फ्रायो-हृस्तो ॥

अहे रय एवरंनहच .... वरंभजो सजोषो अप्यो ॥

सजोषम् अपीम् यज्ञमइदे रतम् वरंभजं तम् .... वीस्पच हृस्त
इयओध्न यज्ञमइदे वरंभच वरंभयज्ञच ॥

येइहे हाताम् .... तोस्वा यज्ञमइदे ॥ १४ ॥

सजोषम् अपीम् हुरओधम् वरंभजनेम् फ्रादत्-गजेथम् अववनेम् अवहे
रतम् यज्ञमइदे ॥

यो वननो कयधहे यो वननो काइध्येहे यो जस्त दजेदयो तुजो
अश-अओजहो' अहम्-मरंभो यो हरत अइव्यास्तच वीस्पयो फ्रावोइश
गजेथयो ॥ १५ ॥

यो अनवहब्दम्नो ज्ञेनह निपाइति मज्दो दामौन् यो अनवह-
हब्दम्नो ज्ञेनह निशहउर्वइति' मज्दो दामौन् यो वीस्पम् अहम् अस्त्वस्तम्
अरंभ' सइथिष निपाइति पस्च ह-फ्राप्मो-दाइतीम् ॥ १६ ॥

यो नोइत् पस्चअेत हुशएवफ' यत् मइन्यू दामौन् दइधीतम् यस्च स्पस्तो
मइन्युश यस्च अकरो हिषारो अवहे गजेथो यो वीस्पाइश अयौन्च क्षप्रनस्च
यूइध्येइति माज्ञन्यअइव्यो हध दजेवअइव्यो ॥ १७ ॥

हो नोइत् तर्स्तो फ्रानामाइते ध्वत्रेपात् परो दजेवअइव्यो फ्रा अस्मात्
परो वीस्पे दजेव अनुसो तर्स्त नेमते तर्स्त तमहो इरंभते' ॥

अहे रय एवरंनहच .... वरंभजो सजोषो अप्यो ॥

सजोषम् अपीम् यज्ञमइदे रतम् वरंभजं तम् .... वीस्पच हृस्त
इयओध्न यज्ञमइदे वरंभच वरंभयज्ञच ॥

येइहे हाताम् .... तोस्वा यज्ञमइदे ॥ १८ ॥

2. Geld: दइहओत् 3. Sp: वेवस्ते 4. West, Sp, TDA: न्मान्य
(15) 1. West, Sp, TDA: अजओजहो (16) 1. Sp: निश हउर्वइति 2. West,
Sp, TDA: मरंभ (17) 1. Sp: हुशएवफ (18) 1. Geld: इरंभति.

स्रजोषम् अभीम् हुरजोषम् वर्रधाजनम् फ़ादत्त-गजेषम् अषवनेम् अषहे
रतुम् यज्ञमइदे । यिम् यज्ञत हजोमो फ़ाग्मिश् वजेवज्यो स्रीरो ध्रुव्यो ज़रि-दोइधो
वर्रजिश्ते पइति वर्रजहि' हरइथ्यो पइति वर्रजयो ॥ १९ ॥

हुचो' पापो-वचो पइरि-गो' वचो पइयिम्नो वीस्यो-पजेसीम् मस्तीम्
पाँम् पोउरु-आज़इ२तीम् माँधहेच पउर्वतातम् ॥

अहे रय ख्वरनइहच .... वर्रधजो स्रजोषो अप्यो ॥

स्रजोषम् अभीम् यज्ञमइदे रतुम् वर्रज२तम् .... वीस्पच हुरश्त
इयओध्न यज्ञमइदे वरश्तच वरइयमच ॥ २० ॥

स्रजोषम् अभीम् हुरजोषम् वर्रधाजनम् फ़ादत्त-गजेथम् अषवनेम् अषहे
रतुम् यज्ञमइदे ॥

येळहे न्मानम् वर्रधधिन् हज़्जरो-स्तूनम् वीधातम् वर्रजिश्ते पइति वर्रजहि'
हरइथ्यो पइति वर्रजयो । ख्वारओध्नम् अ२तर-नजेमात्तु' स्तर्हपजेसम् निश्तर-
नजेमात्तु ॥ २१ ॥

येळहे अहुनो वइर्यो स्रइथिश् वीसत वर्रधजो यस्तस्च हप्तइहाइतिश्
प्रषुपस्च माँधो यो वर्रधधिन् वीस्योस्च यलो-कैरतयो ॥

अहे रय ख्वरनइहच .... वर्रधजो स्रजोषो अप्यो ॥

स्रजोषम् अभीम् यज्ञमइदे रतुम् वर्रज२तम् .... वीस्पच हुरश्त
इयओध्न यज्ञमइदे वरश्तच वरइयमच ॥

येळहे हातौम् .... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ २२ ॥

स्रजोषम् अभीम् हुरजोषम् वर्रधाजनम् फ़ादत्त-गजेथम् अषवनेम् अषहे
रतुम् यज्ञमइदे ॥

येळहे अमच वर्रधध्नच हओज़ौध्नच वजेप्याच' अवाइन्' अमेषो स्पे२त
अजोइ' हप्तो-कर्प्पइरीम् जौम् ॥ २३ ॥

- (19) 1. Sp: वर्रजहे (20) 1. Sp: हुचो 2. West & TDA: पइरि गा
3. Sp: पजोउर्वतातम् (21) 1. Sp: वर्रजहे 2. Geld, West, TDA: अ२तर-नजेमात्तु
(23) 1. West & TDA: वजेप्याइच 2. West & TDA: अवाइन्; Sp: अषो 3. West
& TDA: अवि.

यो दजेनो-दिसो दजेनयाइ' वसो-क्षथो ऋचराइति अओइ' यौम् अस्त्व-
इतीम् गजेयौम् । अय दजेनय ऋओरँत अहुरो मज्जदो अषव ऋा वोहु मनो ऋा
अषम् वहिस्तम् ऋा क्षथम् वइरीम् ऋा स्पँत आर्मइतिश् ऋा हउर्वतास् ऋा क्षमँर-
ततास् ऋा आहृइरिश् ऋणो ऋा आहृइरिश् लकजेषो ॥ २४ ॥

ऋा अघ वजेइव्य अहुव्य वजेइव्य नो अहुव्य निपयो आइ' सओष
अप्य हुरओध अहेच अक्कहँउश् यो अस्त्वतो यस्व अस्ति मनसो पइरि द्रवतत्
महर्कात् पइरि द्रवतत् अजेष्मात् पइरि द्रवल्ब्यो' हजेनजेइव्यो' यो उस् त्रूरम् द्रप्पम्
गँरँनौन्' अजेष्महे परो द्रओमँव्यो यो अजेष्मो दुज्जदो द्रावयात् मत् वीधातओत्
दजेवो-दातात् ॥ २५ ॥

अघ नो तूम् सओष अप्य हुरओध ज्ञावरँ दयो हितजेइव्यो द्रवतालँम्
तनुव्यो पोउरु-स्पक्ष्तीम्' लिब्यँतौम् पइति-जइतीम् दुश्मइन्युनौम्' हधा-निवाइतीम्
हमँरँथनौम् अउर्वथनौम् लिब्यँतौम् ॥

अहे रय एवरँनक्कहच .... वँरँथजो सओषो अप्यो ॥

सओषम् अषीम् यज्जमइदे रतूम् वँरँजँतँम् .... वीस्पच हइस्त
इयओथ्न यज्जमइदे वरँस्तच वरँइयन्नच ॥

येअहे हातौम् .... ताओस्वा यज्जमइदे ॥ २६ ॥

सओषम् अषीम् हुरओषम् वँरँथाजनम् ऋादत्-गजेयम् अषवन्म् अषहे
रतूम् यज्जमइदे ॥

यिम् चथ्वारो अउर्वँतो अउरुष रओप्पन्न ऋादँरँस् स्पँत वीप्पोक्कहो
असय मइनिवसक्कहो' वज्जँति । एवजेन अजेषौम् सक्कोक्कहो ज्जन्य पइति-थ्वरँस्तो-
क्कहो ॥ २७ ॥

आस्यक्कह अस्पजेइव्य आस्यक्कह वातजेइव्य आस्यक्कह वारजेइव्य

- (24) 1. West & TDA: दजेनयो 2. West & TDA: अषि (25) 1.
West, Sp, TDA: आ 2. West & TDA: इवइतिव्यो 3. West, Sp, TDA:
हजेमँव्यो 4. Sp: गँरँनौन् 5. West, Sp, TDA: वीधातओत् (26) 1. West &
TDA: पओउरु-स्पक्ष्तीम् 2. West, Sp, TDA: दुष्मइन्युनौम् (27) 1. West &
TDA: मनिवसक्कहो; Sp: मइवसक्कहो.

आस्यक्ह मजेवजेइव्य आस्यक्ह वयेइव्य हुपतरतजेइव्य' आस्यक्ह हस्तयो
अइव्हिमनयो' ॥ २८ ॥

योइ वीस्ये ते अपयेइरति' यौ' अवे' पस्कात् व्येइरति' नोइत् अवे' पस्कात्
आफेरते । योइ वजेइव्य' सइथिज्जिव्य' फ़ायतयेइरति वज्जम्म यिम् वोहम् सओषम्
अषीम् यत्तचित् उषस्तइरे हिइदो' आगेव्वयेइते यत्तचित् दओषतइरे निध्ने ॥

अहे रय क्वरैनक्कहच .... वर्रधजो सओषो अप्यो ॥

सओषम् अषीम् यज्जमइदे रत्तम् वर्रज्जत्तम् .... वीस्पच हूरत्त
इयओध्न यज्जमइदे वर्रत्तच वर्रइयन्नच ॥

येव्हे हाताम् .... तास्चा यज्जमइदे ॥ २९ ॥

सओषम् अषीम् हुरओषम् वर्रधाजन्म् फ़ादत्-गजेयम् अषवन्म् अषहे
रत्तम् यज्जमइदे ॥

यो वर्रजो वर्रज्यास्तो' मज्जदो दामौन् निशक्कस्ति' ॥ ३० ॥

यो आग्रितीम् हमहे अयाँन् हमयो वा क्षपो इमत् कर्प्परं अवज्जाइते'
यत्त क्वनिरथम् वामीम् सइथिश् जस्तय' द्रज्जिम्नो' ब्रोइधो-तजेज्जम्' ह्वा-वजेधम्
कमेरवे पइति दजेवनाम् ॥ ३१ ॥

त्थाइ अक्करहे मइन्नेउश' द्रवतो । तथाइ अजेप्पहे क्वी-द्रओश' । तथाइ
माज्जइन्थनाम् दजेवनाम् । तथाइ वीस्पनाम् दजेवनाम् ॥

अहे रय क्वरैनक्कहच .... वर्रधजो सओषो अप्यो ॥

सओषम् अषीम् यज्जमइदे रत्तम् वर्रज्जत्तम् .... वीस्पच हूरत्त
इयओध्न यज्जमइदे वर्रत्तच वर्रइयन्नच' ॥

- (28) 1. Geld: पतरतजेइव्य 2. West, Sp, TDA: अइहे मनयो; (29) 1.
Sp: अपयेरति 2. West, Sp, TDA: योइ 3. Sp: अओजे 4. Sp: वयेरति
5. West & TDA: उवजेइव्य 6. Geld: सइथिज्जिव्य; Sp: सइथिज्जिव्य 7. Sp: हिइदो
(30) 1. West, Sp, TDA: वर्रज्जि-यास्तो 2. West, Sp, TDA: निशक्कस्ति (31) 1.
West, Sp, TDA: अवज्जाइति 2. West, Sp, TDA: जस्तयो 3. West & TDA:
द्रज्जिम्नो 4. West & TDA: ब्रोइधो-तजेज्जम् (32) 1. West, Sp, Geld, TDA:
मन्नेउश 2. Geld: क्वीम्-द्रओश 3. West & TDA: वर्रधजन्च.

येञ्हे हाताँम् .... तोस्चा यज्ञमइदे ॥ ३२ ॥

स्रओषेम् अषीम् हुरओधेम् वरँधाजनम् फ़ादत्-गओथेम् अषवनेम् अषहे
रतूम् यज्ञमइदे ॥

इधत्तच अइनिधत्तच इधत्तच वीस्पाँम्च अपि इमाँम् ज्ञाँम् वीस्पो
स्रओषहे अप्येहे तस्महे तनुमाँग्रहे ॥ ३३ ॥

तस्महे हाँम्-वरँतिवतो' बाजुश-अओजइहो रथओस्तो कर्मरँधो-जनो
दओवनौम् वनतो वनइतीश वनइतिवतो अषओनो वनतो वनइतीश वनइतीम्च
उपरतातम् यज्ञमइदे याँम्च स्रओषहे अप्येहे याँम्च अरस्तोइश यज्ञतहे ॥ ३४ ॥

वीस्प न्मान स्रओषो-पात यज्ञमइदे येञ्हाध स्रओषो अप्यो प्रयो फ़ियो
पइति-ज्ञतो नाच अषव फ़ायो-हुमतो फ़ायो-हूँतो फ़ायो-हूरस्तो ॥

अहे रय स्वरँनइहच .... वरँधाजो स्रओषो अप्यो ॥

स्रओषेम् अषीम् यज्ञमइदे रतूम् वरँज्ञाँतम् .... वीस्पच हूरस्त
श्यओध्न यज्ञमइदे वरँस्तच वरँश्यमच ॥

येञ्हे हाताँम् .... तोस्च यज्ञमइदे ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

[*स्रोश अशो तगी तन्-फ़ामाँन् शिकफ़त्-ज्ञीन् ज्ञीन्-अवज्ञार् सालार् इ दामाँन् अहुरमअ
वै-रसात् ।]

यथा अहू वइर्यो अथा रतुश अषात्तचीत् हचा° ॥ (३ गइ)

यल्लेम्च वल्लेम्च अओजस्च जवरँच आप्नीनामि । § स्रओषहे अप्येहे
तस्महे तनु-माँग्रहे दर्षि-द्रओश आहुइर्येहे ॥ ३५ ॥

(34) 1. Geld: °वरँतिवतो; Sp: °वरइतिवतो.

(35) *The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in
a whisper (Bāz).

§ The concluding line स्रओषहे अप्येहे ... दर्षि-द्रओश आहुइर्येहे should
be recited only if the whole of the Yasna is to be dedicated to the Angel
स्रओष. Otherwise any formula applicable to अहुर मअ or मीनो नामइ, as the
case may be, should be substituted in this place.

हा ५८

ज्ञोतुः-

तत् सोऽधिश् तत् वर्रथम् ददमइदे ह्यत् नमै हुचिथम् अविश्-हागत्
आर्मइतिश्-हागत् येऽहे नमइहो चिथम् हुमतम्चा हृष्टम्चा हृस्तम्चा ॥ १ ॥

तत् नै नमै निपात् पइरी दअवाअत्चा त्वअषइहत् मइयाअत्चा ।
अह्माइ नमइहे आवअदयमइदे' गअथोस्वा तन्वस्वा निपातयअचा निषइहर्त-
यअचा हर्थाइचा अइव्याक्ष्नाइचा ॥ २ ॥

नमही श्यामा अहुरा' मइदा नमही उसैमही नमइहे वीसामइदे नमइहे
आवअदयमइदे' गअथोस्वा तन्वस्वा निपातयअचा निषइहर्तयअचा' हर्थाइचा
अइव्याक्ष्नाइचा नमइहो आ यथा नमै क्ष्मावतो ॥ ३ ॥

प्रभूमो अस्ती अषवा वर्रथजा वहिस्तो प्रभूषे चरकैरमही । है-सा गैउश्चा
अषइहाचा अषओनस्वा अषावइयोस्वा स्तोइश् हइथ्यो वइहुदो येऽहे वै
मसानस्वा वइहानस्वा सयनस्वा चरकैरमही । हैचा ना प्रभूमो निषइहरत् है अइ-
व्याक्ष्णयत् हदा अषाचा वास्त्राचा फ़ारातिचा वीदीषयाचा' अइनितिचा आधाचा
अहुरहे मइदो ॥ ४ ॥

यथा नै दाता अमेषा स्पेता अथा नो धाज्दम् । धाज्दम् नै वइहवो
धाज्दम् नै वडुहीश् धाज्दम् नै अमेषा स्पेता हुक्षथा हुघोइहो । नअचीम् तैम्
अन्यैम् यूष्मत् वअेदा अषा अथा नो धाज्दम् ॥ ५ ॥

पइरी मनो पइरी वचो पइरी श्यओथना पइरी पसश् पइरी वीरैग्
स्पेताइ मइन्यवे' ददमही । हउर्वप्रवो द्रवो-गअथा' द्रवप्रवो द्रवो-वीरा द्रवा
हउर्वा अषिवत्तो दथुषो ददुषो ददुव्वीश् रओचैर्वाश् हौम्-वअेनोइमइदी' याइश्
अहुरहे मइदो ॥ ६ ॥

Hā 58

(2) 1. West & TDA: मष्याअत्चा 2. West & TDA: आवअेदयामइदे;
Sp: आवअेदयामइदे (3) 1. West, Sp, TDA: अहुर 2. West & TDA: आवअे-
दयामइदे 3. Sp: निषइह° (4) 1. Sp: निषइहरत् 2. Sp: वीडुष्वाचा (6) 1.
Geld: मन्मषे; West & TDA: मइन्यवे 2. West, Sp, TDA: ह्यो-गअेवा 3. West
& TDA: हौम्-वीनोइमइदे; Sp: हौम्-वअेनोइमइदे.

नैमसे तोइ आतरै अहुरहे मज्दो मज्जिस्ताइ योक्कहाँम् पइती-जम्यो मज्जै
अवरुयाइ मज्जै रफेनोल्याइ दाइदी हउवातो अमेरतातो ॥ ७ ॥

हउर्वाँम् ह२दाइतीम् स्तओतनाँम् येस्न्यनाँम् यज्मइदे अ२नोतमया
पइती वचस्तस्ता । स२ओस्ताँम् अत् तोइ केह्रपैम् केह्रपौम् आवजेदयमही मज्दा
अहुरा इमा२ रओचो वरंजिस्तैम् वरंजिमनाँम् अवत् यात् ह्रै अवाची ॥ ८ ॥

स्तओत येस्न्य यज्मइदे या दाता अ२हैउश पओउरुयेसा ॥ ९ ॥

हा ५९

ज्ञोत् उ रास्ती:-

अहुरैम् मज्दाँम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्मइदे । अमेषा स्प२ता हुक्कथा
हुघोक्कहो यज्मइदे ॥ १ ॥

अस्न्य अषवन अषहे रतवो यज्मइदे । हावनीम् अषवनेम् अषहे रतूम्
यज्मइदे । सावक्कहोम् वीसीमच अषवनेम् अषहे रतूम् यज्मइदे । मिथेम् वोउर-
गओयओइतीम् हज्जक्क-गओषेम् बजेवर-चप्पनेम् अओस्तो-नामनेम् यज्मतेम् यज्म-
इदे । राम स्वास्त्रेम् यज्मइदे ॥ २ ॥

ज्ञोत्:-

रपिथ्विनेम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्मइदे । फादत्-फ्पाउम् ज२तुमेमच
अषवनेम् अषहे रतूम् यज्मइदे । अषेम् वहिस्तेम् आत्रेमच अहुरहे मज्दो पुथेम्
यज्मइदे ॥ ३ ॥

उज्जयेइरिनेम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्मइदे । फादत्-वीरेम् द२पुमेमच
अषवनेम् अषहे रतूम् यज्मइदे । वरंज२तेम् अहुरैम् ध२धीम् ध२तेम् अपौम् नपातेम्
अउर्वत्-अस्पेम् यज्मइदे । अपेमच मज्दघातोम् अषओनीम् यज्मइदे ॥ ४ ॥

(8) 1. West, Sp, TDA: अपनोतमय 2. Sp: इमाओ 3. Sp: वरंजिमनाँम्
4. West, Sp, TDA: या अ२.

Ha 59

Sections 1-17,29 are identical with Yasna 17.1-17,19; and sections
18-27 with Yasna 26.1-10.

अइन्निषूधेम् अइविगाइम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । फ़ादत्त-
वीस्पोम्-हुज्याइतीम् ज़रथुश्त्रोतेम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । अषओनोंम्
वकुहीश् सरतो स्पेतातो फ़वषयो यज्ञमइदे । घ्नोस्व वीरो-वोश्त्रो यज्ञमइदे ।
याइर्योम्च हुषितीम् यज्ञमइदे । अमेम्च हुतश्तेम् हुरओधेम् यज्ञमइदे । वरेध्वनेम्च
अहुरघातेम् यज्ञमइदे । वनइतीम्च उपरतातेम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

उषहिनेम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । वरेजीम् न्मानीम्च अषवनेम्
अषहे रतूम् यज्ञमइदे । सओषेम् अषीम् हुरओधेम् वरेधाजनेम् फ़ादत्त-गअथेम्
अषवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । रघ्नेम् रजिश्तेम् यज्ञमइदे । अरुस्तातेम्च फ़ादत्त-
गअथोम् वरेदत्त-गअथोम् यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

माद्य अषवन अषहे रतवो यज्ञमइदे । अतरं-मोक्हेम् अषवनेम् अषहे
रतूम् यज्ञमइदे । परेनो-मोक्हेम् वीषसथेम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

याइर्ये अषवन अषहे रतवो यज्ञमइदे । मइध्यो-ज़रेमजेम् अषवनेम् अषहे
रतूम् यज्ञमइदे । मइध्यो-षेमेम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । पइतिशइहीम्
अषवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । अयाथिमेम् फ़ओउर्वजेश्त्रिमेम् वर्णिहर्श्तेम्
अषवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । मइध्याइरीम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे ।
हमस्पथमजेदजेम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । सरध अषवन अषहे रतवो
यज्ञमइदे ॥ ८ ॥

वीस्पे अषहे रतवो यज्ञमइदे । योइ हंति अषहे रतवो ध्रयस्व थिसास्व
नजिदश्त पइरिशहावनयो योइ हंति अषहे यत्त वहिश्तहे मज्दो-फ़सास्त ज़रथुश्त्रो-
फ़ओक्ते ॥ ९ ॥

अहुर मिथ वरेज़त अइध्यजइह अषवन यज्ञमइदे । सौउश्च मोक्हेम्च
हुरेच उर्वराहु पइति वरेस्मन्याहु मिथेम् वीस्वनोंम् दस्युनोंम् दस्युपइतीम् यज्ञमइदे ।
(*रोज़) अहुरम् मज्दोम् रजेवतेम् स्वरनेकुहतेम् यज्ञमइदे । (*माइ) अषओनोंम्
वकुहीश् सरतो स्पेतातो फ़वषयो यज्ञमइदे ॥ १० ॥

ज्ञोतु उ रास्सी:-

ध्वाम् आत्रम् अहुरहे मज्दो पुथ्रम् यज्ञमइदे । आत्रम् बरंजि-सवहम् यज्ञमइदे । आत्रम् वोहु-प्रयानम् यज्ञमइदे । आत्रम् उर्वाज्जिस्तम् यज्ञमइदे । आत्रम् वाज्जिस्तम् यज्ञमइदे । आत्रम् स्पैनिस्तम् यज्ञमइदे । ध्वाम् नक्रं नह्यो-सवहम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । आत्रम् वीस्पनाम् न्माननाम् न्मानो-पइतीम् मज्दधातम् अहुरहे मज्दो पुथ्रम् अषवनम् अषहे रतम् यज्ञमइदे मत् वीस्पयेइव्यो आतैरव्यो ॥ ११ ॥

ज्ञोतु:- आपो वहुहीश वहिस्तो मज्दधातो अषओनीश यज्ञमइदे । वीस्पो आपो मज्दधातो अषओनीश यज्ञमइदे । वीस्पो उर्वरो मज्दधातो अषओनीश यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

माथ्रम् स्पैतम् अश-स्वरंनहम् यज्ञमइदे । दातम् वीदोयम् यज्ञमइदे । दातम् ज़रथुश्चि यज्ञमइदे । दरंघाम् उपयनाम् यज्ञमइदे । दजेनाम् वहुहीम् माज्द-यस्मीम् यज्ञमइदे ॥ १३ ॥

गइरीम् उषि-दरंनम् मज्दधातम् अष-स्वाथ्रम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । वीस्पो गरयो अष-स्वाथ्रो पोउरु-स्वाथ्रो मज्दधात अषवन अषहे रतवो यज्ञमइदे । उग्रम् कवजेम् स्वरंनो मज्दधातम् यज्ञमइदे । उग्रम् अस्वरंनम् स्वरंनो मज्दधातम् यज्ञमइदे । अषीम् वहुहीम् यज्ञमइदे । श्लोइथ्नीम् बरंजिइतीम् अमवइतीम् हुरओघाम् स्वापरांम् स्वरंनो मज्दधातम् यज्ञमइदे । सवो मज्दधातम् यज्ञमइदे ॥ १४ ॥

दक्षाम् वहुहीम् आफ्रितीम् यज्ञमइदे । दक्षाम्च नरम् अषवनम् यज्ञमइदे । उग्रम् तष्मम् दामोइश उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे ॥ १५ ॥

इमो अपस्व ज़ेमस्व उर्वरोस्व यज्ञमइदे । इमो असोस्व वोइथ्रोस्व गओयओइतीश्च मजेथन्योस्व अबो-स्वरंनोस्व यज्ञमइदे । इमम्च वोइथहे पइतीम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्दोम् ॥ १६ ॥

ज्ञोतु उ रास्सी:-

रतवो वीस्पे मज्जिस्त यज्ञमइदे अयर अस्व्य माद्य याइर्य सरंघ ॥ १७ ॥

(11) 1. West, Sp, TDA : वोहु-प्रयानम्
वरंनम्; Sp : उषि-दरंनम्.

(14) 1. West & TDA : उषि-

अषओनाँम् वङ्गहीश् सूरारो स्पे२तो फ्रवषयो स्तओमि ज्वयेमि उप्रयेमि ।
यज्ञमइदे न्मान्यारो वीस्याओ ज्व२तुमारो दण्डुमारो ज्वरथुश्रोतमारो ॥ १८ ॥

ज्ञोतः-

वीस्पनाँम्च ओक्कहाँम् पओइर्यनाँम् फ्रवषिनाँम् इष यज्ञमइदे फ्रवषीम्
अवाँम् याँम् अहुरहे मज्जदो मज्जिस्ताँम्च वहिस्ताँम्च स्रजेस्ताँम्च स्रओज्जिस्ताँम्च
स्रथिस्ताँम्च हुक्कैस्ताँम्च अषात् अपनोतमाँम्च ॥ १९ ॥

अषओनाँम् वङ्गहीश् सूरारो स्पे२तो फ्रवषयो यज्ञमइदे ।

याओ अमेषनाँम् स्पे२तनाँम्

ध्वजेतनाँम् वरंजि-दोइथनाँम्

वरंजताँम् अइव्यामनाँम्

तण्मनाँम् आहूर्यनाँम्

योइ अइध्यजक्कहो अषवनो ॥ २० ॥

पओइर्यनाँम् त्कअषनाँम् पओइर्यनाँम् साखो-गूषाँम् इष अषओनाँम्
अषओनिनाँम्च अहूमच दअेनाँम्च वओधस्च उर्वानिम्च फ्रवषीम्च यज्ञमइदे योइ
अषाइ वओनरं । गैउश हुधोक्कहो उर्वानिम् यज्ञमइदे ॥ २१ ॥

योइ अषाइ वओनरं गयेहे मरंथो' अषओनो फ्रवषीम् यज्ञमइदे । ज्वरथुश्रहे
स्पितामहे इष अषओनो अषीम्च फ्रवषीम्च यज्ञमइदे । कवोइश् वीस्तास्पहे अषओनो
फ्रवषीम् यज्ञमइदे । इसत्-वाक्कहो ज्वरथुश्रोइश् अषओनो फ्रवषीम् यज्ञमइदे ॥ २२ ॥

नवानज्जिस्ताँम् इष अषओनाँम् अषओनिनाँम्च अहूमच दअेनाँम्च
वओधस्च उर्वानिम्च फ्रवषीम्च यज्ञमइदे योइ अषाइ वओनरं मत् वीस्यान्यो
अषओनिन्यो फ्रवषिन्यो

याओ इरीरिथुषाँम् अषओनाँम्

याओस्च ज्व२ताँम् अषओनाँम्

याओस्च नराँम् अज्ञातनाँम्

फ्रवो-चरंथाँम् सओइय२ताँम् ॥ २३ ॥

इध इरिस्तनौम् उरवानो यज्ञमइदे यो अषओनौम् ऋवषयो । वीस्पनौम्
अह्य न्माने नवानिदस्तनौम् पर-इरिस्तनौम्' अओधपइतिनौम् अओधनौम् नरौम्
नाइरिनौम् इध अषओनौम् अषओनिनौम् ऋवषयो यज्ञमइदे ॥ २४ ॥

वीस्पनौम् अओधपइतिनौम् अषओनौम् ऋवषयो यज्ञमइदे । वीस्पनौम्
अओधनौम् अषओनौम् ऋवषयो यज्ञमइदे । वीस्पनौम् नरौम् अषओनौम् ऋवषयो
यज्ञमइदे । वीस्पनौम् नाइरिनौम् अषओनिनौम् ऋवषयो यज्ञमइदे ॥ २५ ॥

वीस्पनौम् अपरैनायूकनौम् दधो-कैरतनौम् अषओनौम् ऋवषयो यज्ञमइदे ।
आदधुनौम्च अषओनौम् ऋवषयो यज्ञमइदे । उद्दधुनौम्च अषओनौम् ऋवषयो
यज्ञमइदे ॥ २६ ॥

नरौम्च अषओनौम् ऋवषयो यज्ञमइदे । नाइरिनौम्च अषओनिनौम्
ऋवषयो यज्ञमइदे । वीस्पो अषओनौम् बहुहीश सरो स्पेतातो ऋवषयो यज्ञमइदे
यो हच गयात् मरधत् आ-सओश्येतात् वैरधत् ॥ २७ ॥

वैरधत् अहुरधात् यज्ञमइदे । सओश्येत्तम् वैरधाजनम् यज्ञमइदे ।
इमत् वैरस्म हध-जओधम् हध-अइव्योहनेम् अषय ऋस्तरत्तम् यज्ञमइदे । हओम्
उर्वानम् यज्ञमइदे । हवौम्' ऋवषीम् यज्ञमइदे ॥ २८ ॥

वीस्पे अषवनो यज्ञत यज्ञमइदे । वीस्पे अषहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम्
पइति रतूम् सावहजेम् वीसीम्च पइति रतूम् रतवो वीस्पे मज्जिस्त पइति रतूम् ॥

येवहे हातौम् ..... तोस्वा यज्ञमइदे ॥ २९ ॥

*रास्त्री:-

वहु त ते वहुओत् वहु
बुयात् हावोय' यत् जओधे

(24) 1. TDA : पइरि-इरिस्तनौम् (27) 1. Sp: मरधत् (28) 1. Sp:
सओधरत्तम् 2. West, Sp, TDA : हौम्.

(30) * At this stage, the रास्त्री faces the Fire and standing by the
left side of the ओत्, recites the entire paragraph.

1. Sp: हावोय.

हनजेष त् तस् तत् मीर्द्धम्
 यत् ज्ञोत हनयम्नो ओक्त्वा
 फ्रायो-हुमतो फ्रायो-हृत्तो फ्रायो-हृत्तो ॥ ३० ॥

ज्ञोतः-

जम्यात् वो वक्त्वाओत् वक्त्वा
 मा वो जम्यात् अकात् अषो
 मा मे जम्यात् अकात् अषो ॥ ३१ ॥

ज्ञोत उ रास्पी:-

यथा अह वय्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा° । (दह् बाह्)

अषम् वोह वहिश्तेम् अस्ती ।

उस्ता अस्ती उस्ता अस्माह ।

सत् अषाह वहिश्ताह अषम् ॥ ३२ ॥ (दह् बाह्)

अहुनम् वदरीम् यज्ञमइदे । अषम् वहिश्तेम् स्रजेतेम् अमषम् स्पेतेम्
 यज्ञमइदे । प्रवृषो-माँधेम् हधओक्तेम् यज्ञमइदे । हउर्वाँम् ह२दाइतीम् स्तओतनाँम्
 येस्न्यनाँम् यज्ञमइदे । स्तओत येस्न्य यज्ञमइदे या दाता अक्त्वाँम् पओउरुयेष्वा ॥

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ते पइती वक्त्वाओ ।

मज्दो अहुरो वजेथा अषात् हचा ।

योक्त्वाँम्चा ताँस्चा ताँस्चा यज्ञमइदे ॥

यथा अह वय्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा° ॥ ३३ ॥ (ड बाह्)

ज्ञोतः-

यथा अह वय्यो ज्ञोता फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:-

यथा अह वय्यो यो ज्ञोता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोतः-

अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीज्वाओ म्रओत् ॥ ३४ ॥

हा ६०

ज्ञोत् उ रास्मी:-

अत्तु ह्यो वक्कहँउश वक्को ना अइवी-जम्यात् ।
 यै नाओ अरँजुश सवक्कहो पथो सीपोइत् ।
 अक्का अक्कहँउश अस्त्वतो मनक्कहस्वा ।
 हइथ्यैग् आ' स्तीश' यैग् आ-वओती अहुरो ।
 अरँद्रो थ्वावाँस् हुज्जैग् तुशँ स्पँतो मइदा ॥ १ ॥

ज्ञोत्:-

ताओ अक्कि न्माने जम्यारँश' योओ अषओनाँम् इन्नूतस्च अषयस्च व्यादह-
 बिश्च' पइति-ज्जत्तयस्च । उम् नू अज्जहाइ' वीसे जम्यात् अषँम्च क्षथँम्च सवम्भ
 एवरँनस्च एवाथँम्च दरँघो-फ़त्तमथ्वँम्च' अज्जहो' दओनयो यत्त आहुस्सेइश
 ज्जरथुइओइश ॥ २ ॥

असिस्त' नू अज्जहत्त' हच वीसत्त गाउश बुयात्त असिस्तँम्' अषँम् असिस्तँम्'
 नरँ अषओनो अओजो असिस्तो' आहुइरिश लकओषो ॥ ३ ॥

जम्याँन् इथ अषाउनाँम्' वडुहीश सारो स्पँताओ फ़वषयो अषोइश
 वओषज्ज हचिम्नो ज्जम्-फ़थक्कह दानु-द्राजक्कह हूरँ-वरँज्जक्कह इस्तँओ' वक्कहक्कहाँम्' पइति-
 स्तातँओ आतरनाँम् फ़ष-वक्क्याइ रयँम्च एवरँनक्कहाँम्च ॥ ४ ॥

वइनीत्त अक्कि न्माने सओषो
 अस्सुइतीम् आइतिश अनाइतीम्
 राइतिश अराइतीम् आर्मइतिश
 तरोमइतीम् अरुँल्लो' वाक्ख
 मिथओल्लँम् वाचिम् अष-ट्टुजँम् ॥ ५ ॥
 यथ अइय अमँषो स्पँत

Ha 60

- (1) 1. Geld: आस्तीश 2. West, Sp, TDA: हुज्जैग् तुश (2) 1. Sp:
 जम्यारिश 2. Sp: व्यादहम्यश्च 3. Geld: अज्जहाइ; Sp: अज्जहाइ 4. Sp: 'ज्जमिथ्वँम्च
 5. Geld: अज्जहो (3) 1. Geld: असिस्त 2. Geld: अज्जहत्त; Sp: अज्जहत्त
 3. Geld: असिस्तँम् 4. Geld: असिस्तो (4) 1. West, Sp, TDA: अषओनाँम्
 2. West, Sp, TDA: इस्तो 3. West & TDA: वक्कहक्कहाँम् (5) 1. West, Sp,
 TDA: अरुँल्लो.

स्रजोषाध' अप्याध' पइतिषाँन्

वक्कहूश् यस्सोँस्व वस्सोँस्व

वोहू यस्सैम्म्व वस्सैम्म्व

हव्वेत्तीम्म्व उस्तव्वेत्तीम्म्व वक्कतव्वेत्तीम्म्व आ-दर्रेषात्तु एवा-वइयात्तु ॥ ६ ॥

मा यवे इमत् न्मानम्म एवाधवत्तु एवरेनो फ़ज्जहीत्तु मा एवाधवइति ईस्सित्तश्
मा एवाधवइति आस्स फ़ज्जत्तित्तश् एवाधो-दिस्येहे पइति अपोइश्च वक्कहुयो'
दर्रेषेम्म्व हएम् ॥ ७ ॥

वसस्व तू अहुर मज्झ उस्ताच' क्ष्मेष हवनाँम्म्व दामनाँम्म्व । वसो आपो
वसो उर्वरो वसो वीस्व वोहू अपचिथ क्ष्मयम्मन्म्म्व अपवनेम्म्व दायत अक्ष्मयम्मन्म्म्व
हव्वेत्तम्म्व ॥ ८ ॥

वसो-क्ष्मथो एयात्तु अपव

अवसो-क्ष्मथो एयात्तु दूवो

गतो हमिस्तो निज्जेत्ततो

हच स्पेत्तहे मइन्नेउश्च दामन्यो

वरतो अवसो-क्ष्मथो ॥ ९ ॥

हइय अज्जेम्म्वचित्तु यो ज़रथुश्चो फ़त्तेमाँ न्माननाँम्म्व वीसाँम्म्व ज़त्तुनाँम्म्व
दएधुनाँम्म्व अव्वहो दअेनयो अनुमतयजेच अनुत्तयजेच अन्वस्सतयजेच या
आहुइरिश्च ज़रथुश्चिश्च ॥ १० ॥

यथ नो ओक्कहोम्म्व इयातो

मनो वहिस्तो उर्वानो

एवाधवइतीश्च तन्वो ह्वेत्ति'

वहिस्तो अक्कहुश्च आफ़ोस्वोइत्तु

आहुइरे' मज्झ जस्सेत्ताँम्म्व ॥ ११ ॥

(6) 1. West & TDA : स्रजोषात्तु अप्यात्तु

(7) 1. Sp & Geld : फ़ज्जवइतिश्च

2. Sp : वक्कहूयो

(8) 1. Sp : उस्तव

(11) 1. West, Sp, TDA : ह्वेत्तो

2. Sp :

अफ़ो° 3. Sp : अहुर.

ज्ञोत्र उ रास्ती:-

अथ वहिस्त अथ स्रजेस्त दर्रसाम धन्ना पहरि धन्ना जम्प्याम' हम्मम्
धन्ना हल्लम् । अप्पम् वोहू° ॥ १२ ॥ (सं बाइ)

यथा अहू वहर्यो अथा रतुश्र अषात्तचीत्त हचा ।

वक्कहँउश्र दज्जदा मनक्कहो श्यओथननाँम् अक्कहँउश्र मज्जदाइ ।

क्षथँम्चा अहुराइ आ यिम् त्रिगुण्यो ददत्त वास्तारँम् ॥ (चिदाइ बाइ)

अप्पम् वोहू वहिस्तँम् अस्ती

उस्ता अस्ती उस्ता अस्साइ

ह्यत्त अषाइ वहिस्ताइ अप्पम् ॥ (सं बाइ)

अहुनँम् वइरीम् यज्जमइदे । अप्पम् वहिस्तँम् स्रजेस्तँम् अम्मपँम् स्पँत्तँम्
यज्जमइदे ॥

येव्हे हाताँम् आअत्त येस्से पइती वक्कहो ।

मज्जदो अहुरो वओथा अषात्त हचा ।

योक्कहँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ १३ ॥

हा ६१

ज्ञोत्र:- अहुनँम्च वइरीम् फ्रजेश्यामही' अ५तरँच ज्ञाँम् अ५तरँच अस्मनँम्
अप्पम्च वहिस्तँम् फ्रजेश्यामही' अ५तरँच ज्ञाँम् अ५तरँच अस्मनँम् येव्हे-हाताँम्च
हुक्कायस्ताँम् फ्रजेश्यामही' अ५तरँच ज्ञाँम् अ५तरँच अस्मनँम् दक्कहँच नर्श अपओनो
दक्काँम्च वडुहीम् आफ्रितीम् फ्रजेश्यामही' अ५तरँच ज्ञाँम् अ५तरँच अस्मनँम् ॥ १॥

हमिस्तयजेच निज्जँरतयजेच अक्करहे' मइन्न्यँउश्र' मत्त-दामनो हुज्जदामनो
पोउरु-मह्कहे हमिस्तयजेच निज्जँरतयजेच कल्लवरँधनाँम्च' कल्लवरँधनिनाँम्च' हमि-
स्तयजेच निज्जँरतयजेच कल्लवरँधहेच' कल्लवरँधयोस्च ॥ २ ॥

(12) 1. Geld : जम्प्याम.

Ha 61

(1) 1. West, Sp, TDA : फ्रजेप्यामही (2) 1. West, Geld, TDA :
वक्कहँउश्र 2. West, Geld, TDA : मन्न्यँउश्र 3. Sp : कल्लवरँधनाँम्च कल्लवरँधनिनाँम्च 4. Sp :
कल्लवरँधहेच.

व....१२

हमिस्तयजेच निज्वरतयजेच कयधनौम्च कयेइधिनौम्च हमिस्तयजेच
निज्वरतयजेच कयधहेच काइध्यास्च' हमिस्तयजेच निज्वरतयजेच ताधुनौम्च
हज्जसौम्च हमिस्तयजेच निज्वरतयजेच ज्ञदौम्च यातुमतौम्च' हमिस्तयजेच
निज्वरतयजेच मिथो-ज्याम्च मिथो-दुज्जम्च ॥ ३ ॥

हमिस्तयजेच निज्वरतयजेच अपवघ्नौम्च' अपव-त्वजेपौम्च हमिस्तयजेच
निज्वरतयजेच अपमओघहेच अनपओनो साल्लहेच पोउरु-महर्कहे हमिस्तयजेच
निज्वरतयजेच कहे कझाचीत्त दूवताम् अरध्व्यो-मनक्कहौम् अरध्व्यो-वचक्कहौम्
अरध्व्यो-इयओथननौम्' स्पितम ज्जरथुइत्त ॥ ४ ॥

कथ दूज्जम्' नीश अझात्त आ नीश-नाषाम । नीश-नाषाम सओइयत्तो'
दूज्जम् । कथ नीश-नाषाम यथ हीम् जनाम क्षयम्मो अक्षयम्मौम्' वीस्याइश हच
कर्णान् याइश हस हमिस्तये निज्वरतये वीस्ययो दूवतो स्तोइश । स्तवस् अषा
ये हुदो योइ ह्ँती ॥ ५ ॥

हा ६२

जोत्त उ राप्पी:-

यथा अह वइर्यो अथा रतुश अषात्तचीत्त हचा ।

वक्कहँउश दज्जा मनक्कहो इयओथननौम् अक्कहँउश मज्जाइ ।

क्षय्यम्चा अहुराइ आ यिम् द्विगुण्यो ददत्त वास्तारम् ॥ (३ वा०)

यल्लेम्च वल्लेम्च हुवर्त्तीम्च उस्त-वर्त्तीम्च वत्त-वर्त्तीम्च आप्पनीनामि
तव आतर्श पुअ अहुरहे मज्जादो । येस्स्यो अहि वड्ढ्यो येस्स्यो बुयाओ वड्ढ्यो
न्मानाहु मइयाकनौम्' । उस्त बुयात्त अझाइ नइरे यस्स थ्वा वाघ फ्फायज्जाइत्ते'
अजेस्सो-ज्जस्तो वरस्सो-ज्जस्तो गओ-ज्जस्तो' हावनो-ज्जस्तो ॥ १ ॥

(3) 1. West & TDA: कयेइध्यास्च 2. Sp: यातुमतौम्च (4) 1. West,
Sp, TDA: अपवघ्नौम्च 2. Sp: 'इयओथननौम् (5) 1. Sp: दुज्जम् 2. Sp:
सओइयत्तो 3. Geld: अक्षयमनौम्.

Ha 62

Chapter 62 forms the chief part of the Ātaś Nigāyīśā (Nyāyik).

(1) 1. West, Sp, TDA: मइयाकनौम् 2. West, Sp, TDA: फ्फायज्जाइत्ति
3. West, Sp, TDA: गाउ-ज्जस्तो.

दाइत्यो अजेस्मि' बुयो दाइत्यो नओइधि बुयो दाइत्यो पिथि बुयो
दाइत्यो उपसयेनि' बुयो पॅरनायुश हरेथि' बुयो दत्तायुश हरेथि बुयो आतर्श
पुथ अहुरहे मज्दो ॥ २ ॥

सओचि-बुये' अइय न्माने मत्त' सओचि-बुये' अइय न्माने रओचहि-
बुये अइय न्माने वल्लथि-बुये' अइय न्माने दरॅधेम्चित् अइपि ज्ञानम् उप स्रौम्
फ़ो-कॅरॅतीम्' हध स्रयो वद्धुयो' फ़ो-कॅरॅतोइत् ॥ ३ ॥

दायो मे आतर्श पुथ अहुरहे मज्दो आसु स्वाधेम् आसु धाइतीम्
आसु जीतीम् पोउरु स्वाधेम् पोउरु धाइतीम् पोउरु जीतीम् मस्तीम् स्यानो
क्षिन्नरॅम्' हिज्वाँम् उरुने उषि' खतुम् पस्चअत मसितेम्' मज्जो-तम् अपइरि-
आधेम् नइर्याँम् पस्चअत हाँम्-वरॅइतीम्' ॥ ४ ॥

अरॅध्वो-ज्ञे-गाँम्' अल्वफ़्न्याँम् थिषुम्' अल्लाम्च क्षफ़्नाँम्च आसितो-
गातुम् जघाउरुम् तुथुषाँम् आल्लाम् फ़ज्ज-तीम्' कषो-राज्जाम् व्याल्लनाँम्' हाँम्-
रओधाम् ह्वापाँम् आँजो-बूजम्' ह्वीराम् या मे फ़ाधयात् न्मानम्च वीसेम्च
ज-तुम्च दल्लुम्च दल्लुसस्तीम्च' ॥ ५ ॥

दायो मे आतर्श पुथ अहुरहे मज्दो या मे अइहत् अफ़सोइहो नरॅम्च
यवअचताइते बहिश्तेम् अहम् अषओनाँम् रओचइहम् वीस्यो-स्वाधेम् ज्ञे-बुये'
वद्धाउच मिज्दे वद्धाउच स्रवि उरुनअच दरॅधे हवइहे ॥ ६ ॥

वीस्येइन्यो सस्तीम् वरइति आतर्श मज्दो अहुरहे यजेइन्यो अजेम्

- (2) 1. West & TDA: अजेस्मे 2. West & TDA: उपसयेने 3. West, Sp, TDA: हरेथे (3) 1. West, Sp, TDA: सओचे-बुये 2. Sp: मित्र 3. West, Sp, TDA: वल्लथे-बुये 4. West, Sp, TDA: फ़ो-कॅरॅतीम् 5. Sp: वद्धाओ (4) 1. West & TDA: इवइरॅम् 2. West, Sp, TDA: उषि 3. West, Sp, TDA: मसित 4. West, Sp, TDA: हाँम्-वरॅतीम् (5) 1. West & TDA: अरॅध्वो-ज्ञे-गाँम् 2. Geld omits: थिषुम् अल्लाम्च क्षफ़्नाँम्च 3. Sp: फ़ज्जइरतीम् 4. Sp: व्याल्लनाँम् 5. Geld: आँजो-बूजिम् 6. Geld: दल्लुसस्तीम्च (6) 1. West, Sp, TDA: कॅरॅ-बुये.

हौम्-पचास्ते' क्षाप्नीम्च' हृरीम्च । वीस्पजेइन्वो हच इज्येइते' हुवरेतीम्च' उस्त-
वरेतीम्च' वर-त-वरेतीम्च' स्थितम् ॥ ७ ॥

वीस्पनाम् पर-चरेताम् आतर्शे ज्ञस्त आदिधय । चीम्' हस्त्र हवे वरइती
फ्रचरेत्थाओ अर्मजेवाइवे' । आत्रेम्' स्पेरेतम् यज्ञमइदे तस्मैम् हरेतम्' रथजे-
स्तारम् ॥ ८ ॥

आअत् येज्जि वे अजेम् वरइति अजेस्मैम् वा अषय वरेतम्' वरेस्म वा अषय
फ्रस्तरेतम् उर्वरांम् वा हधानअपतांम् । आ हे पस्चजेत फ्रीनइति आतर्शे मज्दो
अहुरहे इन्ततो अत्रविस्तो हघचइहम् ॥ ९ ॥

उप थ्ना हस्त्रोइत् गैउश वाँथ्ना उप वीरनाम् पोउरुतास् उप थ्ना वरेज्वत्च
मनो वरेज्वतिच हस्त्रोइत् अहुह उर्वाश्च अहुह' गय जिघजेष' ताओ क्षपनो यो ज्वाही
इमत् आथो आफ्रिवनेम् यो अस्त्राइ अजेस्मैम् वरइति हिक्कूश् रओचस्-पइरीस्ताँ'
अषहे वरेज यओज्दताँ ॥ १० ॥

[§ होर्मज्द' स्त्रुदाह अज्जनी इ मर्दम् मर्दम् सर्दगाँन् हमा सर्दगाँन् हम्बायस्ते
वैहौन् उइम् वैह-दीन् इ माज्दयलौन् आगाही आस्तवाँनी नैकी रसानात् । अजेदून् बात् ।]

अषेम् वोह वहिस्तेम् अस्ती ।

उस्ता अस्ती उस्ता अस्त्राइ ।

ह्यत् अषाइ वहिस्ताइ अषेम् ॥ (सँ बाट्)

अइन्नि-गैरम्हहि अपांम् वहुहीनांम्' फ्राइतीम्च' पइतितीम्च अइवि-
जरेतीम्च आयेसे येस्ति ॥ ११ ॥

(7) 1. West & TDA: इम्पचास्ते; Sp: हौम् पचास्ते 2. Sp: क्षाप्नीम्च
3. West, Sp, TDA: इज्येइति 4. Geld: हुवरेतीम् 5. Geld: उस्तावरेतीम्च 6. Geld:
वरतावरेतीम्च (8) 1. Sp: चिम् 2. Sp: आर्मजेवाइवे 3. Geld omits: आत्रेम्
स्पेरेतम्.....रथजेस्तारम् 4. Sp: हरेतम् (9) 1. West & TDA: वरेतम् 2. West
& TDA: हक्कूश्; Sp: हक्कूश् 10. (10) 1. Geld: उर्वाश्च 2. West &
TDA: जिघजेष 3. West, Sp, TDA: पइरिस्ताम्.

§ The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a
whisper (Bāz). 1. Corrected. All printed texts read अहुर मज्द.

(11) 1. West, Sp, TDA: वहुहीनांम् 2. West & TDA: फ्राइतीम्च:

ऋवराने मज्जयत्तो जुरयुस्मिश्च वीदयेवो अहुर-त्कयेषो हावनेअे अपओने
अषहे रथ्वे यत्ताइच वत्ताइच ध्नओधाइच ऋसस्तयजेच । सावक्कहे वीस्याइच
अपओने अषहे रथ्वे यत्ताइच वत्ताइच ध्नओधाइच ऋसस्तयजेच । रथ्वाम् अयर-
नाम् अस्त्यनाम् माह्वनाम् याइर्यनाम् संध्वनाम् यत्ताइच वत्ताइच
ध्नओधाइच ऋसस्तयजेच ॥ १२ ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता ऋा मे भूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता ऋा मे भूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश् अषात्तृचीत् हच ऋा अपव वीध्वो भ्रओत् ॥ १३ ॥

हा ६३

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

येवहे मे अषात्तृ हचा वहिस्तेम् येत्ते पइती ।

वजेदा मज्जदो अहुरो योइ ओक्कहरेचा हँतिचा ।

ताँ यजाइ एवाइश् नामेनीश् पइरिचा जसाइ व॑ता ।

वोहू क्षथेम् वइरीम् वागेम् अइवी-वइरिस्तेम् ॥ १ ॥

सँरओषो' इधा अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम् यत्ताइ अषाउनाँम्च ऋवविभ्यो
यो नो इस्तो उर्वोइभ्यो सत्त पओउवीम् तत्त उस्तेमँम्चीत्त । अवथात्त इधा
सँरओषो' अस्तू अपाँम् वडुहीनाँम् यत्ताइ अषाउनाँम्च ऋवविभ्यो यो नो इस्तो
उर्वोइभ्यो ॥ २ ॥

अहुरम् मज्जदाम् अपवनम् अषहे रतुम् यज्जमइदे । अमँषा स्पँता दुक्कधा
दुधोक्कहो यज्जमइदे । अपो अत्त यज्जमइदे अषाउनाँम् उरुनस्चा ऋवपीश्चा यज्जमइदे ॥

येवहे हाताँम् आअत्त येत्ते पइती वक्कहो ।

मज्जदो अहुरो वजेथा अषात्तृ हचा ।

योक्कहाम्चा ताँस्चा ताँस्चा यज्जमइदे ॥

HA 63

(2) 1. West, Sp, TDA: सओषो 2. West, Sp, TDA: वडुहीनाँम्

(3) 1. West, Sp, TDA: अपओनाँम्.

यथा अह वश्यो अथा रतुश्च अषातृचीत् हचा ।
 वक्हँउश्च दज्दा मनक्हो इयओथननोम् अक्हँउश्च मज्दाइ ।
 क्षम्येचा अहुराइ आ यिम् द्विगुव्यो ददत् वास्तारम् ॥ ३ ॥ (चिहाइ वाइ)

हा ६४

कोट्टः-

अक्हँउश्च दरंथाइ फ्रो अपक्षा फ्रारंते ॥ १ ॥
 ये मौंधा वाचंम् मज्दा वरइती ।
 उर्वथो अषा नेमक्हो जरथुश्चो ।
 दाता स्त्रतँउश्च हिज्वो रइथीम् स्तोइ ।
 मक्षा राजँग् वोहू साहीत् मनक्हो ॥ २ ॥
 अत्त वै यओजा ज्वीश्त्यँग् अउर्वतो ।
 जयाइश्च पँरथुश्च वक्ष्वा यूप्माकक्षा ।
 मज्दा अषा उग्रँग् वोहू मनक्हो ।
 याइश्च अजाथा मक्षाइ क्ख्याता *अवक्हे ॥ ३ ॥
 मत्त वो पदाइश्च या फ्रलूता ईजयो ।
 पहरि-जसाइ मज्दा उस्तानज्जस्तो ।
 अत्त वो अषा अरँद्रक्याचा नेमक्हो ।
 अत्त वो वक्हँउश्च मनक्हो हुनरंताता ॥ ४ ॥
 ताइश्च वो यत्थाइश्च पइती स्तवस् अयेनी ।
 मज्दा अषा वक्हँउश्च इयओथनाइश्च मनक्हो ।
 यदा अषोइश्च मरुयो वसँ क्षया ।
 अत्त हुदानाउश्च इषयोस् गँरँज्दा क्यँम् ॥ ५ ॥

Ha 64

Stanza 1 is the second line of Yasna 46.3 and stanzas 2-7 = Yasna 50.6-11.

(3) * At this stage, the रास्त्री joins the कोट्ट in reciting with him the four words:— अवक्हे मत्त वो पदाइश्च.

अत्त या वरंषा याचा पइरी आइश इयओथना ।
 याचा वोहू चष्माम् अरंजत्त मनक्हा ।
 रओचो ल्वेग् अल्लाम् उझा अओउरुश ।
 क्षमाकाइ अषा वझाइ मज्दा अहुरा ॥ ६ ॥
 अत्त वै स्तओता अओजाइ मज्दा अक्हाचा ।
 यवत्त अषा तवाचा इसाइचा ।
 दाता अक्हैउश अरंदत्त वोहू मनक्हा ।
 हइध्यावरंशतौम् हत्त वल्ला फ़रषोतैम् ॥ ७ ॥

हा ६५

*ज्ञोत्त उ रास्पी:-

यज्ञाइ आपेम् अरंक्षीम्' सूराम् अनाहितौम् पेरथू-फ़ाकाँम् वओषज्याँम्
 वीदओवाँम् अहुरो-ल्कओषाँम् यस्न्याँम्' अहुहे अस्त्वइते वझ्याँम् अहुहे अस्त्वइते
 आधू-फ़ाघनाँम् अषओनीम् वाँध्वो-फ़ाघनाँम् अषओनीम् गओथो-फ़ाघनाँम् अष-
 ओनीम् क्षओतो-फ़ाघनाँम्' अषओनीम् दज्हु-फ़ाघनाँम्' अषओनीम् ॥ १ ॥

या वीस्पनाँम् अरूणाँम् क्षुद्रो यओज्दधाइति । या वीस्पनाँम् हाइरि-
 षिनाँम् ज़ाँथाइ गरंवाँन्' यओज्दधाइति । या वीस्पो हाइरिषीश हुज़ातिमो दधाइति ।
 या वीस्पनाँम् हाइरिषिनाँम् दाइतीम् रथ्वीम् पओम अव-वरइति ॥ २ ॥

मसिताँम् दुरात्त फ़लूताँम् या अस्ति अववइति मसो यथ वीस्पो

Hā 65

* With few exceptions, the ज़ोत्त is always seated and the रास्पी is either seated or moving about to help him in the rituals as the case may be. But here, the ज़ोत्त leaves his seat and joins the रास्पी in reciting the first five paragraphs, standing near his Āana and continues to stand till the end of the 14th para.

(1)-1. West, Sp, TDA: अरंक्षीम् 2. West, Sp, Geld, TDA: वेल्पाँम्
 3. Geld & Sp: वओतो-फ़ाघनाँम् 4. Geld: वझाइ-फ़ाघनाँम् (2) 1. Geld: गरंवाँन्.

इमो आपो यो ज्ञेमा पशति प्रतचरति' या अमवइति प्रतचइति हुकइयात्
इष वरंजइत् अओइ' जयो' वोउरु-कषेम् ॥ ३ ॥

यओज्ञेति वीस्वे करनो जया' वोउरु-कषया' आ वीस्यो मइध्यो
यओज्ञइति यत् हीश् अओइ' प्रतचइति यत् हीश् अओइ' प्रज्ञगरइति अरंझी' स्र
अनाहित । येन्ने हज्जइरम् वइर्येनोम् हज्जइरम् अपषज्जारनोम् । कस्चित्त्च अजेपाम्
वइर्येनोम् कस्चित्त्च अजेपाम् अपषज्जारनोम् चध्वर-सतेम् अयर-वरनोम् हस्याइ
नइरे वरंझाइ ॥ ४ ॥

अञ्जहोस्व' मे अजेवञ्जहो' आपो अपषज्जारो वीजसाइति वीस्याइश्
अओइ' कर्ष्णोन् याइश् हस । अञ्जहोस्व' मे अजेवञ्जहो' आपो हमथ अव-वरइति
होमिनेम्च जयनेम्च । हा मे आपो यओज्दघाइति हा अर्ष्णोम् क्षुद्रो हा
क्षत्रिनोम् गर्वोन् हा क्षत्रिनोम् पजेम् ॥ ५ ॥

कोट्टः-

आ हातोम्च अङ्गुष्ठोम्च ज्ञातनोम्च अज्ञातनोम्च अपओनोम् इष
जसेत्तु प्रवषयो योइ हीश् वररं पइत्यापेम् नज्जिदस्तात् अपत्त हच ॥ ६ ॥

मा नो आपो दुश्मनइहे मा नो आपो दुज्जचइहे मा नो आपो दुश्-
इयओथनाइ' मा दुज्जयेनाइ मा हषि-त्विषे' मा मोघु-त्विषे' मा वरंजानो-त्विषे
मा नाप्रयो-त्विषे । माध नो अस्मि प्राधाइति आपो वडुहीश् वहिस्तो मज्जघातो
अपओनीश् यो नो अइरीरिचिनोम् इरीरिद्धाइते' गयेथनोम् । माध नो अस्मि प्राधाइति
आपो वडुहीश् वहिस्तो मज्जघातो अपओनीश् यो नो अइरीरिचिनोम् इरीरिद्धाइते
तनुनोम् ॥ ७ ॥

यो तायुश् यो हज्जइह यो गघो यो अपवज यो यातुमो यो नसुस्यो यो

- (3) 1. Geld: प्रतचरति 2. West & TDA: अषि 3. Sp: करनो
(4) 1. Sp: जया 2. Geld: 'कषय 3. West & TDA: अषि 4. West & TDA:
अइडी (5) 1. Geld: अङ्गुष्ठोस्व 2. Geld: अजेवञ्जहो 3. West & TDA: अषि
4. Sp: क्षत्रिनोम् 5. Geld: गर्वोन् (7) 1. Sp: 'इयओथनाइ 2. West & TDA:
हये-त्विषे 3. West & TDA: मोघु-त्विषे 4. West & TDA: इरीरिद्धाइति.

स्पर्शजो यो अराशित्तो यो अवेमओषो अनवव यो मश्यो' इवो सास्त तंम् अओइ'
त्वओषो पइत्यत्तु' इथ्येजो ईष' यो ई दध इथ्येजो यत्तु यो दीदध' ॥ ८ ॥

आपो गातव रामोइध्वंम् यवत ज्ञओत यज्ञाइते । कथ ज्ञओत्तु इसात्
वच आपो वहुहीश् यज्ञाइते कुथ ववात् हितो-हिज्जो येज्जि अनरंथे यज्ञाइते
कुथ वाचो अओइ-वूत' यौ' हे चत्से अओध-पइतिश् कुथ तो प्रयो ववौन् कुथ
तो इधुदो ववौन् कुथ तो रातयो ववौन् यौ' अहुरो मज्जदो ज़रथुश्चाइ फ़ाववच'
फ़ा ज़रथुश्चो गओथान्यो अस्त्वइतिव्यो ॥ ९ ॥

अव-जस्तीम् पउर्वौम्' आपो-जइध्योइश् ज़रथुश्च । पस्चअत अइण्णो
ज्ञओधो फ़वरोइश् यओज्जदातो दओ-पइरीस्तो इमौ' वचो फ़अ ॥ १० ॥

आपो यानंम् वो यासामि मज्जोत्तंम् तंम् मे दायत केह्हे दइति
पइति वक्कहो निस्सीत' अनइन्नि-दुस्सित । आपो ईस्तीम् वो जइध्यामि पोउरु-
सर्धौम् अमवइतीम् फ़ज्जत्तीम्च त्वापरौम् येव्हो पोउरुश्च' वरंजयौन् नओचिश्च'
अव्हो' यासाइति ज्ञानाइ नोइत्तु सथाइ नोइत्तु मह्काइ नोइत्तु अओनक्के नोइत्तु
अपयतंते ॥ ११ ॥

इमत्तु वो आपो जइध्येमि

कोत्त उ रास्पी:- इमत्तु ज्ञेमो इमत्तु उर्वरो इमत्तु अवेमओ' स्पत्त' हुक्कथ' हुधोक्कहो
वक्कहवस्च वहुहीश्च वोहुनौम् दातारो । इमत्तु अषाउनौम् वहुहीश् फ़ववयो
उग्रो अइन्निथूरो इमत्तु मिथ वोउरु-नओयओइते इमत्तु सओष अप्य हुरओष इमत्तु
रप्पवो रज्जिस्त इमत्तु आतरं अहुरहे मज्जदो पुथ इमत्तु वरंज अहुर ध्व्य अपौम् नपो
अउर्वत्तु-अस्प इमत्तु वीस्ये यज्जताक्कहो योइ वक्कहज्जदो' अपववो ॥ १२ ॥

(8) 1. West, Sp, TDA: मज्जो 2. West & TDA: अवि 3. West, Sp,
TDA: पइति-वत्तु 4. West & TDA: ईष 5. Geld: दी दध (9) 1. West &
TDA: अवि-वूत 2. Sp: यौम् 3. West, Sp, TDA: फ़ज्जवच (10) 1. Sp:
पओउर्वौम् 2. Sp: स्सौम् (11) 1. Sp: निस्सीति; West & TDA: निस्सुत
2. Sp: वोउरुक्क 3. Sp: नओचिश्च 4. Geld: अइण्णो (12) 1. West, Sp,
TDA: अवेमओ-स्पर्शता हुक्कथा 2. West, Sp, TDA: अवेमओनौम् 3. West & Geld-
Mas insert after वहुहीश्- 'वूरो स्पर्शता' 4. West & TDA: वक्कहवयो.

इमत्र मे आपो दायत इमत्र ज्ञेमो इमत्र उर्वरो इमत्र अमेषो' स्पे०त'
 हुक्षध' हुषोहो वक्षवस्व वजुहीश्च वोहुनोंम् दातारो इमत्र अपाउनोंम् वजुहीश्च
 प्रवषयो उन्नो अह्विथुरो इमत्र मिथ वोउरु-गओयओइते इमत्र सओष अप्य
 इरओच इमत्र रप्नो रज्जिस्त इमत्र आतरं अहुरहे मज्जदो पुभ इमत्र वरंज
 अहुर क्षध्य अपोंम् नपो अउर्वत-अस्य इमत्र वीस्ये यज्ञताओहो योइ वक्षहज्जदो'
 अपवनो ॥ १३ ॥

ज्ञोत्र:- यत्रच अस्मात् अस्ति मज्ज्यो यत्रच अस्मात् अस्ति वक्षो' यत्रच अस्मात्
 अस्ति स्यो यत्रच अस्मात् अस्ति परो-अरंजस्तरंम् तत्र नो दायत यूजंम् यज्ञत
 अपवनो क्षयस इसान मोषुच आसुयाच हध अन गाथ्य वच । हध्यावरंस्तोंम्'
 धात् वत्ता फ्रपोतेंमम्' ॥ १४ ॥

ज्ञोत्र उ रास्ती:-

दाइदी मोइ ये गोंम् तपो । अपस्चा उर्वरोस्चा ।
 अमरंताता हउवाता । स्पेनिस्ता मइन्यू मज्जदा ।
 तैवीषी उतयूइती । मनक्हा वोहू सैक्खे ॥ १५ ॥
 येज्हे मे अपात् हचा वहिस्तंम् येत्ते पइती ।
 वजेदा मज्जदो अहुरो योइ ओक्खरंचा हं०तिचा ।
 तां यज्ञाइ क्वाइश नामेनीश पइरिचा जसाइ व०ता ।
 वोहू क्षथंम् वइरीम् बागेंम् अइवी-वइरिस्तंम् ॥ १६ ॥

सरओषो इधा अस्तू अपोंम् वजुहीनोंम् यत्ताइ वक्षहुश वजुहीनोंम्
 अमेषनोंम्चा स्पे०तनोंम् हुक्षधनोंम् हुषोहोंम् वोहुनोंम्चा वक्षहुयोस्चा अपोइश
 यत्ताइ या नै आरजेचा अरंजवतजेचा अपक्खाक्ष । सरओषस्चा इधा अस्तू अपोंम्
 वजुहीनोंम् यत्ताइ वक्षहुश अपिवाओ धात् पओउवींम् तत्र उस्तेंमं०चीत् ॥ १७ ॥

अवथात् इधा सरओषो अस्तू अपोंम् वजुहीनोंम् यत्ताइ वक्षहुश

(13) 1. West, Sp, TDA : अमेषा स्पे०ता हुक्षधा 2. West, Sp, TDA :
 अपवजोनोंम् 3. West & TDA : वज्जुहो (14) 1. West, Sp, TDA : वज्जो
 2. West, Sp, TDA : हध्यावरंस्तोंम् 3. West & TDA : फ्रपोतेंमम्. cf. Y. 50.11.

वहुहीनौम् अमेषनौम्चा स्पेत्तनौम् हुक्षधनौम् हुधोद्धौम् वोहुनौम्चा वक्षु-
योस्वा अषोइश् यत्ताइ या नै आरजेचा अरेनवतजेचा अपक्काक्ष् । सैरओपस्वा
इवा अस्तु अपौम् वहुहीनौम् यत्ताइ वक्षुश् अपिबो ॥ १८ ॥

रास्सी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे म्रूते ।

कोत्र:- अथा रतुश् अपात्तचीत् हच फ़ा अपव वीच्चाओ म्रओतू ॥ १९ ॥

हा ६६

जोत्र उ रास्सी:-

अषम् वोहू वहिश्तम् अस्ती

उस्ता अस्ती उस्ता अम्माइ

छात्तु अपाइ वहिश्ताइ अषम् ॥ (सें बाइ)

अषय दधौमि इमौम् ज्ञओथौम् हओमवइतीम् गओमवइतीम् हधानअ-
पतवइतीम् अषय उज्जदातौम् तव अहुराने अहुरहे इन्मइने अहुरहे मज्जदो अमेषनौम्
स्पेत्तनौम् सओपहे अप्येहे आथो अहुरहे मज्जदो रथ्णो वरेज्जतो यो अपहे ॥ १ ॥

अषय दधौमि अस्यजेइण्यो अपहे रतुण्यो । हावनेजे अपओने अपहे
रथ्णे । अषय दधौमि सावक्कहेजे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्णे । अषय दधौमि
मिथहे वोउरु-गओयओइतोइश् हज्जकरो-गओपहे बओवर-चप्पमनो अओएतो-नामनो
यज्जतहे रामनो एवाक्कहे ॥ २ ॥

कोत्र:- अषय दधौमि रपिच्छिनाइ अपओने अपहे रथ्णे । अषय दधौमि फ़ादत्त-
प्रववे ज्ञत्तुमाइच अपओने अपहे रथ्णे । अषय दधौमि अपहे वहिश्तहे आग्रस्व
अहुरहे मज्जदो ॥ ३ ॥

अषय दधौमि उज्जयेइरिनाइ अपओने अपहे रथ्णे । अषय दधौमि फ़ादत्त-
वीराइ दएप्पुमाइच अपओने अपहे रथ्णे । अषय दधौमि वरेज्जतो अहुरहे नक्कओ
अपौम् अपस्व मज्जदातवो ॥ ४ ॥

अषय दधौमि अइक्किअम्माइ अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्णे । अषय
दधौमि फ़ादत्त-वीस्यौम्-हुज्याइतेजे ज़रप्पुओतेमाइच अपओने अपहे रथ्णे । अषय

दधौमि अषओनौम् ऋवणिनौम् वनौनौम्च वीरो-वौध्ननौम् याइर्ययोस्व दुषितोइश्च
अमहेच हुतास्तहे दुरंओधहे वरंअघ्नहेच अहुरधातहे वनइत्योस्व उपरतातो ॥ ५ ॥

अषय दधौमि उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्ने । अषय दधौमि वरंज्याइ
न्मान्याइच अषओने अषहे रथ्ने । अषय दधौमि स्रओषहे अन्येहे अषिवतो
वरंभाजनो ऋादत्-गओषहे रण्नओश्च रज्जिस्तहे अरुतातस्व ऋादत्-गओथयो वरंदत्-
गओथयो ॥ ६ ॥

अषय दधौमि माइअइव्यो अषहे रतुव्यो । अरुतरं-मोक्हाइ अषओने
अषहे रथ्ने । अषय दधौमि परंनो-मोक्हाइ वीषत्ताइच अषओने अषहे रथ्ने ॥ ७ ॥

अषय दधौमि याइर्यअइव्यो अषहे रतुव्यो । मइध्यो-जरमयाइ अषओने
अषहे रथ्ने । अषय दधौमि मइध्यो-वमाइ अषओने अषहे रथ्ने । अषय दधौमि
पइतिशहसाइ अषओने अषहे रथ्ने । अषय दधौमि अयात्रिमाइ ऋओउर्वअइत्रिमाइ
वर्ष्णिहरुताइच अषओने अषहे रथ्ने । अषय दधौमि मइध्याइर्याइ अषओने अषहे
रथ्ने । अषय दधौमि हमस्पथ्मइद्याइ अषओने अषहे रथ्ने । अषय दधौमि सरंघअ-
इव्यो अषहे रतुव्यो ॥ ८ ॥

अषय दधौमि वीस्पअइव्यो अअइव्यो रतुव्यो योइ हंति अषहे रतवो
थयस्व त्रिसांस्व नज्जिदस्त पइरिशहावनयो योइ हंति अषहे यत् वहिस्तहे मज्जो-
ऋसास्त जरथुओ-ऋओस्त ॥ ९ ॥

अषय दधौमि अहुरअइव्य मिथ्रअइव्य वरंज्जुव्य अइध्यजक्कअइव्य
अषवनअइव्य स्तारौम्च स्पंतो-मइन्यवनौम् दामनौम् तिश्च्येहेच स्तारो रअवतो
स्वरंनकुहतो मोक्कहेच गओचिथहे हुरं च अओतहे अउर्वत्-अस्पहे दोइथहे अहुरहे
मज्जो मिथ्रहे दक्षुनौम् दक्षुपतोइश्च । अषय दधौमि (रोः*) अहुरहे मज्जो
रअवतो स्वरंनकुहतो । अषय दधौमि (माइ*) अषओनौम् ऋवणिनौम् ॥ १० ॥

अषय दधौमि तव आथो अहुरहे मज्जो पुथ मत्त वीस्पअइव्यो आतरंव्यो ।
अषय दधौमि अइव्यो वहुहिंव्यो वीस्पनौम्च अपौम् मज्जधातनौम् वीस्पनौम्च
उर्वरनौम् मज्जधातनौम् ॥ ११ ॥

अथ दधामि मीथहे स्पृ० तहे अषओनो वरंज्यकुहहे दातहे वीदजेवहे दातहे जरथुश्रोइश दरंषयो उपयनयो दजेनयो वरहुयो माज्दयस्तोइश ॥ १२ ॥

अथ दधामि गरोइश उषि-दरंनहे मज्दधातहे अष-रुवाथहे वीस्पअषाँम्च गरिनाँम् अष-रुवाथनाँम् पोउरु-रुवाथनाँम् मज्दधातनाँम् कावयेहेच रुवरंनरुहो मज्दधातहे अरुवरंतहेच रुवरंनरुहो मज्दधातहे । अथ दधामि अषोइश वरहुयो चिस्तोइश वरहुयो अरंथे वरहुयो रसाँस्तातो वरहुयो रुवरंनरुहो सवरुहो मज्दधातहे ॥ १३ ॥

अथ दधामि दक्षयो वरहुयो आफ्रितोइश दक्षहेच नरं अषओनो उग्रहेच तस्महे दामोइश उपमनहे यज्ञतहे ॥ १४ ॥

अथ दधामि ओक्काँम् असक्काँम्च षोइधनाँम्च गओयओइति-नाँम्च मअेथननाँम्च अवो-रुवरंननाँम्च अपाँम्च ज्ञमाँम्च उर्वरनाँम्च अग्रहोस्व ज्ञमो अवग्रहेच अग्नो वातहेच अषओनो स्वाँम् माक्कहो हूरो अनघनाँम् रओचक्काँम् रुवधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पृ० तहे मइन्येउश दामनाँम् अषओनाँम् अष-ओनिनाँम्च अषहे रथ्नाँम् ॥ १५ ॥

ज्ञोत्त उ रास्वी:-

अथ दधामि रथ्त्रो वरंजतो यो अषहे । रथ्नाँम् अयरनाँम्च अस्न्य-नाँम्च माक्षनाँम्च यश्र्यनाँम्च सरंधनाँम्च योइ हं० ति अषहे रतवो हावनोइश रथ्त्रो ॥

अथ दधामि इमाँम् ज्ञओथाँम् हओमवइतीम् गओमवइतीम् हधानजे-पतवइतीम् अथ उज्झाताँम् । तव अहुराने अहुरहे ॥ १६ ॥ (३ षा६)

मीनो नावद् इन्मन्

इन्मइने अहुरहे मज्दो रजेवतो रुवरंनकुहतो अमेषनाँम् स्पृ० तनाँम् मिथहे वौउरु-गओयओइतोइश रामनस्व रुवाक्कहे ॥ १७ ॥

हूरं-अजेतहे अमेषहे रजेवहे अउर्वतृ-अस्पहे । वयओश उपरो-कश्येहे तरधातो अन्याइश दामाँन् । अजेततृ ते वयो यतृ ते अस्ति स्पृ० तो-मइन्यओम् । रज्जिस्तयो चिस्तयो मज्दधातयो अषओन्यो दजेनयो वरहुयो माज्द-यस्तोइश ॥ १८ ॥

मौंअहे स्पं२तहे अषओनो वरंयकुइहे दातहे वीदजेवहे दातहे ज़रथुश्चोइश् ।
 दरंषयो उपयनयो दजेनयो वरुदुयो माज्दयस्त्रोइश् ज़रज्दातोइश् । मौंअहे स्पं२तहे
 उषि-दरंभेम् दजेनयो माज्दयस्त्रोइश् वजेधीम् मौंअहे स्पं२तहे । आस्त्रहे स्त्रध्वो
 मज्दधातहे गओषो-सूतहे स्त्रध्वो मज्दधातहे ॥ १९ ॥

आधो अहुरहे मज्दो पुधहे तव आतर्श पुध अहुरहे मज्दो मत्त वीस्पजे-
 इन्यो आतर्न्यो । गरोइश् उषि-दरंनहे मज्दधातहे अष-स्त्राधहे ॥ २० ॥

वीस्पजेषौम् यज्ञतनौम् अषओनौम् मइन्यवनौम् गजेध्यनौम् । अषओनौम्
 फ़वषिनौम् उघ्ननौम् अइविथूरनौम् पओइर्यो-त्कजेषनौम् फ़वषिनौम् नवानज्दिस्त-
 नौम् फ़वषिनौम् । अओस्तो-नामनो यज्ञतहे ॥ २१ ॥

(इन्मइने अहुरहे मज्दो ..... नवानज्दिस्तनौम् फ़वषिनौम् । अओस्तो-नामनो यज्ञतहे
 १७-२१ दु बार)

हा ६७

ज्ञोः-

अषय दधौमि अवक्वहो फ़वषयो यो पओइर्य ओक्वहर् न्माननौम्च
 वीसाँम्च ज़२तुनौम्च दरुपुनौम्च । यो अस्मनँम् वीधारयँन् यो आपँम् वीधारयँन्
 यो ज़ौम् वीधारयँन् यो गौम् वीधारयँन् यो वरंथिष्व पुथ्रँ वीधारयँन् पइति-
 वरँतँ' अपर-इरिथँ२तो ॥ १ ॥

अषय दधौमि आफ़वषि अहुरहे मज्दो अमेषनौम् स्पं२तनौम् मत्त
 वीस्पान्यो' अषओनिन्यो फ़वषिन्यो यो मइन्यवनौम् यज्ञतनौम् । अषय दधौमि
 आफ़वषि गयेहे मरंथो' ज़रथुश्चहे' स्पितामहे कवोइश् वीस्तास्पहे इसत्त-वासहे
 ज़रथुश्चोइश् मत्त वीस्पान्यो अषओनिन्यो फ़वषिन्यो यो पओइर्यनौम् त्कजेषनौम् ॥ २ ॥

अषय दधौमि वीस्पय अषवने फ़वषे के अस्ति कचिन् अक्वहो ज़मो

Ha 67

- (1) 1. Geld: पुथ्रे 2. Geld: पइति-वरँते (2) 1. Sp: वीस्पजेइन्यो
 2. West, Sp, TDA: मरंथो 3. Geld: ज़रथुश्चहे .

पर-इरिस्ति दक्ष' नाइरिके अपॅरनायूके कइनिके वास्त्र्यावरंजि उपपजेति हच
अस्मात् न्मानात् इज्येइति यो पइतिष्मरंति' यो अइन्निनासंति' वरूहश्च
यस्माँस्च वस्माँस्च ॥ ३ ॥

कोत् उ रास्पी:-

अषय दधामि अषओनाँम्' ऋवणिनाँम् उग्रनाँम् अइन्निथूरनाँम् पओइयो-
त्कअषनाँम् ऋवणिनाँम् नवानजिदस्तनाँम् ऋवणिनाँम् हवहे उरुनो ऋवणैजे। अषय
दधामि वीस्पअइव्यो अषहे रतुव्यो। अषय दधामि वीस्पअइव्यो वरूहुधाव्यो'
यज्ञतअइव्यो महन्यओइव्यस्चा गअध्यअइव्यस्चा योइ हँति यस्न्याच' वइयाच'
अषात् हच यत् वहिस्तात्। अषय नो पइति-जम्यात् ॥ ४ ॥

कोत्:-

अपो अत् यज्ञमइदे मअकेइतीश्चा' हँवइतीश्चा' ऋवज्जहो अहुरानीश्च
अहुरद्या हपक्वहो' हुपॅरंध्वोस्चा वो होघ्रथोस्चा हूनाधोस्चा उवोइव्या
अहुव्या चगॅमा ॥ ५ ॥

उइती' या वै वहुहीश्च' अहुरो मज्दो नामाँन्' ददात् वरूहुदो अत्
वो ददात् ताइश्च वो यज्ञमइदे ताइश्च ऋयोमही' ताइश्च नॅमल्यामही ताइश्च इषूइ-
द्यामही ॥ ६ ॥

अपस्चा वो अज्जीश्चा वो मातॅरोंश्चा वो अगॅन्यो त्रिगुदायक्वहो'
वीस्पो-पइतीश्च अबओचामा' वहिस्तो सअस्तो अवा वै वहुहीश्च रातोइश्च दरंगो-
वाज्ञाउश्च नाषू पइती-व्यादो पइती-सँदो' मातरो जीतयो ॥

- (3) 1. West, Sp, TDA: दधि 2. West, Sp, TDA: पइतिष्मरंति
3. West, Sp, TDA: अइन्निनासंति (4) 1. Geld: अषाउनाँम् 2. West, Sp,
TDA: वरूहुधाव्यो 3. West & TDA: यस्न्याच; Geld: येस्न्याच 4. West & TDA:
वइयाच (5) 1. Sp: मअकेइतीश्चा 2. Sp: हअकेवइतीश्चा 3. Geld: हपक्वहो
(6) 1. West, Sp, TDA: उइती 2. West & TDA: वरूहुदश्च 3. Geld: नामाँ;
Sp: नामाँम् 4. West & TDA: ऋयोमही (7) 1. West & TDA: त्रिगुदायक्वहो;
Sp: दरंगुदायक्वहो 2. West & TDA: अबओचामा; Sp: अबओचामा 3. Sp: पइति-
सँदो.

येव्हे हातांम् आअत्तु येत्ते पइती वक्कहो ।
 मइदो अहुरो वजेथा अचात्तु हचा ।
 योक्कहाम्चा तौस्वा तोस्वा यज्जमइदे ॥ ७ ॥

हा ६८

कोटः -

अजेतत्तु ते अहुराने' अहुरहे अक्कहे' अवयौम्' दौम्महि' यत्तु थ्वा दिद्वीष्म ।
 अजेथ ज्जओध' पइति-जम्पात्तु तव अहुराने' अहुरहे हओमवइति गओमवइति हघानजे-
 पतवइति ॥ १ ॥

इवीधजेच आज्जुतयजेच मावयच ज्जओधे पइति-जम्पाओ दस्वरं वजेथजाइच
 ऋदइथे' वरंदथाइच हवक्कहे अववस्ताइच हओसवक्कहे हुरुन्याइच वरंथघ्ने ऋादत्तु-
 गजेथाइच ॥ २ ॥

यज्जमइदे थ्वा अहुराने' अहुरहे वक्कहँउश मनक्कहो ज्जओधान्यो यज्जमइदे
 थ्वा अहुराने अहुरहे वक्कहँउश उल्लवहे ज्जओधान्यो यज्जमइदे थ्वा अहुराने अहुरहे
 वक्कहँउश इयओध्ने ज्जओधान्यो ॥ ३ ॥

स्रकाइ मनक्कहे' स्रकाइ वचक्कहे' स्रकाइ इयओध्ने' हवक्कहाइ उरुने ऋदथाइ
 गजेथनौम् हवक्कहाइ अववस्तनौम् ॥ ४ ॥

दायो मे अहुराने' अहुरहे वहिइत्तम् अहम् अवओनौम् रओचक्कहँम्
 वीस्पो-क्काधम् । दायो मे अहुराने अहुरहे नइर्याम् आल्लौम् ऋज्जइत्तीम्' या मे
 ऋाधयात्तु न्मानेम्च वीसेम्च ज्जइत्तम्च दल्लुम्च दअहुसस्तीम्च' ॥ ५ ॥

थ्वाँम् अहुरानीम् यज्जमइदे । ज्जयो' वोउरु-क्कवम् यज्जमइदे । वीस्पोस्व

Hā 68

- (1) 1. Sp: अहुरानि 2. Geld: अक्कहे; West & TDA: अक्कहे 3. West & TDA: अवयौन् 4. West & TDA: दौम्महि 5. West, Sp, TDA: ज्जओधे
 (2) 1. West, Sp, TDA: ऋदथे (3) 1. Sp: अहुरानि (4) 1. West & TDA: मनक्कह 2. West & TDA: वचक्कह 3. West & TDA: इयओध्ने (5) 1. Sp: अहुरानि 2. Sp: ऋज्जइत्तीम् 3. Geld: दअहुसस्तीम्च (6) 1. Sp: ज्जयो.

आपो यज्ञमइदे यो ज्ञेमा अर्मअस्तातो फ्रातत्-चरतश्च' स्त्रायो' ध्रजोतो-स्तातश्च
पर्षुयो वइर्योस्व ॥ ६ ॥

अन यस्नाअतृच' वस्नाअतृच' यथ ओक्कहाम् अस्ति दाइत्योत्तमो यस्नस्व
वस्नस्व अषात् हच यत् वहिस्तात् आपो वडुहीश् वहिस्तातो मज्जधातो अषओनीश्
यज्ञमइदे । अपाम् वडुहीनोम्' यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

इचीध' आज्ञइति यज्ञमइदे तचत्-आप उक्ष्यत्-उर्वर आज्ञोइश् दजेवो-
दातहे हमोइस्त्रि' अवज्जहो' मूश् अवज्जहो' पइरिक्कयो' पइतिस्तातयअच पइति-
स्वप्तयअच पइतितरंतयअच पइत्यओगोत्-त्वअषष्ठाइच' अषमओघहेच अनषओनो
सास्त्रहेच पओउरु-महर्कहे पइतिस्तातैअे दजेवहेच त्वअषक्कहो मश्येहेच' ॥ ८ ॥

ज्ञोत् उ रासीः-

स्तुनुयो' नो यस्त्रम् अहुराने' अहुरहे
स्तुनुयो नो यस्त्रम् अहुराने अहुरहे ।

ज्ञोत् :-

उप नो यस्त्रम् आहीष'
आच नो जम्यो अवइहे
अश्-येस्तित्च हुयेस्तित्च
हुक्कवैरित्च ज्ञओध्रनोम् ॥ ९ ॥

यो वो आपो वडुहीश् यज्ञाइते अहुरानीश् अहुरहे वहिस्तान्यो ज्ञओध्रान्यो
स्त्रअस्तान्यो ज्ञओध्रान्यो दक्षो-पइरि-अक्कहस्तान्यो' ज्ञओध्रान्यो ॥ १० ॥

अस्माइ रओश्च स्वरनस्व
अस्माइ तन्वो द्रवतातैम्

2. West & TDA : 'चरंतश्च 3. West, Sp, TDA : ज्ञान्वो (7) 1.
Sp : यस्नाइच वस्नाइच 2. West, Sp, TDA : वडुहीनोम् (8) 1. Sp : इचीधि 2. West,
Sp, TDA : हमोइश् 3. Geld : अवज्जहो; Sp : अवज्जहाइ 4. Geld & Sp : पइरिक्काइ.
cf. Y. 16.8. But the text should have been पइरिक्काओ instead of पइरिक्काइ 5. Sp :
'त्वअषष्ठाच 6. West, Sp, TDA : मश्येहेच (9) 1. Geld : हुक्कवो 2. Sp : अहुरानि
3, West & TDA : आहिक्; Sp : आहीक् (10) 1. West, Sp, TDA : 'पइरिक्कस्तान्यो.
व....१३

अस्माइ तन्वो वज्ररं अस्माइ तन्वो वरंभ्रम्
 अस्माइ ईस्तीम् पोउरुश्-स्वाध्रौम्'
 अस्माइ आस्त्रौम्चित् फ्रज्जस्तीम्'
 अस्माइ दरंघौम् दरंघो-जीतीम्
 अस्माइ वहिस्तंम् अहम् अपओनौम्
 रओचक्कम् वीस्पो-स्वाध्रौम् ॥ ११ ॥

दायत वज्रहीश् आपो
 मावयच ज्ञओध्रे यज्ञस्माइ

अस्माकंम्च मज्जदयस्त्रनौम् फ्रायज्जंननौम् हपांम्च हाविस्तनौम्च अजेथ-
 पइतिनौम्च अजेथ्यनौम्च नरौम्च नाइरिनौम्च अपरंनायुकनौम्च कइनिकनौम्च
 वास्त्र्यावरंज्जनौम्च ॥ १२ ॥

योइ वक्कहथ फ्रमन्येइस्ते' वीतरं-आँज्जोहेच पइति वीतरं-त्वअेषोहेच पइरि
 हजेनयोस्च वोइघ्नाब्बो' अउर्वथअइब्ब्यस्च' परो लिब्ब्यब्बो रज्जिस्तहे पथो
 अजेधंम्च वजेधंम्च यो अस्ति रज्जिस्तो आ अषात् वहिस्तंम्च अहम् अपओनौम्
 रओचक्कम् वीस्पो-स्वाध्रौम् ॥

ज्ञोत्त उ रास्पी:-

(* अद्दी सूर बाउ यस्कपन् ख्वारम् ख्वास्तम् होर्मज्जद अमंशास्पर्दौन् वै-रसात्)

यथा अह् वइर्यो अथा रतुश् अषात्चीत्त हचा ।

वक्कहँउश् दज्जा मनक्कहो श्यओथननौम् अक्कहँउश् मज्जाइ ।

ध्रथंम्चा अहुराइ आ यिम् त्रिगुब्बो ददत्त वास्तारंम् ॥ १३ ॥ (उ वाइ)

ज्ञोत्त:-

हुषिति' रामो-षिति दरंघो-षिति' इते वीसे आप्रीनामि यस्मत्त हच इमो

(11) 1. West & TDA: पओउरुश् 2. Sp: फ्रज्जइस्तीम् (13) 1. West & TDA: फ्रमन्येइस्ते; Sp: फ्रमन्येइस्ति 2. Geld: वोइघ्नाउब्बो; West & TDA: वोइघ्नाब्बो 3. Sp: अउर्वथअब्ब्यस्च.

* The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bāz).

(14) 1. West & TDA: हुषिति रामो-षिति दरंघो-षिति.

ज्ञओधो । हुषिति' रामो-षिति दर्रघो-षिति' वीस्पयाइ' वीसे माङ्दयस्ते आप्नीनामि । हुषरति उस्त-वरति वस्त-वरति आतर्श आप्नीनामि । हुयेस्ति तव अहुराने' आप्नीनामि ॥ १४ ॥

राम एवाल्लम् अल्लहो' दअहँउश' आप्नीनामि । दस्वरं वओषल्लम्' आप्नीनामि यूष्माकम् दल्लानांम् नरांम् अषओनांम् । वीस्पे आप्नीनामि कं अस्ति वोहु अषव अस्तरे ज्ञांम् अस्मनेमच हल्लहूरम् वओषल्लनांम् वओवरं वओषल्लनांम् ॥ १५ ॥

वसस्व तू अहुर मङ्गद उस्ताच क्षओष हवनांम् दामनांम् । वसो आपो वसो उर्वरो वसो वीस्प वोहु अषचिथ क्षयल्लम् अषवनेम् दायत अक्षयल्लम् दूवस्तम् ॥ १६ ॥

वसो-क्षओष एयात् अषव
अवसो-क्षओष एयात् दूवो
गतो हमिस्तो निज्वरतो
हच स्पँतहे मइन्यँउश दामव्यो
वरतो अवसो-क्षओष ॥ १७ ॥

हक्ष्य अल्लमचित्र यो ज़रथुश्चो फ़तमाँ न्माननांम्च वीसांम्च ज्ञस्तुनांम्च दक्ष्युनांम्च अल्लहो दओनयो अनुमतयओच अनुस्तयओच अन्वस्तयओच या आहूरिश ज़रथुश्चिश ॥ १८ ॥

ज्ञोत्त उ रास्ती:-

रवस्व एवाध्रंम्च आप्नीनामि वीस्पयो अषओनो स्तोइश । आँजस्व हुजाध्रंम्च आप्नीनामि वीस्पयो दूवतो स्तोइश ॥ १९ ॥

अथ जम्यात् यथ आप्नीनामि ॥

हुमतनांम् हूस्तनांम् हूरस्तनांम् यदचा अन्यदचा वरँज्यल्लनांम्चा वावरँ-
जननांम्चा मही अइवी-जरँतारो नओनओस्तारो यथना वोहुनांम् मही ॥ २० ॥ (इ णइ)

बहुहीम् इवात् आदौम् बहुहीम् अभीम् आच निच झमइहे ईजो
पजोस्तचो अपो अत् यज्मइहे उइती' या वै बहुहीम् अपस्वा वो ॥ (सं बाइ)

जइज्यझो' नो यूज्म दस्त
झयझो रजेइच खरैनस्व
आषो दस्त नो तम् यानम्
पो यूप्मत् परो फ्रविस्तो ॥ २१ ॥

कोट्ट उ रास्पी:-

नैमो अहुराइ मज्दाइ नैमो अमँषजेइव्यो स्पँस्तजेइव्यो नैमो मिधाइ
वोउरु-गओयओइतैजे नैमो हूरँझजेताइ उउर्वत्त-अस्याइ नैमो आब्यो दोइथाब्यो
यो' अहुरहे मज्दो नैमो गैउश् नैमो गयेहे नैमो ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे अपओनो
फ्रवँजे नैमम् वीस्पयो अपओनो स्तोइश् हइध्याइच नवाँइध्याइच वूइयाँइ-
ध्याइच' ॥ २२ ॥

*वोह उझ्या मनक्हा झथा अपाचा उस्ता तनूम् ॥ (सं बाइ)

इमा' रजोचो बरँजिश्तैम् बरँजिमनौम् ॥ (सं बाइ)

यझी स्पँस्ता थ्ना मइन्यू उर्वजेसे जसो ॥ (सं बाइ)

अपँम् वोह बहिश्तैम् अस्ती

उस्ता अस्ती उस्ता अझाइ

झत्त अपाइ बहिश्ताइ अपँम् ॥ (सं बाइ)

फ्रवराने मज्दयखो ज़रथुश्त्रिश वीदजेवो अहुर-लकजेवो । हावनेजे अपओने
अपहे रथ्ने यत्नाइच वझाइच फ्रनओथाइच फ्रसस्तयजेच । सावज्जैजे वीस्याइच
अपओने अपहे रथ्ने यत्नाइच वझाइच फ्रनओथाइच फ्रसस्तयजेच । रथ्नाँम् अयर-

(21) 1. West, Sp, TDA: उइती 2. West, Sp, TDA: जइज्यझो

(22) 1. West, Sp, TDA: या 2. Sp: नैमो 3. West, Sp, TDA: वूइयाँइध्याइच

(23) * वोह उझ्या ..... उस्ता तनूम् is recited facing the East, इमा रजोचो .....
बरँजिमनौम् facing the South and यझी स्पँस्ता ..... उर्वजेसे जसो facing the West.

1. Sp: इमो 2. West & TDA: बरँजिमनौम्.

नौम्च अस्न्यनौम्च माझनौम्च याइर्यनौम्च सरॅधनौम्च यत्ताइच वत्ताइच
झनओभाइच फ़सस्तयजेच ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो ज्ञओता फ़ा मे झूते ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे झूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश्च अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वो झओत् ॥ २३ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

॥ नॅमो वै गाथो अषओनीश् ॥

स्पॅता मइन्यू वहिस्ताचा मनक्हा ।

हचा अषात् इयओथनाचा वचक्हाचा ।

अझाइ दौन् हउर्वाता अमॅरताता ।

मज्दो ध्रधा आर्मइती अहुरो ॥ (३ वाइ)

ज्ञोत्र:-

अझा मइन्यैउश् स्पॅनिस्तझा वहिस्तैम् ।

हिज्वा उरुधाइश् वक्हैउश् अँअआन् मनक्हो ।

आर्मतोइश् ज़स्तोइव्या इयओथना वॅरॅयत् ।

ओया चिस्ती ह्यो सा अषझा मज्दो ॥

अझा मइन्यैउश् त्वैम् अही ता स्पॅतो ।

यै अझाइ गौम् रान्यो-स्करॅतीम् हैम्-तषत् ।

अत् होइ वात्ताइ रामा दो आर्मइतीम् ।

झत् हैम् वोहू मज्दा हैम्-फ़स्ता मनक्हा ॥

अझात् मइन्यैउश् रारॅश्येइती द्रॅग्वतो ।

मज्दा स्पॅतात् नोइत् इथा अषाउनो ।

कसैउश्चीत् ना अषाउने काथे अक्हत् ।

इस्वाचीत् हौस् परओश् अको द्रॅग्वाइते ॥

ताचा स्पॅता मइन्यू मज्दा अहुरा ।

अषाउने चोइश् या ज़ी चीचा वहिस्ता ।

हनरं ध्रुवात् ज्ञोषात् द्रुवाो वल्लहती ।
 अस्मा इयजोषनाइश् अकात् आश्र्योस् मनक्हो ॥
 सा दातो स्पंता मइन्यू मज्जदा अहुरा ।
 आधा वक्कहाउ वीदाइतीम् रानोइन्या ।
 आर्मतोइश् देवोँज्जक्कहा अपरुयाचा ।
 हा ज्जी पओउरुश् इषंतो वाउराइते ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

स्पंता मइन्यू ..... आर्मइती अहुरो* ॥ (३ वाद्)

अपंम् वोहू* ॥ (सं वाद्)

स्पंता-मइन्यूम् हाइतीम् पइत्यापॉम् यज्जमइदे ॥
 येव्हे हातांम् आअत् येस्ते पइती वक्कहो ।
 मज्जदो अहुरो वओथा अपात् हचा ।
 योक्कहॉम्चा तौस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ २४ ॥

हा ६९

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

येव्हे मे अपात् हचा वहिस्तंम् येस्ते पइती वओदा मज्जदो अहुरो योइ
 ओक्कहर्चा हंतिचा तौ यज्जाइ क्वाइश् नार्मेनीश् पइरिचा जसाइ वंता । वोहू'
 मनो वहिस्तंम् ॥ १ ॥

येव्हे मे अपात् हचा ..... जसाइ वंता । अपंम् वोहू ॥ २ ॥ (३ वाद्)
 येव्हे मे अपात् हचा ..... जसाइ वंता । वोहू क्षर्थंम् वइरीम्
 वार्गेम् अइवी-वइरिस्तंम् ॥ ३ ॥ (सं वाद्)

Ha 69

(1) 1. Geld: वोहू.

हा ७०

श्रोत्रः- तौ' यज्ञाह तम् पशिरि-जसाह व२ता यौ' अमेषै स्प२तै हुक्षत्रै हुषाओहो
अजेष अइबि-गैर२ते । तम् बघेम् तम् रतुम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्दोम्
दध्वाओहम् रप२तम् तर्प्वाओहम् वीस्प वोहु । तम् रतुम् यज्ञमइदे यिम्
जरथुश्त्रेम् स्पितामम् ॥ १ ॥

ता नो दात ता अ२रेज्वान फ्रवओचाम फ्रच वओचाम' या अहुरहे मज्दो
या व२ह२उश मन२हो या अषहे वहिस्तहे या क्षथहे वश्येहे या स्प२तयो आर्मतोइश्
या हउर्वतो अम२रतातो या गैउश् तप्ने गैउश् उरुने या आथ्रे अहुरहे मज्दो ॥ २ ॥

या स्रओषहे अष्येहे या रप्नओश् रजिस्तहे या मिथहे वोउरु-गओ-
यओइतोइश्' या वातहे अषओनो या दअेनयो व२हुयो माज्दयस्तोइश् या दक्षयो
व२हुयो आफ्रितोइश् या दक्षयो व२हुयो अनादुस्तोइश् या दक्षयो व२हुयो
अनवउरुस्तोइश् ॥ ३ ॥

यथ ईज वाच॑म्' नापीम यथ वा सओश्य२तो' द॒व्युना॑म् सुयज्ञ
वाच॑म्' व॒र२तू' । बुयम सओश्य२तो' बुयम व॒र॒श्राजनो बुयम अहुरहे मज्दो फ्रय
वाजिस्त अस्तयो योइ' नरो अषवनो हुमताइश् मइनिस्न हूस्ताइश् ऋवतो ह॒र॒स्ताइश्
व॒र॒ज्य२तो ॥ ४ ॥

यथा नै आ वोहू जिम॒त्र मन॑हा । आ वोहू उ॒र्वाष॒त्र आ॒र्गम॒त्र ता ।
का मै' उ॒र्वा वोहू उ॒र्वाष॒त्र आ॒र्गम॒त्र ता ॥ ५ ॥

अपौम् वहुहीनाम्' यज्ञमइदे फ्राइतीम्च पइतितीम्च अइबिजर॒तीम्च
व॒र॒ज्य२तम् अहुरम् क्षथ्रीम् क्षअेतम् अपौम् नपातम् अउर्व॒त्र-अस्प॑म् यज्ञमइदे ।
वीस्पयो अषओनो स्तोइश् यस्ताइच वस्ताइच ध्नओधाइच फ्रसस्तयजेच स्रओषो
अस्तु ॥ ६ ॥

- (1) 1. Sp: तौम् 2. West & TDA: यौन्; Sp: यौम् (2) 1. West
& TDA: षओचा; Sp: वओच (3) 1. Geld: 'गओषओतोइश् (4) 1. West, Sp,
Geld, TDA: वाचिम् 2. Sp: सओष्य२तो 3. West & TDA: व॒र॒रते; Sp: व॒र॒रती
4. Sp: वो (5) 1. Sp: मे (6) 1. West, Sp, TDA: व॒हुहिना॑म्.

सजोषम् अषीम् यज्ञमइदे । रतुम् वरंज्जत्तम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम्
यज्जदाम् यो अषहे अपनोत्तमो यो अषहे जघ्मस्तमो । वीस्प सवो ज़रथुश्चि
यज्ञमइदे । वीस्पच ह्वस्त इयजोश्च यज्ञमइदे वरंश्च वरंश्च ॥

येवहे हाताम् आअत्त येवहे पशती वरहो ।

मज्जदो अहुरो वजेथा अषात्त हचा ।

योव्हाम्चा तास्चा तोस्चा यज्ञमइदे ॥ ७ ॥

हा ७१

कोट्टः-

परंसत्त फ़ाषओश्चो अषव अषवनम् ज़रथुश्चम् । पइति-मूहवि पउर्वतरे
ज़रथुश्च । कत्त अस्ति रथ्नाम् फ़मरंतिश् कत्त गाथनाम् ह-कंरंतिश् ॥ १ ॥

आअत्त अओस्त ज़रथुश्चो । अहुरम् मज्जदाम् अषवनम् अषहे रतुम्
यज्ञमइदे । ज़रथुश्चम् अषवनम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्चहे अषओनो फ़वषीम्
यज्ञमइदे । अमेषै स्पेत्तै अषओनाम् यज्ञमइदे ॥ २ ॥

अषाउनाम् वहुहीश् सरो स्पेत्तो फ़वषयो यज्ञमइदे अस्त्वतो मनख्याच ।
अपनोत्तमम् रथ्नाम् यज्ञमइदे यजेतुश्चम् यज्ञतनाम् ह्वस्तुश्चम् अषहे रथ्नाम्
अइश्चिनसांस्तमम् । जघ्मस्तमम् अषओनो अषहे रथ्चो रतुफ़ितीम् यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

अहुरम् मज्जदाम् अषवनम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । वीस्पेम्च कंरंश्च
अहुरहे मज्जदो यज्ञमइदे । वीस्पेस्च अमेषै स्पेत्तै यज्ञमइदे । वीस्पेच अषहे
रतवो यज्ञमइदे । वीस्पेम्च दजेनाम् माज्दयस्नीम् यज्ञमइदे । वीस्पेम्च अप्रस्मनम्
यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

वीस्पेम्च मांश्च स्पेत्तम् यज्ञमइदे । वीस्पेम्च दातम् वीदोयम्

(7) 1. West, Sp, TDA : यरथुश्च.

HA 71

(1) 1. Sp : पओउर्वतरे

(3) 1. West, Sp, TDA : अषओनाम् 2. Geld :

यज्ञमइदे । वीस्पोमूच दर्रषोमू उपयनोमू यज्ञमइदे । वीस्पजेच अपवनो मइन्यवच यज्ञत गजेध्याच' यज्ञमइदे । वीस्पोस्च अपाउनोमू' वजुहीश स्रोतो स्पे'तो ऋवषो यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

वीस्याच दाम मइदधात अपओनीश यज्ञमइदे या अपव-दात अपव-
ऋध्वरस्त अपव-त्कजेच अपव-फ्रायस्त अपओनि अपवव्यो यइयाच अपवव्यो ।
वीस्पजेच प'च गाथो अपओनीश यज्ञमइदे । वीस्पेमूच यत्नेमू फ्राइतीमूच
पइतितीमूच अइविजरेतीमूच यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

वीस्याच स्तओत यस्त्य' यज्ञमइदे । वीस्पजेच वाचो मइदो-फ्राओस्त
यज्ञमइदे योइ हँ'ति दुश्मतम् जघ्नित्त योइ हँ'ति दुज्जुल्लम् जघ्नित्त योइ
हँ'ति दुज्जुल्लम् जघ्नित्त योइ हँ'ति अइन्नि-करँत दुश्मतहे योइ हँ'ति अइन्नि-करँत
दुज्जुल्लहे योइ हँ'ति अइन्नि-करँत दुज्जुल्लहे ॥ ७ ॥

योइ अइपि-करँ'ते'ति' वीस्पेमू दुश्मतम् योइ अइपि-करँ'ते'ति' वीस्पेमू
दुज्जुल्लम् योइ अइपि-करँ'ते'ति' वीस्पेमू दुज्जुल्लम् मौनयेन् अहे यथ आतर्ग
हुइकम् अजेस्मम् यओइदातेम् हुपइरीशतेम्' अइपि-करँ'तइति' हावयेइति दज्जइति ।
वीस्पनोमूच अजेतजेपोमू वचोमू अओजस्च वरेभेमूच क्वरेनस्च ज्वरेच यज्ञमइदे
॥ ८ ॥

वीस्पो आपो स्रोतो पइति अओतो-स्तातस्च यज्ञमइदे । वीस्पो उर्वरो
उरुध्मीश्च पइति वरषजीश्च' यज्ञमइदे । वीस्पोमूच ज्ञोमू यज्ञमइदे । वीस्पेमूच
अस्मनेमू यज्ञमइदे । वीस्पेस्च सैउश्च मोइह्येच हुरेच यज्ञमइदे । वीस्प अनघ
रओचो यज्ञमइदे । वीस्पोमूच गोमू उपापोमूच उपस्मोमूच फ्रसेरँजातोमूच
रवस्चरातोमूच चक्करइहाचस्च' यज्ञमइदे ॥ ९ ॥

वीस्पे ते अहुरो मइदो हपो वजुहीश दामोन् अपओनीश यज्ञमइदे

- (5) 1. West & TDA : गजेध्याच 2. West, Sp, TDA : अपओनोमू
(7) 1. West, Sp, Geld, TDA : वेस्त्य (8) 1. Sp : अइन्नि-करँतेरते 2. West, Sp,
TDA : हुपइरीशतेम् 3. Sp : अइन्नि-करँतइति (9) 1. West & TDA : वरषजीश्च,
Geld : वरषजीश्च 2. West, Sp, TDA : चक्करइहाचस्च.

वाहस हवाच वोउरुच वोहुच योइ ते हँरति यस्न्याच वहन्याच अपात् हच
चत्त वहिस्तात् । वीस्पोस्व गरचो अपस्वाभातो यज्ञमइदे । वीस्पोस्व वरयो
मइचातो यज्ञमइदे । वीस्पजेच आतरो यज्ञमइदे । वीस्पजेच वाचो अर्हुस्व'
यज्ञमइदे ॥ १० ॥

वीस्पजेच अजेते अपिश-हागेत्त आर्मइतिश-हागेत्त यज्ञमदजेच निपात-
यजेच निशक्हरंतयजेच हरंथाइच अइल्याक्षत्राइच हवक्हुम्' मे बुयत । गाथान्यो
स्पर्तान्यो रतुध्रधान्यो अपओनिन्यो ज्ञयेमि यज्ञमदजेच निपातयजेच निशक्-
हरंतयजेच हरंथाइच अइल्याक्षत्राइच हवक्हुम्' मे बुयत । माचोय हवाइ उरुने
ज्ञयेमि यज्ञमदजेच निपातयजेच निशक्हरंतयजेच हरंथाइच अइल्याक्षत्राइच ॥ ११ ॥

हउर्वतातैम् अपवनैम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । अमैरंततातैम्' अपवनैम्
अपहे रतुम् यज्ञमइदे । आहूइरीम् फ़ण्णैम् अपवनैम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । आहूइरीम्
लक्खजेप्पम् अपवनैम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । यल्लैम् सरम् हसक्काइतीम् अपवनैम्
अपहे रतुम् यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

हो अपव ज़रथुश्चो

उर्वथेम् धातारैम् इसोइत्त

अपवनैम् ते अपओनत्त

आप्पयेइध्याइ भ्रओमि

उर्वथेम् उर्वथात् तत्त ज़ी वक्कहो' । हो ज़ी ढ़्गवाो' ये ढ़्गवाइते' वहिस्तो
हो अपवा' यसाइ अपवा' ण्यो ॥ १३ ॥

अजेते ज़ी वाचो वहिस्त' अहुरो मइदो फ़ाम्रओत्त ज़रथुश्चाइ । अजेते ज़ी
ज़रथुश्च उस्तैमे उर्वजेसे गयेहे फ़म्रइधि' ॥ १४ ॥

येइधि' ज़ी ज़रथुश्च' अजेते वाचो उस्तैमे उर्वजेसे गयेहे फ़म्रवाइ' पइरि ते

(10) 1. West, Sp, TDA: अर्हुस्व

(11) 1. West, Sp, TDA: हवक्कहैम्

(12) 1. Sp: अमैरंततातैम्

(13) 1. West, Sp, TDA: वक्कहो 2. Geld & Sp:

हवाो 3. Geld & Sp: हवाइते

4. Geld & Sp: अपव

(14) 1. West, Sp,

TDA: वहिस्ता

2. West, Sp, TDA: फ़ाचूइधि

(15) 1. West & TDA: येधि

2. West & TDA: फ़ण्णो; Sp: फ़ण्णव्

तनव' अज्जम् यो अहुरो मज्जदो उर्वानम् हच अचिस्तात् अक्कहम्भेत्तु अवचइत्थ
 बाँजस्व फ़थस्व पइरि-तनुय यथ ईम् ज़ो । अस्तिच ईम् ज़ो अवइति बाँजो
 यवइति फ़थस्वित् ॥ १५ ॥

यथ वपि अषाउम् इव अक्को अपव फ़पारयोक्के उर्वानम् 'तरो
 चिन्वतो पॅरतुम् वहिस्तहे अक्कहँउश् अपव जसो उश्तवइतीम्' गाथोम् स्नावयो
 उश्ततातम् निम्नओम्नो ॥

ज्ञोत्त उ रास्पी:-

उश्ता अक्काइ यक्काइ उश्ता कक्काइचीत् ।

वसै-क्षयाँस् मज्जदो दायात्त अहुरो ।

उतयूइती तैवीषी गत्त तोइ वसैमी ।

अषम् देरँद्याइ तत्त मोइ दो आर्मइते ।

रायो अषीश् वक्कहँउश् गजेम् मनक्को ॥ १६ ॥ (३ बाइ)

वरँज्जम्च हओमनक्कहँम्च यज्जमइदे हओमनक्कहँम्च वरँज्जम्च यज्जमइदे ।
 पइतिश्तातैजे तैमक्कहँम् पइतिश्तातैजे क्षयस्च अमयवयोस्च ॥ (६ बाइ)

ज्ञोत्त:- दस्वरँच वओषज्जम्च यज्जमइदे । फ़दथेम्च वरँदथेम्च यज्जमइदे । पइति-
 श्तातैजे अस्तिनाँम्च अस्तरँमनाँम्च ॥ १७ ॥

वाच हक्कँरथ यज्जमइदे । गाथनाँम् अवाउरुस्त यज्जमइदे । गाथो
 स्पँततो रतुक्कथो अषओनीश् यज्जमइदे । स्तओत यस्न्य' यज्जमइदे या दाता
 अक्कहँउश् पओउरुयेक्का । हउर्वौम् हक्कदाइतीम् स्तओतनाँम् यस्न्यनाँम् यज्जमइदे ।
 हओम् उर्वानम् यज्जमइदे । हवौम् फ़वषीम् यज्जमइदे ॥ १८ ॥

दक्काँम् वज्जुहीम् आफ़ितीम् यज्जमइदे । दक्काँम्च नरम् अपवनेम् यज्जमइदे ।
 उअम् तल्लेम् दामोइश् उपमनेम् यज्जतम् यज्जमइदे ॥ १९ ॥

इमो अपस्च ज्जमस्च उर्वरोस्च यज्जमइदे । इमो असोस्च षोइओस्च
 गओयओइतीश्च मओथन्याओस्च अवो-स्वरँनोस्च यज्जमइदे । इमेम्च षोइओइ पइतीम्
 यज्जमइदे यिम् अहुरम् मज्जदौम् ॥ २० ॥

कोश उ रास्वी:-

रतपो वीस्ये मज्झिस्त यज्जमइदे अयर अस्स्य मास याइर्ये सरंष ॥ २१ ॥

अपाउनोंम्' बहुहीश् सरतो स्पेत्तो फ़वचयो स्तजोमि ज्वयेमि उप्पयेमि ।
यज्जमइदे न्मान्याो वीस्याो जत्तुमाो दक्खुमाो ज़रथुत्तोत्तमाो ॥ २२ ॥

आत्रेम्' अहुरहे मज्झो पुअेम् अपवनेम् अपहे रत्तम् यज्जमइदे । हव-
ज्जओअेम् हव-अइप्पाओअहेनेम् इमत्त वरेस्म अपय फ़स्तरेत्तम् अपवनेम् अपहे रत्तम्
यज्जमइदे । अपांम् नत्तारेम् यज्जमइदे । नहरीम् सक्खेम् यज्जमइदे । तक्खेम् दामोइश्
उपमनेम् यज्जरेम् यज्जमइदे । इरिस्तनोंम् उर्वानो यज्जमइदे । यो अपजोनोंम्
फ़वचयो ॥ २३ ॥

रत्तम् वरेत्तम् यज्जमइदे । यिम् अहुरेम् मज्झांम् यो अपहे अपनोत्तमाो
यो अपहे जम्भुत्तमाो । वीस्य स्रवाो ज़रथुत्ति यज्जमइदे । वीस्यच हुरत्त इयओध्न
यज्जमइदे वरत्तच वरेइयम्भच ॥

येअहे हातोंम् आअत्त येस्से पइती वक्खो ।

मज्झो अहुरो वजेया अपात्त हचा ।

योअ्हांम्चा तौस्वा तोस्सें यज्जमइदे ॥

यथा अह वइयो अथा रत्तश्च अपात्तचीत्त हचा ।

वक्खेइश्च दज्जा मनक्खो इयओधननोंम् अक्खेइश्च मज्झाइ ।

अत्रेम्चा अहुराइ आ यिम् द्विगुण्यो ददत्त वास्तारेम् ॥ २४ ॥ (३ गइ)

गवे अदाइश्च ताइश्च इयओधनाइश्च याइश्च बहिस्ताइश्च फ़जेइयामही ।
अत्त अइयाइ अपा मज्झो उर्वारो वज्झत्त ॥ २५ ॥

कोश:-

वसस्व त् अहुर मज्झ उस्ताच अजेव हवनोंम् दामनोंम् । वसो आपो
वसो उर्वारो वसो वीस्य वोह् अपचिअ अयज्जेम् अपवनेम् दायत अअयज्जेम्
हवरेत्तम् ॥ २६ ॥

(22) 1. West, Sp, TDA : अपजोनोंम् (23) 1. West : आतरेम्; TDA :
अनोंम् आतरेम् (25) 1. Geld : अपाअश्च.

वसो-क्ष्मो ख्यात् अव
 अवसो-क्ष्मो ख्यात् द्वो
 गतो हमिस्तो निज्जैरतो
 हच स्पे२तहे मइन्येउश दामन्यो
 वरतो अवसो-क्ष्मो ॥ २७ ॥

हृष्य अज्जम्चित् यो ज्जरथुश्चो फ़त्तमौ न्माननौम्च वीसौम्च ज्ज२तुनौम्च
 दण्णुनौम्च अज्जो दजेनयो अनुमतयजेच अनुत्तयजेच अन्वरत्तयजेच या
 आहुरिश् ज्जरथुश्चिश् ॥ २८ ॥

यथ नो ओक्खौम् श्यातो' मनो वहिस्तो उर्वानो ख्याधवइतीत् तन्वो
 ह्२ति' वहिस्तो अज्जुश् आकोस्चोइत् आहुरे मज्ज जसे२तौम् ॥ २९ ॥

जोत् उ राप्पी:-

अष वहिस्त अष सजेस्त दरंसाम थ्वा पइरि थ्वा जम्याम हमेम्
 थ्वा हएम् । अषेम् वोहू° ॥ ३० ॥ (सें बाइ)

यथा अहू वइयो° ॥ (चिहाइ बाइ)

अषेम् वोहू° ॥ (सें बाइ)

अहुनेम् वइरीम् यज्जमइदे । अषेम् वहिस्तेम् सजेस्तेम् अमेषेम् स्पे२तेम्
 यज्जमइदे ॥

येव्हे हाताम् आअत् येले पइती वक्खो ।

मज्जदो अहुरो वजेथा अषात् हचा ।

योक्खौम्चा तौस्चा तोस्चा यज्जमइदे ॥ ३१ ॥

हा ७२

शोर:- अहुनेम्च वइरीम् फ़जेश्यामही अ२तरेच ज़ौम् अ२तरेच अस्मनेम् अप्पेम्च
 बहिस्तेम् फ़जेश्यामही अ२तरेच ज़ौम् अ२तरेच अस्मनेम् येअहे-हाताम्च
 हुफ़ायस्ताम् फ़जेश्यामही अ२तरेच ज़ौम् अ२तरेच अस्मनेम् दह्महेच नर्श
 अपओनो दह्माम्च वहुहीम् आफ़ितीम् फ़जेश्यामही अ२तरेच ज़ौम् अ२तरेच
 अस्मनेम् ॥ १ ॥

हमिस्तयअचे निज्जरेतयअचे अकरहे मइन्ने०उश् मत्त-दामनो दुज्जदामनो
 पोउरु-मइर्कहे हमिस्तयअचे निज्जरेतयअचे कएवरेधनाम्च कएवरेधिनाम्च हमि-
 स्तयअचे निज्जरेतयअचे कएवरेधहेच कएवरेध्याओस्व ॥ २ ॥

हमिस्तयअचे निज्जरेतयअचे कयधनाम्च कयेधिनाम्च हमिस्तयअचे
 निज्जरेतयअचे कयधहेच काइध्याओस्व हमिस्तयअचे निज्जरेतयअचे तायुनाम्च
 हज्जल्लाम्च हमिस्तयअचे निज्जरेतयअचे ज़२दाम्च यातुमताम्च हमिस्तयअचे
 निज्जरेतयअचे मिथो-ज्याम्च मिथो-हुजेम्च ॥ ३ ॥

हमिस्तयअचे निज्जरेतयअचे अपवघ्नाम्च अपवत्त्वअेषाम्च हमिस्तयअचे
 निज्जरेतयअचे अप्पेमओषहेच अनपओनो सासहेच पोउरु-मइर्कहे हमिस्तयअचे
 निज्जरेतयअचे कहे कसाचीत्तु इवताम् अरध्व्यो-मनइहाम् अरध्व्यो-वचइहाम्
 अरध्व्यो-श्यओयेननाम् स्पितम ज़रथुश्च ॥ ४ ॥

कय द्वजेम् नीश् अहत्तु आ नीश्-नाषाम । नीश्-नाषाम सओश्य२तो
 द्वजेम् । कय नीश्-नाषाम यथ हीम् जनाम अयम्मो अयम्मनाम् वीस्पाइश् हच
 कएव्वान् याइश् हत्त हमिस्तेअे निज्जरेतये वीस्पयो इवतो स्तोइश् । स्तवस् अषा
 ये हुदो योइ ह२ती* ॥ ५ ॥

यथा अह वइयो ..... त्रिगुण्यो ददत्त वास्तारम्* ॥ (३ ग२)

यल्लेम्च वल्लेम्च अओजस्व ज़वरंच आफ़ीनामि ।

Hā 72

(5) * At this point, the शोर hands over his bunch of Boreśman to the रासी and recites alone,

*मीनो नावर् इन्मन्

अहुरहे म॒ऋदो रजेवतो स्वर॑नकुह॒तो अ॒म॑षना॒म् स्प॑र॒तना॑म् मि॒थ॒हे वो॒उरु-
गओ॒यओ॒इतो॒इश॒ राम॑नस्व स्वा॒स॒हे ॥ ६ ॥

‡ ह॒र-श्र॒जेत॒हे अ॒म॑ष॒हे रजे॒व॒हे ..... व॒ह॒य॒यो मा॒ऋ॒द॒य॒स्त्रो॒इश॒ ॥ मी॒थ॒हे
स्प॑र॒त॒हे अ॒षओ॒नो ..... स्त्र॒ध्नो म॒ऋ॒द॒धा॒त॒हे ॥ आ॒ध्नो अ॒हुर॒हे म॒ऋ॒दो .....
म॒ऋ॒द॒धा॒त॒हे अ॒ष-स्वा॒ध॒हे ॥ वी॒स्प॒अ॒षा॑म् य॒ज्ञ॒त॒ना॑म् ..... न॒वा॒न॒जि॒द॒स्त॒ना॑म्
प्र॒व॒षि॒ना॑म् ॥ ७ ॥

य॒ल॑म्च व॒क्ष॑म्च अओ॒ज॒स्व ज॒व॑र॒च आ॒प्ती॒ना॒मि । तव॑ आ॒त॒र्श॒ पु॒थ॒
अ॒हुर॒हे म॒ऋ॒दो ॥

अ॒ष॑म् वो॒हू॑[†] ॥ ८ ॥ (स॑ ना॒र्)

यथा॑ अ॒हू व॒इ॒र्यो॑ ॥ (३ ना॒र्)

य॒ल॑म्च व॒क्ष॑म्च अओ॒ज॒स्व ज॒व॑र॒च आ॒प्ती॒ना॒मि अ॒हुर॒हे म॒ऋ॒दो रजे॒वतो
स्वर॑नकुह॒तो अ॒म॑षना॒म् स्प॑र॒त॒ना॑म् । मि॒थ॒हे वो॒उरु-गओ॒यओ॒इतो॒इश॒ राम॑नस्व
स्वा॒स॒हे ॥ ह॒र-श्र॒जेत॒हे अ॒म॑ष॒हे ..... तव॑ आ॒त॒र्श॒ पु॒थ॒ अ॒हुर॒हे म॒ऋ॒दो ॥

अ॒ष॑म् वो॒हू॑ ॥

‡ अ॒स्मा॒इ रजे॒श्च स्वर॑नस्व ..... रओ॒च॒ह॑म् वी॒स्प॒ओ-स्वा॒ध॑म् ॥

अ॒ष॑म् वो॒हू॑ ॥

ह॒ज॒ह॒र॑म् व॒अ॒ष॒ज॒ना॑म् व॒अ॒व॑र॒ व॒अ॒ष॒ज॒ना॑म् ॥ (स॑ ना॒र्)

अ॒ष॑म् वो॒हू॑ ॥

(6) * This मीनो नावर् इन्मन् may be substituted by any other one applicable to the case such as लओष etc.

(7) ‡ For the full text see Yasna 22.24-27.

(8) † Here ends the Hā. 72. What follows is an epilogue to the whole ceremony. At this point, the ऋ॒त॒ leaves his seat, exchanges greetings with the रा॒स्त्री uttering the words:—ह॒मा॒ओ॒इ ह॒मा अ॒शो ऋ॒त॒ in a whisper and facing the East, both recite the following:—

(9) ‡ See Yasna 68.11 for the full text.

अस मे अबह्ने मज्द । अस मे अबह्ने मज्द । अस मे अबह्ने मज्द ।
अमहे हुतास्तहे दुरजोघहे कँर्र्छन्ने अदुरधातहे वनइरस्योस्व उपरतातो । रामनो
एवास्तहे वयजोश्च उपरो-कइर्येहे तरधातो अन्याइश्च दामौन् ॥ अजेतत् ते वयो
वत् ते अस्ति स्पँरतो-मइन्यजोश्च ॥ ध्वापहे एवधातहे ञ्जानहे अकरनहे ञ्जानहे
दरँषो-एवधातहे । अपँम् वोहू° ॥

‡ कँर्र्छं मोज्द गुनाइ गुज्जारेन्ने रा कुनम् अशही रवाँन् दुशारम् रा । इम्
कँर्र्छं हमा वेहौन्ने हप्त कँइवर् ज्जमीन् ज्जमीन्-यहना रुद-दराना खोर्शीद-बाला
बुन्दीहाइ वै-रसात्त अशो वैद् दँर्र्ज्जी ॥ अथ जम्पात्त यथ आप्प्रीनामि । अपँम्
वोहू° ॥ ९ ॥

यथा अह वइर्यो° ॥ अपँम् वोहू° ॥

नेमसँ ते अवाउम् सँविस्ते अरँद्वि-सूरे अनाहिते अपओने । अपँम् वोहू° ॥

यौम् अरँद्वीम् सरौम् अनाहितौम् अपवनँम् अपहे रत्तम् यज्जमइदे ।
अपँम् वोहू° ॥

नेमो उर्वइरे वजुहि मज्दधाते अपओने । अपँम् वोहू° ॥

हँर-अजेतम् अमँषम् रजेम् अउर्वत्त-अस्पँम् यज्जमइदे । अपँम् वोहू° ॥

मोक्कँम् गओ-चिअँम् अपवनँम् अपहे रत्तम् यज्जमइदे । अपँम् वोहू° ॥

खुरँत्त अमर्ग् रयोमँद् अउर्वत्त-अस्प वै-रसात्त । अपँम् वोहू° ॥

स्वरँद् गवँइ अक्कीजँद् वैद्-दीन् इ माज्दयस्सौन् दादार् होर्मज्द हमा
वैहौन् गुनाइ-गुज्जारश्च कँर्र्छं-अज्जजाइश्च वीस्प-सैताअँश्च । अपँम् वोहू° ॥ १० ॥

(9) ‡ At the end of कँर्र्छं मोज्द गुनाइ the epilogue is over. Here both of them untie and tie again their sacred girdle with the usual formula, beginning with होर्मज्द खुराइ up to the end of अस मे अबह्ने मज्द followed by sections 8 and 9 of Hā 12. Then both of them go to the well (from which they had drawn the portion of water at the outset) carrying the *chalice* containing the consecrated Haoma extract to be poured into the well as a sacred libation and recite the following in doing so.

वीस्परत्

PRELIMINARY RECITAL

॥ ० ॥

॥ प नौम् इ यज्दौ ॥

ज्ञोत् उ रास्पी:-

[† हुमत हुस्त हुस्त हुमनश्ने हुगवश्ने हुकनश्ने ईन् हुनमश्ने (* होर्मज्द जोषाब् वै-रसात्) ॥ नीरश्ग् पीरोज्ग् वात् ..... अज्ग् हमा गुनाह् पतिग् पशैमौन्-होम् प-पतिग् होम् ॥]

फ्रस्तुये हुमतोइव्यस्चा ..... दुज्गस्ताचा दुज्गस्ताचा ॥ यज् ११.१७ ॥

फ्रैरा वै राही अमेषा स्पेस्ता ..... एवलयो उश्तनैम् । स्तओमि अषेम् ॥ यज् ११.१८ ॥

अषेम् वोहू* ॥ (अं वाह्)

फ्रवराने ..... अहुर-त्कजेपो । हावनेजै ..... फ्रसस्तयजेच । रथ्नौम् अयरनौम्च ..... फ्रसस्तयजेच ॥

अहुरहे मज्दो रजेवतो एवरनकुहतो हुनजोथ यस्माइच वस्माइच हुनजो-
भाइच फ्रसस्तयजेच ॥

VĪSPARAT

Vīsparat on the analogy of the Vedic विश्वे देवाः is supposed to be a ritual to invoke all the invisible spiritual guardians, who are allotted various duties in the Divine Hierarchy. Though it has 23 chapters and although the text is printed intact separately, in actual practice these chapters are intermingled with those of the Yasna as well as the Vendidad.

† The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bāz). See page 2 for the full text.

* If the Vīsparat is to be dedicated to Sraosha or any other Angel, this formula would be modified according to that Angel, as is the practice in the Yasna.

कोट्टः- यथा अह वहर्यो ज्ञजोता फ़ा मे भूते ।

रास्तीः- यथा अह वहर्यो यो ज्ञजोता फ़ा मे भूते ।

कोट्टः- अथा रतुश्च अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीज्वाो भजोत् ॥

अषम् वोह* ॥ (सँ बाह)

भ्रजजोभ्र अहुरहे मज्दो तरोइदीते अहुरहे महन्यैउश्च, हइथ्यावर्स्ताम्
झत् वत्ता फ़ैरपोतैम् । स्तजोमि अषम् ॥

अषम् वोह* ॥ (दह बाह)

यथा अह वहर्यो ॥ (दह बाह)

निवजेधयेमि ह५कारयेमि दधुषो अहुरहे मज्दो रजेवतो एवरैन्जुहतो
..... पॅरनो-मोक्काइ वीषसथाइच अषजोने अषहे रथ्ने ॥ यत्न १.१-८ ॥

~~~~~

* If this ceremony is to be dedicated to the Lords of Gahambar, only four Abunavars are to be recited instead of ten.

॥ प नौम् इ यज्दौ ॥

कर्त्त १

कोट्टः-

निवओधयेमि ह२कारयेमि रतवो मइन्यवनाँम् रतवो गओध्यनाँम्' रतवो
उपापनाँम् रतवो उपस्मनाँम् रतवो फ़स्सँरजाताँम् रतवो रवस्वराताँम् रतवो चक्षर-
हाचाँम् अषओनाँम् अषहे रथ्नाँम् ॥ १ ॥

निवओधयेमि ह२कारयेमि याइर्यओइन्यो अषहे रतुन्यो । मइध्यो-ज्जरमयेहे'
पयक्कहो अषओनो अषहे रथ्ना । निवओधयेमि ह२कारयेमि मइध्यो-वमहे' वासो-
दातइन्येहे' अषओनो अषहे रथ्ना । निवओधयेमि ह२कारयेमि पइतिशहोहे हओहे
अषओनो अषहे रथ्ना । निवओधयेमि ह२कारयेमि अयाअिमहे' फ़ओउर्वओश्रिमहे'
वर्ष्णिहरस्तहेच अषओनो अषहे रथ्ना । निवओधयेमि ह२कारयेमि मइध्योइर्येहे
सरँवहे अषओनो अषहे रथ्ना । निवओधयेमि ह२कारयेमि हमस्पथ्मओधेहे' अरँतो-
करँथनहे' अषओनो अषहे रथ्ना ॥ २ ॥

निवओधयेमि ह२कारयेमि गओधनाँम् ओक्कहइर्येहे अषओनो अषहे
रथ्ना यत्त ओक्कहइर्यो जीज्जनन् । निवओधयेमि ह२कारयेमि स्तओतनाँम् येस्स्यनाँम्
ह२दातनाँम् हुफ़ायस्तनाँम् अषओनाँम् अषहे रथ्नाँम् । निवओधयेमि ह२कारयेमि
स्तओतनाँम् येस्स्यनाँम् ह२दातनाँम् हुफ़ायस्तनाँम् अषओनाँम् अषओनिवाँम्च
अषहे म्यज्दनाँम् ॥ ३ ॥

निवओधयेमि ह२कारयेमि सरँवओइन्यो अषहे रतुन्यो अहुनहे वइर्येहे
फ़स्सओअहे अषओनो अषहे रथ्ना । निवओधयेमि ह२कारयेमि अषहे वहिस्ताहे

Karta 1

- (1) 1. West & TDA: गओधन्यनाँम्; Sp: गओधन्यनाँम् (2) 1. Geld:
मइध्योइज्जरमयेहे; West & TDA: मइध्यो-ज्जरमयेहे 2. Geld: मइध्योइवमहे; West &
TDA: मइध्योवमहे 3. West & TDA: 'दातअन्येहे 4. West; Sp, TDA: ववाअिमहे
5. West & TDA: फ़ओउर्वओश्रिमहे; Sp: फ़ओउर्वओश्रिमहे 6. Geld & TDA: हमस्प-
थ्मओधेयेहे 7. West & TDA: 'करँथनहे; Sp: 'करँथनहे.

स्तजोय्वाहे अपजोनो अपहे रथ्नो । निवजेघयेमि ह२कारयेमि येव्वाहे-हातयो
हुक्कावस्तयो अपजोन्या अपहे रथ्नो ॥ ४ ॥

निवजेघयेमि ह२कारयेमि अहुनवइत्यो गाययो अपजोन्या अपहे
रथ्नो । निवजेघयेमि ह२कारयेमि 'वॅनॉनॉम्' पोउरु-सरॅघो-वीरो-वॉथ्ननॉम् मरुद-
घातनॉम् अपजोनॉम् अपहे रथ्नॉम् । निवजेघयेमि ह२कारयेमि अहुमतो रतुमतो
अपजोनो अपहे रथ्नो । निवजेघयेमि ह२कारयेमि यत्वाहे हस्रहातोइश् अपजोनो
अपहे रथ्नो । निवजेघयेमि ह२कारयेमि अरंदुयो आपो अनाहितयो अपजोन्या
अपहे रथ्नो ॥ ५ ॥

निवजेघयेमि ह२कारयेमि उस्तवइत्यो' गाययो अपजोन्या अपहे
रथ्नो । निवजेघयेमि ह२कारयेमि गइरिनॉम् अप-स्वाधनॉम् पोउरु-स्वाधनॉम्
मरुदघातनॉम् अपजोनॉम् अपहे रथ्नॉम् । निवजेघयेमि ह२कारयेमि स्पॅन्ता-
मइन्यैउश्' गाययो अपजोन्या अपहे रथ्नो । निवजेघयेमि ह२कारयेमि वॅरथ्नहे
अहुरघातहे वनइ२त्योस्च उपरतातो अपजोनो' अपहे रथ्नो ॥ ६ ॥

निवजेघयेमि ह२कारयेमि वोहुध्रयो' गाययो अपजोन्या अपहे
रथ्नो । निवजेघयेमि ह२कारयेमि मिग्रहे वोउरु-गजोयओतोइश्' रामनस्च स्वाक्काहे
अपजोनो अपहे रथ्नो । निवजेघयेमि ह२कारयेमि बहिस्तोइस्तोइश् गाययो
अपजोन्या अपहे रथ्नो । निवजेघयेमि ह२कारयेमि दस्ययो वक्कुयो' आकितोइश्
दस्यहेच नर्श् अपजोनो उग्रहेच तस्महे दामोइश् उपमनहे यज्ञतहे अपजोनो अपहे
रथ्नो ॥ ७ ॥

निवजेघयेमि ह२कारयेमि अर्ह्यमनो इश्येहे' अपजोनो अपहे रथ्नो ।
निवजेघयेमि ह२कारयेमि प्रूपो-मॉग्रहे अपजोनो अपहे रथ्नो । निवजेघयेमि
ह२कारयेमि रतैउश् वॅरंजो हवजोस्तहे' अपजोनो अपहे रथ्नो ॥ ८ ॥

- (5) 1. Sp: वॅनॉनॉम् (6) 1. Sp: उस्तवइत्यो 2. West, Geld, TDA: स्पॅन्ता-मइन्यैउश् 3. Sp: अपजोन्या (7) 1. West, Geld, TDA: वोहुध्रयो; Sp: वोहु ध्रयो 2. Geld: 'गजोयओतोइश् 3. Sp: वक्कुयो (8) 1. West, Sp, TDA: इश्येहे 2. West & TDA: हवजोस्तहे.

निबजेधयेमि ह२कारयेमि आहुरोइश् फ़न्ने' आहुरोइश् ल्कजेधे
आहुरोइश् द२युमहे' आहुरोइश् ज़रयुश्त्रोतमहे अषओनो अषहे रथ्नो । निबजेधयेमि
ह२कारयेमि हदिषहेच वास्त्रवतो वास्त्रो-बर्तहेच गवे हुघोइहे गओइयेहेच' नर्
अषओनो ॥ ९ ॥

निबजेधयेमि ह२कारयेमि वीस्पजेइन्यो अजेइन्यो रतुन्यो योइ ह२ति
अषहे रतवो थ्रयस्च थ्रिसाँस्च नजिदश्त पइरिश्-हावनयो ..... येज्जि वो अखे
अवा-उरूरओध यत् यलहेच वल्लहेच ॥ फ़वराने मज्जयल्लो ज़रयुश्त्रिश् .....
यल्लाइच वल्लाइच फ़नओथाइच फ़सस्तयजेच ॥ यल १.१०-२२;२३ ॥

ज़ओथ्र आयेसे येश्ति । बरस्म आयेसे येश्ति ..... पँरनो-मोइहँम्
वीषसथँम् अषवनँम् अषहे रतुम् आयेसे येश्ति ॥ यल २.१-८ ॥

कर्त २

अइय ज़ओथ्रे बरस्मनजेच' रतवो मइन्यव आयेसे येश्ति । रतवो
गजेध्य' आयेसे येश्ति । रतवो उपाप आयेसे येश्ति । रतवो उपस्म आयेसे येश्ति ।
रतवो फ़सँरजात' आयेसे येश्ति । रतवो रवस्चरात आयेसे येश्ति । रतवो चखरइहाच
आयेसे येश्ति ॥ १ ॥

अइय ज़ओथ्रे बरस्मनजेच याइर्य अषवन अषहे रतवो आयेसे येश्ति ।
मइन्यो-ज़रमजेम्' पयइहँम् अषवनँम् अषहे रतुम् आयेसे येश्ति । अइय ज़ओथ्रे
बरस्मनजेच मइन्योपँमँम्' वास्त्रो-दातइनीम्' अषवनँम् अषहे रतुम् आयेसे येश्ति ।
अइय ज़ओथ्रे बरस्मनजेच पइतिश्इहीम् इहीम् अषवनँम् अषहे रतुम् आयेसे येश्ति ।

(9) 1. West & TDA : फ़न्ने 2. Geld : दा२युमहे 3. West & TDA :
गओइयेहेच; Sp : गओधयेहेच.

Karta 2

(1) 1. West, Sp, TDA : बरस्मनच 2. West, & TDA : गजेध्य 3. Sp :
फ़सँरजात (2) 1. Geld : मइन्योइज़रमजेम् 2. Geld : मइन्योइपँमँम् 3. West & TDA :
वास्त्रो-दातजेनीम्.

अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच अयाधिमैम्' क्कओउर्वजेधिमैम्' वधिहृत्तैम् अपवनेम्
अपहे रतुम् आयेसे येसित । अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच मह्य्याइरीम् सरैषेम्
अपवनेम् अपहे रतुम् आयेसे येसित । अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच हमस्पध्मजेदजेम्
अरंतो-करध्नेम्' अपवनेम् अपहे रतुम् आयेसे येसित ॥ २ ॥

अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच गजेथनौम्' ओहृइरीम् अपवनेम् अपहे
रतुम् आयेसे येसित यत् ओहृइर्यो जीज्ञनेन् । अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच वीस्पे
ते रतवो आयेसे येसित योइ' अओस्त अहुरो मद्दो ज़रथुश्चाइ यस्न्याच' वइयाच'
अषात् इच यत् वहिस्तात् ॥ ३ ॥

अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच ध्रौम् रतुम् आयेसे येसित यिम् अहुरम्
मद्दौम् मह्य्यओम् मह्य्यवनौम् दामनौम् मह्य्यओयो स्तोइश अहूमच रतुम्च ।
अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच ध्रौम् रतुम् आयेसे येसित यिम् ज़रथुश्चैम् स्पितामैम्
गजेथीम्' गजेथ्यनौम्' दामनौम् गजेथ्ययो' स्तोइश अहूमच रतुम्च ॥ ४ ॥

अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच रथ्रौम् क्रमरतारम् आयेसे येसित यिम्
नरम् अपवनेम् दधानम्' हुमतम्च मनो हृत्तम्च वचो हृत्तम्च इयओध्नेम् ।
स्पैरतौम्' आर्मइतीम् दरतम् योइ' मोधम् सओश्य'तो' येइहे इयओध्नाइश
गजेथो अप क्कादे'ते' ॥ ५ ॥

अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच सरैष अपवन अपहे रतवो आयेसे येसित ।
अहुनेम् वइरीम् क्कस्रओधेम् अपवनेम् अपहे रतुम् आयेसे येसित । अह्य ज्ञओध्रे
वरस्मनजेच अपम् वहिस्तम् स्तओध्नेम् अपवनेम् अपहे रतुम् आयेसे येसित ।
अह्य ज्ञओध्रे वरस्मनजेच येइहे-हातौम् हुक्कायस्तौम् अपओनीम् अपहे रतुम्
आयेसे येसित ॥ ६ ॥

4. West, Sp, TDA: अयाधिमैम् क्कओउर्वजेधिमैम् 5. West & TDA:
अपवनेम्; Sp: अरधिमैम् (3) 1. Sp: omits the word गजेथनौम् 2. Sp: बी
3. West & TDA: यस्न्याच वइयाच; Sp: येस्न्याच वइयाच (4) 1. West & TDA:
गजेथीम् गजेथ्यनौम् दामनौम् गजेथ्ययो (5) 1. West, Sp, TDA: दधरानैम्
2. West, Sp, TDA: स्पैरतौम् 3. Sp: यो 4. West, Sp, TDA: सओश्य'तो
5. Sp: क्कादे'ते.

अह्य ज्ञओथ्रे बरस्मनजेच अहुनवइतीम् गायोम् अषओनीम् अषहे रतूम् आयेसे येइति । वैनो हुवघो हुक्क्रीश् हुरओघक्कहो' आयेसे येइति । अह्य ज्ञओथ्रे बरस्मनजेच अहुमँत्तम्' रतुमँत्तम्' अषवनम् अषहे रतूम् आयेसे येइति । हो' ज्ञी अस्ति अहुमच' रतुमच' यो अहुरो मज्जदो । अह्य ज्ञओथ्रे बरस्मनजेच यल्लम् सरम् हसक्कहाइतीम् अषवनम् अषहे रतूम् आयेसे येइति । अरँदीम् सराँम् अनाहितौम् अषओनीम् अषहे रतूम् आयेसे येइति ॥ ७ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे बरस्मनजेच उस्तवइतीम्' गायोम् अषओनीम् अषहे रतूम् आयेसे येइति । गरयो अषल्लाथो पोउरु-ल्लाथो मज्जधात अषवन अषहे रतवो आयेसे येइति । अह्य ज्ञओथ्रे बरस्मनजेच स्पँता-महन्युम् गायोम् अषओनीम् अषहे रतूम् आयेसे येइति । वरँधघ्नम् अहुरघातम् आयेसे येइति । वनइत्तीम्च उपरतातम् आयेसे येइति ॥ ८ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे बरस्मनजेच वोहूध्राम्' गायोम् अषओनीम् अषहे रतूम् आयेसे येइति । मिधम् वोउरु-गओयओइतीम् आयेसे येइति । राम ल्वाल्लम् आयेसे येइति । अह्य ज्ञओथ्रे बरस्मनजेच वहिस्तोइइतीम् गायोम् अषओनीम् अषहे रतूम् आयेसे येइति । दल्लाम् वडुहीम् आफ्फितीम् आयेसे येइति । दल्लम्च नरम् अषवनम् आयेसे येइति । उध्रम् तल्लम् दामोइश् उपमनम् यज्जतम् आयेसे येइति ॥ ९ ॥

अह्य ज्ञओथ्रे बरस्मनजेच अइर्यमनम् इषीम् अषवनम् अषहे रतूम् आयेसे येइति । अह्य ज्ञओथ्रे बरस्मनजेच प्रषूषो-मौध्रम् अषवनम् अषहे रतूम् आयेसे येइति । अह्य ज्ञओथ्रे बरस्मनजेच रतूम् वरँज्जम् हघओल्लेम्' अषवनम् अषहे रतूम् आयेसे येइति ॥ १० ॥

अह्य ज्ञओथ्रे बरस्मनजेच आहूइरीम् फ़ल्लम्' अषवनम् अषहे रतूम्

- (7) 1. West & TDA: हुरओघोक्कहो 2. West & TDA: अहुमँत्तम्
रतुमँत्तम् 3. West & TDA: हो 4. West & TDA: अहुमच रतुमच (8) 1. Sp:
उस्तवइतीम् (9) 1. West, Sp, Geld, TDA: वोहूध्राम् (10) 1. West &
TDA: हघओल्लेम् (11) 1. West & TDA: फ़ल्लम्.

आयेसे येस्ति । आइरीम् ल्कजेपेम् अपबनेम् अपहे रतुम् आयेसे येस्ति । अइय
 ज्जओमे वरस्मनजेच हदिस् वासवतो आयेसे येस्ति । वासम् वर्रेतम् गवे हुधोक्हे
 आयेसे येस्ति । गजोदायुम् नरेम् अपबनेम् आयेसे येस्ति ॥ ११ ॥

अइय ज्जओमे वरस्मनजेच वीस्ये अपहे रतवो आयेसे येस्ति । योइ
 ह्ति अपहे रतवो भयस्च भिसोस्च नज्जिदस्त पइरिस्-हावनयो ..... रतवो वीस्ये
 मज्जिस्त पइति रतुम् ॥ यत्न २.१०-१८ ॥

वरस्मन पइति-वर्रेत° ॥ यत्न ३ ॥

इम हुमताच ह्क्ताच° ॥ यत्न ४ ॥

इथा आजत्त यज्जमइदे° ॥ यत्न ५ ॥

दच्चोक्कम् अहुरेम् मज्जोम् यज्जमइदे° ॥ यत्न ६ ॥

अषय दधोमि एवर्रेयम्° ॥ यत्न ७ ॥

अषय दधोमि एवर्रेयम्° ॥ यत्न ८ ॥

हावनीम् आ रतुम् आ° ॥ यत्न ९ ॥

विस् अपोम् इध पत्तेत्तु° ॥ यत्न १० ॥

भायो हइयीम् अपवनो ..... नेमो हओमाइ मज्जधाताइ वक्कहुस्
 हओमो मज्जधातो नेमो हओमाइ ॥ यत्न ११.१-८ ॥

कर्तृ ३

ज्ञोत्र:-	हावनानम् आस्ताय ।
रास्वी:-	अज्जम् वीसाइ ।
ज्ञोत्र:-	आत्रवक्ष्णम् आस्ताय ।
रास्वी:-	अज्जम् वीसाइ ।
ज्ञोत्र:-	फ्रवर्तारम् आस्ताय ।
रास्वी:-	अज्जम् वीसाइ ।
ज्ञोत्र:-	आवर्तम् आस्ताय ।
रास्वी:-	अज्जम् वीसाइ ।
ज्ञोत्र:-	आत्मातारम् आस्ताय ।
रास्वी:-	अज्जम् वीसाइ ।

Karta 3

The dialogue at the beginning of this chapter, clearly shows that there used to be eight special priests officiating at various locations, joining together to perform the *Yasna*. Later on due to various causes, specially due to paucity of priests, only two priests ज्ञोत्र and रास्वी carry out the functions allotted to eight of them. In this chapter, the priest whom we call रास्वी goes on from place to place and undertakes the duties of his colleagues, who are not available, saying “अज्जम् वीसाइ”—I undertake. The names of the various priests and their duties are as follows:—

(1) The ज्ञोत्र is the main sacrificing and presiding priest, who manipulates most of the implements placed on the working table before him.

(2) The हावनन् was the priest in charge of Haoma extract to be offered as a sacrament.

(3) The आत्रवक्ष्ण was assigned the duty of keeping the Fire burning by placing fragrant-wood and incents when necessary.

(4) The फ्रवर्तार was a deacon who carried necessary things from the ज्ञोत्र to other priests.

(1) 1. West, Sp, TDA: आतर्वक्ष्णम् 2. West & TDA: फ्रवर्तारम्
3. West, Sp, Geld, TDA: आत्मातारम्.

ज्ञोत्र:- रथिश्चर्कम् आस्ताय ।

रास्पी:- अज्ञम् बीसाइ ।

ज्ञोत्र:- सजोषावरज्ञम् आस्ताय दाँहिस्तम् अर्श्वचस्तम् ।

रास्पी:- अज्ञम् बीसाइ ।

रास्पी:- यथा अहू वश्यो यो ज्ञोता फ्रा मे ब्रूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश्च अषात्तुचीत् हच फ्रा अषव बीष्वाो ब्रजोत् ॥ १ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

आश्वनम् आस्ताय । रथजेश्ताम् आस्ताय । वास्वीम् प्रथुयस्तेम् आस्ताय । न्मानहे न्मानो-पइतीम् आस्ताय । बीसो बीस्पइतीम् आस्ताय । ज्ञस्तेउश्च ज्ञस्तुपइतीम् आस्ताय । दग्धेउश्च दग्धुपइतीम् आस्ताय ॥ २ ॥

य्वानम् हुमनक्कम् हचक्कम् हुश्यओध्नेम् हुदअनेम् आस्ताय । य्वानम् उखो-वचक्कम् आस्ताय । ख्वजेत्वदथम् आस्ताय । दग्धाउर्वअसेम् आस्ताय । हुमाईम् पहरिजध्नेम् आस्ताय । न्मानहे न्मानो-पथ्नीम् आस्ताय ॥ ३ ॥

नाहरिकौम्च आस्ताय फ्रायो-हुमतौम् फ्रायो-हूस्तौम् फ्रायो-हूस्तौम् हुश्-हौम्-सास्तौम् रतुक्ष्थौम् अषओनीम् यौम् आर्मइतीम् स्पस्तेम् योस्व ते वैनो अहुर मज्ज । नरम्च अश्वनम् आस्ताय फ्रायो-हुमतम् फ्रायो-हूस्तम्

(5) The आर्बेत्त was the junior deacon who brought necessary things from other priests to the ज्ञोत्र.

(6) The आजात was the priest who purified men and materials before the ceremony began.

(7) The रथिश्चर्क was a sort of time-keeper or recorder, who was the director of ceremonies. The modern name for this priest is रास्पी.

(8) The सजोषा-वरज्ञ was the chastiser or supreme magistrate, who demanded obedience to his orders and saw that they were carried out. Therefore he is called the wisest (दाँहिस्त) and the most truthful (अर्श्वचस्तम्).

3. Sp & Geld: रथिश्चर्कम् 4. West & TDA: अश्वच° (2) 1. Geld: दग्धेउश्च दग्धुपइतीम् (3) 1. Sp: यवानम् 2. Sp: हुचक्कम् 3. Geld: दग्धाउर्वअसेम्; Sp: दग्धाउर्वअसेम् 4. Sp & Geld: हुमाईम् 5. Sp: पहरि जध्नेम्.

क्रायो-हृरुश्तेम् विस्तो-क्रओरुतिम्' अविस्तो-कयधम् येसहे इयओध्नाइश् गजेथो
अष क्रार्दे२ते ॥ ४ ॥

आअत् वो कस्चित् मज्जयत्तनोम् रतुश्' आअूमइदे' रतुश्' आस्तायमइदे'
अमैषेस्व' स्पे२ते सओइय२तस्व' दौहिश्ते अरुश्चस्तेमौ' अइय्यामतेमौ अश्-
स्त्राएवतुतेमौ । मज्जिश्ते अमौ' आअूमइदे' दजेनयो माज्जयत्तोइश् अथउरुनोस्व
रथजेस्तारेस्व वास्त्रयोस्व प्रषुय२तो ॥ ५ ॥

रास्पी:- यो नो अजेवो अत् ते उये थायोइद्याइ तूरहे मे२दाइद्याइ ध्वीदेम्
हसाज्द्याइ नव दसेमे वोइ वै यजेथम् ॥ यत्न ११.९ ॥

ज्ञोत्र:- पहरि ते हओम अषाउम् ..... वीस्पो-स्वाधेम् ॥ यत्न ११.१० ॥
अषेम् वोहू° ॥ (सें बार)

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

[*अनओशही गवाज्जित गोश् ..... प-पतित्र-होम्]

ज्ञोत्र:- अषेम् वोहू° ॥ (चिहार् बार)

यथा अहू वइर्यो° (उ बार)

वसस्व त् अहुर मज्ज .... वीस्पयाओ द्रवतो स्तोइश् ॥ यत्न ११.१२-१५ ॥

अषेम् वोहू° ॥ (सें बार)

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे झूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अषात्तचीत् हच फ्रा अषव वीध्वो म्रओत् ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे झूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश् अषात्तचीत् हच फ्रा अषव वीध्वो म्रओत् ।

रास्पी:- तूम नो आअओम् ज्ञओतस्ते ।

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे झूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अषात्तचीत् हच फ्रा अषव वीध्वो म्रओत् ।

(4) 1. West & TDA : विस्तो-क्रओरुतिम्; Sp: वीस्तो क्रओरुतिम् 2. Sp:
क्रार्दे२ते (5) 1. Sp: रतुश् 2. Sp: आअूमइदे 3. Sp: आस्तायमइदे 4. Sp: अमैषे
5. Sp: सओइय२तस्व 6. West & TDA : अरुश्चस्तेमौ; Sp: अरुश्चस्तेमौम् 7. Sp: अमौम्

* The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bāz).

श्रोत्र:- अङ्गैश्च अजेत ज्ञजोत वीसाह स्तजोतनौश्च येस्त्वनौश्च' क्रसजोर्भैश्च
क्रमरैर्भैश्च क्रगाभैश्च क्रायस्तीश्च ।

श्रोत्र:- यथा अह वश्यो यो आत्रवद्भ्यो क्रा मे भूते ।

रास्त्री:- अथा रतुश्च अषात्रुचीत् हच क्रा अपव वीज्वाो भ्रजोत् ।

रास्त्री:- यथा अह वश्यो यो ज्ञजोता क्रा मे भूते ।

श्रोत्र:- अथा रतुश्च अषात्रुचीत् हच क्रा अपव वीज्वाो भ्रजोत् ।

श्रोत्र उ रास्त्री:-

मज्जयस्त्रो अस्त्री ..... माज्जयस्त्रोइश्च आस्तुइतिश्च ॥ यत्न १२.८-९ ॥

अपैश्च वोह ॥ (सँ वाह)

येज्हे मे अषात्रु इचा ..... वार्गेश्च अइवी-वहरिश्तेम् ॥ यत्न १५.२ ॥

रास्त्री:- यथा अह वश्यो यो ज्ञजोता क्रा मे भूते ।

श्रोत्र:- अथा रतुश्च अषात्रुचीत् हच क्रा अपव वीज्वाो भ्रजोत् ।

रास्त्री:- सँरजोषो इचा अस्तु अहुरहे मज्जदो यत्नाह सँवीश्तेह अपजोनो यै नो
इस्तो धात्र पजोउवीम् तत्तु उस्तैर्मेम्चीत् ॥

श्रोत्र:- यथा अह वश्यो यो आत्रवद्भ्यो क्रा मे भूते ।

रास्त्री:- अथा रतुश्च अषात्रुचीत् हच क्रा अपव वीज्वाो भ्रजोत् ।

श्रोत्र:- अवयात्रु इचा सँरजोषो अस्तु अहुरहे मज्जदो यत्नाह सँवीश्तेह अपजोनो
यै नो इस्तो ॥ ६ ॥

~~~~~

कर्त ४

अहुरैश्च मज्जदौश्च अपवनेम् अपहे रतुश्च यज्जमइदे । ज्रयुश्चैश्च अपवनेम्
अपहे रतुश्च यज्जमइदे । ज्रयुश्चैश्च अपजोनो क्रवपीम् यज्जमइदे । अमैर्षे स्पँतै
अपजोनौम् यज्जमइदे ॥

अषाउनौम् वडुहीश्च स्रारो स्पँततो क्रवपयो यज्जमइदे अस्त्वतो मनद्याच ।
अपनोर्तेर्मेम् रथ्नाँम् यज्जमइदे यजेतुश्तेर्मेम् यज्जतनौम् हचहनुश्तेर्मेम् अपहे रथ्नाँम्
अइन्निनसौस्तेर्मेम् अध्मश्तेर्माँम् अपजोनो अपहे रथ्नाो रतुक्रितीम् यज्जमइदे ॥ ० ॥

आच मनो मत आच यज्ञमइदे' वहुहीम्च आदौम् वहुहीम्च अषीम्
वहुहीम्च चिस्तीम् वहुहीम्च दूवतातैम् अवि रतुश् अवि रथ्य्य गॅरॅते ॥ १ ॥

फ़ा गवे गॅरॅद्याइ मङ्गदयल्लो ज़रथुश्चयो आ हीम् वजेघयमहि' रथ्य्यजेच
म्यङ्गदजेच रथ्य्यजेच रतुफ़ितयजेच वीस्पयो सौचत्तच' अषओनो स्तोइश् यल्लाइच
वल्लाइच फ़नओधाइच फ़सस्तयजेच ॥

(स्रओषो अस्तु ।) स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे । रतुम् गॅरॅत्तैम्
यज्ञमइदे यिम् अहुरैम् मङ्गदौम् यो अषहे अपनोतैमो यो अषहे जध्मूश्तैमो । वीस्प
स्रवो ज़रथुश्चि यज्ञमइदे । वीस्पच हूरुश्त इयओथ्न यज्ञमइदे वरुश्तच वरुश्यमच ॥

येव्हे हाताँम् .... ताओस्वा यज्ञमइदे ॥ २ ॥

~~~~~
कोत्र उ रास्पी:-

अषम् वोहू° ॥ (सं गार्)

फ़वराने मङ्गदयल्लो ज़रथुश्चिश् ..... यल्लाइच वल्लाइच फ़नओधाइच
फ़सस्तयजेच ॥

कोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवल्लो फ़ा मे झूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अषात्तचीत्त हच फ़ा अषव बीध्वो भ्रओत्त ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ़ा मे झूते ।

कोत्र:- अथा रतुश् अषात्तचीत्त हच फ़ा अषव बीध्वो भ्रओत्त ।

कोत्र उ रास्पी:-

फ़स्तुये हुमतोइव्यस्वा ..... स्वरुयो उश्तनैम् ॥ यल्ल ११.१७-१८ ॥

स्तओमि अषम् ।

अषम् वोहू° ॥ (सं गार्)

नास्मी दजेवो । फ़वराने मङ्गदयल्लो ज़रथुश्चिश्° ॥ यल्ल १२ ॥

अहुरैम् मङ्गदौम् आम्नुये न्मानहे° ॥ यल्ल १३ ॥

Karta 4

(1) 1. Sp: वङ्गमइवे

(2) 1. Geld: वजेघयमहि

2. Sp: सौचयच.

कर्म ५

ज्ञोत्र:-

वीसे' वो अमेष स्पँत स्तओत ज्ञओत ज्ञात यस्त क्रमरँत अइविजरँत
यूष्माकँम् यत्नाइच वत्ताइच ध्नजोधाइच फ़सस्तयजेच । यत् अमेषनाँम् स्पँतनाँम्
अत्ताकँम् हवक्हाइच रतुफ़ितयजेच अषवस्ताइच वँरँधघ्न्याइच हुरुन्याइच यत्
सजोश्यँताँम् अषओनाँम् ॥ १ ॥

पइरी' वै अमेषा स्पँता हुध्रथा हुधोक्हो दधौमि तन्वस्चीत् एवण्यो
उस्तनेम् पइरी' वीस्पो हुजीतयो ॥ २ ॥

फ़ा ते वँरँने अहे दजेनय अषाउम् अहुर मज्द मज्दयत्नो ज़रथुश्निश्
वीदजेवो अहुर-त्कजेवो हव-ज्ञओधँम् हव-अइज्याोक्हनँम् इमत् वँरँस्म अषय फ़स्तरेतँम्
अषवनेम् अषहे रतुम् आयेसे येश्ति । अइय ज्ञओध्रे वँरँस्मनजेच अहुरम् मज्दौम्
अषवनेम् अषहे रतुम् आयेसे येश्ति । अमेषा स्पँता हुध्रथा हुधोक्हो आयेसे
येश्ति । अइय ज्ञओध्रे वँरँस्मनजेच रतवो वीस्पे मज्जिश्त आयेसे येश्ति । अयर अस्न्य
मास्व याइर्य सँरध । अइय ज्ञओध्रे वँरँस्मनजेच अषओनाँम् वडुहीश् स्रारो स्पँता
फ़वषयो आयेसे येश्ति । अइय ज्ञओध्रे वँरँस्मनजेच वीस्पे अषवनो यज्ञत आयेसे
येश्ति । वीस्पे अषहे रतवो आयेसे येश्ति । हावनीम् पइति रतुम् सावक्हाजेम्
वीसीम्च पइति रतुम् रतवो वीस्पे मज्जिश्त पइति रतुम् ॥ ३ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

फ़वराने मज्दयत्नो ज़रथुश्निश् ..... यत्नाइच वत्ताइच ध्नजोधाइच
फ़सस्तयजेच ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवत्नो फ़ा मे झूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अषातृचीत् हच फ़ा अषव वीच्चो म्रओत् ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे झूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश् अषातृचीत् हच फ़ा अषव वीच्चो म्रओत् ।

Karta 5

(1) 1. Sp: 'वीसे' 2. Sp: सजोश्यँताँम् (2) 1. Sp: पइति

कर्म ६

ज्ञोत्र:- सस्तिच* व२ताच रप्नरहाच वीथुषजेइव्यस्च ज्ञओथाव्यो अरुषुवजे-
इव्यस्च' वाघ्जिव्यो अमेष स्प२तै वरुहृश स्तीराइश नामौन् आज्ञय' । अमेष
स्प२तै वरुहृश स्तीराइश नामौन् अषहे फ्रायेजे वर्रज वरुहैउश अषहे वर्रज दअनयो
वरुहयो माज्दयस्तोइश ॥ १ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

येअहे मे अषात् हचा ..... वइरीम् बागम् अइवी-वइरिस्तम् ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे भूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वो भ्रओत् ।

रास्पी:- सॅरओषो इधा अस्तू अहुरहे मज्दो यत्ताइ सॅवीस्तहे अषओनो यै नो
इस्तो इत्त पओउर्वीम् तत्त उस्तैम्वीत् ।

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे भूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वो भ्रओत् ।

ज्ञोत्र:- अवथात् इधा सॅरओषो अस्तू अहुरहे मज्दो यत्ताइ सॅवीस्तहे अषओनो
यै नो इस्तो ।

अहुरम् मज्दाँम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । हुधोक्कम् .....

अत्त हम अत्त ज्ञयेने ॥ यत्न १६.१-१० ॥

अहुरम् मज्दाँम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । अमेषा स्प२ता हुध्वो
हुधोक्कहो यज्ञमइदे । अस्त्य अषवन अषहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् अषवनेम्
अषहे रतूम् यज्ञमइदे ..... पॅरनो-मोक्कम् वीषत्तथम् अषवनेम् अषहे रतूम्
यज्ञमइदे ॥ यत्न १७.१-७ ॥

रतवो मइन्यव यज्ञमइदे । रतवो गअेथ्य यज्ञमइदे । रतवो उपाप
यज्ञमइदे । रतवो उपस्म यज्ञमइदे । रतवो फ्रुत्तैर्रजात यज्ञमइदे । रतवो रवस्वरात

Karta 6

(1) * The रास्पी joins the ज्ञोत्र in reciting the first word सस्तिच only.*

1. West, Sp, TDA : अहुरव 2. West & TDA : अहुरव.

यज्ञमइदे । रतवो यज्ञमइहाय यज्ञमइदे । यार्थ्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे ।
 यज्ञवो-ज्रमजेम् पयक्वम् अपवनम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । मह्योपमम् वासो-
 दातजेनीम् अपवनम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । पशितिशहरीम् हरीम् अपवनम् अपहे
 रतम् यज्ञमइदे । अयात्रिमम् क्रओउर्वजेस्त्रिमम् वरून्निहर्श्तेम् अपवनम् अपहे रतम्
 यज्ञमइदे । मह्य्याहरीम् सरंघम् अपवनम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । हमस्पध्मजेदजेम्
 अरंतो-कैरंघ्यम् अपवनम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । गजेयनोम् ओक्वहरीम् अपवनम्
 अपहे रतम् यज्ञमइदे यत् ओक्वहरीयो ज्ञीज्ञनन् । वीस्पे ते रतवो यज्ञमइदे योइ
 अजोस्त अहुरो मज्दो ज़रथुश्नाइ यस्न्याच वइयाच अपात् हच यत् वहिस्तात् ॥
 ध्वाम् रतम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्दोम्, मह्यजोम् मह्यवनोम् दामनोम्,
 मह्यजोयो स्तोइश् अहूम्च रतम्च । ध्रौम् रतम् यज्ञमइदे यिम् ज़रथुश्नेम्
 स्पितामम् गजेयीम् गजेयनोम् दामनोम् गजेययो स्तोइश् अहूम्च रतम्च ।
 रथ्रौम् क्रमरंताम् यज्ञमइदे यिम् नरम् अपवनम्, दध्रानम् हुमतम्च मनो
 हुस्तम्च वचो हर्श्तेम्च श्यओघ्यम् । स्पंताम्च आर्मइतीम् दरंतेम् योइ मांथम्
 सजोश्यंतो येव्हे श्यओघ्याइश् गजेयो अप फ्रादेते । सरंघ अपवन अपहे
 रतवो यज्ञमइदे अहुनेम् वरीम् क्रस्त्रओघ्यम् अपवनम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । अपम्
 वहिश्तेम् स्तओघ्यम् अपवनम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । येव्हे-हाताम् हुक्रायस्ताम्
 अपजोनीम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । अहुनवइतीम् गार्थोम् अपजोनीम् अपहे रतम्
 यज्ञमइदे । घेनो हुवघो हुक्रंघीश् हुरओघक्वहो यज्ञमइदे । अहुमेतम् रतुमेतम्
 अपवनम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । हो ज्ञी अस्ति अहूम्च रतम्च यो अहुरो मज्दो ।
 यक्वम् सरम् हस्तक्वहाइतीम् अपवनम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । अरंघीम् सरंम् अना-
 हिताम् अपजोनीम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । उस्तवइतीम् गार्थोम् अपजोनीम् अपहे
 रतम् यज्ञमइदे । गरयो अप-क्वाधो पोउरु-क्वाधो मज्दघात अपवन अपहे रतवो
 यज्ञमइदे । स्पंता-मह्यम् गार्थोम् अपजोनीम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । वरंघ्यम्
 अहुरघातम् यज्ञमइदे । वनइतीम्च उपरतातम् यज्ञमइदे । बोहूत्रांम् गार्थोम्
 अपजोनीम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । मिथम् बोउरु-गओयओइतीम् यज्ञमइदे । राम
 क्वाक्वम् यज्ञमइदे । वहिस्तोइतीम् गार्थोम् अपजोनीम् अपहे रतम् यज्ञमइदे । दक्षोम्
 वजुहीम् आक्रितीम् यज्ञमइदे । दक्षम्च नरम् अपवनम् यज्ञमइदे । उग्रम् तक्षम्

दामोश् उपमनेम् यज्ञतेम् यज्ञमइदे । अर्च्यमनेम् इषीम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । ऋषो-मार्थम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । रतूम् वरेत्तम् इषओष्टेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । आहूरीम् फ्रन्नेम् अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । आहूरीम् लकजेष्म अपवनेम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । हदिश् वास्वतो यज्ञमइदे । वास्वम् वरेत्तम् गवे हुधोक्हे यज्ञमइदे । गओदायूम् नरेम् अपवनेम् यज्ञमइदे ॥

वीस्ये अपहे रतवो यज्ञमइदे योइ हँति ..... रतवो वीस्ये मज्झिष्ठ पइति रतूम् ॥ यत्न १७.९-१९ ॥

कर्त्त ७

ज्ञोतः-

वच अर्गुल्व' यज्ञमइदे । स्रओषेम् अषीम् यज्ञमइदे । अषीम् वजुहीम् यज्ञमइदे । नइरीम् सक्कहम् यज्ञमइदे । आक्ष्तीम् हाँम्-वइ५तीम् यज्ञमइदे । अस्तैरतच' अमुयम्न यज्ञमइदे । अषाउनाँम्च' फ्रवषयो यज्ञमइदे । चिन्वतो परेतूम् यज्ञमइदे । गरो न्मानेम् अहुरहे मज्जदो यज्ञमइदे । वहिश्तेम् अहूम् अपओनाँम् यज्ञमइदे रओचक्कहम् वीस्यो-स्त्रार्थम् ॥ १ ॥ (सं बा२)

वहिश्तहे अक्कहँउश् वहिश्ताँम् अयनाँम् यज्ञमइदे । अरश्तातेम् यज्ञमइदे वजुहीम्' फ्रादत्-गअथाँम् वरेदत्-गअथाँम् सवो-गअथाँम् याँम् दअेनाँम् माज्ज-यत्तीम् । रण्णूम् रज्झिश्तेम् यज्ञमइदे । मिथेम् वोउरु-गओयओइतीम् यज्ञमइदे । रेवीम् पारे५दीम्' यज्ञमइदे रेवीम् रवो-मनक्कहाँम् रेवीम् रवो-वचक्कहाँम् रेवीम् रवो-इयओथेननाँम्' फ्रा तन्वो रे५जयेइति' ॥ २ ॥

नइर्याँम् हाँम्-वरेइतीम्' यज्ञमइदे फ्रमेन्-नराँम् फ्रमेन्-नरो-वीराँम् या आसओत् आस्यो' या तल्मो-ताँप्यो' या दिम् जसइति वधो-वत्तेम्चित्

Karta 7

- (1) 1. West, Sp, TDA: अर्गुल्व 2. West, Sp, TDA: अस्तैरतच
3. West, Sp, TDA: अपओनाँम्च (2) 1. West & TDA: वजुहीम् 2. West, Geld, TDA: परे५दीम् 3. Sp: 'इयओथेननाँम् 4. West & TDA: रेन्वयेइति
(3) 1. West & TDA: 'वरे५तीम् 2. West & TDA: आस्वतो; Sp: अस्वतो
3. West & TDA: तल्मो-ताँप्यो; Sp: तल्मो-ताँप्यो.

या नरौम् वीगैरस्ताचित्र

तन्वो वज्रोस्तारम् दधाइति ।

एवप्रनेम् मज्जघातेम् यज्ञमइदे पाइतीम् पस्वो वीरयो ॥ ३ ॥

अवो दामौन् अववनो यज्ञमइदे यो हँति पओइर्यो-दात' पओइर्यो'-
क्रथ्वरस्त अप्नाअतृच अपाअतृच ज्ञेमाअतृच उर्वरयाअतृच गओतृच' हुधोव्हत्' ।
अयो' वोउरु-कषम् यज्ञमइदे । वातेम् दर्षीम्' मज्जघातेम् यज्ञमइदे । अस्मनेम्
एवन्व०तेम् यज्ञमइदे पओइर्यो-दातेम् पओइर्यो-क्रथ्वरस्तेम् गओथीम्' गओध्ययो'
स्तोइश् ॥ ४ ॥

ध्वौम् आत्रेम्' अहुरहे मज्जदो पुधेम् अववनेम् अवहे रतूम् यज्ञमइदे ।
हध-ज्ञओधेम् हध-अइव्योव्हनेम् इमत् वरेस्म अवय क्रस्तरतेम् अववनेम् अवहे
रतूम् यज्ञमइदे । अपौम् नसारम् यज्ञमइदे । नइरीम् सव्हम् यज्ञमइदे । तस्मेम्
दामोइश् उपमनेम् यज्ञतेम् यज्ञमइदे । इरिस्तनाम् उर्वानो यज्ञमइदे यो अवओनाम्
क्रववयो ॥ ५ ॥

रतूम् वरेज्ज०तेम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्जदौम् यो अवहे अपनोतेमो
यो अवहे जध्मस्तेमो । वीस्प स्रवो ज़रथुश्चि यज्ञमइदे । वीस्पच ह्वस्त इयओध्न
यज्ञमइदे वरस्तच वरश्यस्नच ॥

येअहे हाताम् .... तास्चा यज्ञमइदे ॥

रास्ती:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे म्रूते ।

फ़ोत्र:- अथा रतुश्च अषातृचीत् हच फ़ा अवव वीचवो म्रओत् ॥ ६ ॥

(4) 1. Sp: पओउवो दात पओउवो 2. Sp: गओअतृच हुधोव्हत् 3. Sp: वरवो 4. Sp: दर्षीम् 5. West & TDA: गओथीम् 6. West & TDA: गओध्ययो
(5) 1. West, Sp, TDA: जातरम्.

कर्त ८

रास्पी:-

अजेत वच मधयक्कह'

अहे वच सँदयक्कह'

अहुरो मज्झदो अपव

हथ वक्कहुव्यो यज्जतअेइव्यो यत्त अमँषअेइव्यो स्पँतअेइव्यो हुक्कथअेइव्यो हुक्कव्यो
 पँचसल्लवीश्च सताइश्च' हज्जक्कराइश्च' बजेवरँवीश्च अहाँस्ताइश्च' फ़ायेवीश्चत्तूच'
 अक्कात्तू ॥ १ ॥

हुक्कथोत्तेमाइ वात्त' फ़्लथेम् अक्कात्तू हात्त अइवी-ददँमहिचा चीप्पहिचा
 ह्वाँन्महिचा हात्त मज्झदाइ अहुराइ' अपाइचा वहिस्ताइ ॥ २ ॥ (सँ बाइ)

ज्ञोत्त उ रास्पी:-

अषँम् वोहू° ॥ (सँ बाइ)

दाइदी मोइ यँ गाँम्° ॥ यक्क १८ ॥

पँरँसत्त ज़रथुश्चो अहुरँम् मज्झदौम्° ॥ यक्क १९ ॥

फ़ाअओत्तू अहुरो मज्झदो° ॥ यक्क २० ॥

येस्सीम् वचो अपओनो ज़रथुश्चहे° ॥ यक्क २१ ॥ ३ ॥

कर्त ९

ज्ञोत्त उ रास्पी:-

अषँम् वोहू° ॥ (सँ बाइ)

येज्जे मे अपात्तू हचा ..... बागँम् अइवी-वइरिश्तेम् ॥ यक्क १५.२ ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे झूते ।

ज्ञोत्त:- अथा रतुश्च अपात्तूचीत्तू हच फ़ा अपव वीच्चो अओत्तू ॥

रास्पी:- सँरओपो इधा अस्तू ..... अपओनो यँ नो इस्तो ॥ यक्क १५.३ ॥ ० ॥

Karta 8

- (1) 1. Sp: मधेयक्कह 2. West & TDA: सधयक्कह; Sp: सँदयक्कह
 3. Sp: सताइस्व हज्जक्कराइस्व 4. West & TDA: बजेवरँवीश्च; Sp: बजेवरँवीस्व 5. Sp:
 अहाँस्ताइस्व 6. Sp: फ़ायेवीस्व अपव (2) 1. West & TDA: वा अत्त 2. Sp:
 अहुराइचा.

हओमनौम् उज्दातनौम् ज्ञओभनौम् उज्दातनौम् उज्दातनौम् उज्दा-
 क्षमनौम्' वारंभन्निनौम् पइति-विपिनौम्' अपोइश् वओषज्ज हचिम्ननौम् चिस्तोइश्
 वओषज्ज हचिम्ननौम् मज्जदो वओषज्ज हचिम्ननौम् ज्जरथुइश्त्रहे वओषज्ज हचिम्ननौम्
 ज्जरथुइश्त्रोतमहे वओषज्ज हचिम्ननौम् ॥ १ ॥

अव वओषज्ज हचिम्ननौम् या हुमायेहे अषओनो या हुमायेहे पइरिजन्थो'
 या दजेनयो वक्कुहयो' माज्जदयस्त्रोइश् या दक्षयो वक्कुहयो आक्कितोइश् या
 दक्षयो वक्कुहयो अनादुत्तोइश् या दक्षयो वक्कुहयो अनवरुत्तोइश् ॥ २ ॥

आविस्तयजेच अइन्नि-विस्तयजेच अइन्निश्-हुतयजेच उपास्तयजेच' उपक्-
 हर्स्तयजेच हुक्कायस्तयजेच हुक्कमरैतयजेच' योइ हँ५ति हओम स्त्र स्पँ५त अषवन
 अषय उज्दात अषय उज्दाक्षमन' अषय अइन्नि-वओधयमन' अषय अइन्नि-वओधय५त
 अषय हुन्वन अषय हओइय५त' ॥ ३ ॥

अमवतो अमाइ अमवतो वरंभन्नाइ' अमवइध्यो अरंध्यो' अमवइध्यो
 अपोइश् अमवइध्यो चिस्तोइश् अमवइध्यो पउर्वतातो' अमवइध्यो उपरतातो
 अमवल्ल्यो अजेइन्यो यज्जतजेइन्यो यत्त अमेषजेइन्यो स्पँ५तजेइन्यो हुक्कभजेइन्यो
 हुक्काव्यो' यवजेजिन्यो यवजेसुन्यो योइ वक्कुहँउश् आ-मनक्कुहो इयेइ५ति' योस्व
 उइति ॥ ४ ॥

हउर्वतातोस्व नो अमरैतातो गैउश्च' तन्नो गैउश्च' उरुनो आथस्व
 अओत्तो-नामनो इदिषस्व' अषिवतो' वाक्कवतो व्वाक्कवतो' मरुज्जिदकवतो ॥ ५ ॥

स्तओतच यत्ताइच वक्काइच ध्नओथाइच फ़सस्तयजेच । यत्त अजेष
 अहुरहे मज्जदो यत्त अजेष अमेषनौम् स्पँ५तनौम् रतैउश्च' अषओनो वरंज्जतो

Karta 9

- (1) 1. Sp: उज्दाक्षमननौम् 2. Sp: पइति वओषकनौम् (2) 1. Sp: पइरि
 कवनो 2. Sp: वक्कुहयो (3) 1. Sp: उपास्तयजेच; West & TDA: उपाइस्तयजेच
 2. Sp: हुक्कमरैतयजेच 3. Sp: उज्दाक्षमन 4. West, Sp, TDA: 'वओधयन 5. West,
 Sp, TDA: इओष्य५त (4) 1. Sp: वरंभन्नाइ 2. Sp: रंध्यो 3. Sp: पओउर्वतातो
 4. West, Sp, TDA: हुक्काव्यो 5. Sp: ज्येइरति (5) 1. Sp: गैउस्व 2. Sp:
 इदिषस्व 3. West, Sp, TDA: अषवतो 4. Sp: व्वाक्कवतो (6) 1. Sp: रतैउश्च.

यत्नाइच वक्काइच यत् अपनोत्तमहे रथ्वो यत् जघ्मूश्यो अपोइश् यत् जघ्मूश्यो
रतुफ्रितोइश् ॥ ६ ॥

यत् मौथहे स्पेत्तहे यत् दजेनयो माङ्गयत्तोइश् यत् स्तओतनाम्
येस्न्यनाम् यत् वीस्पजेषाम्च रथ्वाम् वीस्पनाम्च रतुफ्रितिनाम् वीस्पयो साँचतूच
अषओनो स्तोइश् यत्नाइच वक्काइच क्ष्मओथाइच फ्रसस्तयजेच । स्रओषो अस्तू ।
यत् पओउर्वीम् तत् उस्तैम्मचीत् ॥ ७ ॥

ज्ञोः- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्वी:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

ज्ञोः:-

अवथात् इधा सँरओषो अस्तू अहुरहे मङ्गदो यत्नाइ सँविशतहे अषओनो
यै नाो इश्तो ।

इहओमनाम् उङ्गदातनाम् ..... वीस्पयो साँचतूच अषओनो स्तोइश्
यत्नाइच वक्काइच क्ष्मओथाइच फ्रसस्तयजेच । स्रओषो अस्तू ॥

स्रओषम् अषीम् यज्मइदे । रतुम् वँरँज्जत्तम् यज्मइदे यिम् अहुरम्
मङ्गदोम् यो अषहे अपनोत्तमो यो अषहे जघ्मूश्तमो । वीस्प स्रवो ज्रथुश्च
यज्मइदे । वीस्पच ह्रश्त इयओध्न यज्मइदे वरश्तच वरँश्यम्नच ॥

येअहे हाताम् .... तास्च यज्मइदे ॥

वरँस्मन पइति-वँरँत हच-ज्जओथ दथुषो अहुरहे मङ्गदो रजेवतो एवरँन-
कुहतो अमँषनाम् स्पेत्तनाम् । इमँम् हओमँम् अषय उङ्गदातम् आयेसे येश्ति .....
आयेसं यश्ति पँरँनो-मोङ्गहाइ वीषसथाइच अषओनो अषहे रथ्वे ॥ यत् २२.१-१० ॥

*आयेसे येश्ति रतवो मइन्यवनाम् ..... गओइधेहेच नर्श अषओनो ॥

आयेस येश्ति वीस्पअइन्यो अजेइन्यो रतुन्यो ..... योइ इँति
अषहे रतवो । हावनोइश् रथ्वो ॥ यत् २२.१२-१९ ॥

§ Sections 1-7 are repeated again.

* In this section आयेसे येश्ति is to be substituted where निषजेषेमि
हँकारयेमि occurs. Cf. वीस्प. १.१-९.

इमेम् हओमेम् अवय उज्झातम् आयेसे येस्ति ..... अव-विभ्र
आयेसे येस्ति ॥ यत्न २२.२०-२२ ॥

इनमहने अहुरहे मज्झादो रजेवतो एवरनकुहतो अओस्तो-नामनो यज्जतहे ॥८॥

(इमेम् हओमेम् अवय ..... अओस्तो-नामनो यज्जतहे -दु बाद्)

कर्त १०

ज्ञोतः-

आयेसे येस्ति अर्रज्जहिन्वो' सवहिन्वो' फ़दघप्रुव्यो वीदघप्रुव्यो
वोउरु-वर्रस्तिन्वो' वोउरु-ज्रस्तिन्वो' अहेच कर्ष्वने' यत् एवनिरथहे ॥ १ ॥

आयेसे येस्ति अस्मनजेइव्य हावनजेइव्य अयक्कहेनजेइव्य हावनजेइव्य
तस्ताइ' ज्ञओधो-वर्रनाइ' वर्रसाइ' हओमो-अक्कहर्रज्ञानाइ' तवच वर्रस्मनो अवय
फ़स्तरतहे । आयेसे येस्ति अहुनहे वहर्येहे अनहुनाच रतुश्च स्तितातस्च' दअनयाो
माज्जयत्तोइश्च ॥ आयेसे येस्ति अषओनाम् फ़वणिनाम् उघ्रनाम् अइत्तिथूरनाम्
पओइर्यो-ल्कअषनाम् फ़वणिनाम् नवानज्जिदस्तनाम् फ़वणिनाम् हवहे उरुनो
फ़वर्षे । आयेसे येस्ति वीस्पजेइव्यो अवहे रतुव्यो । आयेसे येस्ति वीस्पजेइव्यो
वक्कहुघाव्यो यज्जतजेइव्यो महन्यओइव्यस्चा गअेथ्यजेइव्यस्चा योइ हँति यस्न्याच
वह्याच अषात्त हच यत्त वहिस्तात् ॥

फ़वराने मज्जयत्तो ज़रथुश्चिश्च ..... यत्ताइच वक्काइच इनओधाइच
फ़सस्तयजेच ॥

ज्ञोतः- यथा अहू वहर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे झूते ।

रास्पी- अथा रतुश्च अषात्तचीत्त हच फ़ा अवव वीध्वो भ्रओत्त ।

रास्पी- यथा अहू वहर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे झूते ।

ज्ञोतः- अथा रतुश्च अषात्तचीत्त हच फ़ा अवव वीध्वो भ्रओत्त ॥ २ ॥

Karta 10

(1) 1. Sp: अर्रज्जहिन्वो सवहेइव्यो 2. Sp: 'वर्षितव्यो 'कर्षितव्यो 3. West
& TDA: कर्ष्वने; Sp: कर्ष्वन (2) 1. West & TDA: तास्ताइ 2. West &
TDA: 'वर्रनाइ 3. West & TDA: वर्रसाइ; Sp: वर्रसाइ 4. Sp: 'अक्कहर्रज्ञानाइ
5. West, Sp, TDA: स्तीतातस्च.

कर्त ११

ज्ञोत्र:-

अहुराइ मज्दाइ हओमौं' आवजेधयमहि' यत् उज्दातैम् सैविश्तेम्' वर्रथ्मने
फ़ादत्त-गजेथाइ यत् हुध्वाथाइ अषओने यत् रतुध्वाथाइ अषओने । अमेषजेइव्यो
स्पै२तजेइव्यो हओमौं' आवजेधयमहि' । अइव्यो वहुहिंव्यो' हओमौं आवजेधयमहि' ।
हवहे उरुनो हओमौं आवजेधयमहि' । वीस्पयो अषओनो स्तोइश् हओमौं आवजे-
धयमहि' ॥ १ ॥

इमौं' हओमौं' इम हओम्य' इम स्तरैत इम म्यज्द इम अस्म पओइय
दामौन् इम अस्मन हावन अवि-वरैत' हओम ज्ञाइरे' इम अयक्वहेन हावन अवि-
वरैत' हओम ज्ञाइरे' इमौम् आपम् हओम्यौम् इमत्त वरैस्म अषय फ़स्तरेतैम् ॥ २ ॥

इमो कँहर्पस्च तैवीषीश्च' इमो यजेतुषीश्च' ज्ञओधो इमैम् हओमैम्
अषवनैम् गौम्च हुधोक्वहम् नरैम्च अषवनैम् आत्तच मनो अषओनौम् आत्तच
मनो सओश्य२ताम्' इमौम्चा' गौम् जीव्यौम् अषय उज्दातौम् इमौम्चा' उर्वरौम्
हधानजेपताम् अषय उज्दातौम् ॥ ३ ॥

अइव्यो वहुहिंव्यो इमो ज्ञओधो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानजे-
पतवइतीश् अषय उज्दातो अइव्यो वहुहिंव्यो अपम्च हओम्यौम् अस्मनच हावन
अयक्वहेनच हावन ॥ ४ ॥

इमौम्चा' उर्वरौम् वरैस्मनीम्' जघ्मूषीम्च रतुफ़ितीम् मरैथैम्च वरैज्जीम्च'
दजेनयो वक्वहुयो' माज्दयत्तोइश् गायनौम्च स्रओथैम् जघ्मूषीम्च अषओनो
अषहे रथ्वो रतुफ़ितीम् इमौं' अजेस्मौस्च' वओइषीम्च तव आधो अहुरहे मज्दो
पुथ वीस्पच वोहू' मज्दघात अषचिथ पहरिच ददेमहि' आच वजेधयमहि' ॥ ५ ॥

Karta 4

- (1) 1. Sp: हओमौम् 2. Geld: आवजेधयमही 3. Sp: सैविश्तेम्; TDA: (मत्) सैविश्तेम् 4. West & TDA: वहुहिंव्यो (2) 1. Sp: इमौम् हओमौम् 2. Sp & TDA read (इम स्तओम्य) after हओम्य 3. Sp: अववरैत 4. Sp: ज्ञाइरि (3) 1. Sp: सैविषित्व 2. Sp: यजेतुषित्व 3. Sp: सओष्य२ताम् 4. Sp: इमौम्च (5) 1. West, Sp, TDA: इमौम्च 2. Sp: वरैस्मनीम् 3. West & TDA: वरैज्जीम्च 4. Sp: वहुधो 5. Sp: इमौम् अजेस्मौस्च 6. Geld: वोहू 7. Geld: वरैमही... वजेधयमही.

आजत् दीश्' आवजेधयमहि अहुराश्च मज्झाश्च सज्जोषाश्च अप्याश्च
रप्त्वजेच रज्जिस्ताश्च मिधाश्च वोउरु-गओयओइतैजे' अमेषजेइयस्च स्पे२तजेइय्यो
अषओनौम्च' फ्रवषिन्यो अषओनौम्च' उवोइय्यो आधजेच अहुरहे मज्झादो रथ्वजेच
वरेज्जते रथ्वजेच म्यज्जजेच रथ्वजेच रतुफ्रितयजेच वीस्पयो सौचतूच' अषओनो
स्तोइश्च यत्ताश्च वत्ताश्च फ्रनओधाश्च फ्रसस्तयजेच ॥ ६ ॥

आजत् दीश्' आवजेधयमहि ज्जरथुइत्रहे स्पितामहे अषओनो फ्रवषैजे
यत्ताश्च वत्ताश्च फ्रनओधाश्च फ्रसस्तयजेच । अह्हुयओश्च' अषचिनह्हो मत्त
वीस्पान्यो' अषओनिन्यो फ्रवषिन्यो यो इरीरिथुषौम् अषओनौम् योस्च ज्व२तौम्
अषओनौम् योस्च नरौम् अज्ञातनौम् फ्रषो-चरैधौम् सओश्यतौम्' ॥ ७ ॥

*इमौ हओमौ इम हओम्य ..... अषचिध पइरिच ददमहि आच
वजेधयमहि ॥ ८-११ ॥

आजत् दीश् आवजेधयमहि अमेषजेइय्यो स्पे२तजेइय्यो हुक्खअजेइय्यो
हुधान्यो' यवजेजिन्यो यवजेसुन्यो योइ वोहु योइ वोहुनौम् दातारो योइ वक्कहँउश्च
आ मनह्हो इयेइ२ति' । वक्कहँउश्च आ' ज्जी' आ-मनह्हो इयेइ२ति योइ अमेषो'
स्पे२त हुक्खअ' हुधोह्हो अधात् मात अधात् बूत हच वक्कहओत्त मनह्हत् ॥ १२ ॥

आजत् दीश् आवजेधयमहि फ्रायेहीश् अहे न्मानहे फ्रदथाइ अहे न्मानहे
सवह्हो अहे न्मानहे वद्धत्त अहे न्मानहे वीतराँज्जो अहे न्मानहे वीतरँ-त्वजेषो अहे
न्मानहे पस्वाँम्च नरौम्च ज्ञातनौम्च ज्ञाँसमनौम्च अषओनौम् येव्हे अजेम्
अक्कहँ येव्हे अजेम् हँ२ति येव्हे वजेम् महि योइ सओश्य२तो' दस्युनौम् ॥ १३ ॥

यत्त वोह्वरँज्जौम्' अषओनौम् यत्त वोह्वरँज्जिनौम्' अषओनिनौम् यत्त

- (6) 1. Sp: दिश् 2. West, Geld, TDA: 'गओयवोतैजे 3. Geld:
अषाउनौम्च 4. Sp: सौचधच (7) 1. Sp: दिश् 2. Sp: अह्हुयओश्च 3. Sp:
वीस्पजेइय्यो 4. Sp: सओष्य२तौम् * Sections 2,3,4 and 5 are repeated again.
(12) 1. West, Sp, TDA: हुधोह्हो 2. TDA: (योइ) इयेइ२ति 3. TDA: आ जि
4. Sp: अमेषा 5. Sp: हुक्खअ (13) 1. Sp: सओष्य२तो (14) 1. West, Sp,
TDA: वोहु-चरैधौम् 2. West, Sp, TDA: वोहुचरैधिनौम्.

हृद्ध्यारवर्ज्जोम् अषओनोम् यत् हृद्ध्यारवर्ज्जिनोम् अषओनिनोम् यत् हृद्ध्यारवर्ज्जोम् अषओनोम् यत् हृद्ध्यारवर्ज्जिनोम् अषओनिनोम् ॥ १४ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि अषओनोम् वहुहिन्वो फ्रवषिन्वो यो उग्रोस्च अइत्थुरोस्च अषओनोम् अवह्हे ॥ १५ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि स्रओषहे अष्येहे अषोइश्च वहुयो नइर्येहेच सवह्हे आक्षित्तव्याच हॉम्-वइरतिन्व आधअच अहुरहे मज्दो रथ्त्रअच वर्र्ज्जते वीस्परयो सौचत्तच अषओनो स्तोइश् यत्ताइच वक्ताइच क्ष्नओधाइच फ्रसस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमहि अहुराइ मज्दाइ वक्ताइ मनह्हे अषाइ वहिस्ताइ क्ष्नाइ वइर्याइ स्पेत्तयाइ आर्मतेअ हउर्वत्तव्य अमरेत्तव्य गौश् तप्ने गौउश् उरुने आधे अहुरहे मज्दो यअेतुश्तमाइ अमषनोम् स्पेत्तनोम् यत्ताइच वक्ताइच क्ष्नओधाइच फ्रसस्तयअच ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि दथुषो अहुरहे मज्दो रअेवतो स्वरनकुहतो मइन्यैउश् मइन्यओयेहे अमषनोम् स्पेत्तनोम् यत्ताइच वक्ताइच क्ष्नओधाइच फ्रसस्तयअच ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि अस्त्रअइन्वो अषहे रतुव्यो । हावनेअे अषओने अषहे रथ्त्रे यत्ताइच वक्ताइच क्ष्नओधाइच फ्रसस्तयअच । ..... आअत् दीश् आवअधयमहि पॅरनो-मोक्ताइ वीषत्तथाइच अषओने अषहे रथ्त्रे यत्ताइच वक्ताइच क्ष्नओधाइच फ्रसस्तयअच ॥ यत् २४.१३-१८ ॥

आअत् दीश् आवअधयमहि रतवो मइन्यवनाम् रतवो गअेध्यनोम् ..... गवे हुचोह्हे गओइधेहेच नर्श अषओनो यत्ताइच वक्ताइच क्ष्नओधाइच फ्रसस्तयअच ॥ (Cf. वीस् १.१-९)

आअत् दीश् आवअधयमहि वीस्परअइन्वो अअेइन्वो रतुव्यो .....

3. Sp: हृद्ध्यारवर्ज्जोम् 4. Sp: हृद्ध्यारवर्ज्जिनोम् (15) 1. Sp: दिक्
2. Gold: अषओनोम् 3. West & TDA: वहुहिन्वो (16) 1. Sp: दिक् 2. West
& TDA: स्रओषहेच 3. Sp: अषोइश्च 4. Sp: वहुयो 5. West, Sp, TDA:
आक्षित्तव्याच हॉम्-वइरतिन्वो 6. Sp: सौचत्तच 7. West & TDA: स्वरनकुहतो.

योइ हँति अपहे रतवो हावनोइश्च रथ्नो यत्ताइच वत्ताइच ध्नओथाइच फ़सस्त-
यजेच ॥ यत् २४.२०-२७ ॥

आअत् दीश् आवजेघयमहि अहुरहे मज़्दो रजेवतो ख्वरनकुहतो ध्नओथा
यत्ताइच वत्ताइच ध्नओथाइच फ़सस्तयजेच ॥ १६ ॥

आअत् दीश् आवजेघयमहि अरँज़हिन्वो सवहिन्वो फ़दधप्रुन्वो वीदध-
प्रुन्वो वोउरु-वरँश्तिन्वो' वोउरु-जँश्तिन्वो' अहेच कर्ष्वनै' यत् ख्वनिरथहे
यत्ताइच वत्ताइच ध्नओथाइच फ़सस्तयजेच ॥ १७ ॥

आअत् दीश् आवजेघयमहि अस्मनजेइन्व्य हावनजेइन्व्य अयक्वहेनजेइन्व्य
हावनजेइन्व्य तस्ताइ' ज़ओथो-वरँनाइ' वरँसाइ' हओमो-अक्वहरँज़ानाइ' तवच
वरँस्मनो अपय फ़स्तरँतेह यत्ताइच वत्ताइच ध्नओथाइच फ़सस्तयजेच । आअत्
दीश् आवजेघयमहि अहुनहे वइर्येहे अनहुनाच रतुश्च स्तितातस्च' दजेनयो माज्द-
यत्तोइश् ॥ १८ ॥

यत् उज्दातँम् यत् आविस्तेम् यथ दीश्' आवजेघयत् अहुरो मज़्दो
अषव यथ दीश्' आवजेघयत् यो अषव ज़रथुश्चो यथ दीश्' अज़ँम् यो ज़ओत
आवजेघयेमि वीध्वो अजेषाँम् यल्लँम्च वक्षँम्च वीध्वो दाइत्याँम्' आविस्तीम्
वीध्वो रथ्यँम् आविस्तीम् यूष्माकँम्' यत्ताइच वत्ताइच ध्नओथाइच फ़सस्त-
यजेच ॥ १९ ॥

यत् अमँषनाँम् स्पँतनाँम् अक्माकँम् हवक्वहाइच रतुफ़्रितयजेच अषव-
स्ताइच वरँथघ्न्याइच हुरुन्याइच यत् सओश्यँताँम्' अषओनाँम् ॥ २० ॥

आअत् दीश् आवजेघयमहि इध दिम् वीस्पनाँम् मज़िश्तँम् ददँमहि
अहूम्च रतूम्च यिम् अहुरँम् मज़्दाँम् यत्ताइच वत्ताइच ध्नओथाइच फ़सस्त-
यजेच । आअत् दीश् आवजेघयमहि अषओनाँम् फ़वचिनाँम् उघ्रनाँम् अइन्निथूरनाँम्

(17) 1. Sp: 'अरँश्तिन्वो 2. Sp: 'अरँश्तिन्वो 3. Sp: कर्ष्वन (18) 1.
West & TDA: तास्ताइ 2. West & TDA: 'वरँनाइ 3. West & TDA: वरँसाइ;
Sp: वइसाइ 4. Sp: अक्वहरँज़ानाइ 5. West, Sp, TDA: स्तीतातस्च (19) 1. Sp:
विश् 2. Sp: वइल्यँम् 3. West & TDA: यूष्माकँम् (20) 1. Sp: सओष्यरँताँम्.

पओइर्यो-त्कजेवनौम् फ्रवणिनाम् नवानजिदस्तनौम् फ्रवणिनाम् हवहे उरुनो फ्रवर्षे
यत्नाइच वक्षाइच ध्नओधाइच फ्रसस्तयजेच ॥

आअतृ दीश आवजेधयमहि वीस्पजेइव्यो अवहे रतुव्यो यत्नाइच वक्षाइच
ध्नओधाइच फ्रसस्तयजेच । आअतृ दीश आवजेधयमहि वीस्पजेइव्यो वक्षुधाय्यो
यज्जतजेइव्यो मइन्यओइव्यस्वा गजेध्यजेइव्यस्वा योइ हँति यस्न्याच वक्ष्याच
अषातृ हच यतृ वहिस्तातृ ॥ २१ ॥

अमेषा स्पँता हुक्षधा हुधोक्कहो यज्जमइदे ॥

अहुरँम् मज्जदौम् अववनँम् अवहे रतुम् यज्जमइदे ..... रतुफ्रितीम्
यज्जमइदे ॥ हावन् गाह् ३-४ ॥

वच अशुल्लव यज्जमइदे ..... रओचक्कहँम् वीस्पो-त्वाधँम् ॥ वीस्प. ७.१ ॥
(सँ बाइ)

वहिस्तहे अक्कहँउश वहिस्ताँम् अयनाँम् यज्जमइदे ..... गजेथीम्
गजेध्ययो स्तोइश ॥ वीस्प. ७.२-४ ॥

इमँम् हओमँम् अवय उज्जदातँम् ..... अवचिथ यज्जमइदे ॥ यक्क २५.१-३ ॥

अहुरँम् मज्जदौम् रजेवँतँम् ख्वरँनडुहँतँम् यज्जमइदे । इरिस्तनौम्
उर्र्वानो यज्जमइदे यो अवओनौम् फ्रवषयो ।

येव्हे हाताँम् ..... तास्वा यज्जमइदे ॥

रास्पी:- अथा अहू वइर्यो यो ज्जओता फ्रा मे म्रूते ।

जोतृ:- अथा रतुश अषातृचीतृ हच फ्रा अवव वीष्वाओ म्रओतृ ।

जोतृ उ रास्पी:-

अजेततृ दिम् वीस्पनौम् मज्जिस्तँम् दज्ज्धाइ अहूमच रतुम्च .....
फ्रदथाइ वीस्पनौम् स्पँतहे मइन्यँउश दामनौम् अवओनौम् ॥ यक्क २७.१-२ ॥

यथा अहू वइर्यो ॥ (चिहाइ बाइ)

मज्जदा अतृ मोइ ..... हइर्यँम् दाओ अहूम ॥ यक्क ३४.१५ ॥ (चिहाइ बाइ)

आ अइर्यँमा इश्यो ॥ यक्क ५४ ॥ (चिहाइ बाइ)

अवँम् वोहू ॥ (सँ बाइ)

येव्हे मे अषातृ हचा ..... वार्गेम् अइवी-वइरिस्तँम् ॥ यक्क १५.२ ॥

रास्ती:- यथा अहू वश्यो यो ज्ञओता फ़ा मे झूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश्र अषातूचीतृ हच फ़ा अषव वीध्वो भ्रओतृ ।

रास्ती:- सँरओषो इषा अस्तू अहुरहे मज़्दो यत्ताइ सँविश्तहे अषओनो यै नो इश्तो हओम पश्रि-हरँष्यःते मज़्द क्षभ्र अष रतवो वक्कहुश्र स्रओषो यो अषहे हचइते मौज़-रय हँच इष योइथ्ना अस्तू । झतृ पओउवीम् ततृ उस्तँमँश्चीतृ ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वश्यो यो आग्रवक्षो फ़ा मे झूते ।

रास्ती:- अथा रतुश्र अषातूचीतृ हच फ़ा अषव वीध्वो भ्रओतृ ।

ज्ञोत्र:- अवधातृ इषा सँरओषो अस्तू अहुरहे मज़्दो यत्ताइ सँविश्तहे अषओनो यै नो इश्तो ॥ २२ ॥

कर्त १२

ज्ञोत्र:-

हओमनौम्च हरँश्यमननौम्' योइ हरँश्येःते' रथ्वे वरँजइते यतृ अहुराइ मज़्दाइ अषओने' यतृ ज़रथुश्नाइ स्पितमाइ फ़फ़्रु' फ़ावीर ताच' हा वक्कहुश्र स्रओषो अप्यो' यो अषहे हचइते मौज़-रय' हँच इष योइथ्ना अस्तू' ॥ १ ॥

.हुमय उपक्कहो चीष्मइदे' अहुनेह वइर्येहे अषय फ़स्रूतहे फ़स्रावयमनहे हावनयोस्च हओमा' हुन्वइःत्यो' अषय फ़स्रूतयो फ़सावयमनयो ॥ २ ॥

अर्शुष्वनौम्च' वचक्कहौम् स्रवक्कहौम् ज़रथुश्ननौम्' हूरश्तनौम्च श्रयोथ्ननौम् वरँस्मनौम्च अषय फ़स्तरँतनौम् हओमनौम्च अषय हुतनौम् स्तओ-तनौम्च येस्न्यनौम्' दओनयोस्च माज़्दयत्तोइश् मौथ्ननौम्च वक्खँन्ननौम्च' वरँश्त्व-नौम्च' ॥ ३ ॥

Karta 12

- (1) 1. West, Sp, TDA: हरँश्यमननौम् 2. West, Sp, TDA: हरँश्येते
3. West & TDA: अषाउने 4. West & TDA: फ़फ़्रु फ़ा-वीराताच 5. West & TDA: drop अप्यो 6. West, Sp, TDA: मौज़ारय 7. West, Sp, TDA: अस्तू
(2) 1. Sp: चिष्मइदे 2. Sp: हओमो 3. West & TDA: हुन्वइतयो; Sp: हुन्वइत्यो
(3) 1. West, Sp, TDA: अर्शुष्वनौम्च 2. Sp: ज़रथुश्ननौम् 3. Sp: येस्न्यनौम्
4. Sp: वक्कहुश्र 5. West & TDA: वरँश्त्वनौम्च.

अथ ज्ञी नै हुमायोतर अक्कहँन् । हुमय अजेत दामाँन् ददँमइदे" हुमय
चीप्मइदे हुमय मइन्यामइदे" याँ दथत् अहुरो मज्जदो अषव भओस्त वोहु मनक्कह
वक्त् अष या हातौम् मज्जिस्तच वहिस्तच सजेस्तच ॥ अथ ज्ञी नै हुमायोतरच
ईज्ज्योतरच ओक्कहाम याइश स्पँतहे मइन्यैउश दामाँन् यत् हीश' हुमयच ईज्ज्याच
चिनथामइदे ॥ ४ ॥

हुमय नो बुयत अस्मन हावन अयक्कहयेन हावन फ़ओइरिसिम्न'
फ़ावायम्न न्मानयच' वीस्यच जस्तवच दक्कहवच' अक्कि न्माने अक्कहे' वीसि'
अक्कि जस्तवो अक्कहे' दक्कहो' अक्काक्कम्च' मज्जदयस्सनाँम् फ़ायज्जम्ननाँम् हध-
अजेस्सनाँम् हध-अओइधिनौम् हध-रतुक्कितिनौम् । अथ ज्ञी नै हुमायोतर अक्कहँन् ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे झूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश अषात्तचीत्त हच फ़ा अषव वीध्वो भओत्तू ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:- यथा अहू वइर्यो" ॥ (चिहाइ नाइ)

रास्पी:- अषम् वोहू" ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

यै सँविस्तो अहुरो । मज्जदोस्त्वा आर्मइतिश्चा ।

अषम्चा फ़ादत्त-गजेथम् । मनस्त्वा वोहू क्षथम्चा ।

सजओता मोइ मँरज्जदाता मोइ । आदाइ कक्काइचीत्त पइती ॥ (सँ नाइ)

उस् मोइ उज्जारप्वा अहुरा ..... उक्कहल्याचा सँरओषम् क्षथम्चा ॥

यत्न २७.९-११ ॥

अषम् वोहू" ॥ (सँ नाइ)

फ़ावराने मज्जदयस्सो ..... झूनओभाइच फ़ासस्तयजेच ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्खो फ़ा मे झूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अषात्तचीत्त हच फ़ा अषव वीध्वो भओत्तू ।

- (4) 1. Sp: दधँमइवे...चिप्मइवे...मइन्यामइवे 2. West, Sp, TDA: वक्त्
3. Sp: हिश 4. Sp: चिनथामइवे (5) 1. West, Sp, TDA: फ़ओइरिसिम्न 2. West,
Sp, TDA: न्मान्यच 3. Geld: दक्कहवच 4. Geld: अक्कहे 5. Sp: वीसे
6. West & TDA: दक्कहो 7. Sp: अक्काक्कम्.

उत्पत्तिः- वषा अह वश्यो यो ज्ञोता फ्रा मे मृते ।

ज्ञोतः- अवा रतुश्च अवात्तचीत् हच फ्रा अपव वीज्वाो म्रजोत् ।

मज्जयत्तो अवा मज्जयत्तो ज़रथुश्चिश ..... दजेनयो माज्जयत्तोश्च
आस्तुश्चिश ॥ यत्न १२.८-९ ॥

यानीम् मनो यानीम् वचो° ॥ यत्न २८ ॥

क्रमह्व्या गैउश्च उर्वा गैरज्ज्दा° ॥ यत्न २९ ॥

अत्त ता वध्व्या श्वैरतो° ॥ यत्न ३० ॥ ५ ॥

कर्त १३

ज्ञोतः-

अहुरम् मज्जदाम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्चम् अपवनेम्
अपहे रतुम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्चहे अपओनो फ़वषीम् यज्ञमइदे । अमैषे स्पैरतै
अपओनाम् यज्ञमइदे । अषाउनाम् वहुहीश्च स्रारो स्पैरतो फ़वषयो यज्ञमइदे
अस्त्वतो मनद्याच' । अपनोतैमम् रथ्वाम् यज्ञमइदे यजेतुश्चैमम् यज्ञतनाम् हवहनु-
श्चैमम् अपहे रथ्वाम् अइविनसाँस्त्वैमम् जघ्मश्चैमम् अपओनो अपहे रथ्वो रतुफ़ितीम्
यज्ञमइदे ॥ ० ॥

अषम् अहुरम् मज्जदाम् यज्ञमइदे । अषम् अमैषे स्पैरतै यज्ञमइदे । अषम्
अर्शुल्वैम् यज्ञमइदे । अषम् वीस्पम् माँध्रम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्चम् हव-माँध्रम्
यज्ञमइदे । सव अपवव्यो यज्ञमइदे । उश्च अमैषजेह्व्यो स्पैरतजेह्व्यो यज्ञमइदे ।
तिप्रो' पओइयो यज्ञमइदे अनप्यूल्वो अनपिषृतो ॥ १ ॥

अषम् अहुरम् मज्जदाम् यज्ञमइदे । अषम् अमैषे स्पैरतै यज्ञमइदे । अषम्
अर्शुल्वैम् यज्ञमइदे । अषम् वीस्पम् माँध्रम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्चम् हव-माँध्रम्

Karta 13

(0) 1. TDA : मनद्याच (1) 1. West, Sp, TDA : अर्शुल्वैम् 2. West
& TDA : तिप्रो.

यज्ञमइदे । सव अषवव्यो यज्ञमइदे । उस्त अमेषजेइव्यो स्पे२तजेइव्यो यज्ञमइदे ।
तिप्स्' पओइर्य यज्ञमइदे अनप्यूल्व अनपिषूत ॥ २ ॥

अषम् अहुरम् मज्दाम् यज्ञमइदे । अषम् अमेष स्पे२तं यज्ञमइदे । अषम्
अशुल्वम् यज्ञमइदे । अषम् वीस्पम् माँधम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रम् हव-माँधम्
यज्ञमइदे । सव अषवव्यो यज्ञमइदे । उस्त अमेषजेइव्यो स्पे२तजेइव्यो यज्ञमइदे ।
तिप्स्' हउर्व-पओइर्य यज्ञमइदे अनप्यूल्व अनपिषूत । तिप्स्' नौम्' हउर्व-पओइर्यनौम्
यज्ञमइदे अनप्यूल्वनौम् अनपिषूतनौम् हाइतिश्च' अप्रस्मनाच वचस्व वचस्तस्तीम्च
फ़स्त्रओधम्च फ़मरँधम्च फ़गाधम्च फ़ायस्तीम्च । थ्रौम् आधम् अहुरहे मज्दो
पुधम् अषवन्म् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । हव-ज्जओधम् हव-अइव्योक्कहनम् इमत्
वरँस्म अषय फ़स्तरँतम् अषवन्म् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । अपौम् नसार्म् यज्ञमइदे ।
नइरीम् सक्कहम् यज्ञमइदे । तल्लम् दामोइश् उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । इस्तिनौम्
उर्वानो यज्ञमइदे । यो अषओनौम् फ़वषयो ॥

रतूम् वरँज्ज२तम् यज्ञमइदे । यिम् अहुरम् मज्दाम् यो अषहे अपनोतमो
यो अषहे जघ्मूस्तमो । वीस्प स्त्रवो ज़रथुश्त्र यज्ञमइदे । वीस्पच ह्रश्त इयओथ्न
यज्ञमइदे वरँश्तच वरँश्यन्नच ॥

येज्हे हाताम् ..... तास्चा यज्ञमइदे ॥

अषम् वोहू° ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे झूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अषात्र्चीत्र हच फ़ा अषव वीध्वो म्रओतू ।

ता वै उर्वाता मरँ२तो° ॥ यज्ञ ३१ ॥

अस्याचा स्त्रवेतुश् यासत्° ॥ यज्ञ ३२ ॥

यथाइश् इथा वरँषइते° ॥ यज्ञ ३३ ॥

या इयओथना या वचक्कहा° ॥ यज्ञ ३४ ॥ ३ ॥

कर्म १४

कोटः-

अहुरेम् मज्दोम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्नेम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्नेहे अपओनो फ़वषीम् यज्ञमइदे । अमेषे स्पेःते अपओनोम् यज्ञमइदे । अपाउनोम् वहुहीश् च़रो स्पेःतो फ़वषयो यज्ञमइदे अस्त्वतो मनषाच । अपनोतेमेम् रथ्वोम् यज्ञमइदे यजेतुश्तेमेम् यज्ञतनोम् ह्वहनु-श्तेमेम् अपहे रथ्वोम् अइधिनसांस्तेमेम् जघ्मश्तेमांम् अपओनो अपहे रथ्वो रतुफ़ितीम् यज्ञमइदे । अहुनवइतीम् गाथोम् अपओनीम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे ॥ ० ॥

मत्-अप्रस्मनांम् मत्-वचस्तश्तीम् मत्-आज़इःतीम् मत्-परेस्वीम् मत्-पइति-परेस्वीम् मत्-वधिञ्ज्याच' पल्यस्व' हुफ़मरेतोम्' फ़मरेन्नांम् हुफ़ायश्तोम् फ़ायजेऽयःतोम्' ॥ १ ॥

स्वक्षि दांम् स्वक्षि चिथे स्वक्षि ज़ओषे स्वक्षि क्षथे स्वक्षि रतवो स्वक्षि आयसेम् यत् अहुरहे मज्दो फ़ओरेत् फ़क्ष्ने' अवि मनो अज़्दातोइत् अहुरयत्' हच ॥ २ ॥

अहुनेम् वइरीम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । अहुमेःतेम्' रतुमेःतेम्' अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । हो' ज़ी अस्ति अहमच रतुमच' यो अहुरो मज्दो ॥ ३ ॥ (चिहार् वार्)

अहुनवइत्यो गाथयो हःदाता' यज्ञमइदे । अहुनवइत्यो गाथयो यज्ञमइदे हाइतिश्च' अप्रस्मनाच वचस्व वचस्तश्तीम्च । फ़सओथेम्च फ़मरेथेम्च फ़गाथेम्च फ़ायश्तीम्च । थ्वोम् आत्रेम्' अहुरहे मज्दो पुथेम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । ह्व-ज़ओथेम् ह्व-अइज्याओहनेम् इमत् वरेस्म अपय फ़स्तरतेम्

Karta 14

- (1) 1. West & TDA : 'वध्ज्ज्याच; Sp: 'वध्ज्ज्याच 2. West & TDA : पध्व्यस्व; Sp: पध्व्यस्व 3. West, Sp, TDA : हुफ़मरेतोम् 4. West & TDA : फ़ायजेऽयःतोम्; Sp: (हु) फ़ायजेऽयःतोम् (2) 1. West & TDA : फ़क्षि 2. West, Sp, TDA : फ़क्षि 3. Sp: अहुरयत् (3) 1. West & TDA : अहुमेःतेम् रतुमेःतेम् 2. West & TDA : हो कि अस्ति अहमच रतुमच (4) 1. West, Sp, TDA : हःदाता 2. West, Sp, TDA : हाइतीस्व 3. Sp, TDA : आत्रेम्.

अषवर्नेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । अपाँम् नसार्नेम् यज्ञमइदे । नइरीम् सख्हेम् यज्ञमइदे । तएँम् दामोइश् उपमर्नेम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । इरिस्तर्नाम् उर्वाँनो यज्ञमइदे यो अषओर्नाम् फ्रवषयो ॥

रतुम् वरँज्जत्तम् यज्ञमइदे यिम् अहुर्म् मज्दौम् यो अषहे अपनोर्तेमो यो अषहे जध्मृश्तेमो । वीस्प स्रवो ज़रथुश्चित्र यज्ञमइदे । वीस्पच ह्रश्त इयओथ्न यज्ञमइदे वरँश्तच वरँश्यम्नच ॥

येज्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥

अषेम् वोहू° ॥

ज्ञोतः- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अषात्तचीत् हच फ्रा अषव वीध्वो म्रओत् ।

ज्ञोत उ रास्पी:-

अषेम् वोहू° ॥ (सँ बाह)

येज्हे मे अषात्त हचा ..... बागेम् अइबी-वइरिश्तेम् ॥ यज १५.२ ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोतः- अथा रतुश् अषात्तचीत् हच फ्रा अषव वीध्वो म्रओत् ।

रास्पी:- सँरओषो इधा अस्तु ..... येँ नो इश्तो ॥ यज १५.३ ॥ ४ ॥

कर्त १५

रास्पी:- अव पधो अव ज़स्ते'

अव उषि' दारयध्वेम्

मज्दयत्त ज़रथुश्चयो दाइत्यर्नाम् रथ्यर्नाम् ह्रश्तर्नाम् इयओथ्नर्नाम् वरँजाइ पइरि' अघाइत्यर्नाम् अरथ्यर्नाम् दुज्वरश्तर्नाम् इयओथ्नर्नाम् वरँजाइ वरँज्याताँम्च' इध वोहु वास्त्र्य उयम्न अनुयम्नाइश् दस्ते' ॥ १ ॥

Karta 15

- (1) 1. West, Sp, TDA : जस्ते 2. West & TDA : उषि 3. Sp : पँर
4. West & TDA : वरँज्याताँम्च ; Sp : वरँज्याताँम्च 5. West, Sp, TDA : दस्त.
वीस्प....१५

सजोषस्य इषा अस्तु अहुरहे मज्दो यत्नाह सँविस्तहे अषजोनो यै नो इस्तो । यत्नाह इत्तहातोइश् फ्रवाकजेच पइत्यास्तयजेच मज्दातयजेच ज़रुदातयजेच फ्रमँरैतयजेच फ्रजोस्तयजेच वँरँधध्ने अषजोने अनप्युल्ले अनपिपूते ॥ २ ॥

यो फ्रवजोचे यो फ्रवध्नेइते मज्ज अमव वँरँधज वीद्वजेस्तो । वषाँम्च वारँधध्निनाँम् फ्रवाकाइ आध्रस्च अहुरहे मज्दो ॥ ३ ॥

स्तजोतच यत्नाइच वझाइच ध्नजोधाइच फ्रसस्तयजेच । यत् अजेच अहुरहे मज्दो यत् अजेच अमँषनाँम् स्पँतनाँम् रतँउश्च अषजोनो वँरँजतो यत्नाइच वझाइच यत् अपनोतँमहे रथ्रो यत् जघ्मूश्याँ अषोइश् यत् जघ्मूश्याँ रतुफ्रितोइश् ॥ ४ ॥

यत् माँधहे स्पँतहे यत् दजेनयो माज्दयत्तोइश् यत् स्तजोतनाँम् येस्न्यनाँम् यत् वीस्पजेषाँम्च रथ्राँम् वीस्पनाँम्च रतुफ्रितिनाँम् वीस्पयो सौचत्रच अषजोनो स्तोइश् यत्नाइच वझाइच ध्नजोधाइच फ्रसस्तयजेच । सजोषो अस्तु सत्र पजोउवीम् तत्र उस्तँमँचीत्र ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइयो यो आग्रवझो फ्रा मे झूते ।

रास्पी:- अथा रतुश्च अषातृचीत्र हच फ्रा अषव वीध्वाँ म्रजोत् ॥

ज्ञोत्र:- अवथात्र इषा सँरजोषो अस्तु ..... यै नो इस्तो ॥ यत् १५.३ ॥

*अव पधो अव जस्तँ ..... सजोषो अस्तु ।

सजोषम् अषीम् यज्मइदे । रतुम् वँरँजँतँम् यज्मइदे ..... वरँश्च वरँश्यम्नच ॥ यत् ५७.४ ॥

येळ्हे हाताँम् .... तातोस्वा यज्मइदे ॥ ५ ॥

(2) 1. West & TDA: इष अस्तु 2. West & TDA: सँविस्तहे; Sp: सँविस्तहे 3. West & TDA: पइति-आस्तयजेच 4. West & TDA: मज्दातयेच ज़रुदातयेच फ्रमँरैतयेच फ्रजोस्तयेच (3) 1. West, Sp, TDA: फ्रावजोचे 2. Sp: वीध्वाँजेस्तो (4) 1. Sp & Geld omit: ध्नजोधाइच 2. Sp & TDA: जघ्मूश्याँ (5) 1. Sp: सौचत्रच; TDA: सौचत्रच. * Sections 1-5 are repeated again.

अहुरेम् मज्दौम् अपवनेम्° ॥ यत्न ३५ ॥
 अक्षा थ्वा आथो वर्रज्ञैना° ॥ यत्न ३६ ॥
 इथा आत् यज्ञमइदे अहुरेम्° ॥ यत्न ३७ ॥
 इमौम् आअत् ज्ञौम् गेनावीश° ॥ यत्न ३८ ॥
 इथा आत् यज्ञमइदे गैउश्° ॥ यत्न ३९ ॥
 आहू अत् पइती अदाहू° ॥ यत्न ४० ॥
 स्तूतो गरो वक्षैःग् अहुराइ° ॥ यत्न ४१ ॥
 यज्ञमइदे वै अमेषा स्पेःता° ॥ यत्न ४२ ॥

कर्त १६

ज्ञोत्तः-

अहुरेम् मज्दौम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रेम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रहे अपओनो फ़वषीम् यज्ञमइदे । अमैषै स्पेःतै अपओनौम् यज्ञमइदे । अषाउनाम् वडुहीश स्रारो स्पेःततो फ़वषयो यज्ञमइदे अस्त्वतो मनह्याच । अपनोतैमैम् रथ्त्रौम् यज्ञमइदे यजेतुश्तैमैम् यज्ञतनौम् हक्कहनु-श्तैमैम् अपहे रथ्त्रौम् अइजिनसाँस्तैमैम् जघ्मृश्तैमौम् अपओनो अपहे रथ्त्रो रतुफ़ितीम् यज्ञमइदे ॥ यत्नम् स्रम् हस्रहाइतीम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे मत्-अप्रस्मनेम् मत्-वचस्तइतीम् मत्-आज़इःतीम् मत्-परेस्मम् मत्-पइति-परेस्मम् मत् वधिज़व्याच पल्यस्च हुफ़मैरैतैम् फ़मरैन्नेम् हुफ़ायश्तैम् फ़ायजेःयैतैम् ॥ एवसि दौम् एवसि चिथे एवसि ज़ओषे एवसि क्षथे एवसि रतवो एवसि आयसैम् यत् अहुरहे मज्दो फ़ओरैत् फ़इने अवि मनो ज़इदातोइत् अक्कहयत् हच ॥ ० ॥

आत्रैम्च' इध अहुरहे मज्दो पुथेम् यज्ञमइदे । आतर्श-चिथैस्च यज्ञै' यज्ञमइदे । आतर्श-चिथैस्च रणुश्च' यज्ञमइदे । अषाउनाम्च' फ़वषयो यज्ञमइदे ।

Karta 16

(1) 1. West, Sp, TDA : आतर्म् 2. Sp : यज्ञत 3. West & TDA : रणुश्च; Sp : रणुश्च 4. West, Sp, TDA : अपओनौम्च.

सजोषेयम् यिम् वरंभाजनम् यज्ञमइदे । नरंम्च यिम् अषवनेम् यज्ञमइदे । वीस्पाम्च याम् अषजनो स्तीम् यज्ञमइदे ॥ १ ॥

जरयुश्त्रहे स्वितामहे इष अषजनो अषीम्च ऋवषीम्च यज्ञमइदे । वीस्पजेच इष अषजनो अषीम्च ऋवषीम्च यज्ञमइदे । वीस्प्यो ऋवषयो अषाउनौम् यज्ञमइदे । आदस्युनौम्च अषजनौम् ऋवषयो यज्ञमइदे । उज्दस्युनौम्च अषजनौम् ऋवषयो यज्ञमइदे । नरौम्च अषजनौम् ऋवषयो यज्ञमइदे । नाइरिनौम्च अषजनौम् ऋवषयो यज्ञमइदे ॥ २ ॥

यजेषाम् नो अहुरो मज्दो अषव येत्ने पइति वक्त्रो वजेच अजेषाम् जरयुश्त्रो अक्त्रुच' रतुश्च । षोइश्य अपस्च ज्ञमस्च उर्वरोस्च यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

[भार्गवम्च इष अहुरहे ..... उर्वरोस्च यज्ञमइदे १-३ - दु बार]

यत्ने हे हसक्त्रहातोइश् ह२दाता' यज्ञमइदे । यत्ने हे हसक्त्रहातोइश् यज्ञमइदे हाइतिश्च अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तस्तीम्च ऋस्रजोथेम्च ऋमरंथेम्च ऋगाथेम्च ऋयस्तीम्च । थ्रौम् आत्रेम् अहुरहे मज्दो पुथेम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । हव-ज्जोथेम् हव-अइन्प्योक्त्रहनेम् इमत् वरंस्म अषय ऋस्तरंतेम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । अपांम् नसारंम् यज्ञमइदे । नइरीम् सक्त्रहंम् यज्ञमइदे । तस्मंम् दामोइश् उपमनेम् यज्ञतेम् यज्ञमइदे । इरिस्तनौम् उर्वानो यज्ञमइदे यो अषजनौम् ऋवषयो ॥

रतुम् वरंज्ज२तेम् यज्ञमइदे यिम् अहुरंम् मज्दौम् यो अषहे अपनोतेमो यो अषहे जघ्मृश्तेमो । वीस्प स्रवो जरयुश्त्रि यज्ञमइदे । वीस्पच ह्रस्व इयजोथ्न यज्ञमइदे वरंश्च वरंश्यन्च ॥

येत्ने हे हातौम् .... तास्चा यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

(2) 1. West, Sp, TDA : अषजनौम् 2. Geld : उज्दस्युनौम् (3) 1. Sp : वत्ने 2. West & TDA : वक्त्रो 3. Sp : अक्त्रुस्च; West & TDA : अक्त्रुश्च
(4) 1. West, Sp, TDA : ह२दात.

कर्त १७

जोत्त उ रास्पी:-

अषम् वोहू° ॥ (सें बाद्)

अइन्नि-गैरॅम्महि यल्लहे हसक्कातोइश् हुमतच हूस्तच हूरस्तच अइन्नि-
गैरॅम्महि ॥ अषम् वोहू° ॥ १ ॥ (सें बाद्)

जोत्त:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रेवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अषात्तचीत्त हच फ्रा अषव वीध्वो म्रओतू ॥

॥ नैमो वै गाथो अषओनीश् ॥

उस्ता अझाइ° ॥ यल्ल ४३ ॥

तत्त थ्ना पॅरसा° ॥ यल्ल ४४ ॥

अत्त फ्रवक्ष्या° ॥ यल्ल ४५ ॥

काँम् नैमोइ ज़ाँम्° ॥ यल्ल ४६ ॥

कर्त १८

जोत्त:-

अहुरॅम् मज्झाँम् अषवनेम् अषहे रतूम् यज्जमइदे । ज़रथुश्त्रेम् अषवनेम्
अषहे रतूम् यज्जमइदे । ज़रथुश्त्रहे अषओनो फ्रवषीम् यज्जमइदे । अमैवै स्पॅरैतै
अषओनाँम् यज्जमइदे । अषाउनाँम् वडुहीश् छरो स्पॅरैतो फ्रवषयो यज्जमइदे
अस्त्वतो मनझाच । अपनोतैमैम् रथ्वाँम् यज्जमइदे यजेतुश्तैमैम् यज्जतनाँम् हक्कहु-
श्तैमैम् अषहे रथ्वाँम् अइन्निनसाँस्तैमैम् जघ्मूश्तैमाँम् अषओनो अषहे रथ्वाँ
रतुमिन्तीम् यज्जमइदे ॥

उस्तवइतीम् गाथाँम् अषओनीम् अषहे रतूम् यज्जमइदे मत्त-अप्पस्मनाँम्
मत्त-वचस्तइतीम् मत्त-आज्जइरतीम् मत्त-पॅरस्वीम् मत्त-पइति-पॅरस्वीम् मत्त-वडिज्ज्याच
पल्लयस्व हुप्पमैरैताँम् फ्रमरैन्नाँम् हुप्पायश्ताँम् फ्रायजेज्जयैताँम् । एवमि दौम्
एवमि चिथ्रे एवमि जओषे एवमि ध्वे एवमि रतवो एवमि आयसैम् यत्त अहुरहे
मज्झाँ फ्रओरैत्त फ्रान्ने अषि मनो ज़्ज्झातोइत्त अक्कहुयत्त हच ॥

अहुनेम् वइरीम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । अहुमे२तेम् रतुमे२तेम्
अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । हो ज्ञी अस्ति अहम्च रतुम्च यो अहुरो
मज्दो ॥ ० ॥ (चिहाइ बाइ)

उस्त अहुरेम् मज्दोम् यज्ञमइदे । उस्त अमे२ते स्वे२ते यज्ञमइदे । उस्त
नरेम् अपवनेम् यज्ञमइदे । उस्त पओइर्योम् अपओनो स्तीम् यज्ञमइदे । उस्त-
तातेम्च नइरे अपओने यज्ञमइदे ॥ १ ॥

वीस्पायूम्च उस्ततातेम् यज्ञमइदे या नर्श साद्र' इवतो' । उस्ततातेम्
अकरनेम् यज्ञमइदे । उस्तताइत्यच वीस्पम् अपवनेम् ह२तेम्च वव२तेम्च
बुइय२तेम्च यज्ञमइदे ॥ २ ॥

[उस्त अहुरेम्.....अपओने यज्ञमइदे ॥ वीस्पायूच उस्ततातेम्.....बुइय२तेम्च यज्ञमइदे-डु बाइ]

उस्तवइत्यो गाथयो ह२दाता यज्ञमइदे । उस्तवइत्यो गाथयो
यज्ञमइदे । हाइतिश्च' अग्रस्मनाच वचस्व वचस्तस्तीम्च फ्रस्त्रओथेम्च फ्रमरेथेम्च
फ्रगाथेम्च फ्रायस्तीम्च । थ्वोम् आत्रेम् अहुरहे मज्दो पुथेम् अपवनेम् अपहे
रतुम् यज्ञमइदे । हव-ज्ञओथेम् हव-अइत्योक्कहनेम् ..... वर२तच वरेइयम्नच ।

येवुहे हातोम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ।

अपेम् वोहू° ॥

कोट्टः- यथा अह वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे मूते ।

रास्पीः- अथा रतुश अपात्रचीत्र हच फ्रा अपव वीष्वाओ मओतू ।

॥ नेमो वै गाथो अपओनीश् ॥

स्वे२ता मइन्यू वहिस्ताचा मनक्हा° ॥ यल ४७ ॥

येज्ञी अदाइश् अपा दुजेम् वै२क्कइती° ॥ यल ४८ ॥

अत्र मा यवा वै२हो पफे मज्जिस्तो° ॥ यल ४९ ॥

कत्र मोइ उवा इसे चक्षा अवक्को° ॥ यल ५० ॥

कर्त १९

कोटः-

अहुरेम् मज्दौम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्नेम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्नेम् अपओनो फ़वषीम् यज्ञमइदे । अमेषे स्पे९तै अपओनौम् यज्ञमइदे । अपाउनौम् वहुहीश सूरौ स्पे९ताो फ़वषयो यज्ञमइदे अस्त्वतो मनसाच । अपनोतैमेम् रथ्नाम् यज्ञमइदे यओतुश्तेमेम् यज्ञतनौम् हक्कहु-श्तेमेम् अपहे रथ्नाम् अइव्विनसाँस्तेमेम् जघ्मूश्तेमौम् अपओनो अपहे रथ्नाो रतुफ़ितीम् यज्ञमइदे ॥

स्पे९ता-मइन्यूम् गाथौम् अपओनीम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे मत्-अप्रस्मनौम् मत्-वचस्तश्तीम् मत्-आज़इ९तीम् मत्-परेस्वीम् मत्-पइति-परेस्वीम् मत्-वछिज़्याच पल्न्यस्च हुफ़मेरेतौम् फ़मरेस्नौम् हुफ़ायश्तौम् फ़ायजेज्य९तौम् ॥ ख्वशि दौम् ख्वशि चिथे .... मनो ज़इदातोइत् अक्कहुयत् हच ॥ ० ॥

स्पे९तैम् अहुरेम् मज्दौम् यज्ञमइदे । स्पे९तैम् अमेषे स्पे९तै यज्ञमइदे । स्पे९तैम् नरेम् अपवनेम् यज्ञमइदे । स्पे९तैम् परस्-ख़थ्नेम् यज्ञमइदे । स्पे९तौम् वहुहीम् आर्मइतीम् यज्ञमइदे । स्पे९तो-दाताइश दामौन् अपवनो यज्ञमइदे । दामौन् मनस्-पओइर्ये अपवनो यज्ञमइदे । ख़तुम् वीस्पो-वीघ्वाओइइम् यज्ञमइदे यिम् अहुरेम् मज्दौम् ॥ १ ॥

हुरे रओचो यज्ञमइदे । हुरे वरेज़िश्तेम् वरेज़िमनौम् यज्ञमइदे । हुरेच अमेषे स्पे९तै यज्ञमइदे । हुरेस्तौ मौथो यज्ञमइदे । ख्वन्वइतीश अपहे वरेज़ो यज्ञमइदे । आतत् ख्वरेनो यज्ञमइदे । आतर दात बाँथ् यज्ञमइदे । अपव फ़थस्वो यज्ञमइदे । दामीम् यज्ञमइदे यौम् आर्मइतीम् स्पे९तौम् येहे दाथे अपहेच अपओ-नौम्च" अप-पओइर्येनौम्" दामनौम् ॥ २ ॥

[स्पे९तैम् अहुरेम्.....यिम् अहुरेम् मज्दौम् ॥ हुरे रओचो.....अप-पओइर्येनौम् दामनौम्-हु वाइ]

स्पे९ता-मइन्यूउश गाथयो ह९दाता यज्ञमइदे । स्पे९ता-मइन्यूउश

Karta 19

(2) 1. Sp: वरेज़िन्नौम् 2. Sp: हुरेस्तौ 3. Geld, West, TDA drop : अपहे 4. Sp: फ़िथ स्वी 5. West, Sp, TDA : अपओनौम् अप-पओइर्येनौम्च.

गाथयो यज्ञमइदे हाइतिश्च' अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तस्तीम्च फ़लओर्थेम्च
फ़मर्रेथेम्च फ़गाथेम्च फ़ायस्तीम्च । थ्वौम् आत्रेम् अहुरहे मज्दो पुथेम् अपवनेम्
अषहे रतूम् यज्ञमइदे । हध-ज्जओर्थेम् हध-अइव्याओरहनेम् ..... वरश्तच वरइयम्च ।
येअहे हातौम् ..... तोस्वा यज्ञमइदे ॥

अषेम् वोहू° ॥

ज्ञोतः- यथा अह वइर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे म्रूते ।

रास्ती:- अथा रतुश्च अषातूचीत् हच फ़ा अपव वीध्वो म्रओतू ॥

॥ नमो वै गाथो अपओनीश् ॥

वोहू क्षथेम् वइरीम्° ॥ यत्न ५१ ॥ ३ ॥

कर्त २०

ज्ञोतः-

अहुरेम् मज्दौम् अपवनेम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रेम् अपवनेम्
अषहे रतूम् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रहे अपओनो फ़वषीम् यज्ञमइदे । अमेथे स्पेत्तै
अपओनौम् यज्ञमइदे । अषाउनौम् वडुहीश् सरो स्पेत्तो फ़वषयो यज्ञमइदे
अस्त्वतो मनश्चाच । अपनोतैमेम् रथ्वौम् यज्ञमइदे यओतुश्तैमेम् यज्ञतनौम् हक्कहनु-
श्तैमेम् अषहे रथ्वौम् अइन्निसाँस्तैमेम् जघ्मूश्तैमाँम् अपओनो अषहे रथ्वो
रतुफ़ितीम् यज्ञमइदे । वोहूक्षथौम् गाथौम् अपओनीम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे ।
मत्-अप्रस्मनौम् मत्-वचस्तस्तीम् मत्-आज़इस्तीम् मत्-परस्वीम् मत्-पइति-परस्वीम्
मत्-वधिज्ज्याच पल्यस्च हुफ़मर्रेतौम् फ़मर्रेन्नाँम् हुफ़ायस्तौम् फ़ायओज्यस्तौम् ॥
स्वक्षि दौम् स्वक्षि चिथे ..... ज़ज्दातोइत् अक्कहुयत् हच ॥ ० ॥

वोहू क्षथेम् यज्ञमइदे । क्षथेम् वइरीम् यज्ञमइदे । अपोपुस्तैम्' यज्ञमइदे ।
वच अशुक्व' वारंअधिश्च' दओवोचिन्त यज्ञमइदे । अवत् मिज्देम्' यज्ञमइदे ।

(3) 1. TDA: हाइतीश्च.

Karta 20

(1) 1. West & TDA: अयओपुस्तैम्; Sp: अयओपुस्तौम् 2. West, Sp,
TDA: अशुक्व वारंअधिश्च 3. West & TDA: मिज्देम्.

अवत् दस्वरे यज्ञमइदे । अवत् वओषज्ञम् यज्ञमइदे । अवत् फ्रदथेम् यज्ञमइदे ।
अवत् वरदथेम् यज्ञमइदे । अवत् वरधधेम् यज्ञमइदे ॥ १ ॥

यत् अस्ति अस्तरच वोहूक्षध्राम् वहिस्तोइस्तीम् फ्रमेरति' हुमतनाम्च
हूस्तनाम्च हूरस्तनाम्च पइतिस्तार्तेजे दुश्मतनाम्च दुज्जुस्तनाम्च दुज्ज्वस्तनाम्च
उज्ज्वरज्ञाह मावोय मिथो-मतनाम्च मिथोस्तनाम्च मिथो-वस्तनाम्च ॥ २ ॥

[वोहू क्षधेम्.....मिथो-मतनाम्च मिथोस्तनाम्च मिथोवस्तनाम्च- दु बाइ]

वोहूक्षध्रयो गाथयो ह२दाता यज्ञमइदे । वोहूक्षध्रयो गाथयो यज्ञमइदे
हाइतिश्च अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तस्तीम्च फ्रस्त्रओधेम्च फ्रमरधेम्च फ्रगार्धेम्च
फ्रायस्तीम्च । ध्वाँम् आत्रेम् अहुरहे मज्जदो पुधेम् अषवनम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे ।
हध-ज्ञओधेम् हध-अइव्योक्कहनम् ..... वस्तच वरश्यम्नच ।

येवृहे हाताम् ..... तास्त्वा यज्ञमइदे ॥

अषेम् वोहू° ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते ।

रास्त्री:- अथा रतुश अषात्रचीत्र हच फ्रा अषव वीध्वो म्रओत् ॥

ज्ञोत्र उ रास्त्री:-

अषेम् वोहू° ॥ (सें बाइ)

येवृहे मे अषात्र हचा ..... बागेम् अइबी-वइरिस्तेम् ॥ यत्न १५.२ ॥

रास्त्री:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश अषात्रचीत्र हच फ्रा अषव वीध्वो म्रओत् ।

रास्त्री:- स्रओषो इधा अस्तू ..... यै नो इस्तो ॥ यत्न १५.३ ॥

अव पधो अव जस्तै ..... अषओनो यै नो इस्तो ॥ वीस्प. १५.१-५ ॥

*अपरहेच यत्नहे हस्तव्हातोइश फ्रवाकअच ..... स्रओषो अस्तू धात्र

पओउर्वीम् तत् उस्तेमैम्चीत् ॥ Cf. वीस्प. १५.२-५ ॥

(2) 1. Geld : फ्रमेरति.

* This is a peculiar arrangement of the Yasna Haptaṅgīti (Yasna 35-42) being recited by the रास्त्री alone. This gives some respite to the ज्ञोत्र, who had already recited this portion alone. Therefore this additional recitation is named as अपर यत्न हस्तव्हाइति.

- श्रोत्र:- यथा अहू वश्यो यो आजवन्नो फ्रा मे भूते ।
 रास्त्री:- अथा रतुश्च अषात्रचीत् हच फ्रा अषव वीज्वाओ भ्रजोत् ।
 श्रोत्र:- अवधात् इषा सैरजोषो अस्तु ..... अषजोनो यै नो इस्तो ॥
 अब पघो अब जस्तै ..... अषजोनो यै नो इस्तो ॥
 अपरहेच यत्नहे हसकहातोइश्च फ्रवाकजेच ..... सैरजोषो अस्तु ॥
 सजोषेम् अषीम् यज्ञमइदे ..... वरुस्तच वरुयम्नच ॥ यत्न ५७.४ ॥
 येव्हे हातोम् ..... तोस्वा यज्ञमइदे ॥
 रास्त्री:- अषेम् वोहू° ॥ (सै नाइ)
 अपरहेच यत्नहे हसकहातोइश्च ह२दाता ध्नजोथ यत्नाइच वत्नाइच
 ध्नजोथाइच फ्रसस्तयजेच ॥
 रास्त्री:- यथा अहू वश्यो यो जजोता फ्रा मे भूते ।
 श्रोत्र:- अथा रतुश्च अषात्रचीत् हच फ्रा अषव वीज्वाओ भ्रजोत् ।
 रास्त्री:- अहुरेम् मज्दाम्° ॥ यत्न ३५ ॥
 अस्मा थ्वा आयो° ॥ यत्न ३६ ॥
 इषा आत् यज्ञमइदे अहुरेम् मज्दाम्° ॥ यत्न ३७ ॥
 इमोम् आअत् ज्ञोम्° ॥ यत्न ३८ ॥
 इषा आत् यज्ञमइदे गैउश्च उर्बानिम्चा° ॥ यत्न ३९ ॥
 आहू अत् पइती° ॥ यत्न ४० ॥
 स्तुतो गरो° ॥ यत्न ४१ ॥
 यथा अहू वश्यो° ॥ (चिहाइ नाइ)
 अषेम् वोहू° ॥ (सै नाइ)
 अपरेम् यत्नेम् छरेम् हसकहाइतीम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे ॥
 येव्हे हातोम् ..... तोस्वा यज्ञमइदे ॥
 यज्ञमइदे वै अमेवा स्पे२ता अपरहे यत्नहे हसकहातोइश्च ह२दाता । अपोम्चा
 ज्ञो यज्ञमइदे ..... वीस्पोस्वा अमेवा स्पे२ता यज्ञमइदे ॥ यत्न ४२.१-६ ॥
 येव्हे हातोम् ..... तोस्वा यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

कर्त २१

ज्ञोतः-

अहुरम् मज्दाम् अपवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे ..... रतुमितीम् यज्ञमइदे ।
 अपरम् यत्नेम् सूरम् हसक्हाइतीम् अपवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे मत्-अप्रस्मवेम्
 मत्-वचस्तस्तीम् मत्-आज्ञइस्तीम् मत्-परस्म मत्-यइति-परस्म मत्-वधिज्ञयाच
 पत्न्यस्व हुक्मरेतेम् क्रमरेतेम् हुक्मायइतेम् क्रायजेयस्तेम् ॥ स्वमि दाम् स्वमि
 चिथे ..... मनो ज्ञदातोइत् अक्हुयत् हच ॥ ० ॥

अवि' अपौम्च वडुहीनौम्'
 उर्वरनौम्च स्ववरीरनौम्'
 अषओनौम्च क्रवषिनौम्
 यत्नेम् गेरँधमहि वक्षेम्च ।
 अवि' ओक्हौचिद् यो वडुहीश्
 यो आपो योस्व उर्वरो
 योस्व अषओनौम् क्रवषयो
 यत्नेम् गेरँधमहि वक्षेम्च ॥ १ ॥

अवि' गैउश् अवि गयेहे
 अवि' मौधहे स्पँतहे
 अषओनो वरँज्यडुहहे'
 यत्नेम् गेरँधमहि वक्षेम्च ।
 अवि' तव अहुर मज्द
 यत्नेम् गेरँधमहि वक्षेम्च ।
 अवि' तव ज़रथुश्च
 यत्नेम् गेरँधमहि वक्षेम्च ।

Karta 21

(1) 1. Sp: अष 2. West, Sp, TDA: वडुहीनौम् 3. West & TDA:
 स्वमिनौम्; Sp: स्ववरीरनौम् (2) 1. Sp: अष 2. West, Sp, TDA: वरँज्यडुहहे.

अवि' तव रत्नो' वरंज
 यत्नम् गेरंभहि वक्ष्यम्च ।
 अवि' अमेषनोम् स्पेत्तनोम्
 यत्नम् गेरंभहि वक्ष्यम्च ॥ २ ॥

सजोत्तम्च मरुज्जिकम्च यज्ञमइदे । सजोत्तम् वक्ष्यन्तम् यज्ञमइदे ।
 मरुज्जिकम् वक्ष्यन्तम् यज्ञमइदे । फ़ाराइति वीदुषे' यज्ञमइदे । यत् अस्ति अत्तरं
 स्वादजेनाइश अषओनीश । नमो वोहु अधवीम्' अत्वअेषम् यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

[अवि अपोम्च वक्ष्यन्तम्.....नमो वोहु अधवीम् अत्वअेषम् यज्ञमइदे १-३-३ बार]

अपरम् यत्नम् यज्ञमइदे । अपरहे यत्नहे यत्नम् यज्ञमइदे । अपरहे यत्नहे
 यज्ञमइदे । हाइतिश्च' अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तस्तीम्च फ़स्रओर्थम्च फ़मरर्थम्च
 फ़गाथम्च फ़ायस्तीम्च ॥ थ्राम् आत्रम् अहुरहे मज्जदो पुथम् अषवन्तम् अषहे
 रत्नम् यज्ञमइदे । हध-ज्जओर्थम् हध-अइव्याओहन्तम् ..... वरंश्च वरंश्यन्च ।

येन्हे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

कर्त २२

ज्ञोत्त उ रास्ती:-

अषम् वोहु वहिस्तम् अस्ती ।
 उस्ता अस्ती उस्ता अस्ती ।
 हात्त अषाह वहिस्ताह अषम् ॥ (३ बार)

अय अइविगर अय अइविजरत्त या अमेषनोम् स्पेत्तनोम् सजोश्यत्तम्च'
 अषओनीम् गवे अधाइश ताइश श्यओथ्नाइश याइश वहिस्ताइश फ़अेश्यामहि' ॥१॥

योम् अषव वक्ष्यन्तम्' अषयोम्' वजेध तोम् द्वो ओवीष्वो । मा अपजेम

- (2) 1. Sp: अष 2. West & TDA: रत्नो (3) 1. Geld: वीदीषे
 2. Sp: अष्योम् (4) 1. West, Sp, TDA: हाइतीश्च.

Karta 22

- (1) 1. Sp: सजोत्तम्च 2. West, Sp, TDA: फ़जेष्वामहि (2) 1.
 West & TDA: वक्ष्यन्तम् 2. TDA: अष्योम्.

पओउवोर् वयोइत् मा मनक्ह मा वचक्ह मा इयओथ्न मा अघ कयचिन
पइति जिमे ॥ अषम् वोह् ॥ २ ॥

[अय अइगिर ..... अघ कयचिन पइति जिमे । अषम् वोह्-सं बाइ]

यथा अह् वइयो° ॥ (३ बाइ)

वक्हुच वक्हुयोस्व आफ्नीनामि वीस्पयो अषओनो स्तोइश् .....
वीस्पयो ह्वतो स्तोइश् ॥ यक् ५२.१-८ ॥

॥ नमो वै गाथो अषओनीश् ॥

वहिस्ता ईश्तिश् ॥ यक् ५३ ॥

कर्त्त २३

ज्ञोत् :-

अहुरम् मज्दाम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्मइदे । ..... रतुक्लितीम्
यज्मइदे । वहिस्तोइस्तीम् गाथाम् अषओनीम् अषहे रतुम् यज्मइदे मत्त-अप्रस्मनाम्
..... अक्हुयत् हच ॥ ० ॥

वहिस्तेम् अहुरम् मज्दाम् यज्मइदे । वहिस्तेम् अमैषे स्पेत्तै यज्मइदे ।
वहिस्तेम् नरम् अषवनेम् यज्मइदे । वहिस्तेम् अषम् यज्मइदे । वहिस्त चिथ
यज्मइदे या स्तओत येस्न्य । वहिस्ताम् ईस्तीम् यज्मइदे याम् अषहे वहिस्तहे ।
वहिस्तेम् अहम् अषओनाम् यज्मइदे रओचक्हम् वीस्पो-स्वाथम् । वहिस्तहे
अक्हेउश् वहिस्ताम् अयनाम् यज्मइदे ॥ १ ॥ (३ बाइ)

वहिस्तोइस्तोइश् गाथयो ह्दाता यज्मइदे । वहिस्तोइस्तोइश् गाथयो
यज्मइदे हाइतिश्च अप्रस्मनाच वचस्व वचस्तस्तीम्च ..... फ़ायस्तीम्च ॥
थ्नाम् आत्रेम् अहुरहे मज्दो पुथ्रम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्मइदे । हच-ज्ञओथम्
..... वरुस्तच वरुयम्नच ॥

येअहे हाताम् ..... तोस्वा यज्मइदे ॥

अर्षम् वोह् ॥

जोतः- यथा अह् वश्यो यो आत्रवधो फ्रा मे झूते ।

रास्वी:- यथा रतुश्च अपात्पीम् हच फ्रा अपव वीज्वाो भ्रजोत् ।

जोत उ रास्वी:-

आ अहर्ष्यमा इश्यो रक्छ्राइ ज२त् ।

नरैव्यस्वा नाहरिव्यस्वा ज़रपुश्चहे ।

वर्हैउश्च रक्छ्राइ मनक्हो ।

या दजेना वहरीम् हनात् मीज्दम् ।

अषद्या यासा अषीम् ।

यौम् इश्यौम् अहुरो मसता मज्दो ॥ (चिहार् बाइ)

अर्षम् वोह् ॥ (सें बाइ)

अह्यमनम् इषीम् यज्ञमइदे अमव२तम् वरैध्राजनम् वित्वअषक्छम् मज्जिस्तम्
अषहे स्रवक्छौम् । गाथो स्प२तो रतुश्चथो अषओनीश्च यज्ञमइदे । स्तओत
येस्व यज्ञमइदे । या दाता अक्छैउश्च पओउरुयेद्या ॥

येज्हे हाताम् ..... तास्वा यज्ञमइदे ॥

अहुरम् मज्दौम् अषवनम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे ..... रतुमितीम्
यज्ञमइदे । अह्यमनम् इषीम् अषवनम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । मत्-अप्रस्मनम्
... .. अक्छुयत् हच ॥

आत्रैश्च इच अहुरहे मज्दो पुथैम् यज्ञमइदे ..... षोइथ्य अपस्व
ज्मस्व उर्वरोस्व यज्ञमइदे ॥ वीत्प. १६.१-३ ॥ (उ बाइ)

अवत् मीज्दम् यज्ञमइदे । अवत् दस्वरं यज्ञमइदे । अवत् बअषज्जम्
यज्ञमइदे । अवत् फ्रदथैम् यज्ञमइदे । अवत् वरदथैम् यज्ञमइदे । अवत् वरैध्रज्जम्
यज्ञमइदे । यत् अस्ति अ२तरं अहुन वश्य अह्यमन फ्रमैरैति हुमतनौम्च हूस्तनौम्च
हूरुस्तनौम्च पइतिस्तार्तैअे दुश्मतनौम्च दुज्जुस्तनौम्च दुज्ज्वरुस्तनौम्च उज्जरैज्जाइ
मावोय मिथो-मतनौम्च मिथोस्तनौम्च मिथो-वरुस्तनौम्च ॥ (चिहार् बाइ)

अह्यमनो इश्येहे ह२दाता यज्ञमइदे । अह्यमनो इश्येहे यज्ञमइदे ।
अप्रस्मनाच वचस्व वचस्तर्ताम्च ..... फ्रायस्तीम्च ॥ थ्रौम् आत्रैम् अहुरहे मज्दो
पुथैम् अषवनम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । हच-ज्जओथैम् ..... वरुस्तच वरैश्यमनच ॥

येष्हे हातौम् ..... तोस्चा यज्ञमद्दे ॥

अषम् वोह् ॥

ज्ञोत्र:- यथा अह वश्यो यो आन्नवन्नो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अषात्तृचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रजोतू ।

वीस्पाो गजेथोस्व ॥ यत्न ५५ ॥

सेरजोषो इधा अस्तू ॥ यत्न ५६ ॥

अषम् वोह् ॥ (सँ बाद्)

स्रजोषहे अप्येहे तस्महे तनु-मौधहे दर्षि-द्रजोश आहृश्येहे क्ष्नजोभ
यत्नाइच वक्षाइच क्ष्नजोधाइच फ्रसस्तयजेच ॥

ज्ञोत्र:- यथा अह वश्यो यो आन्नवन्नो फ्रा मे म्रूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अषात्तृचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रजोतू ।

रास्पी:- यथा अह वश्यो यो ज्ञजोता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश अषात्तृचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रजोतू ।

स्रजोषम् अषीम् हुरजोषम् वेरधाजनम् फ्रादत्त-गजेथम् अपवनेम् अपहे
रतूम् यज्ञमद्दे । यो पजोइयो मज्जदो दामान् ॥ यत्न ५७ ॥

[†लोश अशो ..... वै-रसात्त अजेवन् बात्]

यथा अह वश्यो ॥ (उ बाद्)

यत्नेम्च वक्ष्मेच .....अजोस्व ज्वरच आप्तीनामि स्रजोषहे अप्येहे
तस्महे तनु-मौधहे दर्षि-द्रजोश आहृश्येहे ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

अषम् वोह् ॥ (सँ बाद्)

येष्हे मे अषात्त हचा ..... बाणम् अइवी-वइरिश्तेम् ॥

रास्पी:- यथा अह वश्यो यो ज्ञजोता फ्रा मे म्रूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश अषात्तृचीत् हच फ्रा अपव वीध्वो म्रजोतू ।

† The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bāz). For the full text see page 167.

रास्त्री:- सँरओषो इषा अस्तू अहुरहे मज्दो यत्नाइ सँविस्तहे अषओनो यै नो इस्तो । अब पषो अब ज़स्तै ..... अषओनो यै नो इस्तो । प्रषुषहेच माँग्रहे फ़वाकजेच ..... स्रओषो अस्तू षात्र पओउर्षीम् तत्र उस्तैमैम्चीत्र ॥

कोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवश्चो फ़ा मे म्रूते ।

रास्त्री:- अथा रतुश अषात्रचीत्र हच फ़ा अषव वीष्वाओ म्रओतू ।

कोत्र:- अवथात्र इषा सँरओषो अस्तू अहुरहे मज्दो यत्नाइ सँविस्तहे अषओनो यै नो इस्तो । अब पषो अब ज़स्तै ..... वीस्पयो सौँचत्रच अषओनो स्तोइश यत्नाइच वझाइच ध्नओधाइच फ़सस्तयजेच ॥ स्रओषो अस्तू । स्रओषम् अषीम् चज़मइदे । रतुम् वँरँज्रँतम् यज़मइदे । यिम् अहुरम् मज्दोम् ..... वरुतच वरँश्यम्नच ॥ येज्हे हातौम् ..... तास्चा यज़मइदे ॥

कोत्र:- *तत्र सोइविश तत्र वँरँथ्रम् ..... प्रषुषै चरँकँरँमही ॥

रास्त्री:- १ है-सा गैउइचा अषकहाचा अषओनस्चा अषावइर्योस्चा स्तोइश ॥

२ हइथ्यो वकहुदो येज्हे वै मसानस्चा वकहानस्चा स्रयनस्चा चरँकँरँमही ॥

३ हैचा ना प्रषुमो ..... अथा नो ध्राज्दम् ॥

४ ध्राज्दम् नै वकहवो ..... अथा नो ध्राज्दम् ॥

५ पइरी मनो पइरी वचो ..... मइन्यवे ददँमही ॥

६ हउर्वप्रवो द्रवो-गओथा ..... हउर्वातो अमँरँतातो ॥

७ हउर्वाँम् ह२दाइतीम् ..... अवत्र यात्र हँरँ अवाची ॥

कोत्र:- है-सा गैउइचा अषकहाचा अषओनस्चा अषावइर्योस्चा स्तोइश ..... इमो रओचो वँरँज्रँतम् वँरँज्रँमनौम् अवत्र यात्र हँरँ अवाची । स्तओत येस्य यज़मइदे या दाता अकहँउश पओउरुयेद्या ॥

* See Yasna 58 for the full text.

§ The student is advised to refer to the diagram No. 3, wherein the various places are mentioned for the रास्त्री to stand and to recite the verses 1-7 that follow, going from one place to another. This is an indication that he, the रास्त्री, is representing the seven officials who used to be conducting the Yasna along with the कोत्र in ancient times.

कोष्ठ उ रास्वी:-

अहुरम् मज्दौम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । अमेषा स्पेता हुध्रभा
हुधोहो यज्ञमइदे । अस्य अषवन अषहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् अषवनेम् अषहे
स्तुम् यज्ञमइदे । ..... परेनो-मोहम् वीषमथम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे ॥

रतवो मइन्यव यज्ञमइदे । रतवो गजेइथ्य यज्ञमइदे ..... गजोदायुम्
नरम् अषवनेम् यज्ञमइदे ॥

वीस्पे अषहे रतवो यज्ञमइदे योइ हँति अषहे रतवो अयस्व अिसौस्व
नज्दिशत पइरिश-हावनयो ..... इमेमच षोइअहे पइतीम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम्
मज्दौम् । रतवो वीस्पे मज्दिशत यज्ञमइदे अयर अस्य मास याइर्य सरंघ ।
अषओनाम् वहुहीश स्रतो स्पेतातो फ्रवषयो स्तओमि ज्ञयेमि उप्रयेमि यज्ञमइदे
..... आ सओश्येतात् वरंघन्तु* ॥

Karta 23

* We would like to append an interesting note explaining one of the main ideas behind the ritual of the Yasna and the Visparat. It is to the effect that man is helplessly struggling between two opposite influences during his early life. The pair of pedestals (Mahrue which derivately mean crescent-shaped) is a symbol of these opposite poles and the Bərəsman (bunch of wires) represents the vital forces in man. The wires are tied together with अइयोहन्, a girdle prepared from a palm-leaf. At the beginning of the Yasna ceremony, the two ends of the girdle after tying the knots appear separate, when the bunch is placed on the two pedestals. At a later stage, the girdle is connected up with the Horn of the pedestal, which is facing the Fire-Altar (Yasna 15.1). This shows the stage, when man's mind is completely engrossed in earthly things, emotions and passions. Now at this stage, when we are reciting Visparat 23, corresponding to Yasna 59.28, the bond is removed and is disentangled from the Horn, showing the liberation of man's soul from the material plane of existence. The two Horns (cf. चत्वारि यज्ञा-ऋषि. ४.५८.३) represent the polarity of man's nature, the one crescent-shaped pole facing the Fire-Altar is the lower nature in man; and the one, which is facing the कोष्ठ, whose left hand is placed on the Bərəsman-end resting on the Horn, represents the spiritual refined nature of man.

ज्ञोत्र उ रास्वी:-

वैरंभार्जनेम् अहुरधार्तेम् यज्ञमइदे । सओइयर्तेम् वैरंभार्जनेम् यज्ञमइदे ।
इमत्तु वैरंस्म हच-ज्ञओर्धेम् ..... वीस्वे अषहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् पइति
रत्तुम् सावहजेम् वीसीम्च पइति रत्तुम् रतवो वीस्वे मज्जिस्त पइति रत्तुम् ॥
येम्हे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥ यत्न ५९.२८-२९ ॥

.. ~~~~~

रास्वी:- वक्कहु तू ते वक्कहओत्तु वक्कहो बुयात्तु ... फ्तायो-हुरस्तो ॥ यत्न ५९.३० ॥

ज्ञोत्र:- जम्यात्तु वो वक्कहओत्तु वक्कहो मा वो जम्यात्तु अकात्तु अषो मा मे जम्यात्तु
अकात्तु अषो ॥ यत्न ५९.३१ ॥

ज्ञोत्र उ रास्वी:-

यथा अहू वइर्यो° ॥ (दइ बाइ)

अषेम् वोहू° ॥ (दइ बाइ)

अहुनेम् वइरीम् यज्ञमइदे । अषेम् वहिस्तम् सजेस्तम् अमेषेम् स्पेर्तेम्
यज्ञमइदे । प्रपूषो-मौथेम् हचओस्तम् यज्ञमइदे ..... या दाता अक्कहैउश
पओउरुयेसा ॥ यत्न ५९.३३ ॥

येम्हे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो° ॥

रास्वी:- येम्हे मे अषात्तु हचा ..... पइरिचा जसाइ वक्ता ॥

येम्हे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

अषेम् वोहू° ॥

ज्ञोत्र उ रास्वी:-

यथा अहू वइर्यो° ॥ (इ बाइ)

यलेम्च वल्लेम्च हुवैरतीम्च उस्त-वैरतीम्च ..... सवहि उरुनजेच
दरेचे हवइहे ॥ यत्न ६२.१-६ ॥

अषेम् वोहू° ॥ (सें बाइ)

वैरंस्मन पइति-वैरं हच-ज्ञओर्ध दधुषो अहुरहे मज्जदो रजेवतो स्वर्-
नहुहतो अमेषनोम् स्पेर्तनोम् थ्रौम् आत्रेम् अहुरहे मज्जदो पुथेम् आयेसे येस्ति ।

अजेस्म आयेसे येऽस्ति बओइधि तव आधो अहुरहे मज्दो पुथ इमौम् अक्हुयौम्च
अप्यौम्च रथ्नौम्च रतुफ्रितीम्च आयेसे येऽस्ति । इन्मइने अहुरहे मज्दो अमेव-
नौम् स्पँतनौम् स्रओषहे अप्येहे आधो अहुरहे मज्दो रथ्नो बरँजतो यो अपहे ॥

आयेसे येऽस्ति अस्न्यजेइव्यो अपहे रतुव्यो । हावनैजे अपओने अपहे
रथ्ने । आयेसे येऽस्ति सावद्धँजे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्ने ..... योइ हँरति
अपहे रतवो हावनोइश् रथ्नो ॥ यत्न ३.५-१९ ॥

अजेस्म आयेसे येऽस्ति बओइधि तव आधो अहुरहे मज्दो पुथ इमौम्
अक्हुयौम्च अप्यौम्च रथ्नौम्च रतुफ्रितीम्च । आयेसे येऽस्ति इन्मइने अहुरहे
मज्दो रओवतो स्वरँनडुहतो अओस्तो-नामनो यज्जतहे ॥ (उ बाए)

आयेसे येऽस्ति अपओनाम् फ्रवणिनौम् ..... नवानजिदस्तनौम् फ्रव-
णिनौम् । आयेसे येऽस्ति वीस्पजेइव्यो वक्हुधाव्यो ..... अषात् हच यत्
वहिस्तात् ॥ फ्रवराने मज्दयस्त्रो... इन्नओथाइच फ्रसस्तयजेच ॥ cf. यत्न ३.२२-२४ ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवस्त्रो फ्रा मे झूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो भ्रओत् ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे झूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वो भ्रओत् ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

इम हुमताच हूस्ताच हूरस्ताच इमौ म्यज्दौस्च ज्ञओधोस्च अजेस्मौस्च
बओइधीम्च तव आधो अहुरहे मज्दो पुथ इमौम् अक्हुयौम्च अप्यौम्च रथ्नौम्च
रतुफ्रितीम्च पइरिच ददँमहि आच बओधयमहि ॥

आअत् दीश् आवओधयमहि अहुराइच मज्दाइ ..... इन्नओथाइच
फ्रसस्तयजेच ॥ यत्न ४.२ ॥

आअत् दीश् आवओधयमहि । इम हुमताच हूस्ताच हूरस्ताच इमौ
म्यज्दौस्च ज्ञओधोस्च अजेस्मौस्च बओइधीम्च तव आधो अहुरहे मज्दो पुथ इमौम्
अक्हुयौम्च अप्यौम्च रथ्नौम्च रतुफ्रितीम्च पइरिच ददँमहि आच बओधयमहि ॥

आजत् दीश आवजेघयमहि अमेषजेइव्यो स्पेत्तजेइव्यो ..... इवेइत्ति
बोस्व उइति ॥ यत्न ४.४ ॥

आजत् दीश आवजेघयमहि अस्यजेइव्यो अपहे रतुव्यो हावनैजे
अपजोने अपहे रथ्ने यत्नाइच वत्ताइच इनजोधाइच फ़सस्तयजेच । आजत् दीश
आवजेघयमहि सावक्हजे वीस्याइच अपजोने अपहे रथ्ने यत्नाइच वत्ताइच इनजो-
धाइच फ़सस्तयजेच ..... योइ ह्त्ति अपहे रतवो हावनोइश रथ्नो यत्नाइच
वत्ताइच इनजोधाइच फ़सस्तयजेच ॥ यत्न ४.८-२२ ॥

आजत् दीश आवजेघयमहि अहुरहे मज्दो रजेवतो एवरनकुहतो इनजोधा
यत्नाइच वत्ताइच इनजोधाइच फ़सस्तयजेच ॥

आजत् दीश आवजेघयमहि अपजोनोंम् फ़वणिनोंम् ..... नवान-
जिदस्तनोंम् फ़वणिनोंम् यत्नाइच वत्ताइच इनजोधाइच फ़सस्तयजेच ॥ यत्न ४.२४ ॥

आजत् दीश आवजेघयमहि वीस्पजेइव्यो वक्हुधाव्यो ..... अपात्
हच यत्न वहिस्तात् । अमेषा स्पेत्ता हुध्रथा हुधोक्हो यज़मइदे ॥ cf. यत्न ४.२५ ॥

येव्हे हातांम् ..... तोस्वा यज़मइदे ।

कोट:- अस्मा थ्ना आथो वर्रज्जना ..... अवत् यात् ह्वरे अवाची ॥ यत्न ३६ ॥

येव्हे हातांम् ..... तोस्वा यज़मइदे ॥

कोट उ रास्पो:-

दक्वोक्हम् अहुरम् मज्दोम् यज़मइदे । अमेषा स्पेत्ता हुध्रथा हुधोक्हो
यज़मइदे । अस्य अपवन अपहे रतवो यज़मइदे । हावनीम् अपवनम् अपहे रतुम्
यज़मइदे । सावक्हजेम् वीसीम्च अपवनम् अपहे रतुम् यज़मइदे ..... रतवो
वीस्ये मज्जिस्त यज़मइदे अयर अस्य माद्य याइर्य सरंघ ॥ यत्न ६.१-१६ ॥

अजेस्माँस्व वजोइधीम्च यज़मइदे । तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ
इमाँम् अक्हुयोंम्च अप्पोंम्च रथ्नोम्च रतुफ़ितीम्च यज़मइदे । अहुरम् मज्दोम्
रजेवत्तम् एवरनकुहत्तम् यज़मइदे । अपजोनोंम् वकुहीश स्रतो स्पेत्ता फ़वण्यो

यज्ञमइदे । वीस्वे अषवनो यज्ञत यज्ञमइदे । हावनीम् पइति रत्स् सावक्खजेम्
वीसीम्च पइति रत्स् ॥

येव्हे हाताँम् ..... तास्चा यज्ञमइदे ॥

रास्पी:- यथा अह् वइर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे झूते ।

ज्ञोत:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वो भ्रओत् ।

~~~~~  
ज्ञोत उ रास्पी:-

अषम् वोहू° ॥ ( ३ बा३ )

अषय दधामि अजेस्म बओइधि तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ इमौम्  
अह्हुयाँम्च अण्यौम्च रथ्वौम्च रतुफ़ितीम्च । अषय दधौमि इन्मइने अहुरहे  
मज्दो अमेषनाँम् स्पे५तनाँम् स्रओषहे अण्येहे आथो अहुरहे मज्दो रथ्वो वरंजतो  
यो अषहे ॥

अषय दधौमि अस्न्यजेइव्यो अषहे रतुव्यो हावनेअे अषओने अषहे रथ्वे ।  
अषय दधौमि सावक्खेअे वीस्याइच अषओने अषहे रथ्वे ..... योइ ह्५ति  
अषहे रतवो हावनोइश् रथ्वो ॥ यत्न ७.५-१९ ॥

अषय दधौमि अजेस्म बओइधि तव आथो अहुरहे मज्दो पुथ इमौम्  
अह्हुयाँम्च अण्यौम्च रथ्वौम्च रतुफ़ितीम्च इन्मइने अहुरहे मज्दो रवेवतो  
एवरंनजुहतो अओएतो-नामनो यज्ञतहे ॥ ( ३ बा३ )

अषय दधौमि अषओनाँम् फ़वणिनाँम् ..... नवानिदइस्तनाँम्  
फ़वणिनाँम् ॥ यत्न ७.२२ ॥

अषय दधौमि वीस्पजेइव्यो वक्खुधोव्यो ..... अषात् हच यत्  
वहिस्तात् । अषय नो पइति-जम्यात् ..... वीस्पाइ यवे ॥ cf. यत्न ७.२३-२५ ॥

यथा अह् वइर्यो° ॥ ( ३ बा३ )

ज्ञोत:- यथा अह् वइर्यो यो स्रओषावरंजो फ़ा मे झूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वो भ्रओत् ॥

~~~~~  
ज्ञोत:- वक्खुच वक्खुयोस्व ..... स्तवस् अषा ये हुदो योइ ह्५ती ॥
यत्न ५२.१-४ ॥

एत्सीः- वहिस्ताम् ईषीम् अजोमदजेचा उस्महिचा वीसामदजेचा अमेषनीम् स्वेत्तनीम् यत्नाइच वत्ताइच इनजोभाइच फ़सस्तयजेच ॥

कोट्ट उ रास्पीः-

रथ्त्रो वरंजतो यो अषहे रथ्त्रांम् अयरनींम्च अस्न्यनींम्च माक्षनींम्च याइर्यनींम्च सरंषनींम्च योइ हंति अषहे रतवो हावनोइश्च रथ्त्रो यत्नाइच वत्ताइच इनजोभाइच फ़सस्तयजेच । अहुरहे मज्दो रजेवतो स्मरंनकुहतो इनजोभ यत्नाइच वत्ताइच इनजोभाइच फ़सस्तयजेच । फ़दथाइ अहे न्मानहे फ़दथाइ वीस्पयो अषजोनो स्तोइश्च । हमिस्तैजे वीस्पयो द्ववतो स्तोइश्च । स्तवस् अषा ये हुदो योइ हंती ॥

अपेम् वोहू* ॥ (सें बाइ)

हुमतनींम् हस्तनींम् ..... वोहुनींम् मही ॥ यज ३५.२ ॥ (उ बाइ)

हुस्त्रोतेमाइ बात् ..... अषाहिचा वहिस्ताइ ॥ यज ३५.५ ॥ (सें बाइ)

हुस्त्रोतेमहे स्त्रोम् यज्ञमइदे । दथुषो यत् अहुरहे मज्दो अहुनेम् वइरीम् यज्ञमइदे । अर्शुष्वेम् वाचेम् यज्ञमइदे । दक्षोम् वडुहीम् आफ़ितीम् यज्ञमइदे । उग्रैस् तस्मैम् दामोइश्च उपमनेम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । अजेस्माँस्च वजोइषीम्च यज्ञमइदे । तव आधो अहुरहे मज्दो पुथ इमाँम् अक्हुयाँम्च अप्याँम्च रथ्त्राँम्च रतुफ़ितीम्च यज्ञमइदे । फ़सस्ति दक्षयो वक्हुयो आफ़ितोइश्च ॥

येव्हे हाताँम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

रास्पीः- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञजोता फ़ा मे म्रूते ।

कोट्टः- अथा रतुश्च अषात्तचीत् हच फ़ा अषव वीष्वाओ म्रजोत् ।

कोट्ट उ रास्पीः-

अपेम् वोहू* ॥ (सें बाइ)

अषय दक्षोमि अजेस्म वजोइषि तव आधो अहुरहे मज्दो पुथ इमाँम् अक्हुयाँम्च अप्याँम्च रथ्त्राँम्च रतुफ़ितीम्च फ़सस्ति अहुरहे मज्दो । अहुनहे वइर्येहे अर्शुष्वेहे वाक् दक्षयो वक्हुयो आफ़ितोइश्च उघ्राइ दामोइश्च उपमनाइ । हजोमहेच मोमहेच अषजोनजेच जरयुश्चहे अषय नो पइति-जम्यात् ॥

यथा अह वइयो° ॥ (३ बा०)

ज्ञोत्र:- यथा अह वइयो ज्ञओता फ्रा मे झूते ।

रास्पी:- यथा अह वइयो यो ज्ञओता फ्रा मे झूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश अषात्तचीत् हच फ्रा अषव वीच्चो म्रओत् ।

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

अत्त ह्यो वइहैउश ..... स्पँतो थज्जदा ॥ यत्न ६०.१ ॥

ज्ञोत्र:- ताओ अक्षि न्माने ..... दरँषेम् इहम् ॥ यत्न ६०.२-७ ॥

वसस्च त् अहुर मज्ज ..... मज्ज जसँतोम् ॥ यत्न ६०.८-११ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

अष वहिस्त अष स्रजेस्त ..... हमेम् थन्ना हहम् । अषेम् वोहू° ॥ (६ बा०)

यथा अह वइयो° ॥ (६ बा०)

अषेम् वोहू° ॥ (६ बा०)

अहुनेम् वइरीम् यज्जमइदे । अषेम् वहिस्तेम् स्रजेस्तेम् अमँषेम् स्पँतेम्
यज्जमइदे ॥ येन्ने हातोम् ..... ताओस्चा यज्जमइदे ।

ज्ञोत्र:- अहुनेम्च वइरीम् फ्रजेश्यामही ..... स्तवस् अषा थै हुदो योइ
हँती ॥ यत्न ६१.१-५ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

वीस्प्रेइव्यो सस्तीम् वरइति आतर्श मज्जदो अहुरहे ..... अषहे वँरज
यओज्जदातो ॥ यत्न ६२.७-१० ॥

[* होर्मज्ज खोदाय् अज्जुनी इ मरुम् मरुम् सर्दगौन् हमा सर्दगौन् हम्भावस्ते वँहौन्
उइम् वँह-दीन् इ माज्जयलौन् आगाही आस्तवौनी नैकी रसानात् । अवेदुल बात् ।]

ज्ञोत्र:- अषेम् वोहू° ॥ (६ बा०)

अइत्ति-गँरम्महि अपोम् वडुहीनाम् फ्रजेतीम्च पइतितीम्च अइविजरेतीम्च
आयेसे येइति ॥

*The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a
whisper (Baz).

क्रवराने मङ्गयस्त्रो ..... इज्जोभाइच फ़सस्तयजेच ॥

श्रोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवस्त्रो फ़ा मे झूते ।

रास्त्री:- अथा रतुश्च अषात्तुचीत्त हच फ़ा अपव वीष्वाो भ्रओत्त ।

रास्त्री:- यथा अहू वइर्यो यो झओता फ़ा मे झूते ।

श्रोत्र:- अथा रतुश्च अषात्तुचीत्त हच फ़ा अपव वीष्वाो भ्रओत्त ।

श्रोत्र उ रास्त्री:-

येस्त्रहे मे अषात्तु हचा ..... वागैम् अइवि-वइरिस्त्रेम् ॥ यज ६३.१ ॥

रास्त्री:- यथा अहू वइर्यो यो झओता फ़ा मे झूते ।

श्रोत्र:- अथा रतुश्च अषात्तुचीत्त हच फ़ा अपव वीष्वाो भ्रओत्त ।

रास्त्री:- सैरओषो इषा अस्तु अपौम् बहुहीनौम् यस्त्राइ अमेषनौम्च स्पैतनौम्
अषाउनौम्च फ़वषिन्व्यो यो नो इस्ताो ज्वाो उवौइन्व्यो । अषाउनौम्च यस्त्रहे
सैरओषो अस्तु छत्त पओउर्वीम् तत्त उस्तैमैम्चीत्त ॥

श्रोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवस्त्रो फ़ा मे झूते ।

रास्त्री:- अथा रतुश्च अषात्तुचीत्त हच फ़ा अपव वीष्वाो भ्रओत्त ।

श्रोत्र:- अवषात्तु इषा सैरओषो अस्तु अपौम् बहुहीनौम् यस्त्राइ अमेषनौम्च
स्पैतनौम् अषाउनौम्च फ़वषिन्व्यो यो नो इस्ताो ज्वाो उवौइन्व्यो । अषाउनौम्च
यस्त्रहे सओषो अस्तु । अहुरैम् मङ्गदौम् अपवनेम् अपहे रतुम् यज्जमइदे । अमेषा
स्पैता हुस्त्रभा हुधोक्त्रो यज्जमइदे । अपो अत्त यज्जमइदे । दइतिकनौम्च अइधुनौम्
यत्त उरुनो यज्जमइदे । अपओनौम् आअत्त उरुनो यज्जमइदे कुधो-ज्ञातनौम्चीत्त ।

नरौम्च नाइरिनौम्च यजेपौम् वहेहीश्च दजेनतो वनइत्ती वा वैक्कहन् वा
वओनरै वा । वनत्तौम् वक्कहत्तौम् वओनुषौम् दजेनो-साचौम् इच अपओनौम्
अपओनिनौम्च अहूम्च दजेनौम्च वओधस्च उर्वानैम्च फ़वषीम्च यज्जमइदे
योइ अपाइ वओनरै । इओमैम्च अपय हुत्तैम् यज्जमइदे । अस्मनच हावन यज्जमइदे
अयक्कहजेनच हावन यज्जमइदे ॥

इसौम्चा उर्वरौम् वरैस्मनीम् ..... अप-चिच्च यज्जमइदे ॥ अहुरैम्
मङ्गदौम् रजेवत्तैम् स्वरैन्नुहत्तैम् यज्जमइदे ॥ यज २५.३-४ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

ध्र्नाम् आश्रम् अहुरहे मरुदो पुथ्र्म् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे ।
हव-ज्ञओथ्रम् ..... वरस्तच वरय्यम्नच ॥ यत्न ७१.२३-२४ ॥

येवहे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ।

यथा अहू वइर्यो° ॥ (विहाइ वाइ)

अरुहैउश दरंथाइ फ़ो अषष्ठा° ॥ यत्न ६४ ॥

यज्ञाइ आपम् अरंद्नीम् ..... हा क्षुथिनाम् पजेम् ॥ यत्न ६५.१-५ ॥

ज्ञोत्र:-

आ हाताम्च अरुहुषांम्च ..... इइथ्यावरंशताम् णात् वत्ता फ़रपोतैमम्
॥ यत्न ६५.६-१४ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

दाइदी मोइ ये गौम् ..... मनरुहा वोहू सैरुहे ॥ यत्न ६५.१५ ॥

येवहे मे अषात् हचा ..... वागैम् अइवी-वइरिस्तश ॥ यत्न १५.२ ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ़ा मे झूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वो म्रओत् ।

रास्पी:- सैरओषो इधा अस्तू अपांम् वडुहीनांम् यत्नाइ वरुहुश वडुहीनांम्
अमेषनांम्चा स्पंरतनांम् हुक्षुथनांम् हुधोवह्नांम् वोहुनांम्चा वरुहुयोस्चा अषोइश
यत्नाइ या नै आरओचा अरैनवतओचा अषरुहाक्ष । सैरओषस्चा इधा अस्तू अपांम्
वडुहीनांम् यत्नाइ वरुहुश अपिवाो रतैउश्च अषआनो वरंजतो यत्नाइच वत्ताइच
यत् अपनोतैमहे रथ्नो यत् जघ्मइयो अषोइश ..... वीस्पयो-सांचत्तच
अषओनो स्तोइश यत्नाइच वत्ताइच ध्नओधाइच फ़सस्तयओच । सओषो अस्तू
णात् पओउबीम् तत् उस्तेमम्चीत् ॥

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो फ़वरंतो फ़ा मे झूते ।

रास्पी:- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वो म्रओत् ।

ज्ञोत्र:- अवषात् इधा सैरओषो अस्तू अपांम् वडुहीनांम् यत्नाइ वरुहुश वडु-
हीनांम् ..... यत्नाइ वरुहुश अपिवाो रतैउश्च अषओनो वरंजतो यत्नाइच

वस्त्राश्च वत्त अपनोतेमहे रथो यत्त जघ्मश्याो अपोश्च ..... वीस्पयाो सौचतूच
अपजोनो स्तोश्च यस्त्राश्च वस्त्राश्च क्षनजोभ्राश्च फ़सस्तयजेच । स्रजोषो अस्तु
स्रजोषेम् अपीम् यज्ञमहदे ..... वरुस्तच वरुश्यम्नच ॥

येसहे हातोम् ..... ताोस्चा यज्ञमहदे ॥

रास्पी:- यथा अह वश्यो यो ज्ञजोता फ़ा मे भूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश्च अपात्रचीत् हच फ़ा अपव वीष्वाो भ्रजोत् ।

रास्पी:- अजेत वच मधयश्च ..... फ़ायेवीश्चतूच अस्मात् ॥ वीस्प. ८.१ ॥

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

हुध्रभोतेमाश्च वात्त ..... अहुराश्च अपाश्च वहिस्ताश्च ॥ वीस्प. ८.२ ॥

ज्ञोत्र:- यथा अह वश्यो यो आत्रवशो फ़ा मे भूते ।

रास्पी:- अथा रतुश्च अपात्रचीत् हच फ़ा अपव वीष्वाो भ्रजोत् ।

ज्ञोत्र:- अहुरेम् मज्दोम् अपवनम् अपहे रतुम् यज्ञमहदे ..... रतुफ़ितीम्
यज्ञमहदे ॥ हावन् गाह ॥

ज्ञोत्र:- यथा अह वश्यो यो आत्रवशो फ़ा मे भूते ।

रास्पी:- अथा रतुश्च अपात्रचीत् हच फ़ा अपव वीष्वाो भ्रजोत् ।

रास्पी:- यथा अह वश्यो यो ज्ञजोता फ़ा मे भूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश्च अपात्रचीत् हच फ़ा अपव वीष्वाो भ्रजोत् ।

ज्ञोत्र उ रास्पी:-

अपेम् वोहू° ॥ (सै वाइ)

अपय दधामि इमांम् ज्ञजोभ्रांम् हजोमवइतीम् गजोमवइतीम् .....
यो अपहे ॥ यल ६६.१ ॥

अपय दधामि असन्यजेइन्यो अपहे रतुन्यो । हावनेजे अपजोने अपहे
रथे । अपय दधामि सावर्हजे वीस्याश्च अपजोने अपहे रथे ..... पॅरनो-
मोश्चहाइ वीषत्तयाश्च अपजोने अपहे रथे ॥ यल ६६.२-७ ॥

अपय दधामि रतवो सहन्यवनोम् ... गजोइयेहेच नर्ष
अपजोनो ॥ त. वीस्प. १.१-९ ॥

अषय दधामि वीस्पयेइव्यो अयेइव्यो रतुव्यो ..... योइ हँरति
अषहे रतवो हावनोइश् रथ्वो ॥ यत्न ६६.९-१६ ॥

अषय दधामि इमाम् ज्ञओधाम् .... तव अहुराने अहुरहे । इन्मइने
अहुरहे मज्दो रवेवतो स्वरनहुहतो अओल्लो-नामनो यज्जतहे ॥ (३ बाइ)

अषय दधामि अरंजहिब्यो सबहिब्यो ..... दअनयो माज्दयल्लोइश्
॥ cf. वीस्प. १०.१-२ ॥

अषय दधामि अषओनाम् फ्रवणिनाम् ..... नवानज्जिदस्तनाम् फ्रवणिनाम् ।
अषय दधामि वीस्पयेइव्यो अषहे रतुव्यो । अषय दधामि वीस्पयेइव्यो वक्कहुधाव्यो
..... अषात् हच यत् वहिस्तात् । अषय नो पइति-जम्यात् ॥ cf. यत्न ६७.४ ॥

अपो अत् यज्जमइदे ..... मातरो जीतयो ॥ यत्न ६७.५-७ ॥

येव्हे हाताम् ..... तास्चा यज्जमइदे ॥

अयेतत् ते अहुराने अहुरहे ... यक्षी स्पँता थ्ना मइन्यू उर्वअसे
जसो ॥ यत्न ६८.१-२३ ॥

अषम् वोहू° ॥ (सँ बाइ)

फ्रवराने मज्दयल्लो ..... इन्ओथाइच फ्रसस्तयअच ।

ज्ञोत्र:- यथा अहू वइर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे झूते ।

रास्पी:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वो म्रओतू ।

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे झूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वो म्रओतू ।

नमो वै गाथो अषओनीश् । स्पँता मइन्यू ..... इषँतो वाउराइते ॥

यत्न ६८.२४ ॥

स्पँता मइन्यू ..... आर्मइती अहुरो ॥

अषम् वोहू° ॥ (सँ बाइ)

येव्हे मे अषात् हचा ..... बागेम् अइवी-वइरिदतेम् ॥ यत्न १५.२ ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज्ञओता फ्रा मे झूते ।

ज्ञोत्र:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वो म्रओतू ।

रास्त्रीः- सैरओषो इषा अस्तु ..... यै नो इस्तो सत् पजोडवीम् तत् उस्तैमैम्-
चीत् ॥ यत्न १५.३ ॥

कीटः- यथा अह वश्यो यो आत्रैवम्नो फ्रा मे मूते ।

रास्त्रीः- अथा रतुश्च अषात्तुचीत् हच फ्रा अषव वीध्वो ब्रओत् ।

कीटः- अवथात् इषा सैरओषो अस्तु ..... यै नो इस्तो ।

अहुरैम् मज्दौम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे ..... रतुफितीम्
यज्ञमइदे ॥ हावन् गाइ ॥

स्वैता-मइन्यूम् हाइतीम् पइत्यापौम् अषओनीम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे ।

मत्त-अप्रस्मनाम् ..... अहुरयत्त हच ॥ वीत्प. १४.१-२ ॥

स्वैतैम् अहुरैम् मज्दौम् यज्ञमइदे ..... अष-पजोइर्यनौम् दामनौम् ॥

वीत्प. १९.१-२ ॥ (३ गार्)

स्वैता-मइन्यूउश् गाथयो हदाता यज्ञमइदे । स्वैता-मइन्यूउश्
गाथयो यज्ञमइदे । हाइतीश्च अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तस्तीम्च .....
फ्रायस्तीम्च ॥

ध्वौम् आत्रैम् अहुरहे मज्दौ पुथैम् अषवनेम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे ।
हच-ज्जओथैम् ..... वरस्तच वरैयम्नच ॥ यत्न ७१.२३-२४ ॥

येव्हे हाताम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ।

येव्हे मे अषात्तु हचा° ॥ यत्न ६९ ॥

ताँ यज्ञाइ तैम् पइरि-जसाइ° ॥ यत्न ७० ॥

पैरैसत्तु फ्रापजोइत्रो अषव° ॥ यत्न ७१ ॥

अहुनेम्च वइरीम् फ्राजेयामही ... स्तवस् अवा यै हुदो योइ
हैरती ॥ यत्न ७२ ॥

Explanatory Notes on Diagram No. 1

The seat of the Chief Priest (जोत्र) is not shown. It is just behind the work-table on a raised platform. A fringe of the carpet is just visible.

A : Reservoir of Consecrated Water : *Zor* (जोर). The vessel is known as *Kundi*.

B : A pitcher of water on a stand. It serves to wash the hands of either of the two priests जोत्र and रास्पो, when necessary.

C : Two blocks of marble over which sandal-wood chips and incense are placed, later to be deposited on the Altar-Fire.

D : Dish containing sacred bread (Darun). It has been already consecrated at the stage of 8th Hā, when it was on the work-table. The illustration shows the disposition as at Hā 27.

E : The throne (ख्वाँन्-^vvān) of the sacred Fire (Dadgāh) which is solemnly washed at the beginning of the 1st Hā by the *Zōt*-जोत्र. Symbolically the rite resembles washing the feet of the Deity to be installed on the altar.

F : The Fire-Censer. The Fire is fed with wood and incense.

The stool near the window is the Rāspi's seat, though he has often to leave his place to carry out functions assigned to him.

The ledge of the window has stock of sandalwood-chips, also tongs and ladle.

G : The Niche (Tākh) contains an oil-lamp, a box of Haoma-twigs and reserve stock of Para-Haoma.

The work-table proper which is of marble is so arranged as would show the position of apparatuses at Hā 27.

- (1) The pair of tripod stands with crescent-shaped tops (known as Māh-rue moon-shaped). Between the two poles is laid the *Beresma*-bunch of wires. This bunch is tied with a girdle made of palm-leaf strand known as Aivyaonghan-अइव्योङ्गहन्. This girdle keeps the bunch of 21 wires together and at the same time connects the bunch with one of the horns of the Māhrue facing

the Fire; one of such wires (not clearly visible) is deposited between the tripod lower legs.

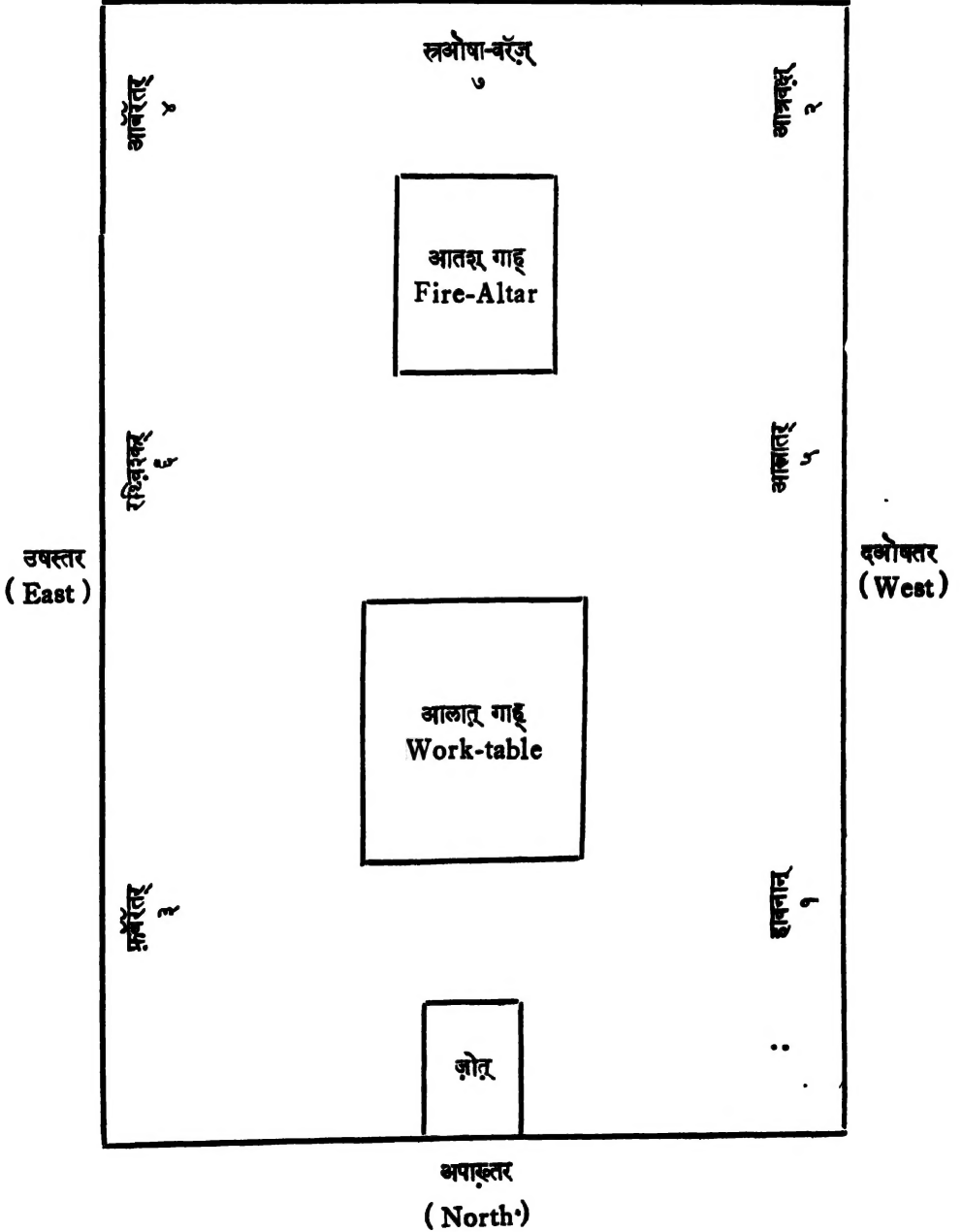
- (2) Saucer containing milk in sacred water known as जीर्णम्. Another wire is placed over this saucer.
- (3) The mortar (Hāvani) and Pestle (Lala) used for pounding pomegranate (उर्वरौम्) twigs along with Haoma-twigs to prepare the extract for sacrament. The pestle is also used for tolling bell-like sounds (a) to exorcize (स्वधा) evil influences and (b) to proclaim the victory of Divine elements as against our lower nature.
- (4) The knife (Kapla) used for preparing the girdle of the *Bərəsma* and also for cutting twigs from the pomegranate tree and a blade from the palm-leaf, before the ceremony at the Para-Yasna stage.
- (5) Contains water Consecrated (Zaothra).
- (6) Contains Ring-condenser (Varesa-angushtri) immersed in water. The bull's hair & ring have not come out in the photograph.
- (7) Saucer used to take water out of the *kundi*.
- (8) The cup containing consecrated Haoma-sacrament is below the saucer with nine holes (Surākhdār-Tashta). This saucer is a sort of filter for refining Haoma-extract poured from the mortar.
- (9) The covered cup containing *Para-Haoma* reserve of sacred Haoma-juice.

Diagram No. 2

Karta 3

रपिच्छितर

(South)

Diagram No. 3

रविष्ठितर
(South)

